

T.C.
GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULUNDA
YETER SAYILAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BERKE DEMİRCİOĞLU

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi H. Ali Dural

TEMMUZ 2025

ÖNSÖZ

Ülkemizde açık ara en çok tercih edilen şirket türü olmasına rağmen, limited şirketlerin akademik literatürdeki önemi çoğu kez anonim şirketlerin gölgesinde kalmaktadır. Akademik dünyaya attığım ilk ciddi adım olarak gördüğüm bu çalışma, uygulamada çokça karşılaştığım limited şirketler bakımından yalnızca teorik düzlemde analiz ve çıkarımlar sunmakla kalmayıp aynı zamanda uygulayıcılara da yol göstermeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, tezimde, Türk Ticaret Kanunu'nda dağınık biçimde yer alan ve öğretilde sıkça eleştirilen yeter sayı hükümlerine odaklanarak limited şirket genel kurullarındaki yeter sayı kurallarını sistematik bir yaklaşımla ele almaya ve bunların nasıl anlaşılması gerektiğine ışık tutmaya çalıştım.

Bu çalışmanın her aşamasında bilgi ve tecrübesiyle yolumu aydınlatan, limited şirketler hukukuna yazdığı eserler ve verdiği derslerle önemli katkılar sunan değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi H. Ali Dural'a, tez konumun belirlenmesinden itibaren bana duyduğu güven ve verdiği destek için en içten teşekkürlerimi bir borç bilirim. Ayrıca tez savunmamda jüri üyeliği yapma nezaketi gösteren saygıdeğer Prof. Dr. Tolga Ayoğlu ve Doç. Dr. Esra Hamamcıoğlu hocalarıma, verdikleri destek, ufuk açıcı soruları ve pek kıymetli eleştirileri için özellikle teşekkür ederim.

Hayatımın her aşamasında beni koşulsuzca destekleyen, yönlendiren ve bana inanan aileme, bilhassa annem Dicle Demircioğlu ile babam Kerem Demircioğlu'na ve ayrıca babaannem Müzeyyen Demircioğlu'na sonsuz teşekkür ederim.

Mesleki yolculuğumda bana eşlik eden değerli dostlarım Ahmet Koçak ve Mehmet Turan Bayraktar'a, birlikte yürüdüğümüz bu yolda bana kazandırdıkları vizyon, gösterdikleri anlayış ve mükemmel arkadaşlıkları için ayrı bir şükran borçluyum.

Nihayet, hayatımın her döneminde yanımda olan, desteğini benden hiçbir zaman esirgemeyen tüm sevdiklerime ve arkadaşlarıma ayrıca teşekkür ederim.

Berke Demircioğlu

Temmuz 2025

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	x
RESUME.....	xiii
ABSTRACT	xvii
ÖZET.....	xxi
GİRİŞ	1
A. Genel Olarak.....	1
B. Konunun Sınırlandırılması.....	3
C. Çalışma Planı	3
D. Terminoloji	4
I. BÖLÜM: TEMEL KAVRAMLAR.....	6
A. Limited Şirket	6
1. Tanım, Kavram ve Özellikler	6
2. Limited Şirketin Organları.....	10
B. Genel Kurul	12
1. Genel Olarak.....	12
2. Yetkileri	13
3. Toplanması	15
a) Olağan ve Olağanüstü Toplantı	15
b) Toplantıya Çağrı	16
(1) Genel Olarak.....	16
(2) Çağrıya Yetkili Olanlar.....	16
(3) Toplantıya Çağrı Süresi	17
(4) Toplantıya Çağrı Şekli.....	18
(5) Toplantının Yapılacağı Yer ve Şekli	18

(6) Gündem ve Gündeme Bağlılık İlkesi	19
(7) Çağrısız Genel Kurul	21
4. Toplantıya Katılma Hakkı Olanlar	23
5. Oy Hakkı.....	24
C. Yeter Sayı Kavramı	26
1. Tanım.....	26
2. İşlevleri Bakımından Yeter Sayı Tipleri.....	27
a) Toplantı Yeter Sayıları	27
b) Karar Yeter Sayıları.....	31
c) Karma Yeter Sayılar	34
3. Oran Bakımından Yeter Sayılar.....	37
a) Oy Birliği.....	37
(1) Mutlak oy birliği	38
(2) Nispi oy birliği.....	39
b) Çoğunluğa Dayalı	40
(1) Genel Olarak.....	40
(2) Mutlak (“Salt?”) Çoğunluk Kavramı ve Hesaplanması	43
(3) Nispi Çoğunluk.....	49
4. Limited Şirketler Özelinde Esas Aldıkları Payda Bakımından Yeter Sayılar.....	52
a) Esas sermaye payına (sermayeye) dayalı yeter sayılar.....	52
b) Oya dayalı yeter sayılar	54
c) Kişi sayısına dayalı yeter sayılar	55
d) Çifte (kombine) yeter sayılar.....	56
II. BÖLÜM: LİMİTED ŞİRKETLERİN GENEL KURULUNDA	
TOPLANTI VE KARAR YETER SAYILARI.....	58
A. Limited Şirketlerde Yeter Sayılar.....	58

1. Toplantı Yeter Sayıları	58
a) Genel Olarak.....	58
b) Şirket Sözleşmesinde Toplantı Yeter Sayısının Öngörülmesi.....	59
c) Dolaylı Toplantı Yeter Sayıları (Karma Yeter Sayılar).....	62
d) Çağrısız Genel Kurullardaki Özel Durum	63
e) GK Yön Md.25/3: Limited Şirketler Bakımından Bir Yeter Sayı Normu Olarak Kabul Edilebilir Mi?	64
2. Karar Yeter Sayıları ve Karma Yeter Sayılar	67
a) Olağan Kararlar: TTK md.620	67
(1) Temel Kural ve Bazı Olağan Kararlar	67
(2) TTK md.620 Hükmünde Toplantı Yeter Sayısı Aranmaması	69
(3) “Toplantıda Temsil Edilen Oy” Kavramı	70
(4) Olağan Kararlar İçin Aranan Oran	71
b) Şirket Sözleşmesinin Değiştirilmesi	72
(1) Genel Olarak.....	72
(2) TTK md.589 Hükmünde Aranan Dolaylı Toplantı Yeter Sayısı ve Yeter Sayı Oranı	76
(3) TTK md.589 Hükmünün Oy Hakkında İmtiyazları Etkisizleştirilmesi	77
c) Önemli Kararlar: TTK md.621	78
(1) Genel Olarak.....	78
(2) TTK md.621/1 Hükmünün Kaleme Alınış Biçimine ve Hükümde Yer Alan İfadelerle Yönelik Eleştiriler ve Hükümden Ne Anlaşılması Gerektiği	81
(3) TTK md.621/1 Anlamında “Önemli Kararlar”.....	95
(4) Bir Ortağın Şirketten Çıkarılma Sebeplerinin Sonradan Şirket Sözleşmesine Konulabilmesine Dair Sözleşme Değişikliği İçin Aranan Yeter Sayı.....	108

d)	Şirket Sözleşmesi ile Yeter Sayıların Düzenlenmesi.....	110
(1)	Genel Olarak.....	110
(2)	Şirket Sözleşmesi ile Yeter Sayıların Ağırlaştırılması	113
(3)	Şirket Sözleşmesi ile Yeter Sayıların Hafifletilmesi	120
e)	Diğer Ayrık Yeter Sayılar	123
(1)	Ek ya da Yan Edim Yükümlülükleri Öngören veya Mevcut Yükümlülükleri Artıran Genel Kurul Kararları	123
(2)	Yapısal Değişiklik (Yeniden Yapılandırma) Kararları.....	124
(3)	Tasfiye Halindeki Limited Şirketlerde Genel Kurul Yeter Sayıları	127
f)	Sirküler Tipi Karar Alma ve Bu Usulde Tatbik Edilecek Yeter Sayılar	129
(1)	Genel Olarak.....	129
(2)	Sirküler Tipi Karar Almada Uygulanacak Yeter Sayılar.....	131
g)	TTK md.589 ile md.621 Hükümlerinin Kanunda Yer Almasının Değerlendirilmesi	134
(1)	Genel Olarak.....	134
(2)	TTK md.589 Hükümü ile TTK md.621 Hükümünün Aynı Anda Kanunda Yer Almasına Yöneltilen Eleştiriler.....	134
(3)	Değerlendirmemiz	136
h)	Yargıtay'ın İki Kişilik Limited Şirketlerde TTK md.621/1 Anlamında Alınacak Kararlara İlişkin İçtihadının Değerlendirilmesi	151
(1)	Genel Olarak Yargıtay'ın Görüşü.....	151
(2)	Görüşümüz.....	153
i)	Limited Şirketlerde Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı	157
(1)	Genel Olarak.....	157
(2)	Görüşümüz.....	162

B. Oy Hakkının Hesaplanması ve Yeter Sayılara Ulaşıp Ulaşılmadığının Tespitinde Önem Arz Eden Hususlar	170
1. Temel Kural	170
2. Oyda İmtiyaz	172
a) Genel Olarak	172
b) Limited Şirketlerde Oyda İmtiyaz	174
(1) Yaratılması	174
(2) Oyda İmtiyazın Sınırları	175
(3) Oyda İmtiyazın Etkisizleşmesi	178
3. Oy Hakkının Sınırlandırılması	179
a) Genel Olarak	179
b) Oy Hakkının Sınırlandırılmasının Yeter Sayılara Etkisi	181
4. Üstün Oy	184
a) Genel Olarak	184
b) Üstün Oyun Kullanılışı ve Oydan Bağımsız Olup Olmadığı Sorunu. 187	
5. Veto Hakkı	190
a) Genel Olarak	190
b) Veto Hakkının Kullanılışı	194
6. Oy Hakkından Yoksunluk	196
a) Genel Olarak	196
b) TTK Md.619'da Sayılan Oydan Yoksunluk Hallerinin Haricinde Şirket Sözleşmesi ile Başkaca Oydan Yoksunluk Hallerinin Öngörülüp Görülemeyeceği Sorunu ve Hüküm Kapsamında Yer Alıp Almadığı Şüpheli Bazı Durumlar	200
(1) Genel Olarak	200
(2) Görüşümüz	203
(3) TTK md.619 Kapsamında Olup Olmadığı Şüpheli Bazı Durumlar	204

c)	Oy Hakkından Yoksunluğun Genel Kurul Toplantısına Katılma Hakkı Bakımından Etkisi	208
d)	Oy Hakkından Yoksunluğun Yeter Sayılar Bakımından Etkisi	209
7.	Oy Hakkının Donması	215
a)	Genel Olarak	215
b)	Oy Hakkının Donduğu (veya Donmuş Gibi Değerlendirildiği) Haller	216
(1)	Limited Şirketin Kendi Paylarını İktisap Etmesi	216
(2)	Bildirim, Tescil ve İlan Yükümlülüklerine Aykırılık Hali	217
(3)	Karşılık İştirak Halleri	217
(4)	Iskat Hali	217
(5)	İstisnai Bir Hal: Toplantıdan Çıkarılma	218
(6)	Limited Şirketlerde Oy Hakkının Donmasının Söz konusu Olmadığı Bir Hal: TTK md.494	219
c)	Oy Hakkının Donduğu (veya Donmuş Gibi Değerlendirildiği) Hallerin Yeter Sayılara Etkisi	219
(1)	Yeter Sayılara Etki Bakımından Açık Düzenleme Bulunan Hal(ler)	220
(2)	Yeter Sayılara Etki Bakımından Açık Düzenleme Bulunmayan Haller	220

III. BÖLÜM: LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULLARINDA YETER SAYILARA ULAŞILIP ULAŞILMADIĞININ TESPİTİ VE YETER SAYILARA UYMAMANIN MÜEYYİDESİ..... 224

A.	Yeter Sayılara Ulaşıp Ulaşılmadığının Tespiti	224
1.	Toplantı Yeter Sayısı Bakımından	224
a)	Tespitin Yapılacağı Zaman	225
(1)	Çağrısız Genel Kurul Durumunda	226
(2)	Şirket Sözleşmesinde Genel Kurullar Bakımından Bir Toplantı Yeter Sayısının Öngörölmüş Olması Hali	227

(3) Karma Yeter Sayıların Uygulanacağı Haller	229
b) Tespitin Yapılışı.....	230
2. Karar Yeter Sayısı Bakımından.....	232
B. Yeter Sayılara Uymamanın Müeyyidesi.....	233
1. Genel Olarak.....	233
2. Toplantı Yeter Sayısına Uyulmaması.....	236
3. Karar Yeter Sayısına Uyulmaması	237
SONUÇ.....	240
KAYNAKÇA	257

KISALTMALAR

A.g.e.	: Adı geçen eser
AATUHK	: 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
AktG	: Aktiengesetz
AnkBD	: Ankara Barosu Dergisi
AÜSBFD	: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi
AY	: Anayasa
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BankK	: 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu
Batider	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
BGE	: Entscheide des Bundesgerichts
bkz.	: bakınız
BTHAE	: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü
BÜFHD	: Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
C.	: Cilt
c.	: cümle
dp.	: dipnotu
E.	: Esas
Ed.	: Editör
eTK	: 6762 sayılı eski Türk Ticaret Kanunu
FKFFŞK	: 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu
FusG	: Fusionsgesetz
GK Yön	: Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik (Resmî Gazete: 28.12.2012 / 28481)
GmbHG	: Gesetz betreffend die Gesellschaft mit beschränkter Haftung
GSÜHFD	: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

HD	: Hukuk Dairesi
İKÜHFD	: İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
inc.	: inceleyiniz
İsvBK	: İsviçre Borçlar Kanunu
İTO	: İstanbul Ticaret Odası
İÜHF	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
karş.	: karşılaştırınız
KİK	: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
KMK	: 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu
KoopK	: 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu
md.	: madde
MERSİS	: Merkezi Sicil Kayıt Sistemi
N.	: No, Numara
Örn İç Yön	: Örnek İç Yönerge
s.	: sayfa
S.	: Sayı
SerPK	: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
SigK	: 5864 sayılı Sigortacılık Kanunu
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
T.	: Tarih
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	: Türk Dil Kurumu
TFM	: Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi
TL	: Türk lirası
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

TTKYürK	: 6103 sayılı Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun (Resmî Gazete: 14.02.2011 / 27846)
TTSG	: Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi
TÜRSAB	: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve devamı
vs.	: ve saire
VUK	: 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
Y.	: Yıl
ZGB	: Zivilgesetzbuch
ZPO	: Zivilprozessordnung

RESUME

Les sociétés à responsabilité limitée, réglementées après les dispositions applicables à d'autres sociétés de capitaux telles que les sociétés anonymes et les sociétés en commandite par actions dans le Code de commerce turc (CCT), constituent le type de société le plus préféré dans notre pays. Les sociétés à responsabilité limitée possèdent deux organes obligatoires, à savoir l'assemblée des associés (l'assemblée générale) et les gérants (le conseil d'administration). L'assemblée générale joue un rôle significatif dans la vie de la société. Dans les sociétés à responsabilité limitée, l'assemblée générale prend des décisions qui affectent directement le sort de la société, telles que la nomination des gérants, l'approbation des états financiers, les modifications des statuts et la dissolution de la société. Pour que les décisions prises par l'assemblée générale des sociétés à responsabilité limitée soient juridiquement valables, les réunions doivent se tenir conformément aux règles procédurales et les exigences relatives au quorum doivent être satisfaites. Cependant, les dispositions du CCT relatives aux exigences de quorum applicables aux assemblées générales des sociétés à responsabilité limitée sont dispersées, complexes et parfois difficiles à comprendre. Cette complexité engendre de nombreux problèmes. En effet, de nombreuses questions juridiques relatives aux exigences de quorum dans les assemblées générales des sociétés à responsabilité limitée, devenues le choix privilégié surtout pour les petites et moyennes entreprises et les sociétés familiales, continuent à être débattues tant dans la doctrine juridique que dans la pratique. Cette étude vise à examiner systématiquement les règles de quorum de l'assemblée générale des sociétés à responsabilité limitée, en abordant particulièrement les dispositions dispersées, les domaines fréquemment critiqués dans la doctrine, les points nécessitant une interprétation, à éclaircir les débats conceptuels dans la doctrine, à proposer des solutions pratiques pour les praticiens, ainsi qu'à explorer quelles sont les exigences de quorum dans les assemblées générales des sociétés à responsabilité limitée et comment elles doivent être comprises. Pour atteindre cet objectif, l'étude a pris en compte non seulement les textes législatifs, mais également la systématique de la législation, les méthodes d'interprétation, les réglementations juridiques comparatives et les décisions judiciaires.

Dans la première partie de la thèse, le développement historique, la structure et les concepts fondamentaux liés à l'assemblée générale des sociétés à responsabilité limitée sont abordés. Des questions telles que les pouvoirs de l'assemblée générale, les principes d'organisation des réunions, les droits de vote et le droit de participer aux réunions ont été examinées, et la nature juridique ainsi que la classification fonctionnelle du concept de quorum ont été établies afin de créer une base conceptuelle. Le quorum, l'un des concepts les plus importants de notre étude, est essentiellement une institution fondamentale que l'on retrouve non seulement dans le droit des sociétés, mais aussi dans de nombreux domaines où existent des mécanismes de prise de décision collective. Ainsi, le quorum peut être considéré comme l'une des institutions les plus essentielles pour la validité des décisions prises au sein des associations, des coopératives, des fondations, des propriétés en copropriété, des collectivités locales, et même de la Grande Assemblée Nationale Turque. Malgré son occurrence fréquente, il n'est pas possible de formuler une définition claire et en une seule phrase de cette institution. De plus, les adjectifs tels que relatif, absolu, simple, qualifié, fondamental et ordinaire, utilisés sous le concept générique de majorité, sont souvent employés de manière interchangeable, ce qui entraîne des ambiguïtés. Pour faciliter une meilleure compréhension, cette étude examine les quorums sous différentes catégories basées sur leurs fonctions, les ratios de quorum spécifiés dans les normes et la base d'évaluation particulière aux sociétés à responsabilité limitée. Parmi ces catégories, la distinction la plus fondamentale et la plus critique repose sur les fonctions. Dans ce contexte, le quorum de réunion, destiné à conférer aux assemblées générales une qualité de forum et à garantir un certain degré de représentation pour permettre une discussion démocratique des points à l'ordre du jour, peut être défini comme la règle minimale de participation nécessaire pour qu'une réunion soit juridiquement considérée comme une assemblée générale et qu'elle puisse constituer une autorité décisionnelle. Quant au quorum de décision, il n'existe pas de consensus doctrinal concernant sa définition et sa fonction. Selon la conclusion de notre étude, il est possible de définir le quorum de décision comme la norme déterminant la majorité nécessaire pour former une intention affirmative ou négative et pour déterminer la direction de cette intention lors d'une réunion d'assemblée générale où le quorum de réunion requis est soit atteint, soit non recherché du tout.

Dans la deuxième partie de notre étude, les règles de quorum spécifiques aux sociétés à responsabilité limitée ont été explorées sous deux catégories principales : (i) le quorum de réunion, (ii) le quorum de décision et les règles de quorum combinées. Initialement, il a été déterminé que la règle générale dans les assemblées générales des sociétés à responsabilité limitée est qu'aucun quorum de réunion n'est requis, les principales exceptions étant les assemblées générales non convoquées, les cas où les statuts prévoient un quorum de réunion, et les situations où des règles de quorum combinées s'appliquent. Par la suite, sur la base du fait que les articles 589, 620 et 621 du CCT façonnent les normes du quorum de décision (et quorum combiné) dans les sociétés à responsabilité limitée, l'article 620 relatif aux décisions ordinaires, l'article 589 qui introduit la règle fondamentale pour les modifications des statuts, et l'article 621 concernant les décisions importantes, dont certaines impliquent simultanément des modifications des statuts, ont été examinés. Dans ce cadre, les significations de certaines expressions et règles établies par ces dispositions ont été identifiées, en notant également les différents points de vue doctrinaux. Parmi ces normes, la plus controversée est sans doute l'article 621/1 du CCT. Sur la base des raisons expliquées dans notre étude, il a été conclu que cette disposition constitue une règle de quorum combinée (double), signifiant que les deux conditions exigées par l'article 621/1 doivent être cumulativement remplies pour prendre des décisions importantes. L'étude a également abordé les exigences de quorum pour les résolutions de l'assemblée générale imposant des obligations supplémentaires ou accessoires ou augmentant celles existantes, les décisions de restructuration prévues par le CCT, et les règles de quorum applicables aux sociétés à responsabilité limitée en liquidation. De plus, la possibilité de modifier les normes de quorum par le biais des statuts a été discutée. Il a été déterminé que les règles de quorum ordinaires peuvent être renforcées ou assouplies, mais que les règles de quorum qualifiées ne peuvent pas être assouplies. Par ailleurs, il a été conclu que, contrairement aux affirmations doctrinales, la règle prévue à l'article 621/2 du CCT a été correctement traduite du droit suisse, sans erreur. L'étude a également examiné les possibilités de prise de décision par voie de circulation dans les sociétés à responsabilité limitée, à la différence des sociétés anonymes, et a abordé la relation entre les articles 589 et 621/1 du CCT. En évaluant la relation entre ces deux normes, il a été conclu que la coexistence de ces deux dispositions dans le CCT ne crée pas de lacune législative. Cependant, il a été soutenu que les exigences de quorum différentes prévues par le législateur pour différentes

modifications des statuts dans les sociétés à responsabilité limitée (créant parfois une confusion quant à l'exigence de quorum la plus stricte) n'étaient pas un choix délibéré, ce qui a conduit à formuler diverses recommandations. Par ailleurs, l'approche de la Cour de cassation à l'égard de l'article 621/1 du Code de commerce turc, en ce qui concerne les sociétés à responsabilité limitée composées de deux associés, a été examinée, et une tentative a été faite pour expliquer pourquoi la jurisprudence de la Cour à ce sujet est erronée. Au fur et à mesure de l'avancement de notre étude, l'attention s'est portée sur l'article 408/2-f du Code de commerce turc, une disposition qui a suscité de nombreux débats en pratique. La discussion porte sur la question de savoir si le pouvoir d'autoriser la vente en bloc d'actifs importants dans des sociétés actives doit également appartenir à l'assemblée générale dans les sociétés à responsabilité limitée, ainsi que sur la règle de quorum applicable à une telle décision. Dans la suite de la deuxième partie de notre étude, étant donné que de nombreuses circonstances spécifiques doivent être prises en compte pour déterminer si les exigences de quorum sont remplies dans les assemblées générales des sociétés à responsabilité limitée, des concepts tels que les votes privilégiés, les voix prépondérantes, le droit de veto, l'interdiction de voter et le gel des droits de vote ont été discutés en examinant leur impact sur les exigences de quorum.

Dans la dernière partie de notre étude, une explication est donnée sur la manière de déterminer si le quorum nécessaire à la tenue d'une réunion et à la prise de décisions a été atteint. Ensuite, après avoir brièvement abordé les vices des décisions d'assemblée générale, il a été conclu que la conséquence juridique du non-respect des quorums de réunion et de décision est, en général, la nullité.

Cette étude vise à fournir à la fois une analyse conceptuelle systématique sur le plan académique et des orientations pratiques pour les praticiens. En particulier, pour les avocats rédigeant les statuts, les dirigeants gérant les assemblées générales et les instances judiciaires évaluant la validité des décisions, la structure systématique et les propositions présentées dans cette thèse constituent une ressource de référence fonctionnelle. Ainsi, l'étude vise à contribuer au développement du droit commercial turc, au-delà d'une simple revue de la littérature.

ABSTRACT

Limited liability companies, regulated following the regulations regarding other capital companies such as joint-stock companies and partnership limited by shares in the Turkish Commercial Code (TCC), are the most preferred type of company in our country. Limited liability companies have two compulsory organs, namely the general assembly and the board of directors. The general assembly plays a significant role in the company's life. In limited liability companies, the general assembly makes decisions directly affecting the fate of the company, such as appointing directors, approving financial statements, amendments to the articles of association, and dissolution of the company. For decisions taken in the general assembly of limited liability companies to be legally valid, the meetings shall be held in accordance with procedural rules, and relevant quorum requirements shall be met. However, the provisions in the TCC concerning the quorum requirements applicable in the general assemblies of limited liability companies are scattered, complex, and sometimes difficult to understand. This complexity brings many problems. Indeed, many legal issues related to the quorum requirements in the general assemblies of limited liability companies, which have become the preferred choice especially for small and medium-sized enterprises and family-owned companies, continue to be debated in both legal scholarship and practice. This study aims to systematically examine the quorum rules for the general assembly of limited liability companies, particularly addressing scattered provisions, frequently criticized areas in doctrine, points requiring interpretation, and to shed light on conceptual discussions in the doctrine, and to offer practical solutions for practitioners, as well as to explore what the quorum requirements in limited liability company general assemblies are and how they should be understood. To achieve this, the study has taken into account not only legislative texts but also the systematics of legislation, interpretation methods, comparative legal regulations, and judicial decisions.

In the first part of the thesis, the historical development, structure, and fundamental concepts related to the general assembly of limited liability companies are discussed. Issues such as the powers of the general assembly, the principles of assembly, voting rights, and the right to participate in meetings have been examined, and the legal nature and functional classification of the quorum concept have been established to create a conceptual foundation. The quorum, one of the most significant

concepts of our study, is essentially a fundamental institution encountered not only in corporate law but also in many areas where collective decision-making mechanisms exist. Hence, the quorum can be shown as perhaps one of the most critical institutions for the validity of decisions taken in associations, cooperatives, foundations, properties subject to condominium ownership, local administrative bodies, and even the Turkish Grand National Assembly. Despite its widespread occurrence, it is not possible to formulate a clear single-sentence definition of this institution. Moreover, adjectives such as relative, absolute, simple, qualified, basic, and ordinary used under the umbrella concept of majority are often used interchangeably, leading to ambiguity. To facilitate better understanding, this study examines quorums under different categories based on their functions, quorum ratios specified in norms, and the assessment base particular to limited liability companies. Among these categories, the most fundamental and critical distinction is based on functions. In this context, the meeting quorum, intended to give general assemblies a forum quality and ensure a certain degree of representation to allow agenda items to be discussed democratically, can be defined as the minimum participation rule required for a gathering to be legally considered a general assembly and for the assembly to constitute decision-making authority. As for the decision quorum, there is no scholarly consensus regarding its definition and function. According to our study's conclusion, it is possible to define the decision quorum as the norm determining the majority required for forming an affirmative or negative intention and for determining the direction of this intention in a general assembly meeting where either the required meeting quorum is achieved, or a meeting quorum is not sought at all.

In the second part of our study, quorum rules specific to limited liability companies were explored under two primary categories: (i) meeting quorum, (ii) decision quorum and combined quorum rules. Initially, it was determined that the general rule in limited liability company general assemblies is that no meeting quorum is required, with the main exceptions being non-notified general assemblies, cases where the articles of association stipulate a meeting quorum, and situations where combined quorum norms apply. Thereafter, based on the fact that articles 589, 620 and 621 TCC articles shape the norms of decision quorum (and combined quorum) in limited liability companies, article 620 regarding ordinary decisions, article 589, which introduces the basic rule for amendments to the articles of association, and article 621, concerning important decisions, some of which simultaneously constitute amendments

to the articles of association, have been examined. Within this framework, the meanings of certain expressions and rules established by these provisions were identified, also noting different doctrinal views. Among these norms, the most contentious is arguably TCC article 621/1. Based on reasons explained in our study, it was concluded that this provision constitutes a combined (double) quorum rule, meaning both conditions required by article 621/1 shall cumulatively be satisfied to pass important decisions. The study also addressed quorum requirements for general assembly resolutions imposing additional or ancillary obligations or increasing existing ones, restructuring decisions found in the TCC, and quorum rules applicable to limited liability companies undergoing liquidation. Additionally, the possibility of altering quorum norms via the articles of association was discussed. It was determined that ordinary quorum rules can be either made stricter or eased, but qualified quorum rules cannot be eased. Furthermore, it was concluded that contrary to the assertions in doctrine, the rule set forth in TCC article 621/2 was correctly translated from Swiss law without error. The study also examined the possibilities of decision-making by circulation in limited liability companies, unlike joint-stock companies, and addressed the relationship between TCC article 589 and article 621/1. In evaluating the relationship between these two norms, it was concluded that the coexistence of both provisions in the TCC does not result in a legislative gap. However, it was argued that the legislator's different quorum requirements for different amendments to articles of association in limited liability companies (sometimes causing confusion as to which quorum requirement is stricter) was not a deliberate choice, leading to various recommendations proposed. Furthermore, the Court of Cassation's approach to TCC article 621/1 with respect to limited liability companies with two shareholders has been examined, and an attempt has been made to explain why the Court's case law on this point is flawed. As our study progresses, attention has been focused on TCC article 408/2-f, a provision that has given rise to considerable debate in practice. The discussion centers on whether the authority to wholesale significant company assets in active companies should also rest with the general assembly in limited liability companies, and what the applicable quorum rule for such a decision should be. In the continuation of the second part of our study, given that numerous specific circumstances must be considered to determine whether quorum requirements are met in the general assemblies of limited liability companies, concepts such as privileged

votes, casting votes, right of veto, exclusion of voting rights, and freezing of voting rights have been discussed, examining their impact on quorum requirements.

In the final part of our study, an explanation is provided on how to determine whether the quorum for holding a meeting and making decisions has been reached. Subsequently, after briefly addressing the defects in general assembly decisions, it was concluded that the legal consequence for failing to comply with meeting and decision quorums is, in general, nullity.

This study aims to provide both a systematic conceptual analysis at the academic level and practical guidance for practitioners. Particularly for lawyers drafting articles of association, directors managing general assemblies, and judicial bodies assessing the validity of decisions, the systematic structure and proposals presented in this thesis constitute a functional reference resource. Thus, the study aims to contribute to the development of Turkish commercial law beyond merely reviewing the literature.

ÖZET

TTK’de diğer sermaye şirketleri olan anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere ilişkin hükümleri takiben düzenlenen limited şirketler, ülkemizde en çok tercih edilen şirket türüdür. Genel kurul ve müdürler (kurulu) olmak üzere iki zorunlu organa sahip olan limited şirketlerde, genel kurulun şirket hayatında taşıdığı önem büyüktür. Limited şirketlerde genel kurul, müdürlerin atanması, finansal tabloların onaylanması, şirket sözleşmesi değişiklikleri ve şirketin feshi gibi şirketin kaderini doğrudan etkileyen kararları almaktadır. Limited şirket genel kurulunda alınan kararların hukuken geçerli sayılabilmesi için ise toplantının usulüne uygun yapılması ve ilgili yeter sayıların sağlanması şarttır. Ne var ki TTK’de limited şirketlerin genel kurullarında uygulanacak yeter sayılara ilişkin düzenlemeler, dağınık, karmaşık ve kimi zaman da anlaşılması zor niteliktedir. Bu karmaşıklık birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Gerçekten de uygulamada özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler ile aile şirketlerinin tercihi haline gelen limited şirketlerin genel kurullarında uygulanacak yeter sayı kurallarına dair birçok hukuki sorun halen öğretilde ve uygulamada tartışılmaktadır. Bu çalışma, TTK’de dağınık halde bulunan, öğretilde sıklıkla eleştirilen ve haliyle de yoruma muhtaç noktalar başta olmak üzere limited şirket genel kurul yeter sayı kurallarını sistematik bir biçimde incelemeyi, öğretildeki kavramsal tartışmalara ışık tutmayı ve uygulayıcılar için pratik çözümler sunmayı amaçlamakta ve limited şirketlerin genel kurulundaki yeter sayıların ne olduğunu ve bunların nasıl anlaşılması gerektiğini konu almaktadır. Bunu teminen, çalışmada yalnızca mevzuat metinleri değil, mevzuatın sistematigi, yorum yöntemleri, karşılaştırmalı hukuk düzenlemeleri ve yargı içtihatları da dikkate alınmıştır.

Tezin birinci bölümünde limited şirket genel kurulunun tarihsel gelişimi, yapısı ve genel kurula ilişkin temel kavramlar ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Genel kurulun yetkileri, toplanma esasları, oy hakkı ve toplantıya katılım hakkı gibi hususlar incelenmiş, yeter sayı kavramının hukuki niteliği ve işlevsel sınıflandırılması yapılarak kavramsal altyapı oluşturulmuştur. Çalışmamızın en önemli kavramlarından olan yeter sayı, esasında yalnızca şirketler hukukunda değil, birçok farklı toplu karar alma mekanizmasının olduğu alanlarda da karşımıza çıkan temel bir müessesedir. Bu cümleden olarak yeter sayı kavramı derneklerde, kooperatiflerde, vakıflarda, kat mülkiyetine tabi taşınmazlarda, yerel yönetim organlarında ve hatta TBMM’de dahi alınan kararların sıhhati bakımından belki de en önemli müesseselerden biri olarak

gösterilebilir. Gelgelelim müessesenin bu denli yaygınlığına rağmen, tek cümlelik açık bir tanımını yapmak mümkün değildir. Dahası, yeter sayılarda çoğunluk kavramı çatısı altında kullanılan nispi, mutlak, salt, nitelikli, basit, adi gibi sıfatlar birbiri yerine geçecek şekilde bile kullanılmakta; bu da kavramların belirsizliğine yol açmaktadır. İşte, yeter sayı kavramının daha iyi anlaşılabilmesini teminen, çalışmamızda yeter sayılar işlevleri bakımından, normda aranan yeter sayı oranı bakımından ve limited şirketler özelinde esas aldıkları payda bakımından farklı başlıklar altında incelenmiştir. Aktarılan bu başlıklar arasında en temel ve kritik olarak tabir edilebilecek ayrımın işlevleri bakımından yeter sayılar olduğu söylenebilir. Bu bağlamda; genel kurullara bir *forum* niteliği kazandırmak ve genel kurullarda en azından belirli bir oranda temsili sağlamak suretiyle gündem maddelerinin demokratik bir ortamda tartışılmasını amaçlayan toplantı yeter sayısı kavramı, bir araya gelen topluluğun hukuken bir genel kurul olarak addedilebilmesi ve bir araya gelen topluluğun karar ehliyetini teşkil etmesi için toplantıda hazır bulunması gereken asgari katılım kuralı şeklinde nitelendirilebilir. Karar yeter sayısının tanımı ve işlevi bakımından ise öğretide bir görüş birliği olduğundan bahsedilemez. Çalışmamızda vardığımız sonuç uyarınca, karar yeter sayısı bakımından, gerekli toplantı yeter sayısının sağlandığı veya toplantı yeter sayısının zaten aranmadığı bir genel kurulda, olumlu veya olumsuz bir iradenin oluşabilmesi ve oluşan iradenin yönünün tayini için gerekli ekseriyeti belirleyen norm tanımını yapmak mümkündür.

Çalışmamızın ikinci bölümünde, limited şirket özelindeki yeter sayı kuralları, temelde toplantı yeter sayıları ile karar yeter sayıları ve karma yeter sayılar başlıkları altında incelenmiştir. Bu kapsamda öncelikle limited şirket genel kurullarında temel kuralın toplantı yeter sayısı aranmaması olduğu; bu kuralın başlıca istisnalarının ise çağrısız genel kurul, şirket sözleşmesinde bir toplantı yeter sayısı öngörülmesi hali ve karma yeter sayı normlarının uygulama alanı bulacağı haller olduğu tespit edilmiştir. Akabinde, limited şirket özelinde karar yeter sayı (ve karma yeter sayı) normlarının TTK md.589, md.620 ve md.621 ekseninde etrafında şekillendiğinden hareketle, olağan kararlara ilişkin TTK md.620 hükmü; şirket sözleşmesi değişikliklerine ilişkin temel kuralı getiren TTK md.589 hükmü ve kimisi aynı zamanda şirket sözleşmesi değişikliği de teşkil eden önemli kararlara ilişkin TTK md.621 hükmü incelenmiştir. Bu minvalde özellikle anılan hükümlerde yer alan bazı ifadelerden ve hükümlerde tesis edilen kurallardan ne anlaşılması gerektiği -öğretideki farklı görüşler de anılarak- saptanmıştır. Bunların arasında en çok tartışmaya konu olan normun TTK md.621/1

hükmü olduğu söylenebilir. Çalışmamızın ilgili başlığı altında açıklanan nedenlerle anılan hükmün bir kombine (çifte) nisap hükmü olduğu, bu cümleden olarak önemli kararların alınabilmesi için TTK md.621/1’de aranan iki şartın da kümülatif olarak sağlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmamızda, ek ya da yan edim yükümlülükleri öngören veya mevcut yükümlülükleri artıran genel kurul kararlarına, TTK’de yer alan yeniden yapılandırma (yapısal değişiklik) kararlarına ve tasfiye alindeki limited şirketlere tatbik edilecek yeter sayı kurallarına da yer verdikten sonra, şirket sözleşmesi ile yeter sayı normlarının değiştirilmesi müessesesinden bahsedilmiştir. Bu bağlamda olağan karar nisaplarının ağırlaştırılmasının yanında aynı zamanda hafifletilebileceği ve fakat ağırlaştırılmış nisap hükümlerinin ise hafifletilemeyeceği tespit edilmiş ve TTK md.621/2’de yer alan kuralın İsviçre hukukundan alınırken -öğretide ileri sürülenin aksine- bir çeviri hatası olmadığı saptanmıştır. Akabinde, anonim şirket genel kurullarının aksine limited şirket genel kurullarının sirküler tipi karar alma imkanından ve bu noktadaki yeter sayılardan bahsettikten sonra, TTK md.589 hükmü ile md.621/1 hükmünün ilişkisi üzerinde durulmuştur. İki norm arasındaki ilişkinin değerlendirildiği başlık altında, mezkûr iki hükmün aynı anda TTK’de yer alıyor oluşunun herhangi bir kanun boşluğuna yer vermediği; fakat kanun koyucunun limited şirketler bakımından farklı sözleşme değişikliklerini farklı yeter sayılara bağlamasının (anılan iki yeter sayı normunun hangisinin daha “ağır” olduğunun zaman zaman değiştiği de saptanarak) bilinçli bir tercihin ürünü olmadığı kanısına varılmış ve bu uğurda çeşitli öneriler getirilmiştir. Bundan başka, Yargıtay’ın, iki ortaklı limited şirketler bakımından TTK md.621/1 hükmüne yaklaşımı incelenmiş ve bu noktadaki Yargıtay içtihadını neden hatalı olduğu açıklanmaya çalışılmıştır. Akabinde, uygulamada oldukça tartışmaya zemin vermekte olan TTK md.408/2-f hükmü üzerinde durulmuş, faal şirketlerde önemli nitelikte şirket varlığının toptan satışı yetkisinin limited şirketlerde de genel kurul organına ait olup olmayacağı ve bu karara uygulanacak yeter sayı kuralının ne olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Çalışmamızın ikinci bölümünün devamında, limited şirket genel kurulunda yeter sayılara ulaşıp ulaşılmadığının tespiti noktasında dikkate alınması gereken çokça özellikli hal olduğundan ötürü, oyda imtiyaz, üstün oy, veto hakkı, oy hakkından yoksunluk, oy hakkının donması gibi kavramlar üzerinde durulmuş ve bunların yeter sayılara etkisi tartışılmıştır.

Çalışmamızın son bölümünde, toplantı ve karar yeter sayılarına ulaşıp ulaşılmadığının tespitinin nasıl yapılacağı izah edilmiş ve akabinde kısaca genel kurul

kararlarının sakatlık hallerine değinilerek, toplantı ve karar yeter sayılarına uyulmamasının müeyyidesinin genel manada yokluk olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmamız, hem akademik düzeyde sistematik bir kavramsal analiz sunmakta hem de pratik düzeyde uygulayıcılara yol gösterici olmayı amaçlamaktadır. Özellikle şirket sözleşmelerini düzenleyen hukukçular, genel kurulları yöneten şirket müdürleri ve kararların geçerliliğini denetleyen yargı organları açısından, tezde ortaya konan sistematik yapı ve öneriler işlevsel bir başvuru kaynağı olabilecek niteliktedir. Böylece çalışma, salt bir literatür incelemesinin ötesine geçerek, Türk ticaret hukukunun gelişimine katkı sunmayı hedeflemektedir

GİRİŞ

A. Genel Olarak

Kanun koyucu tarafından bir sermaye şirketi olarak nitelendirilen limited şirket (TTK md.124/2), diğer sermaye şirketleri olan anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere ilişkin hükümleri takiben, TTK md.573 ile md.644 hükümlerinde düzenlenmiştir.

Limited şirketler ülkemizde en çok tercih edilen ticaret şirketidir. Gerçekten de T.C. Ticaret Bakanlığı'nın 31.03.2025 tarihli raporuna göre toplam mevcut aktif limited şirket sayısı rapor tarihi itibarı ile 1.335.350'dir. Anılan rapora göre limited şirketler, anonim şirketlere nazaran altı kattan daha çok tercih edilmektedir¹.

Limited şirketlerin bu kadar sık tercih edilmesinde, limited şirketlerin anonim şirketlere oranla daha kolay (TTK md.585²) ve daha az sermayeyle (TTK md.580³) kurulabiliyor olmasının etkili olduğu ileri sürülebilir. Öte yandan, tıpkı anonim şirketlerde olduğu gibi ortaklarının şirket borçlarından kural olarak sorumlu olmadığı⁴ limited şirketlerin; aile şirketleri⁵ ve ortak sayısının az olması hasebiyle ortaklar arasındaki ilişkinin hassasiyet arz ettiği veya bir başka deyişle “diğer ortakların kim olduğunun” önem arz ettiği ortaklık yapıları bakımından da anonim şirketlerden daha esnek olduğu söylenebilir. Keza kanun koyucu, anonim şirketlerin esas sözleşmelerine nazaran, limited şirket sözleşmelerinin ortakların istekleri doğrultusunda nispeten daha kolay şekillendirilebilmesi imkanını tanımış, limited şirketlere ilişkin bazı düzenlemelere, şahıs şirketlerine dair unsurlar da serpiştirmiştir. Bu durumun, ortaklık

¹ T.C. Ticaret Bakanlığı, **Şirket Verilerine İlişkin 31.03.2025 Tarihli Rapor**, Erişim Adresi: <https://ticaret.gov.tr/istatistikler/bakanlik-istatistikleri/ic-ticaret-ve-tuketici-istatistikleri/sirket-bilgileri> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

² 7099 sayılı Kanun md.25 hükmü ile TTK md.585'e eklenen hüküm, nakden taahhüt edilen payların itibari değerlerinin en az yüzde yirmi beşinin tescilden önce ödenmesi şartının limited şirketler bakımından uygulanmayacağını öngörmektedir. Bu sayede, limited şirket kuruluşlarında tescil için banka bloke yazılarına gerek kalmamaktadır. Günümüzde bankaların -özellikle de yabancı sermayeli- şirketlere hesap açma noktasındaki çekimser yaklaşımı düşünüldüğünde, pratikte limited şirketler anonim şirketlere nazaran çok daha kolay “kurulabilmektedir”.

³ Bkz. ve Karş: TTK md.332.

⁴ İşaret edelim ki AATUHK md.35 hükmü uyarınca, anonim şirketlerden farklı olarak limited şirketlerin ortakları şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye hisseleri oranında sorumlu olurlar.

⁵ Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.171 vd.

ilişkilerinin hassas olduğu hallerde uygulamada sıklıkla tercih edilen⁶ hatta edilmek zorunda kalınan pay sahipleri sözleşmelerine olan ihtiyacı azaltabileceği, pay sahipleri sözleşmelerinde yer verilen düzenlemelerinin azımsanamayacak bir kısmına korporatif bir etki de tanınmasının yolunu açtığı söylenebilir.

Limited şirketin zorunlu bir organı olan genel kurul, limited şirketin bütün ortaklarından oluşur. Limited şirketlerin faaliyetlerine sağlıklı bir şekilde devam edebilmesi ve hatta hukuken varlığını koruyabilmesi (TTK md.636/2) genel kurulun toplanabilmesine ve işlevini yerine getirebilmesine bağlıdır. Genel kurul işlevini kararlar üreterek yerine getirir. Genel kurulda hukuken geçerli bir karar üretilebilmesi noktasında en hassas konulardan biri de hiç kuşkusuz yeter sayılardır⁷.

TTK'nin sistematigi incelendiğinde, limited şirketlerin genel kurulları için uygulanacak yeter sayı kurallarının temelde TTK md.620, md.621 ve md.589'da düzenlendiği göze çarpar. Ne var ki limited şirket genel kurullarında uygulanacak yeter sayılara ilişkin kurallar bu üç hükümde yer alan kurallardan ibaret değildir⁸. Yeter sayılara ilişkin kurallar TTK'nin ikinci kitabının neredeyse geneline yayılmış vaziyettedir⁹. Kanun koyucu aynı zamanda yeter sayıların belirli sınırlar dahilinde değiştirilebilmesine de cevaz vermektedir (TTK md.577/1-ı, md.620). Hal böyle olunca, özellikle de hukukçu olmayan limited şirket ortaklarının ve müdürlerinin genel kurullarda uygulanacak yeter sayıları doğru bir şekilde hesaplayabilmek adına kanunun hangi hükümlerine bakması gerektiğini tespit etmelerinin dahi zor olduğu söylenebilir. Dahası, örneğin hatalı bir tespit sonucu yeter sayılara uyulmaması, ilgili genel kurul kararı için belki de en ağır hukuki yaptırım olan “yokluk” müeyyidesi ile sonuçlanabilecektir¹⁰. Bundan başka, limited şirket genel kurulunda uygulanacak temel yeter sayı normlarından TTK md.589 hükmü ile TTK md.621 hükmünün aynı anda var olması öğretide çokça kere eleştirilmiş; iki hükmün birbirleri ile uyumlu olmadığı hatta çeliştiği¹¹ dile getirilmiş; limited şirket genel kurulunda hangi kararların

⁶ Pay sahipleri sözleşmelerinin amaç ve işlevi hakkında geniş kapsamlı açıklamalar için bkz: Okutan Nilson, **Anonim Ortaklıklarda Pay Sahipleri Sözleşmeleri**, s.67. vd.

⁷ Bu hususta bkz: **Zengin, Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.484.

⁸ Bu hususta bkz: Kendigelen/Zengin, **Yargıtay'ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi**, ss.65-66.

⁹ Örneğin TTK md.147/4, md.149/5, md.151/1-c, md.151/4, md.169/4, md.171/2, md.173/3, md.186/3, md.189/1-c, md.201 hükümleri.

¹⁰ Bu hususa ilişkin detaylı açıklamalar için bkz: Bölüm III.B.

¹¹ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.74.

hangi yeter sayılarla alınması gerektiği noktasında fikir aykırılıkları oluşmuş, kimi zaman ortada bir kanun boşluğunun bulunduğu ileri sürülmüştür. İşte, izah edilen bu sebeplerle, bu tez çalışmamızda limited şirket genel kurulundaki yeter sayıların ne olduğu, yeter sayı normlarından ne anlaşılması gerektiği ve bu yeter sayılara ulaşıp ulaşılmadığının tespitinde önem arz eden hususların ne olduğu araştırılacaktır.

B. Konunun Sınırlandırılması

Limited şirket genel kurulunda uygulanacak yeter sayıların ne olduğunun tespiti meselesi, ister istemez genel kurulun yetkilerinin ne olduğu, genel kurulun toplantıya kim tarafından nasıl çağrılacağı, genel kurulun toplanma biçimlerinin ne olduğu, gündeme bağlılık ilkesi, çağrısız genel kurul, genel kurula katılım hakkı, oy hakkı, oydan yoksunluk, oy birliği, mutlak çoğunluk, salt çoğunluk, adi çoğunluk, basit çoğunluk, nitelikli çoğunluk gibi çokça farklı kavramla ve alanla temas halindedir. Ne var ki bu çalışmamızın temel konusu limited şirketlerin genel kurulundaki yeter sayıların ne olduğundan ve bunların nasıl anlaşılması gerektiğinden ibarettir. Anılan sebeple, konunun özü ile temas halinde olan diğer meselelere yalnızca konunun anlaşılabilmesini mümkün kılacak bir derinlikte değinilecektir.

C. Çalışma Planı

Çalışma üç ana bölümden oluşacaktır. Çalışmamızın ilk bölümünde, çalışmanın başlığında yer alan temel kavramlar yani limited şirket kavramı, genel kurul kavramı ve yeter sayı kavramı açıklanmaya çalışılacaktır.

Çalışmamızın ikinci bölümü, limited şirket genel kurulunda karar yeter sayılarının uygulanmasına ayrılacak, genel kurulda hangi kararların hangi yeter sayılarla alınması gerektiği incelenecektir. Bu bölümde ayrıca, limited şirketler bakımından önem arz eden oy hakkının nasıl hesaplanacağına ve yeter sayılara ulaşıp ulaşılmadığının tespitinde önem arz eden hususlara değinilecektir.

Çalışmamızın son bölümü olan üçüncü bölümde ise genel bir bakış açısıyla genel kurul kararlarının sakatlık hallerine değinilecek ve ikinci bölümde bahsi geçen yeter sayılara uymamanın hangi sakatlık haline gireceği hususu üzerinde durulacaktır.

D. Terminoloji

Çalışmamızda -sürekli olarak aynı ifadeleri kullanmak suretiyle okuyucuda rahatsızlık verici bir tekrara düşmenin istenmediği haller hariç- “limited şirket” ve “yeter sayı” kavramları tercih edilecektir.

İşin esasında “şirket” Arapça bir ifade olup “ortaklık” manasına gelmektedir¹². Türk doktrininde “şirket” ifadesi yerine “ortaklık” ifadesinin tercih edilmesi ender bir uygulama değildir. Konu hakkında yazılmış en önemli eserlerin bazılarında “limited ortaklık” ifadesi kullanılmıştır¹³.

“Yeter sayı” kavramı ise Türkçe’dir. Yeter sayı ifadesinin Arapça karşılığı “nişâb/nisap”tır¹⁴. Benzer şekilde Türk doktrininde “nisap” ifadesinin de kullanılması ender bir uygulama değildir¹⁵. Hal böyle olunca çalışmamızda bir ifadenin Arapça; diğerinin ise Türkçe kökenli bir ifade olarak tercih edilmesi ilk bakışta çelişkili durmaktadır. Ne var ki TTK metninde ve gerekçesinde bu kavramlar için tercih edilen ifadeler çoğunlukla “limited şirket” (TTK md.573) ve “yeter sayı¹⁶” (örneğin TTK md.620 ve md.621’in gerekçesi) ifadeleri olduğundan ve günlük konuşma dilinde “limited şirket” ve “yeter sayı” ifadeleri daha sık tercih edilen ifadeler olduğundan biz de çalışmamızda bu ifadelere yer vermeyi uygun gördük.

Çalışmamızda tercih edilen ve sık kullanılacak bir terim de “payda” terimidir. TTK’de limited şirkete uygulanacak yeter sayı kuralları, farklı birimlere endekslenmiştir. Bir başka deyişle, karar özelinde aranan yeter sayılar, farklı birimleri kıstas alabilmektedir. Bu birimler, toplam oy sayısı, toplantıda temsil edilen oy sayısı, toplam sermaye, oy hakkı olan toplam sermaye, toplam pay sahibi (ortak) sayısı şeklinde karşımıza çıkabilmektedir. Ayrıca yeter sayı normları kararın alınmış sayılması için “yeterli gelecek” bir birim de belirtmektedir. İşte, kararın alınmış

¹² TDK, **Güncel Türkçe Sözlük**, Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

¹³ Bkz: Şener., **Limited Ortaklıklar Hukuku**, Tekinalp/Poroy/Çamoğlu, **Ortaklıklar Hukuku (I ve II)** eserlerinde tercih edilen “limited ortaklık” ifadesi.

¹⁴ TDK, **Güncel Türkçe Sözlük**, Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

¹⁵ Bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**’te tercih edilen “nisap” ifadesi.

¹⁶ Anılan madde gerekçelerinde “yetersayı” ifadesi denmekte ise TDK’ye göre ifadenin doğru yazılışı ayrı, yani “yeter sayı” şeklindedir. Keza Türkçe’de, -r / -ar / -er, -maz / -mez ve -an / -en sıfat-fiil ekleriyle oluşturulan sıfat tamlaması yapısındaki birleşik kelimeler ayrı yazılır. Bundan başka, TTK md.151/6, md.418 ve md.421 gibi hükümlerde “nisap” ifadesinin de tercih edildiğine işaret edelim.

sayılması için yeterli gelecek birim, bir kesirli sayıdaki “pay”a; yeter sayı oranının aranacağı, kıstas alınmakta olunan toplam birim ise “payda”ya benzetilebilir. Belirtmek gerekir ki payda yerine ayrıca “matrah” ifadesinin kullanılmasının da şirketler hukukuna yabancı olduğu söylenemez¹⁷. Matrah, özünde vergisel bir terim olup TDK’ye göre “*bir verginin miktarını belirtmek için temel olarak alınan değer*”¹⁸ olarak tanımlanmaktadır. Vergi hukukuna ilişkin temel eserlerde ise matrah ifadesinin dolaylı olarak “*vergi konusunun üzerinden vergi hesaplanacak ekonomik birim[...]*”¹⁹ olarak tanımlandığı görülmektedir. Özünde vergisel bir terim olan matrah ifadesinin payda ifadesi yerine zaman zaman kullanılmasının sebebi, bir vergi yükümlüsünün mali yükümlülüğünü hesaplamak için kullanacağı vergi oranının uygulanacağı ekonomik birimin (yani matrahın) bu manada “payda” ifadesine ikame edilebilecek olmasındandır. Payda ve matrah kelimelerinin konu özelindeki bir diğer karşılığının ise “referans değer” kavramı olduğu söylenebilir.

Bu hususta son olarak, her ne kadar her iki şirket türü için de benzer hukuki müesseseyi karşılıyor olsalar da TTK’de anonim ortaklıklar için “esas sözleşme”den bahsedilirken (TTK md.339) limited şirketler için ise “şirket sözleşmesi”nden (TTK md.575) bahsedildiğini hatırlatarak, şirketler hukukunda çokça kere zikredilen “esas sözleşme” kavramının neden tercih edilmediği de bu yolla vurgulanmalıdır.

¹⁷ Bir vergi terimi olan “matrah” kelimesini yeter sayılar özelinde kullanan Bahtiyar, **Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının “Toplantı Süresince Korunması” Şartına İlişkin TTK. 418/1 Hükmünün Değerlendirilmesi**, s.63; Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.35-36; Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, s.49.

¹⁸ TDK, **Güncel Türkçe Sözlük**, Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

¹⁹ Öncel/Kumrulu/Çağan/Göker, **Vergi Hukuku**, s. 95

I. BÖLÜM: TEMEL KAVRAMLAR

A. Limited Şirket

1. Tanım, Kavram ve Özellikler

Limited şirketler, Almanya'nın sömürgeleri ile ticaretinde kolay ve düşük bütçe ile kurulabilen, pazarın ve ticaretin koşullarına uyum sağlayabilme esnekliği yüksek; öte yandan sorumluluk riski de düşük ve az ortaklı bir şirket türü yaratma düşüncesinin ürünü olarak 1892 tarihli GmbHG ile doğmuştur. Bu kanun, limited şirketlerin modern anlamdaki temelini oluşturan ve günümüzde birçok ülkede benzer sistemlerin geliştirilmesine ilham veren bir düzenleme olmuştur. Sömürgeciliğin zaman içinde yok olması neticesinde, Almanya'da limited şirketler daha ziyade iç ticarete kullanılan bir şirket halinde gelmiştir. Limited şirketler kısa süre içerisinde Avrupa'da ve İngiltere'de de yasalaşmıştır²⁰.

Limited şirketler ülkemize ise ilk kez 1926 tarihli ve 865 sayılı kanunla girmiştir. "limited" kavramı, 1926 tarihli ve 865 sayılı kanunun yedinci fasıl başlığında yer alan "mahdut mesuliyetli" yani "sınırlı sorumlu" teriminde geçen "mahdut" (sınırlı) anlamındaki İngilizce "*limited*" kelimesinden gelmektedir²¹. Buradaki sınırlı sorumluluktan, şirket ortaklarının sınırlı sorumluluğunun (yoksa bizzat limited şirketin değil) anlaşılması gerektiği unutulmamalıdır²².

1956 tarihli eTK ile limited şirketlere ilişkin düzenlemelerin kapsamı arttırılmış ve nihayet 2012 yılında yürürlüğe giren TTK ile limited şirketlere ilişkin hükümlerde köklü değişiklikler yapılmıştır. Bu köklü değişikliklerin arka planından kısaca bahsetmek gerekirse, 1990'ların sonu ve 2000'lerin başında, İsviçre'de şirketler hukukunda bir reform arayışı gündemdeydi. Bu zamanlarda, Türkiye'de de yeni bir ticaret kanununa duyulan ihtiyaç dillendirilmeye başlanmıştı. 2012 yılında yürürlüğe girecek olan 6102 sayılı TTK'nın hazırlıkları yaklaşık on yılı bulan, çok geniş katılımlı komisyon ve alt komisyon çalışmalarıyla yürütüldü. Ne var ki hazırlıkların şekil almaya başladığı zamanlarda, İsviçre'nin henüz kanunlaşmamış ve fakat "geleceğin

²⁰ Limited şirketlerin doğuşu ve gelişimi konularında ayrıntılı bilgi için bkz: Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1635-N.1638.

²¹ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.16; Arslanlı, **Ticaret Hukuku Şerhi, İkinci Kitap, - Yedinci Fasıl: Limited Şirketler (Madde 518-535)**, s.9.

²² Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.16.

düzenlemeleri” olarak görülen ön tasarı metinleri esas alınmıştı. Neticede, TTK’nin limited şirketlere ilişkin düzenlemelerinin birçoğu İsvBK’den, daha da doğrusu, 1999 tarihli İsviçre Ön Tasarı’sından²³ iktibas edilmiş oldu²⁴.

TTK, limited şirketlere ilişkin hükümleri düzenlerken birçok hususta doğrudan anonim şirket hükümlerine yollama yapmakta (örneğin TTK md.549, md.550, md.551, md.553, md.353, md.358, md.395, md.509, md.391, md.392, md.578, md.609, md.610, md.634, md.635, md.636, md.643, md.644); bazı hükümleri düzenlerken ise anonim şirket düzenlemeleri ile hani neredeyse aynı kuralları -yollama yapmak yerine- tekrardan yazmak yoluna girmektedir (örneğin TTK md.575 ile md.335; md.579 ile md.340; md.581 ile md.342 ve daha birçoğu). Bu kategorilere bir de normal şartlar altında anonim şirket hükümlerine yollama yapılması veya en azından bu konuda ayrı veya benzer bir düzenleme getirmesi beklenebilecek ve fakat limited şirketler özelinde herhangi bir yollama veya düzenleme bulunmayan hükümler de eklenebilir (örneğin, anonim şirketlerde imtiyazlı paylara ilişkin TTK md.478, ve imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin md.454 gibi)²⁵.

Limited şirketlerin tanımına²⁶ ilişkin kanuni düzenleme ise TTK md.573 hükmüdür. Buna göre limited şirket, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulur. Limited şirketin esas sermayesi belirli olup, bu sermaye, esas sermaye paylarının toplamından oluşur. Aynı hükmün ikinci fıkrasına göre limited şirket ortakları şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler. TTK

²³ 1999 yılında İsviçre Federal Hükümeti, şirketler hukukunda köklü bir reforma ihtiyaç duyulduğunu tespit ederek bir ön tasarı hazırlamıştı. Bu tasarinin amacı, konumuz özelinde, limited şirketlerin yapısını modernleştirmek, yatırım ortamını daha çekici hale getirmek ve uluslararası standartlarla uyumu sağlamaktı. Ön tasarı metni için bkz: Erişim Adresi: <https://www.bj.admin.ch/bj/fr/home/aktuell/mm.msg-id-20670.html> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

²⁴ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.10.

²⁵ Limited şirketlerde imtiyazlı paylardan söz etmek mümkünken (bkz. TTK md.576 ve hükmün gerekçesi) işaret ettiğimiz yönde bir düzenleme yapılmamasının bir kanun boşluğu olduğu yönünde Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.321 vd.

²⁶ TTK md.573 hükmünün bulunduğu bölümün başlığı her ne kadar “Tanım ve Kuruluş” olsa da anılan hükmün bir tanım vermekten ziyade limited şirketin (bazı) nitelik ve özelliklerini tanımladığı yönünde bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.15.

md.573 hükmünün son fıkrasına göre limited şirket, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilir.

TTK md.573 hükmü limited şirketlere ilişkin bazı temel kavramlara ve özelliklere yer verse de limited şirketlerin sahip olduğu bazı diğer temel özelliklere yer vermemiştir. Bunlardan biri, limited şirketlerin tüzel kişiliği haiz olmasıdır. Gerçi TTK md.125 hükmü ticaret şirketlerinin tüzel kişiliği haiz olduğunu belirttiğine ve TTK md.124 hükmünde limited şirketlerin bir ticaret şirketi olduğu belirtildiğinde göre, TTK md.573 hükmünde limited şirketlerin tüzel kişiliği haiz olduğuna tekrardan yer verilmemesi doğal karşılanabilir²⁷. Limited şirketlere ilişkin olarak TTK md.573 hükmünde zikredilmeyen bir diğer özellik ise limited şirketlerin kişisel özellikler taşıyan bir sermaye şirketi olduğudur. Limited şirketin bir sermaye şirketi olduğu zaten TTK md.124'te belirtilmişse de limited şirketler tam manasıyla saf sermaye şirketlerinin özelliklerini taşımamaktadır²⁸. Limited şirketlerin kişisel özellikler taşıyan bir sermaye şirketi olduğu hususu, limited şirketin tanımını yapan mehz İsvBK md.772/1 hükmünde geçen “*une société de capitaux à caractère personnel*” yani “*kişisel özellikler taşıyan karakterde bir sermaye şirketi*” ifadesiyle yansıtılmıştır²⁹. Gerçekten de TTK'de yer alan ve limited şirket ortaklarının çıkma- çıkarılmasına ilişkin hükümler (TTK md.638-642), ortakların sadakat yükümlülüğüne ilişkin hüküm (TTK md.613), esas sermaye paylarının kanunen bağlı olduğuna ilişkin hüküm (TTK md.595), belirli veya belirlenebilir ortaklara veto hakkı ve üstün oy hakkı tanımayı mümkün kılan hüküm (TTK md.577) limited şirketlerin şahıs şirketlerine ilişkin özellikleri de bünyesinde barındırdığına örnek hükümler olarak gösterilebilir³⁰.

TTK md.573'te geçen ve limited şirketlerin “*kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için*” kurulabileceği ifadesinden, limited şirketlerin ekonomik amaçla kurulduktan sonra, mutlaka bir ticari işletme işletmek için kurulmasının gerekmediği³¹ ve limited şirketin amaç ve konusunun kanunen yasak olmaması

²⁷ Bu hususta ayrıca bkz: TTK md.573 hükmünün gerekçesi.

²⁸ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.662.

²⁹ İsvBK'nin İngilizce metni (Erişim adresi: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/27/317_321_377/en, Erişim Tarihi: 14.06.2025) resmi bir çeviri olmayıp yalnızca bilgi amaçlı olarak sağlanmıştır. İngilizce metinde, İsvBK md.772/1'de yer alan bu terimin karşılığı “*a company with separate legal personality*” yani, “*ayrı tüzel kişiliği haiz bir şirket*” şeklinde çevrilmişse de bu terimin gerçek anlamı yansıtmaktan uzak bir çeviri olduğunu kanıslındayız.

³⁰ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.12 ve orada adı geçen yazarlar.

³¹ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.15.

gerektiği anlaşılmalıdır. Bir limited şirketin amaç ve konusunun kanunen yasak olmaması kuralına TMK md.54 uyarınca hukuka veya ahlâka aykırı amaç gütmemek hususunun dahil olduğu gibi, örneğin ilgili kanunlar gereği yalnızca anonim şirket olarak teşkilatlanabilecek kurumların³² limited şirket olarak teşkilatlanamayacağı hususunun da dahil olduğu unutulmamalıdır. Limited şirketin ana amacı, kar etmek ve bu karı ortaklarına paylaşmaktır. Limited şirketin konusu ise şirketin bu amaca ulaşmak için izlediği yöntemidir. Sonuçta, limited şirketlerin konuları farklı olsa da temel amaçları hep aynıdır.

TTK md.573/1 uyarınca, limited şirketin esas sermayesi belirlidir. TTK md.576 uyarınca esas sermayenin itibari tutarı, esas sermaye paylarının sayısı, itibari değerleri, varsa³³ imtiyazlar ve esas sermaye paylarının grupları, şirket sözleşmesinde yer alması zorunlu kayıtlardır. Esas sermaye, ortakların (veya tek bir ortağın) esas sermaye paylarının toplamından oluşur. Çalışmamız kapsamı dışında olması hasebiyle burada yalnızca eTK'nin aksine TTK'de "payın bütünlüğü", "bir ortak, bir pay" ilkesinden vazgeçilmiş olduğunu işaret etmekle yetiniyoruz³⁴.

Limited şirketlere ilişkin olarak TTK ile getirilen bir önemli yenilik de limited şirketlerin artık tek ortaklı olarak kurulmasının ve yaşamasının önünün açılmış olmasıdır. Öte yandan limited şirketlerin ortak sayısı bakımından bir üst sınır öngörülümüştür. TTK md.574/1 uyarınca limited şirketin ortak sayısı elliden fazla olamaz. Görüleceği üzere kanun koyucu, elliden fazla sayılı ortağın bir limited şirket çatısı altında birleşmesini uygun görmemiştir³⁵. Bir limited şirketin ortak sayısının elliye geçmesi durumunda ne olacağı konusunda TTK'de açık bir hüküm yoktur. Çalışmamız kapsamı dışında olması hasebiyle burada yalnızca öğretildeki kimi görüşün elliden fazla ortak sonucu doğuracak işlemlerin geçersiz veya batıl olmasını³⁶;

³² Örneğin BankK. md.7 uyarınca bankalar, FKFFŞK md.5 uyarınca finansal kiralama, faktöring ve finansman şirketleri, SigK md.3 gereği sigorta şirketleri vb.

³³ Esasında "varsa" ifadesinin de yer aldığı bu ihtimalin, "şirket sözleşmesinde yer alması zorunlu kayıtlar" arasında sayılmış olmasının isabeti tartışılabilir. Keza bu ihtimalin kanaatimizce TTK md.577 uyarınca "şirket sözleşmesinde öngörülmeleri şartıyla bağlayıcı olan hükümler" arasında sayılmasının daha isabetli olacağı savunulabilir. Aynı yönde birçokları yerine bkz: Kendigelen, **Yeni Türk Ticaret Kanunu – Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, s.485.

³⁴ Bu konuda detaylı açıklama için bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.267 vd.

³⁵ Elliden fazla ortak olacaksa, zorunlu olarak anonim şirket türünün tercih edilmesi gerektiği yönünde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.21.

³⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1640c; Yıldız, **Limited Şirketler**, s.70.

kimi görüşün ise ortak sayısının ellinin altına düşürülmesi veyahut şirketin anonim şirkete dönüştürülmesi gerektiğini³⁷ savunduğuna işaret etmekle yetiniyoruz.

Bu başlığı kapatmadan önce son olarak limited şirketlerin bir tüzel kişi tacir olduğuna (TTK md.16/1) ve bir ticaret unvanı seçerek kullanmak zorunda olduğuna (TTK md.39/1) da işaret edilmelidir.

2. Limited Şirketin Organları

Tüzel kişilerde organ, *“tüzel kişinin iradesinin oluşmasını ve bu iradenin açıklanmasını sağlayan, tüzel kişinin örgütü içinde yer alan kişi veya kişi toplulukları”*³⁸ şeklinde tanımlanmaktadır. Tıpkı diğer tüzel kişiler gibi, limited şirketler de organları aracılığı ile faaliyette bulunur. Tüzel kişiler, kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla fiil ehliyetini kazanırlar (TMK md.49). TTK’de limited şirketler bakımından iki tane³⁹ zorunlu organ öngörülmüştür. Bunlar genel kurul ve müdürlerdir⁴⁰. Limited şirketin iç ilişkideki karar organı genel kurulken, yönetim ve temsil organı ise müdürlerdir. Bu iki organ arasında fonksiyonel bir farklılıktan söz edilir; yoksa iki organ arasında bir üstlük astlık ilişkisi yoktur⁴¹. Bu iki organ arasında yetki ve görev bölüşümü vardır⁴². Bununla beraber, iki organ arasında prensipte üstlük astlık ilişkisi olmasa da bilhassa limited şirketler özelinde, genel kurulun müdürlere nazaran “daha hayati kararlar alan” organ olduğunu söylemek hatalı olmaz⁴³.

³⁷ Bilgili/Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri**, s.429.

³⁸ Dural/Öğüz, **Türk Özel Hukuku Cilt II – Kişiler Hukuku**, s.250.

³⁹ eTK’de yer alan ve yirmiden fazla ortaklı limited şirketlerin denetim organını zorunlu kılan hüküm TTK’ye alınmadığından artık denetçilerin limited şirketlerin bir yasal organı olduğundan bahsedilemeyecektir.

⁴⁰ Tıpkı anonim şirketlerde olduğu gibi, limited şirketlerde de “müdürler” organı tek bir kişiden veya birden çok kişiden oluşabilir. Hal böyle olunca, TTK sistematğinde tıpkı anonim şirketlerde kullanılan “yönetim kurulu” ifadesinde olduğu gibi limited şirketlerde de “müdürler kurulu” ifadesinin tercih edilmesi kanaatimizce daha isabetli ve doğal olabilirdi. Bu cümleden olarak çalışmamızda yer yer “müdürler kurulu” ifadesi, “müdürler” yerine de kullanılabilir.

⁴¹ Bilgili/Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri**, s.448.

⁴² Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.45.

⁴³ Şirketin feshi, faaliyet konusunun değiştirilmesi gibi “hayati” olarak nitelendirilebilecek kararların genel kurul tarafından alınması şöyle dursun, şirketten çıkma-çıkarma, pay devrinin onaylanması gibi kararlara, anonim şirketlerde şirket (yani yönetim kurulu) karar verirken limited şirketlerde bu tip kararları da genel kurul vermektedir. Bu durum, limited şirketler bakımından genel kurulun “hayati” kararlar veren bir organ vasfına sahip olduğu fikrini daha da güçlendirmektedir.

Genel kurul, limited şirketin bütün ortaklarından oluşur. Genel kurul, müdürlerin aksine, sürekli olarak toplanan ve devamlı olarak görev yapan bir organ değildir⁴⁴. Çalışmamızın temel kavramlarından biri olduğundan, aşağıda⁴⁵ genel kurul hakkında detaylı açıklamalara yer verilecektir.

Müdürler ise anonim şirketlerdeki yönetim kurulu organının limited şirketlerdeki izdüşümü olup limited şirketin idare ve temsil organı olarak düzenlenmiştir. Müdürlere ilişkin temel düzenlemeler, TTK md.623 ila md.630 hükümleri arasında yer alır.

TTK md.623'e göre şirketin yönetimi ve temsili şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirketin sözleşmesi ile yönetimi ve temsili, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. En azından bir ortağın, şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması gerekir. Şirketin müdürlerinden biri bir tüzel kişi olduğu takdirde, bu kişi bu görevi tüzel kişi adına yerine getirecek bir gerçek kişiyi belirler. Müdürler, kanunla veya şirket sözleşmesi ile genel kurula bırakılmamış bulunan yönetime ilişkin tüm konularda karar almaya ve bu kararları yürütmeye yetkilidirler.

Eğer birden fazla müdür varsa, aralarından biri başkan olarak atanır (TTK md.624/1). Yine birden fazla müdür olması halinde bunlar çoğunlukla karar alırlar. Eşitlik hâlinde ise başkanın oyu üstün sayılır. Öte yandan şirket sözleşmesi, müdürlerin karar almaları konusunda değişik bir düzenleme de öngörebilir (TTK md.624/3).

Müdürler ya şirket sözleşmesiyle ya da genel kurul kararıyla atanır⁴⁶. Müdürleri atama ve görevden alma yetkisi genel kurulun mutlak ve devredilmez bir yetkisidir (TTK md.616/1). TTK md.362'de anonim şirketlerdeki yönetim kurulu üyelerinin görev süresi için görülen 3 yıllık üst sınırın aksine, müdürlerin görev süresi için bir üst sınır belirlenmemiştir. Dolayısıyla müdürler, 5 yıl, 10 yıl gibi belirli süre için

⁴⁴ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1711.

⁴⁵ Bkz. Bölüm I.B.

⁴⁶ TTK md.623 hükmünde müdürlerin genel kurul tarafından seçilebileceğinden söz etmiyor olunmasının müdürlerin genel kurul tarafından seçilemeyeceği gibi bir anlama gelmeyeceği hakkında bkz: Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.369.

seçilebilecekleri gibi belirsiz bir süre için de (aksi karar alınana dek) seçilebilir⁴⁷. Müdürlerin atanmasına paralel şekilde, müdürlerin görevden alınması veya yönetim hakları ile temsil yetkililerin sınırlanmasına ilişkin yetki de kural olarak genel kuruldadır (TTK md.630).

TTK md.625/1 hükmü 8 bent halinde müdürlerin devredilmez ve vazgeçilmez yetkilerini saymıştır. Bunlar, şirketin üst düzeyde yönetilmesi ve yönetimi ve gerekli talimatların verilmesi, kanun ve şirket sözleşmesi çerçevesinde şirket yönetim örgütünün belirlenmesi, şirketin yönetimi için gerekli olduğu takdirde, muhasebenin, finansal denetimin ve finansal planlamanın oluşturulması, şirket yönetiminin bazı bölümleri kendilerine devredilmiş bulunan kişilerin, kanunlara, şirket sözleşmesine, iç tüzüklere ve talimatlara uygun hareket edip etmediklerinin gözetimi, küçük limited şirketler hariç, risklerin erken teşhisi ve yönetimi komitesinin kurulması, şirket finansal tablolarının, yıllık faaliyet raporunun ve gerekli olduğu takdirde topluluk finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun düzenlenmesi, genel kurul toplantısının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi ve şirketin borca batık olması hâlinde durumun mahkemeye bildirilmesidir.

TTK md.625/2 uyarınca ise şirket sözleşmesi ile müdürlerin aldığı belirli kararları ve münferit sorunları genel kurulun onayına sunmaları gerektiği öngörülebilir. Genel kurulun onay vermesi neticesinde müdürlerin alacağı bir karar, müdürlerin TTK md.553'ten doğan sorumluluğunu ortadan kaldırmayacaktır⁴⁸.

B. Genel Kurul

1. Genel Olarak

Kurul, Moğolca'dan alınmış “*kuralta*” kelimesinden türetilmiş bir sözcüktür⁴⁹. Kurul güncel Türkçe'de “*bir işi yapmak, yönetmek veya bir kurum ve kuruluşu temsil*

⁴⁷ Yıldız, **6102 Sayılı TTK'a Göre Limited Şirkette Müdürlerin Görev Süresi**, ss.53-54; limited şirketlerde özden organ ilkesinin terk edilmesi sebebiyle, organ olarak seçilen müdürlerin belli sürelerle görev yapması ve onlara olan güvenin belirli sürelerle yinelenmesi fikrinin daha isabetli olacağı, bu suretle anonim şirketlere ilişkin TTK md.362 hükmünde öngörülen 3 yıllık sınırın limited şirket müdürlerinin görev süresine de kıyasen uygulanmasının faydalı olacağına ilişkin görüş için bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, ss.649-650.

⁴⁸ TTK md.625/2 hükmünde, böyle bir durumda sırasıyla tazminatın belirlenmesi ve indirilmesine ilişkin TBK md.51 ve md.52 hükümlerinin saklı olduğu da belirtilmiştir.

⁴⁹ Esasında Moğolcada “*kuralta*” sözcüğü “toplantı, meclis” anlamındadır. “Kura” yani “toplanmak” fiilinden türetilmiştir. Bu sözcüğün Türkçede yanlış bir analiz neticesinde türetildiği yönünde bkz. Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Genel Kurulda Nisaplar**, s.7.

*etmek için görevlendirilmiş kişilerden oluşmuş topluluk*⁵⁰” anlamına gelmektedir. Limited şirketler özelinde de (genel) kurul kavramının birden fazla katılımcıdan (ortak veya temsilcisi) meydana gelen ve bir karar üretmek üzere toplanan bir topluluğu (genel kurul, ortaklar kurulu) karşıladığı ifade edilebilir.

Genel kurul, limited şirketin bütün ortaklarının doğal üyesi olduğu organdır. Bir organı oluşturan kişi sayısı tek ise fert organdan; birden fazla ise kurul organdan bahsedilir⁵¹. TTK uyarınca artık limited şirketlerin tek ortaklı olarak kurulması ve yaşaması mümkün olduğuna göre, eğer limited şirketin tek bir ortağı varsa genel kurulun fert organ olduğu söylenebilecek ve bu ortak genel kurulun bütün yetkilerine sahip olacaktır (TTK md.616/3).

Genel kurul, limited şirketin karar organı⁵² olup şirketin hayatına yön veren organdır⁵³. Genel kurul, müdürler gibi fiili bir süreklilikte toplanmaz. Genel kurul yılda en az bir defa olağan şekilde toplanmanın haricinde, ihtiyaç olduğunda da toplanır⁵⁴. Genel kurul, kural olarak limited şirketin iç ilişkisinde etkili olacak kararlar üretir. Limited şirket ortakları, ortaklık statüsünden kaynaklanan haklarının çoğunu genel kurulda kullanır⁵⁵.

2. Yetkileri

TTK md.616/1’de genel kurulun devredilmez yetkileri belirtilmiştir. Buna göre şirket sözleşmesinin değiştirilmesi, müdürlerin atanmaları ve görevden alınmaları, topluluk denetçisi ile denetçilerin atanmaları ve görevden alınmaları, topluluk yılsonu finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporunun onaylanması, yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun onaylanması, kâr payı hakkında karar verilmesi, kazanç paylarının belirlenmesi, müdürlerin ücretlerinin belirlenmesi ve

⁵⁰ TDK, Güncel Türkçe Sözlük, Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

⁵¹ Dural/Öğüz, **Türk Özel Hukuku Cilt II – Kişiler Hukuku**, s.255; Oğuzman/Seliçi/Oktay Özdemir, **Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)**, s.274.

⁵² Tüzel kişinin iradesinin oluşmasını sağlayan, diğer organların davranış biçimini tayin ederek gerekli talimatı vermeye yetkili olan ve tüzel kişinin iç ilişkileri ile ilgili kararları olan organın karar organı; tüzel kişilerin kararlarının icrasını sağlayan, işlerini gören, dış ilişkilerini yöneten organın ise yönetim organı olduğu yönünde bkz: Oğuzman/Seliçi/Oktay Özdemir, **Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)**, s.273.

⁵³ Bilgili/Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri**, s.448; Moroğlu, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, ss.9-10.

⁵⁴ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.45.

⁵⁵ Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.130; Paşlı, **Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi**, s.148.

ibraları, esas sermaye paylarının devirlerinin onaylanması, bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması, müdürün şirketin kendi paylarını iktisabı konusunda yetkilendirilmesi veya böyle bir iktisabın onaylanması, şirketin feshi ve genel kurulun kanun veya şirket sözleşmesi ile yetkilendirildiği ya da müdürlerin genel kurula sunduğu konularda karar verilmesi genel kurulun vazgeçilmez yetkileridir⁵⁶.

Bunlardan başka, TTK md.616/2 uyarınca, şirket sözleşmesi uyarınca genel kurulun onayının arandığı hâller ile müdürlerin faaliyetlerinin onaylanması, önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım haklarının kullanılması hakkında karar verilmesi, esas sermaye payları üzerinde rehin hakkı kurulmasına ilişkin onayın verilmesi, yan edim yükümlülükleri hakkında iç yönerge çıkarılması, şirket sözleşmesinin TTK md.613/4 uyarınca ortakların onayını yeterli görmemesi hâlinde, müdürlerin ve ortakların şirkete karşı bağlılık yükümü veya rekabet yasağı ile bağdaşmayan faaliyetlerde bulunabilmelerinin onayı için gereken iznin verilmesi ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplerden dolayı şirketten çıkarılması yetkileri, bunların şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde de genel kurulun vazgeçilmez yetkilerinden olur.

Görüleceği üzere kanun koyucu TTK md.616 hükmü ile ve bu arada müdürlerin devredilmez yetkilerini düzenleyen md.625 hükmü ile genel kurul ile müdürler arasındaki yetkileri açıkça ayırtmış, giderek bazı yetkilerin organlar arası devrini yasaklamıştır⁵⁷. Bununla beraber, TTK md.625/1 hükmü ile kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula yetki vermediği bütün konularda müdürlerin görev ve yetkili olduğunu belirterek belirsizlik taşıyan bütün yetkilerin müdürlere ait olacağı da öngörülmüştür⁵⁸.

⁵⁶ Bu konuda ayrıca bkz: Bölüm II.A.2.i).

⁵⁷ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.45.

⁵⁸ TTK md.625/1 hükmü ile benzer bir düzenleme getiren anonim şirketlere ilişkin TTK md.374/1 hükmü üzerinden, “kalan yetkilerin tamamının” yönetim kurulunda olmasının yönetim kurulunu üst organ haline getiriyor olması gibi sebeplerle anılan hükmün bir kaçış hükmü olarak yorumlanmaması, bunun yerine mevzu bahis işin gerçekten yönetsel bir karar mı olduğunun, yoksa pay sahiplerinin menfaatlerini etkileyen, onların pay sahipliği haklarına derin müdahale içeren bir karar mı olduğunun her durumda sorgulanması gerektiğini, belirterek “yazılı olmayan yetkiler” doktrininden söz eden görüş için bkz: Keskin, **Anonim Şirket Genel Kurulu ile Yönetim Kurulu Arasındaki İlişkinin Tarihsel Süreçte Geçirdiği Değişim ve Organların Yetkilerine Genel Bir Bakış**, ss.268-269.

3. Toplanması

Genel kurul, limited şirket ortaklarının veya temsilcilerinin katılımıyla toplanır. Limited şirketlerde, genel kurul toplantısı hakkındaki birçok hususta anonim şirket hükümlerine yollama yapılmıştır (TTK md.617/3). Buna göre toplantıya çağrı, azlığın çağrı ve öneri hakkı, gündem, öneriler, çağrısız genel kurul, hazırlık önlemleri, tutanak, yetkisiz katılma konularında anonim şirketlere ilişkin hükümler, bakanlık temsilcisine ilişkin olanlar hariç, kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanacaktır. Bu hükümden de anlaşılacağı üzere, limited şirket genel kurullarında bakanlık temsilcisinin bulunması ve toplantı tutanağını imzalaması söz konusu değildir⁵⁹.

a) Olağan ve Olağanüstü Toplantı

Tıpkı anonim şirketlerde olduğu gibi limited şirketlerde de genel kurullar olağan ve olağanüstü olarak toplanır. TTK md.617/1 uyarınca, her hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içerisinde olağan genel kurul toplantısı yapılır. VUK md.174/2 uyarınca, özel hesap dönemi uygulayan şirketler hariç, hesap dönemi, takvim yılıdır. Buna göre özel hesap dönemi uygulamayan şirketlerde olağan genel kurul toplantısının her yıl en geç Mart ayı sonuna kadar yapılması lazım gelir.

TTK md.617/1 hükmü, “şirket sözleşmesi uyarınca ve gerektiğinde” genel kurulun olağanüstü bir şekilde toplantıya çağrılabilmesini düzenlemektedir. Hükmün lafzından, olağanüstü toplantısı yapılabilmesi için mutlaka bu yönde bir şirket sözleşmesi hükmünün de gerekli olduğu anlamı çıkmaya müsaittir. Ne var ki şirket için olağanüstü toplantı yapmak gerekirken şirket sözleşmesinde bu yönde bir hüküm olmaması sebebiyle olağanüstü genel kurul toplantısının yapılamaması sağlıklı bir yaklaşım olarak kabul edilemez. Bu sebeple hükümde yer alan “ve” bağlacı “veya” olarak yorumlanmalı; olağanüstü genel kurulun hem şirket sözleşmesinde öngörülen hallerde hem de şirket sözleşmesinde öngörülme bile gerektiği hallerde yapılabileceği kabul edilmelidir⁶⁰. Nitekim anonim şirketlerdeki olağanüstü genel

⁵⁹ Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.361.

⁶⁰ TTK md.617/1-f de geçen “ve” bağlacının yanlış bir anlam çıkarttığı, bu sebeple “veya” şeklinde yorumlanması gerektirdiği yönünde bkz: Bilgili/Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri**, s.452.

kurul toplantılarına ilişkin hükmün (TTK md.409/2) lafzı⁶¹ da bu görüşü destekler niteliktedir.

b) Toplantıya Çağrı

(1) Genel Olarak

Hukuka uygun bir genel kurul toplantısından bahsedebilmek için, kanunda öngörülmüş olan toplantıya çağrı usullerine uyulması gerekmektedir. Toplantıya çağrı, kural olarak, toplantıya çağrıya yetkili olan kimselerce, belirli sürelerle ve şekil şartlarına uyularak yapılır. Bununla beraber TTK md.617/1 yollaması ile limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulacak olan TTK md.416 hükmü uyarınca, belirli şartların varlığı halinde genel kurulun çağrısız olarak da toplanması mümkündür. Çalışmamızın devamında, ilk önce klasik manada çağrılı genel kurulun temel unsurları üzerinde durulacak, akabinde çağrısız genel kurul müessesesinden bahsedilecektir.

(2) Çağrıya Yetkili Olanlar

Genel kurul toplantısına çağrı kural olarak müdürlerce yapılır (TTK md.617/1). Olağanüstü toplantının gerekip gerekmediği konusunda müdürlerin takdir yetkisinin olduğu söylenebilir⁶². Genel kurul toplantısının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi de müdürlerin devredilmez ve vazgeçilmez görevleri arasında sayılmıştır (TTK md.625).

TTK md.617/3'te yapılan atıf sebebiyle, TTK md.411 hükmü limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulur. Anılan hükme göre sermayenin en az onda birini oluşturan pay sahipleri⁶³, müdürlerden, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, genel kurulu toplantıya çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını istedikleri konuları gündeme koymasını isteyebilirler. Çağrı hakkı şirket sözleşmesi ile daha az sayıda sermayeye katılım oranına sahip ortaklara da tanınabilir. Müdürler çağrıyı kabul ettiği takdirde, genel kurul en geç kırk beş gün

⁶¹ Anılan hüküm "Gerektiği takdirde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır." şeklindedir.

⁶² Bilgili/Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri**, s.452.

⁶³ Bu noktada SerPK md.3/1-e hükmü gereği limited şirketlerin halka açık olmayacakları hatırlatılmalıdır.

içinde yapılacak şekilde toplantıya çağrılır; aksi hâlde çağrı istem sahiplerince yapılacaktır.

Yine TTK md.617/3'te yapılan atıf sebebiyle, TTK md.410 hükmü limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulacak; bunun sonucunda müdürlerin devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının⁶⁴ oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, tek bir ortak da genel kurulu toplantıya çağırabilecektir.

Yukarıda sayılanlardan başka, görevlerine giren konular bakımından tasfiye memurlarının (TTK md.410/1 ve md.535/2), iflas idaresinin⁶⁵ (TTK md.636/5 atfı ile TTK md.534 ve İİK md.226/1), kayyımın (TMK md.427/4), konkordato komiserinin⁶⁶ (İİK md.290) ve şirket sözleşmesinde bu yönde bir yetki tanınan kişilerin (TTK md.577/1) de genel kurulu toplantıya çağırmaya yetkili olduğu söylenebilir.

(3) Toplantıya Çağrı Süresi

TTK md.617/2 uyarınca genel kurul, toplantı gününden en az on beş gün önce toplantıya çağrılır. Şirket sözleşmesi bu süreyi uzatabilir veya on güne kadar kısaltabilir. Madde lafzı incelendiğinde, on günlük sürenin nispi emredici bir hüküm olduğu, öte yandan çağrı süresi bakımından bir üst sınır öngörülmediği anlaşılmaktadır. Buna göre, şirket sözleşmesinin, genel kurul toplantısı çağrısının, sözleşimi, altı ay öncesinden yapılması yönünde bir düzenleme getirmesinin dahi mümkün olduğu anlaşılmaktadır. Bu gibi uzun çağrı sürelerinin öngörülebilecek olması, özellikle olağanüstü genel kurul toplantıları bakımından şirketi zorlu durumlara sokabilecektir⁶⁷. Bu noktada üst sınırın en fazla dürüstlük kuralı

⁶⁴ TTK md.390 uyarınca, anonim şirketlerde esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır. Öte yandan limited şirketlerde müdürlerin karar almasını düzenleyen TTK md.624 hükmü uyarınca, birden fazla müdürün varlığı hâlinde, bunlar çoğunlukla karar alırlar. Eşitlik hâlinde başkanın oyu üstün sayılır. Şirket sözleşmesi, müdürlerin karar almaları konusunda değişik bir düzenleme öngörebilir. Görüleceği üzere, anonim şirketlerin aksine, limited şirketlerin müdürler kurulunda kural olarak doğrudan bir toplantı nisabı aranmamaktadır.

⁶⁵ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.64.

⁶⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.60, Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.169.

⁶⁷ Aynı yönde bkz. Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.78.

çerçevesinde tespit edilebileceğini, aksi yönde şirket sözleşmesi değişikliklerinin ise TTK md.445 uyarınca iptal edilebileceği ileri sürülebilir⁶⁸.

Bu noktada dikkat etmek gerekir ki TTK’de limited şirketlere özel getirilen düzenleme karşısında, anonim şirketlere ilişkin olarak genel kurul çağrısının, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılacağı yönündeki TTK md.414 hükmü limited şirketlere uygulanmayacaktır.

(4) Toplantıya Çağrı Şekli

TTK md.617/3 hükmü, toplantıya çağrı konusunda anonim şirket hükümlerine yollama yapmıştır. Dolayısıyla, genel kurul toplantıya, şirket sözleşmesinde gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılacaktır. Pay defterinde yazılı ortaklarla, önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge⁶⁹ vererek adreslerini bildiren ortaklara, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilecektir (TTK md.414/1).

(5) Toplantının Yapılacağı Yer ve Şekli

TTK’de limited şirketlerin genel kurullarının yapılacağı yer hakkında açık bir hüküm yoktur. Bu noktada anonim şirketlere ilişkin TTK md.409/3 hükmünün TTK md.617/3 atfıyla veya en azından kıyasen uygulanması neticesinde, şirket sözleşmesinde aksi düzenlenmedikçe genel kurul toplantılarının şirket merkezinin bulunduğu yerde yapılabileceği söylenebilir⁷⁰. Şirket merkezinin bulunduğu yerde toplantı yapılmasını engelleyen bir durum söz konusuysa, her ne kadar şirket sözleşmesinde böyle bir hüküm bulunmasa bile toplantının dürüstlük kuralı ile bağdaşması şartıyla başka bir yerde de yapılabileceği söylenmelidir⁷¹. Şirket

⁶⁸ Aynı yönde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.547.

⁶⁹ Limited şirketlerde pay devirlerinin tescile tabi olduğundan, noterde onaylanmış pay devir sözleşmesinin genel kurulda onaylanacağından ve niteliği itibarı ile her pay devrinin zaten pay defterine işleneceğinden hareketle, limited şirketlerde “ispatlayıcı belge” gibi başkaca bir unsurun var olmasının imkanı olup olmadığı sorgulanabilir. Ancak örneğin TTK md.595 anlamında esas sermaye payını noter onaylı sözleşme ile devretmiş, keyfiyeti şirkete bildirmiş ancak TTK md.595/7 anlamında şirketten kanuni süre içerisinde bir onay almamak sureti ile pay sahibi haline gelmiş ve fakat ismi pay defterine yazılmamış bir ortak bakımından, noter onaylı sözleşme ve şirkete yapılan bildirim, “ispatlayıcı belge” niteliğine kavuşabilir.

⁷⁰ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.550.

⁷¹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.103.

sözleşmesinde genel kurul toplantılarının şirket merkezi dışında yapılabilmesine olanak sağlayan bir hüküm varsa, müdürler, özen borçları doğrultusunda, toplantı yerini belirleyebilecek; bunu yaparken şirketteki ortak sayısını, ulaşım imkanlarını, güvenlik koşullarını vb. gözetecektir⁷².

Tıpkı anonim şirketlerde olduğu gibi, kanuni ve teknik gerekliliklerin yerine getirilmesi şartıyla, limited şirketlerde de genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılmak mümkündür⁷³.

Yeri gelmişken, anonim şirket genel kurullarının aksine, TTK md.617/4 hükmü uyarınca, herhangi bir ortak sözlü görüşme isteminde bulunmadıkça, limited şirket genel kurul kararlarının, ortaklardan birinin gündem maddesi ile ilgili önerisine diğer ortakların yazılı onayları alınmak suretiyle de alınabileceği ifade edilmelidir. Buna sirküler tipi (elden dolaştırma yoluyla) karar alma denir⁷⁴. Burada şirketin ortakları veya temsilcileri eylemli olarak toplanmaksızın ve toplanmaya ilişkin kurallara tabi olmaksızın bir karar üretebilmektedir⁷⁵. Hemen belirtelim ki sirküler tipi karar almada, aynı önerinin tüm ortakların onayına sunulması kararın geçerliliği için şarttır (TTK md.617/4). Dikkat edilecek olursa, sirküler tipi karar almada alışlageldik gündem maddesinin bilinmesi – gündem maddesinin müzakere edilmesi – öneri – karşı öneri – oylama – karar şeklinde tezahür eden karar oluşum sürecinden ayrılmaktadır⁷⁶. Bu yönden bakıldığında, anonim şirket genel kurullarının aksine, limited şirketler genel kurullarının sirküler tipi karar alındığı hallerde, müzakere etme, fikir alışverişinde bulunma, bilgi isteme, bilgi alma, öneri ve isteklerde bulunma işlevini geçici olarak yitirdiği ve yalnızca karar verme işlevine hizmet ettiği söylenebilir.

(6) Gündem ve Gündeme Bağlılık İlkesi

Gündem, genel kurulda görüşülecek hususları ifade eder⁷⁷. TTK md.617/3 hükmünün yollaması sebebiyle gündeme dair anonim şirketlere ilişkin hükümler,

⁷² Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1712f.

⁷³ Bkz: TTK md.1527 ve Ticaret Şirketlerinde Anonim Şirket Genel Kurulları Dışında Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliğ hükümleri.

⁷⁴ Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.362.

⁷⁵ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s244.

⁷⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s245.

⁷⁷ Bilgili/Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri**, s.454.

limited şirkete de uygulanır. Bir yukarıdaki başlıkta zikredilen ilanda ve iadeli taahhütlü mektupta, genel kurul toplantısının gündemi de yer almalıdır.

Bilineceği üzere TTK md.423 uyarınca genel kurul tarafından verilen kararlar toplantıda hazır bulunmayan veya olumsuz oy veren ortakları da bağlar. Öte yandan TTK md.413/2 hükmüne göre, gündemde yer almayan konular toplantıda görüşülemeyecek ve karara bağlanamayacaktır. İşte, gündeme bağlılık ilkesi denen bu kural sayesinde toplantı gündeminin de bulunduğu ilanı ve iadeli taahhütlü mektubu gören ortaklar, bu sayede ilgili toplantıya katılıp katılmayacağına veya hiç değilse bu toplantı için bir temsilci tayin edip etmeyeceklerine karar verebilir hale gelebilecektir. Toplantıda gündem dışında herhangi bir konunun görüşülemeyeceğini bilen ortaklar, kendisi için önem arz etmediğini düşündüğü gündem maddelerinin görüşüleceği bir genel kurul toplantısına katılmamayı tercih edebilir.

Hizmet ettiği menfaat bakımından bir hayli önemli bir ilke olan gündeme bağlılık ilkesinin bazı istisnaları da vardır. Gündeme bağlılık ilkesi bakımından belki de en çok uygulama alanı bulunan istisna, çağrısız genel kurul durumudur. Çağrısız genel kurula ilişkin detaylı açıklamalara çalışmamızın devamında yer verilecek olsa da şimdiden belirtmek gerekir ki çağrısız genel kurulda, çağrı usullerine uyulmadığı için toplantı gündemi de önceden belirli değildir⁷⁸. Esasen bu ihtimalde şirketin bütün ortaklarının zaten toplantıda hazır olması gerektiğinden; herhangi bir ortak için toplantıda sürpriz bir konu görüşülmesinin ve ortakların oldubittilerle karşılaşmasının⁷⁹ önüne geçen gündeme bağlılık ilkesinin de -önceden hazırlık yapmak gibi ikincil işlevler bir kenara bırakılacak olursa- mutlak suretle korumaya değer işlevi zayıflamakta, giderek, kalmamaktadır.

Gündeme bağlılık ilkesinin bir diğer istisnası, limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulan TTK md.438 hükmü uyarınca her ortağın, pay sahipliği haklarının kullanılabilmesi için gerekli olduğu takdirde ve bilgi alma veya inceleme

⁷⁸ Örneğin müdürlerin çağrısız genel kurul toplanmadan evvel şirket ortaklarına toplantıda görülecek hususları bildirmesinin teknik anlamda bir gündem belirlenmesi anlamına gelmeyeceği yönünde Teoman, **Çağrısız Genel Kurulun Gündemine Oy Birliği ile Madde eklenmesi (YTK 416/II)**, s.9.

⁷⁹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.87.

hakkını daha önce kullanılmışsa, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer almasa bile genel kuruldan isteyebilecek olmasıdır.

Gündeme bağlılık ilkesinin istisnaları arasında ayrıca TTK md.413/3 hükmü de zikredilebilir. Anılan hükme göre (limited şirketlerde) müdürlerin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır. Görüleceği üzere kanun koyucu, müdürlerin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi ile yılsonu finansal tablolarının müzakeresi arasında yasal bir ilgi ve bağlantı tesis ederek, müdürlerin icraatlarından memnun olmayan ortakların, yeniden bir genel kurul toplantısı çağrısı prosedürü uygulanmak zorunda olmaksızın, yani, zaman kaybetmeksizin, şirkete yeni müdürler atayabilmesinin yolunu açmıştır⁸⁰.

(7) Çağrısız Genel Kurul

TTK md.617/1 yollaması ile limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulacak olan ve çağrısız genel kurulu düzenleyen TTK md.416 hükmü uyarınca, bütün ortaklar veya temsilcileri, aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde, genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabilir ve bu toplantı nisabı var olduğu sürece karar alabilirler.

Çağrısız olarak bir araya gelen topluluğun genel kurul olarak addedilebilmesi için, bütün esas sermaye paylarının sahiplerinin veya temsilcilerinin toplantıda bulunması gerekir. Tek bir ortak veya temsilcisi bile toplantıda olmadığı müddetçe bir araya gelen topluluğun genel kurul olarak kabul edilmesi mümkün değildir⁸¹. Böyle bir toplantıda alınan kararlar yok hükmünde olur⁸².

Yukarıda anılan yasa hükmü ayrıca toplantı nisabının (bu ihtimalde bütün ortakların veya temsilcilerinin katılımı) toplantı süresince korunmasını da aramaktadır. Bu cümleden olarak tek bir ortak veya temsilcisinin toplantıyı terk etmesi ihtimalinde, o andan itibaren ortada bir genel kurulun varlığından yine söz edilemeyecektir. Bununla beraber terk, ileriye etkili olacak ve çağrısız olarak toplanan genel kurulda o

⁸⁰ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.95-96.

⁸¹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.97.

⁸² Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.558.

ana dek alınmış olunan kararların geçerliliği etkilenmeyecektir⁸³. Dikkat edilsin ki toplantıda bütün ortakların veya temsilcilerinin bulunması, karar yeter sayı kurallarını değiştirmemektedir⁸⁴. Hükümde yer alan “*aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde*” ifadesi alınacak kararların oybirliği ile alınması gerektiğine değil, ortakların hiçbirinin çağrısız genel kurul toplantısı yapmaya veya böyle bir toplantıyı devam ettirmeye itiraz etmemesi gerektiğine işaret etmektedir.

Görüleceği üzere çağrısız genel kurul toplantısında, toplantıya çağrıya ilişkin usullere uymaya gereksinim kalmamaktadır. Bu manada ilan yapılması, ortaklara iadeli taahhütlü mektup yollanması gibi prosedürel işlemlere lüzum yoktur. Özellikle de ortak sayısı az olan limited şirketler bakımından, çağrısız genel kurul müessesesinin oldukça pratik bir imkân olduğu söylenebilir⁸⁵.

Çağrısız genel kurullarda doğal olarak bir toplantı gündemi ilan edilmediğinden, gündeme bağlılık ilkesinden de söz edilemez⁸⁶. TTK md.416/2 hükmünde yer alan “*çağrısız toplanan genel kurulda, gündeme oybirliği ile madde eklenebilir*” hükmünü, şayet önceden bir gündem ilan edilmiş veya herhangi bir suretle duyurulmuşsa dahi bu gündem maddelerinin değiştirilebileceği, yerine yenilerinin eklenebileceği şeklinde yorumlamak lazım gelir⁸⁷.

Çağrısız olarak toplanan bir genel kurulun yetkisi, çağrı prosedürüne uymak suretiyle toplanan genel kurulun yetkisi ile aynıdır. Bu cümleden olarak genel kurul, kendi yetki alanına düşen her türlü kararı çağrısız olarak toplandığında da alabilir⁸⁸.

Bu hususta son olarak vurgulamak gerekir ki çağrısız genel kurullarda her ne kadar başlangıçtaki çağrı usullerine uymaya gerek duyulmamaktaysa da genel kurul toplantısının yürütülmesine ilişkin sair kurallara (örneğin toplantı tutanağının tutulması, muhalefet şerhlerinin buraya geçirilmesi gibi) uyulmaya devam edilmelidir.

⁸³ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.98.

⁸⁴ Bu hususta bkz: Bölüm II.A.1.d).

⁸⁵ Benzer yönde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.557.

⁸⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.99; Ayrıca bkz: Bölüm I.B.3.b)(6).

⁸⁷ Benzer yönde bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.99; Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.558.

⁸⁸ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.101.

4. Toplantıya Katılma Hakkı Olanlar

Genel kurula katılma hakkı, her ortağın esas sermaye payının büyüklüğü ve sayısından bağımsız olarak mutlak suretle sahip olduğu, vazgeçilmez bir haktır⁸⁹. Bu hak, yalnızca genel kurul toplantısına katılmayı değil, müzakerelere katılma, söz alma, soru sorma, açıklama isteme, öneride bulunma haklarını da kapsar. Hatta, bir ortağın müzakere edilmekte olunan gündem maddesiyle ilgili olarak oydan yoksun olması bile yukarıda sayılan bu haklarını kullanmasına engel olmaz⁹⁰.

Limited şirket ortağı, genel kurula bizzat kendisi katılabileceği gibi, ortak olsun veya olmasın bu hakkını bir temsilci aracılığı ile de kullanabilir (TTK md.617/3). Şayet bir esas sermaye payı birden fazla ortağa aitse, bu ortaklar genel kurula katılma haklarını ancak ortak bir temsilci aracılığı ile kullanabilir (TTK md.599/2).

Esas sermaye payı üzerinde intifa hakkı kurulmuşsa, kanunen oy hakkını kullanacak intifa hakkı sahibinin yanı sıra esas sermaye payının mülkiyetini elinde bulunduran ilgili ortağın da genel kurul toplantısına katılabileceği kabul edilmektedir⁹¹. Öte yandan, ilgili ortak tarafından yetkilendirilmedikçe, esas sermaye üzerinde rehin hakkı alacaklısının genel kurul toplantısına katılma hakkı yoktur (TMK md.960).

TTK md.617/3'te yapılan yollamanın kapsamına net bir şekilde girmese bile, TTK md.407/2 hükmünün kıyasen uygulanması neticesinde müdürlerin ve denetçilerin de genel kurul toplantısına katılma hakkı olduğundan söz edilebilir⁹². Nitekim TTK md.525/1-g hükmünün genel kurul toplantılarının hazırlanması noktasında müdürlere devredilemez ve vazgeçilemez bir görev yüklediği düşünüldüğünde, müdürlerin de genel kurul toplantılarına bulunmasının faydalı olacağı doğal karşılanmalıdır.

⁸⁹ Bilgili/Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri**, s.458; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, ss.57-58.

⁹⁰ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.458; Tokcan, **Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk**, s.89.

⁹¹ Doğrusöz Koşut, **Limited Şirkette Oy Hakkı**, s.487, Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.679a.

⁹² Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.58, Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.564.

Yukarıda sayılanlardan başka, ortakların avukatları veya dinleyiciler gibi üçüncü kişilerin genel kurul toplantılarına katılıp katılmayacağı tartışmalıdır. Genel bir kural olarak üçüncü kişilerin genel kurul toplantılarına kabul edilmemeleri, yetkisiz kişilerin önerilerde bulunma, açıklamalar isteme hatta yetkisiz oy kullanma gibi sonuçları engellemesi bakımından önemlidir⁹³. Bununla beraber, kanaatimizce, şirket ortaklarının avukatlarının veya danışmanlarının toplantıya ilgili ortakla beraber katılmalarına imkân vermek, ortakların birbirine olan sadakat yükümünün bir sonucu olarak⁹⁴ ve hatta ortakların bilgi alma hakkının daha etkin bir şekilde kullanılabilmesini mümkün kılmak bakımından kabul edilebilir.

5. Oy Hakkı

Oy hakkı, bir şirket ortağın sahip olduğu en önemli ve vazgeçilmez yönetsel haklardan biridir⁹⁵. Gerçekten de bir ortağın şirket içinde söz sahibi olabilmesi ve genel kurulda alınacak kararların oluşumuna doğrudan etki edebilmesi oy hakkı ile doğrudan bağlantılıdır. Ortaklar oy hakkı aracılığı ile genel kurulun iradesinin oluşumuna dahil olurlar. Oy hakkı tek taraflı bir irade beyanı niteliğinde olup TBK'deki irade beyanına ilişkin hükümlere tabidir⁹⁶.

Ortakların oy hakkı ile genel kurulda bulunma ve müzakerelere katılma hakkının kapsamı tam olarak örtüşmez; keza oy hakkına sahip olmayan bir kimsenin genel kurula katılma hakkı pekâlâ mümkün olabilir⁹⁷.

Bir ortak, oy hakkını ya bizzat kendisi ya da temsilcisi aracılığı ile kullanabilir. Bu kuralın istisnası, esas sermaye payı üzerinde intifa hakkı kurulmuş olması durumudur ki bu durumda oy hakkının intifa hakkı sahibinde olması yasa gereğidir (TTK md.600/3). Bu ihtimalde bile intifa hakkını haiz kişi, esas sermaye payı sahibinin menfaatlerini, hakkaniyete uygun bir şekilde gözetmelidir. Aksi halde intifa hakkı sahibi tazminat ile yükümlü olur.

⁹³ Aynı yönde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.565.

⁹⁴ Ortakların sadakat yükümünün bir sonucu olarak bir ortağın müşavirini genel kurul toplantısına getirmesinin söz konusu olabileceği yönünde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.565.

⁹⁵ Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.254.; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.59.

⁹⁶ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.582.

⁹⁷ Bu hususta bkz: Bölüm 0.0

Limited şirketler özelinde oy hakkı TTK md.618 hükmünde düzenlenmiştir. Anılan hüküm oy hakkının nasıl hesaplanacağına, nasıl sınırlandırılabileceğine ve oy hakkında imtiyaza ilişkin düzenlemeler getirmektedir.

Tıpkı anonim şirketler bakımından uygulama alanı bulan TTK md.434 hükmünde düzenlendiği gibi, TTK md.618’de de oy hakkının esas sermaye paylarının itibari değerine göre kullanılacağı ilkesi benimsenmiştir. Şahsi özellikler taşısa da limited şirket sonuçta bir sermaye ortaklığıdır. Bu sebeple de ortakların haklarının çoğunun sermayeye katılım oranına göre belirlenmesi de beklendik bir durumdur.

Anonim şirketlerden farklı olarak, limited şirketlerde, her payın en az bir oy vereceği değil, aksi şirket sözleşmesinde öngörülmedikçe itibari değer her 25 TL’sinin bir oy hakkı vereceği hükme bağlanmıştır. Örneğin, şirket sözleşmesi TTK’deki hükümlerden ayrılmayan, iki ortaklı ve 50.000 TL sermayeyle kurulmuş bir limited şirkette, bir ortağın esas sermaye paylarının toplamının itibari değeri 30.000 TL ise 1200 adet oyu; esas sermaye paylarının itibari değeri toplamı 20.000 TL olan diğer ortağın ise 800 adet oyu olacaktır.

Yine anonim şirketlere paralel bir şekilde (TTK md.577/1), limited şirketlerde şirket sözleşmesinin, her ortağın en az bir oya sahip olması kaydı ile birden fazla paya sahip olan ortakların oy haklarının kısıtlanabileceği kabul edilmiştir (TTK md.618/1)⁹⁸. Mesela yukarıdaki örneğimizde, şirket sözleşmesinde, her ortağın en fazla 1000 adet oyunun olacağı yönünde bir düzenleme getirilmesi mümkündür⁹⁹.

⁹⁸ Öğretide madde gerekçesinde yer alan iki temel kural ((i) her ortağın en az bir oy hakkının bulunması ve (ii) her esas sermaye payına en az bir oy hakkı tanınması) bakımından, bir kişinin limited şirkette ortak olabilmesi için asgari bir esas sermaye payına sahip olması gerekmesi ve oyun kaynağının esas sermaye payı olması sebebiyle gerekçe lafzındaki “iki temel kural” ifadesinin hukuken anlamsız ve değersiz olduğu ileri sürülmüştür. Öte yandan, limited şirketlerde artık “bir ortak bir esas sermaye payı” ilkesi terk edildiğinden, bir limited şirket ortağının birden fazla esas sermaye payı olabilecektir. İşte, TTK md.618 gerekçesinde yer alan iki temel kurala ilişkin açıklama tam da bu noktada anlam ve değer kazanmaktadır. Keza eğer gerekçede bahsedilen ikinci kural (her esas sermaye payına en az bir oy hakkı tanınması) anlamsız olsaydı, bu sefer örneğin iki esas sermaye payı olan bir ortağın bir esas sermaye payına oy hakkı tanındıktan sonra ikincisine tanınmayabileceği sonucu (yanılgısı) ortaya çıkabilirdi. Madde gerekçesine getirilen eleştiriler için bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.61 ve dipnotta adı geçen yazarlar.

⁹⁹ Sınırlama yöntemleri ve özellikle kademelendirme sistemi hakkında ayrıntılı açıklamalar için bkz: Doğrusöz Koşut, **Limited Şirkette Oy Hakkı**, s.150 vd., Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.61; TTK md.571/1 uyarınca şirket sözleşmesinde öngörülebiyecek bu tip sınırlandırmaların sonradan şirket sözleşmesine getirilmesinin ortakların müktesep haklarına müdahale sayılabileceği

Genel kuruldaki oy hakkının hesaplanması, oy hakkında imtiyaz, üstün oy ve veto hakkı gibi hususlara ilişkin daha detaylı açıklamalar, çalışmamızın devamında¹⁰⁰ yapılacağından, tekrara düşmemek adına burada yalnızca ilgili bölüme atıf yapmakla yetiniyoruz.

C. Yeter Sayı Kavramı

1. Tanım

TDK'nin güncel Türkçe sözlüğüne göre yeter sayısı, *“bir toplantının, bir oturumun açılabilmesi için orada bulunması gereken üye sayısı; nisap”*¹⁰¹ anlamına gelmektedir. Hukuki bir bakış açısıyla bakıldığında bu tanımın en azından eksik kaldığı söylenebilir. Keza TDK'nin yeter sayısı tanımı, toplantı yeter sayısının tanımını karşılamaktan çok uzak sayılmazken, karar yeter sayısının tanımını neredeyse hiç karşılayamamaktadır.

Yeter sayı kavramı için kolayca anlaşılabilir, tek cümlelik, kısa bir tanım getirmek zordur. Tanımların, aşağıda inceleneceği gibi, toplantı yeter sayısı bakımından ayrı, karar yeter sayısı bakımından ayrı getirilmesi ve icabında birleştirilmesi çok daha basit anlaşılır bir yaklaşım olacaktır.

Konumuz özelinde yeter sayılar bakımından öğretide yapılan bir tanım *“bir araya gelen kişilerden oluşan topluluğun hukuken bir genel kurul toplantısı olarak nitelendirilmesi ve böylece toplanmış kabul edilen genel kurulun karar almasının gerektiği hâllerde karar ehliyetine sahip hâle gelmesi (toplantı yeter sayısı) ile genel kurulun bir konu hakkındaki iradesinin oluşması ve oluşan iradenin yönünün belirlenmesi (karar yeter sayısı) için uyulması gereken esasları düzenleyen normlar”*¹⁰² şeklindedir.

yönünde bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.172.

¹⁰⁰ Bkz: Bölüm II.B.

¹⁰¹ TDK, **Güncel Türkçe Sözlük**, Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

¹⁰² Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.34.

Hukukumuzda yeter sayı kavramı yalnızca limited ve diğer ticaret şirketlerinde değil, örneğin kooperatiflerde, derneklerde, vakıflarda, yerel yönetim kanunlarında, Anayasa’da ve sair kaynaklarda da karşımıza çıkmaktadır.

Yeter sayıları çeşitli kıstaslara göre sınıflandırmak mümkündür. İşlevleri bakımından yeter sayılar; toplantı yeter sayıları, karar yeter sayıları ve karma yeter sayılar olarak sınıflandırılabilir. Bundan başka, yeter sayıların “yeteceği” orana dayalı bir sınıflandırma yapmak da mümkündür. Konumuz özelinde bu sınıflandırma altında incelenebilecek yeter sayılara, oybirliğinin, çoğunluğun ve hatta bazı hallerde azınlığın arandığı yeter sayılar girer. Yine konumuz özelinde, yeter sayıların esas aldığı payda (matrah) bakımından da bir sınıflandırmaya gidilebilir. Bu sınıflandırma kapsamında, esas sermaye payına dayalı yeter sayılar, oya dayalı yeter sayılar, kişi sayısına dayalı yeter sayılar ve kombine yeter sayılar sayılabilir. Çalışmamızın devamında yeter sayıların aktarılan çeşitli kıstaslara göre sınıflandırılmaları üzerinde durulacaktır.

2. İşlevleri Bakımından Yeter Sayı Tipleri

a) Toplantı Yeter Sayıları

“Kurul” soyut bir kavramdır. Özellikle de devamlı olarak toplanan bir organ olmadığını belirttiğimiz genel kurulun soyutluk özelliği daha da belirgindir. İşte, soyut bir kavram olan kurulun, işlevini yerine getirmek için somutlaşması, tabiri caizse, “canlanması” gerekir. Bu “canlanma” kural olarak kurul üyelerinin bir araya gelmesiyle olur. Örneğin bir limited şirket genel kurulunun somutlaşması, yukarıda¹⁰³ belirttiğimiz prosedürlerin işletilmesi ve genel kurulun toplanması ile hasıl olur¹⁰⁴.

Toplantı yeter sayı normlarının amacı, somutlaşacak genel kurullara bir *forum* niteliği kazandırmak, genel kurullarda en azından belirli bir oranda temsili sağlamak suretiyle gündemdeki maddelerin mümkün merteye demokratik bir şekilde tartışılmasını ve karara bağlanmasını sağlamaktır¹⁰⁵.

¹⁰³ Bkz: Bölüm I.B.3.

¹⁰⁴ Yukarıda, TTK md.617/4 hükmünde, anonim şirket genel kurullarının aksine limited şirket genel kurullarının sirküler tipi karar alabilmesinin yolunun açıldığından bahsetmiştik. İşte, genel kurulun bu tip bir karar alma süreci esnasında soyut bir kavram olan genel kurulun “toplanarak” somutlaştığı tam manasıyla söylenemeyecektir.

¹⁰⁵ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.455.

Toplantı yeter sayısı hakkında öğretide, “hukuken geçerli bir kararın meydana gelebilmesi için, şahıs topluluğunu oluşturan kişilerden yeterli sayıda şahsın bir araya gelmesi gerekliliği¹⁰⁶”; “bir topluluğun hukuken geçerli bir şekilde müzakere ve oylama yapabilmesi için, o toplantıda hazır bulunması gereken asgari üye sayısı¹⁰⁷”; “bir toplantının genel kurul toplantısı olarak kabul edilebilmesi için bulunması gereken pay sahibi oranı¹⁰⁸; kararın alınabilmesi (karar ehliyeti) bakımından sağlanması gerekli olan yeter sayı¹⁰⁹”; “[...] ortaklığın karar alabilmesi amacıyla yapılan genel kurul toplantısında ortaklık sermayesinin yasada veya ana sözleşmede belirlenen oranda sermayeyi oluşturan pay sahibinin veya temsilcisinin hazır bulunması[na ilişkin norm]¹¹⁰” gibi tanımlamalar yapılmıştır.

Toplantı yeter sayısı hakkında öğretide yapılmış tanımlar bütüncül olarak incelendiğinde, toplantı yeter sayısının, şirketlerin genel kurulu nezdinde iki önemli işlevi olduğunun kabul edildiği göze çarpmaktadır.

Toplantı yeter sayısının şirketlerin genel kurulu nezdindeki iki işlevinden biri, bir genel kurulun “var” olup olmadığı ile ilgilidir. Bir genel kurul toplantısının hukuken var olabilmesi, ancak yeterli sayıda üyenin usulüne uygun olarak ve genel kurul toplantısı yapmak niyetiyle¹¹¹ bir araya gelmesiyle mümkün olabilir. Bu bakımdan toplantı yeter sayısı, ilk evvel ortada bir genel kurul toplantısının var olup olmadığını tespit edebilmek bakımından önemlidir. Sözgelimi, şirket sözleşmesine göre bir limited şirkette toplantı yeter sayısı olarak esas sermayenin salt çoğunluğu belirlenmiş ise, esas sermayenin salt çoğunluğunun temsil edilmediği bir genel kurul toplantısı -çağrı gibi diğer şartlar bakımından sakat olmasa bile- hukuken bir genel kurul toplantısı olarak nitelendirilemeyecektir.

¹⁰⁶ Dural, *Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları*, s.313; Günay, *Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar*, s.42.

¹⁰⁷ Karayalçın, *Ticaret Hukuku II: Şirketler Hukuku*, ss. 119-120.

¹⁰⁸ Bilgili, Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, s.332.

¹⁰⁹ Nomer, *Kişî Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar*, s.22.

¹¹⁰ Biçer/Hamamcıoğlu, *Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler*, s. 77.

¹¹¹ Günay, *Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar*, s.42; Karşlıoğlu, *Anonim Şirketlerde Genel Kurul*, s.101; Zengin, *Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar*, s.27.

Yine öğretideki tanımlardan yola çıkıldığında, toplantı yeter sayısının diğer bir işlevi ise, ilk etapta hukuken var olan genel kurulun bir karar üretmeye ehliyetinin olup olmadığını tespit etmek noktasında karşımıza çıkmaktadır. Keza bir genel kurulun salt toplanmış sayılması, spesifik olarak bazı kararları almaya ehil olacağı anlamına gelmez; bunun için ayrıca toplanmış olan genel kurulun, ilgili kararı almaya ehil olması da gerekir¹¹². Bu ehliyetin varlığının tespiti için kilit kavram ise yine toplantı yeter sayısıdır¹¹³.

Kanaatimizce de karar ehliyeti kavramının toplantı yeter sayısı kavramının bir kurucu unsuru olarak kabul edilmesi isabetli bir yaklaşımdır. Kanaatimizce bunun en önemli gerekçelerinden biri, belirli bir konuda karar alma ehliyeti bulunmayan bir topluluğun, o konuda karar almak üzere resmi bir şekilde toplanmış ve müzakereler yürütmüş sayılmasının doğurabileceği sakıncalardır. Mademki kanun koyucu (veya şirket sözleşmesi) belirli kararların alınabilmesi için belirli bir eşiği aşan birimin (örneğin belirli oranda esas sermaye veya belirli sayıda oy) genel kurula katılması ve bazı kararların da belirli bir eşiği aşan birim tarafından alınması halinde bunun şirketin gerçek iradesini yansıtmış sayacağını öngörmüştür; o halde bu birimler sağlanmadan yapılacak müzakereler, toplantı tutanağına geçirilebilecek şerhler, mesele hakkında ortaya atılan görüşler, yapılan itirazlar, ortaklar tarafından getirilen öneriler de şirketin gerçek manada bir iradesi veya irade oluşumunun aşamaları olarak kabul edilmemelidir. Hatta o kadar ki şirketin iradesini yansıtmayan bu müzakerelerin, önerilerin, şerhlerin, toplantı tutanağı gibi şirket bakımından önemli ve korporatif bir belgeye geçirilmesi bile başlı başına sakıncalı kabul edilebilir. Kuşkusuz, toplantı yeter sayısını sağlamayan oranda şirket ortaklarının, üstelik hiçbir prosedüre de uymaksızın bir araya gelerek şirkete ilişkin bazı meseleleri kendi aralarında tartışmalarının önünde bir engel yoktur; fakat kanuni veya sözleşmesel toplantı nisaplarının mevcudiyeti karşısında, bir araya gelen topluluğun ilgili husus hakkında

¹¹² Toplantı nisabının genel kurulun karar alma yeteneğini ifade ettiği yönünde bkz: Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.708.

¹¹³ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.30-31.

karar üretme ehliyeti olmadıkça, birlikteliğin bir “genel kurul” olarak nitelendirilmemesi gerektiği kabul edilmelidir¹¹⁴.

Toplantı yeter sayısı hakkında yukarıda belirtilen ikili fonksiyonun daha iyi anlaşılmasını teminen bir misal vermek gerekirse: Şirket sözleşmesinde, “*genel kurulun toplanması için esas sermayenin dörtte birinin toplantıda hazır bulunması şarttır; şu kadar ki şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için genel kurulda esas sermayenin tamamını temsil eden ortakların temsil edilmesi ve esas sermayenin beşte dördünün olumlu oyu gerekir.*” şeklinde ağırlaştırıcı¹¹⁵ bir yeter sayı hükmü bulunan limited şirketin genel kurulu, sırasıyla, “(i) görev süresi biten müdürlerin yerine yeni müdürlerin seçilmesi ve (ii) şirket sözleşmesinin onuncu maddesinin değiştirilmesi” gündemi ile toplanmış olsun. Toplantı yeter sayısının yukarıda bahsedilen ilk işlevi gereği, eğer esas sermayenin dörtte biri toplantıda temsil edilmiyorsa, ortada hukuken “var” olan bir genel kurul toplantısından dahi söz edilemeyecektir. Öte yandan, esas sermayenin dörtte birinin temsil edildiği fakat esas sermayenin tamamının temsil edilmediği bir genel kurul, hukuken var olsa bile, şirket sözleşmesinde yer alan hüküm gereği ikinci gündem maddesini karara bağlamaya ehil olmayacaktır. Böyle bir durumda genel kurulda ikinci gündem maddesi ile ilgili olarak (gündem maddelerinin yeter sayılar yönünden bağımsızlığı sebebi ile¹¹⁶) görüşme ve oylama aşamasına geçilemeyecek¹¹⁷; öte yandan bu durum, ortada hukuken bir genel kurulun olmadığı anlamına da gelmeyecektir.

Yukarıdaki misalimizde, toplantının yegâne gündemi “*şirket sözleşmesinin onuncu maddesinin değiştirilmesi*” olsaydı bile ulaştığımız sonuç değişmezdi. Böyle bir durumda da şirket sözleşmesine göre gerekli toplantı yeter sayısı ile toplanan genel kurul açılabilir; örneğin toplantı başkanını seçmek gibi karar ehliyeti şartının

¹¹⁴ Bu hususa ilişkin olarak ayrıca bkz: Bölüm II.A.1. Ayrıca, kanaatimizce, adı geçen birlikteliğin bir genel kurul olarak nitelendirilmemesi TTK md.636/2 anlamında “uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından birinin mevcut olmaması” ihtimali bakımından da bir anlam ifade edebilir. Keza bir şirketin genel kurulu şirketin ortaklarından oluştuğuna ve bir şirket ortaksız olamayacağına göre, bir şirketin kanunen gerekli organlarından olan genel kurulun uzun süreden beri mevcut olmamasının ancak şirketin genel kurulunun toplantı nisabının sağlanamaması sebebi ile yapılamamasından ileri gelebileceği söylenebilir.

¹¹⁵ Nisapların ağırlaştırılmasına ilişkin olarak bkz: Bölüm II.A.2.d)(2).

¹¹⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.706a.

¹¹⁷ Karayalçın, **Ticaret Hukuku II, Şirketler Hukuku**, s.119 s.16; Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s39 vd.; Yıldız, **Toplantı Yeter Sayısı**, s.71.; Karayalçın, **Ticaret Hukuku II, Şirketler Hukuku**, s.119.

sağlandığı hususlarda kararlar alabilecek¹¹⁸, giderek, -sonradan iptale konu olabilecek olsa da- gündemde yer almayan ve fakat yine karar ehliyeti şartının sağlandığı konularda da karar alabilecek; gelgelelim yegane gündem maddesi noktasında karar ehliyeti şartının oluşmamış olması sebebiyle bu gündem maddesinin müzakeresi aşamalarına geçilemeyecekti. Benzeri bir yorum, şirket sözleşmesinde toplantı nisabına ilişkin bir hüküm bulunmayan ve örneğin karar yeter sayılarının ağırlaştırılmadığı bütün limited şirketler bakımından da getirilebilir. Kanaatimizce bu tip limited şirketlerde (ki ticari pratikteki limited şirketlerin neredeyse çoğu bu şekildedir) çağrısız genel kurullar haricinde toplantı yeter sayısının varlığından söz edilemeyecek¹¹⁹, gündemde yer alan bazı maddeler dolaylı bir toplantı yeter sayısı gerekliliğini beraberinde getiriyorsa bile bu gündem maddelerinin görüşülmesine geçilememekle yetinilecek, gerekli usullere uyularak toplanan her genel kurul hukuken “var” kabul edilebilecektir.

b) Karar Yeter Sayıları

Karar yeter sayısının temel işlevi, gerekli toplantı yeter sayısının sağlandığı (veya toplantı yeter sayısının hiç aranmadığı) bir genel kurulda, bir gündem maddesi hakkında yapılan oylama neticesindeki “sonucu” tespit etmektedir.

Öğretide karar yeter sayısı “*en az ne kadar oyun karar yönünde ve lehinde kullanılması gerektiğini belirleyen nisap türü*¹²⁰”; “*toplantı yeter sayısının bulunduğu bir toplulukta bir karara varılabilmesi için gerekli bulunan asgarî oy sayısı*¹²¹”; “*toplantı yeter sayıları bakımından tamam olan ve müzakerelere geçen bir genel kurulda karar alınabilmesi için kanunda veya esas sözleşmede öngörülen oy ekseriyeti*¹²²”; “*kurulun iradesinin olumlu veya olumsuz, yani oylamaya sunulan kararın kabulü veya reddi yönünde oluşması için oyların ulaşması gereken çoğunluğu*

¹¹⁸ Anonim şirketlerin aksine limited şirketlerde toplantı başkanını seçmek konusunda genel kurulun kendi başkanını kendisinin belirlemeyeceğine ilişkin görüşler hakkında bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.137 ve orada dp.380’de adı geçen yazarlar.

¹¹⁹ Bu hususta bkz: Bölüm II.A.1.

¹²⁰ İmregün, **Türk Hukukunda Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayıları**, s.350.

¹²¹ Karayalçın, **Ticaret Hukuku II: Şirketler Hukuku**, s.120; Dural, **Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları**, s.314.

¹²² Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, s.46.

belirleyen sayı¹²³”; “genel kurulun iradesinin oluşması ve oluşan iradenin yönünün belirlenmesi için gereken çoğunluğu içeren norm¹²⁴” olarak tanımlanmaktadır.

Karar yeter sayısı kavramına ilişkin öğretide yapılmış tanımlardan anlaşılacağı üzere, karar yeter sayısının oylama neticesindeki sonucu tespit etmeye yaradığı noktasında bir fikir ayrılığı olmasa da bu sonucun hukuki niteliği noktasında fikir ayrılıkları vardır. Öğretideki bir grup görüş¹²⁵ karar yeter sayısını, oylama sonucu oluşacak kararın kurucu bir unsuru olarak görmekteyken; diğer grup görüş ise¹²⁶ karar yeter sayısını oylama sonucu oluşacak kararın yönünün tespiti için bir araç olarak görmektedir. Daha açık bir anlatımla, ilk görüşe göre karar yeter sayısına uyulmamasının neticesinde ortada genel kurula izafe edilebilecek herhangi bir karardan dahi söz edilemeyecekken (yokluk hali), ikinci görüşe göre oylama sonucunda genel kurula izafe edilebilecek -olumsuz da olsa- bir karar meydana gelmektedir.

Yargıtay, yerleşik sayılabilecek içtihadında, kanuni veya sözleşmesel yeter sayılara uymadan alınan kararların yoklukla malul olacağını belirterek, karar yeter sayısının bir kararının oluşmasındaki kurucu unsuru rolünü vurgulamaktadır¹²⁷.

Esasında, genel kurul toplantılarında bir önerinin kabul edilmesi bakımından TTK’de yer alan düzenlemeler incelendiğinde, kullanılmamış, boş, çekimser ve olumsuz oyların kararın alınması bakımından bir fark yaratmadığı, önemli olanın karar lehine kullanılmış olumlu oylar olduğu, karşılaştırmanın “karar lehine olan oylar karşısında diğer tüm oylar” şeklinde yapıldığı sonucu ortaya çıkmaktadır¹²⁸. Bununla beraber bir oyun kullanılmamış, boş veya çekimser olmasıyla olumsuz olması arasında hiçbir farkın olmayacağını söylemek, kanaatimizce doğru bir yaklaşım olmaz. En

¹²³ Nomer, **Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, s.38.

¹²⁴ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.56.

¹²⁵ Bu gruba örnek olarak bkz: İmregün, **Türk Hukukunda Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayıları**, s.350.

¹²⁶ Bu gruba örnek olarak bkz: Nomer, **Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, s.38.

¹²⁷ Örnek olarak bkz. Yargıtay 11. HD’nin; 20.01.2014 tarih ve 2013-11753/1144 sayılı (İÜHF Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, **Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları (2014)**, s. 271); 14.05.2015 tarih ve 2014-9937/6935 sayılı (A.g.e, ss. 433-434); 02.10.2018 tarih ve 3813/5914 sayılı (İÜHF Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, **Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları (2018)**, ss.221-222) kararları.

¹²⁸ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esaslar**, s.216.

basitinden, TTK md.446 hükmünde “toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten” kişilerin genel kurul kararı aleyhine iptal davası açabilecek kişilerden olduğu belirtilmektedir. Benzer şekilde TTK md.422/1 hükmünde, genel kurul toplantısı tutanağına yalnızca her karar için kullanılan olumlu oyların değil, ayrıca olumsuz oyların da sayılarının belirtilmesi gerektiği düzenlenmiştir¹²⁹. Salt bu iki olgu bile, kanun koyucunun bir oyun olumsuz olmasına ayrı bir kıymet verdiğini göstermektedir¹³⁰.

Kanaatimizce, bir oyun kullanılmamış, boş veya çekimser olması ile olumsuz olması arasındaki bir fark da genel kurula izafe edilebilecek bir kararın oluşup oluşmaması noktasında ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki, oy hakkının kullanılması, bir irade beyanı niteliğindedir. Ortakların veya temsilcilerinin iradelerini yansıtan oylar genel kurul kararı formuna gelerek, genel kurula, dolaylı olarak da şirkete izafe edilecek bir irade beyanını oluştururlar¹³¹. Şirketin irade beyanının hangi karar bakımından hangi karar yeter sayısı ile oluşmuş sayılabileceği ise kanunda veya izin verilen ölçüde şirket sözleşmesinde belirtilir. Söz gelimi, şirket sözleşmesinde aksine bir düzenleme olmadığı varsayımında, bir limited şirket genel kurulunun şirket hisselerinin devrine onay vermesi yönündeki iradesi, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile (TTK md.620 ve md.595/2) ortaya çıkabilir. Şu hâlde, eğer toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu¹³² şirket hisselerinin devrine olumlu oy vermişse, şirketin iradesinin devrin onaylanması yönünde; toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu devre olumsuz oy vermişse, şirketin iradesinin devrin onaylanmaması yönünde tezahür ettiği söylenebilecektir. Öte yandan, söz gelimi toplantıda temsil edilen 100 oydan 20 oyun olumlu, 10 oyun olumsuz ve 70 oyun çekimser olduğu bir senaryoda, genel kurulun iradesinin oluşmasına yeter bir karar yeter sayısına uyarak alınmış bir karar olmadığı, dolayısıyla ortada bir genel kurul kararı “olmadığı” söylenebilecektir. Aksi kabul, 100 oyun temsil edildiği bir genel kurulda 10 olumsuz oyun genel kurulun iradesini yansıttığından söz etmeyi gerekecektir ki bu yeter sayı müessesenin amacıyla bağdaşmaz. Gerçi hangi yaklaşım kabul edilirse edilsin, önerinin onaylanmış sayılmayacağı, yani örneğimizde, TTK

¹²⁹ Tutanağa ayrıca çekimser ve geçersiz oyların da yazılması gerektiğine ilişkin görüşler için bkz: Bölüm III.A.2.

¹³⁰ Aynı yönde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.54.

¹³¹ Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, s.28.

¹³² Salt çoğunluk kavramı konusunda bkz: Bölüm I.C.3.b)(2).

md.595/2 hükmünün açık lafzı gereği her iki ihtimalde de esas sermaye payının bir başkasına geçişini mümkün kılmayacak bir sonuca ulaşılabileceğini belirtelim.

Yukarıda anlattıklarımız doğrultusunda, karar yeter sayısı hakkındaki yaklaşımların kanaatimizce haklı yönleri alınmak suretiyle, karar yeter sayısının öncelikle genel kurula izafe edilebilecek (olumlu veya olumsuz) bir kararın meydana gelip gelmediğinin tespit edilmesi, şayet ortada bir karar varsa bunun hangi yönde olduğunun belirlenmesi bakımından iki işlev üstlendiği savunulabilir. Bu açıklamalar sonrası, konumuz özelinde karar yeter sayısı bakımından “*gerekli toplantı yeter sayısının sağlandığı (veya toplantı yeter sayısının hiç aranmadığı) bir genel kurulda olumlu veya olumsuz bir iradenin oluşabilmesi ve oluşan iradenin yönünün tayini için gerekli ekseriyeti belirleyen norm*” tanımlaması yapılabilir.

c) Karma Yeter Sayılar

İşlevi yönünden bir yeter sayısının toplantı yeter sayısı mı yoksa karar yeter sayısı mı olduğu ilgili normda açıkça belirtiliyor olabilir. Örneğin, anonim şirketlere ilişkin TTK md.418 hükmüne göre, genel kurul, kural olarak, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır (toplantı yeter sayısı) ve kararlar toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir (karar yeter sayısı). Bu gibi düzenlemeler karşısında, ilgili normun toplantı yeter sayısı mı yoksa karar yeter sayısı mı olduğu noktasında duraksama olmaz.

Gelgelelim, kanun koyucu bir normun toplantı yeter sayısı mı yoksa karar yeter sayısı mı olduğu yönündeki iradesini her zaman bu açıklıkla belirtmeyebilir. Anonim şirketlere ilişkin örnekler üzerinden devam etmek gerekirse, TTK md.421/2, hükmünde, bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar ile şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararların alınabilmesi için, sermayenin tümünü oluşturan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyu (oy birliği) aranmaktadır. Salt lafzi bir yaklaşımla, ilgili hükümde aranan nisabın yalnızca karar yeter sayısı bakımından bir düzenleme getirdiği ve toplantı yeter sayısı bakımından ise suskun kaldığı görülmektedir. Bu gibi durumlarda, ortada bir toplantı yeter sayısının olup olmadığını tespit etmek önemlidir.

Lafzında yalnızca karar yeter sayısının düzenlendiği yeter sayı normlarında, ilgili karar yeter sayısına ulaşılmasını mümkün kılacak zorunlu katılımın aynı

zamanda bir toplantı yeter sayısı teşkil edip etmediği meselesi, 2007 yılında TBMM’de yapılan Cumhurbaşkanı seçimleri ile Türk siyasi tarihine damga vurmuş bir tartışma olmuştur. Anayasa’nın o vakitte yürürlükte olan AY md.102 hükmü, Cumhurbaşkanı’nın TBMM üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile (o dönemde 367) ve gizli oyla seçileceğini; ilk iki oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, daha düşük bir yeter sayının aranacağı üçüncü oylamaya geçileceğini düzenlemekteydi. Anılan hüküm lafzen bir “toplantı yeter sayısı” belirtmemekteydi. Bu süreçte, bazı siyasi partiler ve hukukçular AY md.102 hükmünün aradığı üçte iki çoğunluk şartının sadece karar yeter sayısı değil, aynı zamanda (dolaylı) bir toplantı yeter sayısı teşkil ettiğini savundu. Bu görüşe göre, parlamentoda 367 milletvekili hazır bulunmadan seçim oturumu açılamaz ve oylamaya geçilemezdi. Başka siyasi partiler ve hukukçular ise 367 sayısının, Cumhurbaşkanı seçilebilmek için aranan nitelikli karar yeter sayısı olduğunu, toplantı yeter sayısı için genel kural olan AY md.96 hükmü uyarınca 184 sayısının yeterli olduğunu öne sürdüler. Nihayetinde konu, AYM’ye taşındı. AYM, hükümlerin lafızları kadar amaçlarının da gözetilmesi gerektiği, AY md.102 hükmünde amaçlananın Cumhurbaşkanı’nın mecliste mümkün olduğunca nitelikli bir uzlaşma ile seçilmesi olduğu, Anayasa hükmünde ulusun önemli bir çoğunluğunu yansıtan temsilcilerin katılımı ve iradeleri ile Cumhurbaşkanı seçimi konusunda uzlaşma aranması esasının benimsenmiş olduğu, AY md.102 hükmünde toplantı yeter sayısı düzenlenmediğinin kabulü halinde ilk iki seçimin aranan uzlaşma olmaksızın kolayca geçilebileceği ve bu durumun Anayasa’nın amacı ile bağdaşmayacağı gerekçeleri ile hükmünde yer alan oran neticesinde tespit edilen 367 sayısının aynı zamanda (dolaylı olarak) bir toplantı yeter sayısı teşkil edeceğine karar verdi¹³³.

Öğretide şirketler hukuku bakımından da sıklıkla kabul eden görüşe¹³⁴ paralel olarak, kanaatimizce de yeter sayısı olarak, bir matrahı (paydayı) teşkil eden birimin tamamının (mesela “*esas sermayenin tamamı*” veya “*TBMM üye tam sayısı*”) kıstas alınarak, bunun belirli bir kısmının oyunu karar yeter sayısı olarak düzenleyen

¹³³ AYM’nin E.2007/45, K.2007/54 sayılı ve 1 Mayıs 2007 tarihli kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 18.07.2025).

¹³⁴ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.58; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, ss.74-75; Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.233; Biçer/Hamamcıoğlu, **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler**, s.77; Coştan, **Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları**, s.67;

normların, örtülü olarak bir toplantı yeter sayısı da düzenlendiği kabul edilmelidir. Öğretide bu tip yeter sayı normlarına “karma yeter sayı” denmektedir¹³⁵.

Yukarıda, toplantı yeter sayısına ilişkin açıklamalarımızda, toplantı yeter sayısının ikinci işlevi gereği, spesifik bir konuda karar verme ehliyeti bulunmayan bir genel kurulun toplantı yeter sayısı şartını sağlamamış sayılacağını belirtmiştik. İşte, örneğin anonim şirketlere ilişkin TTK md.421/2 hükmü gereği, sermayenin tamamını temsil eden pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımının olmadığı bir genel kurulun şirketin merkezini yurt dışına taşımaya ilişkin bir karar vermeye ehliyeti olmayacağı açıktır. Bu gibi durumlarda, karar yeter sayısında aranan asgari birimin, toplantıda da hazır olması gerektiği mantıklı bir gereklilik kabul edilip bu birimin aynı zamanda dolaylı toplantı yeter sayısı da teşkil ettiği söylenmelidir¹³⁶. Aksi kabulde, yukarıda toplantı yeter sayısının haiz olduğunu belirttiğimiz iki işlevden ikincisi adeta manasız kalacaktır.

Ayrıca yukarıda örnek olarak verilen TTK md.421 hükmünün gerekçesinde de “[M]adde, sadece esas sözleşme değişikliklerine uygulanacak toplantı ve karar nisaplarını göstermektedir. Nisaplar “kararlar” bağlamında ifade edilmiştir. Ancak hükümlerden de anlaşılacağı üzere, öngörülen kararların alınabilmeleri en az o oranda toplantı nisabının varlığı ile mümkündür (...) İkinci fıkrada öngörülmüş bulunan kararlar için, hem toplantı hem de karar nisabı, sermayenin yüzde yüzünü temsil eden pay sahiplerinin tümünün oybirliğidir (...) Üçüncü fıkra: Hükümde hem toplantı hem de karar nisabı öngörülmüştür.” denilerek, bir matrahı (paydayı) teşkil eden birimin tamamının kıstas alınarak, bunun belirli bir kısmını karar yeter sayısı olarak düzenleyen normların, dolaylı olarak bir toplantı yeter sayısı da düzenlendiği vurgulanmış ve pekiştirilmiştir.

Limited şirketlerin genel kurulu bakımından doğrudan uygulama alanı bulabilecek bazı karma yeter sayı kuralları TTK md.147/4, md.149/5, md.151/1-c, md.151/4, md.169/4, md.171/2, md.173/3, md.186/3, md.189/1-c, md.589 ve md.621 hükümleridir.

¹³⁵ Nomer, **Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, s.23.

¹³⁶ Bilgili, Demirkapı, **Şirketler Hukuku**, s.337.

3. Oran Bakımdan Yeter Sayılar

Bir toplantı veya karar yeter sayısı bakımından “yeterli olacak” oranların (i) oybirliğine, (ii) çoğunluğa ve (iii) istisnai olarak azınlığa dayalı olarak düzenlendiği göze çarpmaktadır.

Azınlığa dayalı yeter sayılara, azınlık hakları kapsamında karşılaşılmaktadır. Çoğunluk ilkesinin hâkim olduğu anonim ve limited şirketlerde, genel kurulda alınan kararlar toplantıya katılmamış veya ilgili karara olumsuz oy vermiş pay sahiplerini de bağlamaktadır (TTK md.423). Fakat kanun koyucunun özel önem attığı bazı meselelerde, azınlık pay sahiplerini çoğunluğun tahakkümünden kurtarmak için azınlık pay sahiplerine bazı haklar tanımış veya tanınmasının yolu açmıştır¹³⁷. Bu haklar, seferlerin kiminde çoğunluğun bir karar almasını engelleme (olumsuz azınlık hakları) kimi sefer de azınlığın iradesi ile şirket bakımından bağlayıcı bir irade oluşturmuş olma (olumlu azınlık hakları) şeklinde tezahür etmektedir¹³⁸. TTK md.420, md.559 gibi hükümlerde yer alan azınlık hakları bakımından limited şirketlerde sermayenin onda birine tekabül eden pay sahiplerinin bir irade oluşturabileceği vakıadandır. Bu gibi istisnai haller bir kenara bırakılacak olursa, limited şirketlerde kararların oluşması için ya çoğunluk ya da oybirliği gerekmektedir. Aşağıda ise çalışmamızın kapsamı dışına taşmamak adına yalnızca çoğunluğa ve oybirliğine dayalı oranlar üzerinde durulacaktır.

a) Oy Birliği

Adi şirketler, kolektif şirketler, komandit şirketler, limited şirketler, anonim şirketler ve halka açık anonim şirketler, sırasıyla bir doğruya yerleştirildiğinde, soldan sağa doğru gidildikçe kurumsallık olgusunun güçlenmesi; kişisellik olgusunun ise zayıflaması beklenir. Gerçekten de şahıs ortaklıklarında ortakların kim olduğu ve bu ortakların *affectio societatis* uğrunda birliktelikte çabası daha önemliyken; sermaye ortaklıklarında ortakların kim olduğundan ziyade, getirdikleri sermaye ön plana çıkmaktadır. Şahıs şirketlerinde ortakların aynı yöndeki müşterek iradesinin sağlanması hem ortaklığın yapısı gereği daha gerekli hem de genellikle ortak sayısının

¹³⁷ Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.259.

¹³⁸ Azınlık hakları hakkında detaylı bilgi için bkz: Birsal, **Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları**, ss.620-659.

az olması hasebiyle daha kolaydır. Öte yandan sermaye şirketlerinde, özellikle de ortakların sayısı fazlaysa, hepsinin aynı yöndeki müşterek iradesini sağlamak çok daha zordur. Dolayısıyla, sermaye şirketlerinde oy birliği ile alınacak kararların çok geniş bir kapsama yayılması şirketleri işlemez hale getirebilir. Gelgelelim, sermaye şirketleri bakımından da öyle bazı önemli haller vardır ki tek bir ortağın aksi yöndeki iradesi bile genelin iradesine nazaran üstün tutulmaya değer olabilir. Kanun koyucu bu tip hallerde sermaye şirketlerindeki temel prensibe bir istisna getirerek bu tip son derece önemli kararların oybirliği ile alınmasını şart koşmuştur.

Oy birliğinin arandığı yeter sayı normları, kimi halde şirketteki bütün ortaklar bakımından, kimi halde ise “belirli bir kesimin içerisindeki bütün ortaklar” bakımından aranmaktadır. Dolayısıyla oy birliğinin arandığı normları mutlak ve nispi olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür.

(1) **Mutlak oy birliği**

Mutlak oy birliği normlarında, yeter sayı normunun payda olarak kabul ettiği birim ister esas sermaye payı ister oy sayısı ister kişisi sayısı olsun sonuç değişmemektedir. Keza bu birimlerden birinin tamamının teşkili, aynı zamanda diğerlerinin de tamamının teşkili anlamına gelir. Mutlak oy birliğine¹³⁹ dayalı yeter sayı normları, genelde hem toplantı hem de karar yeter sayısı kuralları teşkil eden karma yeter sayılardır. Keza bir birimin (sermaye, oy veya kişi) tamamının esas alındığı birimde, ilgili birimin tamamının olumlu oyunu aramaktaysa, bu birimin tamamen bir araya gelmeksizin karar ehliyetinin oluşamayacağı eşyanın tabiatındandır. Dolayısıyla bu tip normlar, lafızlarından yalnızca karar nisabı oldukları anlamı çıksa dahi karma yeter sayı olarak değerlendirilmelidir¹⁴⁰. Öte yandan çağrısız genel kurul toplantısının yapılabilmesi için gerekli yeter sayıyı düzenleyen TTK md.416/1 normu, çağrısız genel kurula bütün pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımını şart koşmakta; burada alınacak kararlar bakımından ek bir yeter sayı düzenlemesi getirmemektedir. Bu yönü ile TTK md.416/1 hükmündeki mutlak oy

¹³⁹ Oy birliği TDK’ye göre “[...] bütün üyelerin aynı yönde oy kullanmış olması durumu” anlamına gelmektedir. Dolayısıyla işbu başlıklar altındaki “oy birliği” ifadesinden ilgili matrahın hepsinin aynı yönde oy kullanması hali anlaşılmalıdır; yoksa ifadede geçen “oy” ifadesi, matrahın esas sermaye payı veya kişi sayısı olduğu hallerde karışıklığa sebebiyet vermemelidir.

¹⁴⁰ Biçer/Hamamcıoğlu, **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler**, s.85.

birliği normunun, salt toplantı yeter sayısına ilişkin olduğuunun kabulü gerekir. Keza çağrısız genel kurulda bütün pay sahipleri veya temsilcileri bir kere bir araya geldikten sonra, toplantıda alınacak kararlar bakımından çağrısız genel kurula özel ayrı karar yeter sayıları öngörülmemiştir. Bu ihtimalde kararlar, normal (çağrılı) bir genel kurulda hangi karar yeter sayısı ile alınacaksa, yine o kadar yeter sayısı ile alınacaktır.

Limited şirketler özelinde, mutlak oy birliği aranan hükümler arasında, küçük ve orta ölçekli şirketlerin birleşme raporunun düzenlenmesinden ve inceleme hakkında vazgeçebileceğini düzenleyen TTK md.147/4, md.149/5, md.169/4, md.171/2, md.186/3) hükümleri; devralma halinde ek yükümlülük ve kişisel edim yükümlülüklerini öngören veya genişleten bir durum var ise “tüm ortakların” onayını arayan TTK md.151/4 hükmü; bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair sözleşme değişikliği için gerekli yeter sayıyı düzenleyen TTK md.621/3 hükmü örnek olarak sayılabilir.

Bundan başka, çalışmamızın devamında¹⁴¹ inceleneceği gibi, şirket sözleşmesinde öngörölmek koşulu ile bazı kararlara ilişkin nisapların ağırlaştırılmak suretiyle oy birliğine tabi tutulması da pekâlâ mümkündür.

(2) Nispi oy birliği

Yeter sayı normunda aranan oran bakımından yine oy birliğinin (yüzde yüz oran) gerektiği; fakat mutlak oy birliği normlarının aksine, bu sefer yüzde yüz oranın aranacağı birimin “tamamının” yüzde yüzünün değil de “belirli bir özelliğe ve niteliğe sahip olanlarının” yüzde yüzünün arandığı normlar, nispi oy birliği normları olarak adlandırılır¹⁴².

Limited şirketler özelinde TTK’de düzenlenmiş nispi oy birliği hükümlerine, TTK md.607 hükmü örnek gösterilebilir. Anılan hükme göre “*şirket sözleşmesini değiştirip, ek ya da yan edim yükümlülükleri öngören veya mevcut yükümlülükleri artıran genel kurul kararları, ancak ilgili tüm ortakların onayıyla alınabilir.*” Görüleceği üzere burada, “ilgili” bütün ortakların onayı aranmaktadır. Yani burada mutlak oy birliği halinden farklı olarak, bütün ortaklar “ilgili” sayılmayabilecek ve

¹⁴¹ Bkz: Bölüm II.A.2.d)(2).

¹⁴² Aynı yönde bkz. Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.123-124.

ilgisiz kimselerin oyu aranmayacaktır. Örneğin, bir şirkette A grubu ve B grubu esas sermaye payları mevcutsa, yalnızca A grubu esas sermaye paylarının sahiplerine ek yükümlülük getiren kararlar, yalnızca A grubu pay sahiplerinin tamamının olumlu oyu ile alınabilecektir.

Bundan başka, çalışmamızın devamında¹⁴³ inceleneceği gibi, şirket sözleşmesinde öngörülme koşulu ile nispi oy birliğine dayalı yeter sayılar öngörmek pekâlâ mümkündür. Örneğin, şirket sözleşmesinde olağan genel kurul kararlarının “toplantıya katılan ortakların veya temsilcilerinin oy birliği ile alınacağı” yönünde bir hüküm öngörülmesi halinde, ortakların tamamının değil de yalnızca toplantıya katılanlarının oy birliği aranacak olmasından hareketle misaldeki şirket sözleşmesi hükmünün nispi oy birliğine dayalı bir yeter sayı normu olacağı söylenebilecektir.

b) Çoğunluğa Dayalı

(1) Genel Olarak

TDK’ye göre çoğunluk, “sayı üstünlüğü; çokluk, ekseriyet¹⁴⁴” anlamlarına gelmektedir. Öğretide çoğunluk için “ekser olma hali, pek çok olma, çokluk, en büyük kısım, yaridan çoğu, yaridan fazlası¹⁴⁵” tanımları yapılmıştır. Öğretide çoğunluk hakkında yapılan başkaca tanımlar ise “bir şahıs ya da fikir için toplanmış olan oyların o şahsa ya da fikre üstünlük temin eden miktarı¹⁴⁶”; “bir kişi, grup veya düşünce için toplanmış oyların o kişi, o grup veya düşünceye üstünlük sağlayan miktarı¹⁴⁷” şeklindedir. Kanaatimizce bu son tanımlar TTK anlamında isabetsizdir. Keza şirketler hukukumuzda, çoğunluğu teşkil etmeyen kısmın oyunun da bir fikre “üstünlük temin etmesi” mümkündür. Bu sebeple çoğunluğun tanımında “bir şahsa veya fikre üstünlük vermek” esas alınmamalıdır.

Çoğunluk hakkında yapılan bir diğer dolaylı tanım ise “bir araya gelen oyların oluşturduğu kümelerden sayıca büyük olan¹⁴⁸” şeklindedir. Ne var ki bu tanımın da

¹⁴³ Bkz: Bölüm II.A.2.d)(3).

¹⁴⁴ TDK, **Güncel Türkçe Sözlük**, Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

¹⁴⁵ Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, s.47.

¹⁴⁶ Çevik, **Anonim Şirketler İkinci Kitap: İdare Meclisi, Müdürler, Murakıplar, Genel Kurul**, s.843.

¹⁴⁷ Turhan, **Anayasacılık Açısından Çoğunluk İlkesi**, s.401.

¹⁴⁸ Okur, **L’Action en Annulation des Décisions de l’Assemblée Générale des Actionnaires dans la Société Anonyme**, s.15.

TTK anlamında çoğunluk ifadesini tam olarak tanımlama konusunda isabetsiz olduğu söylenebilir. Keza aşağıdaki alt başlıklarda izah edileceği üzere, bu tanım nispi çoğunluğun tanımını karşılarsa da çoğunluğun bir diğer türü olan mutlak çoğunluğun tanımını karşılayamamaktadır. Öğretide Zengin¹⁴⁹, haklı olarak yukarıdaki tanıma bir ekleme yapmak suretiyle “*bir araya gelen oyların oluşturduğu kümelerden sayıca büyük olan ve belirli bir eşiğe ulaşan*” tanımını getirmiştir ki bu tanımın bu haliyle mutlak çoğunluğu da karşıladığı, dolayısıyla daha tamam bir tanım olduğu şüphenin dışındadır.

Limited şirketler özelinde kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, seçim kararları dâhil, tüm genel kurul kararlarının, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınacağını söyleyen TTK md.620 hükmü, anonim şirketler özelinde kararların toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verileceğini düzenleyen TTK md.418 hükmü ve daha genel bir bakış açısıyla TTK’de yer alan bütün yeter sayı normları incelendiğinde, sermaye ortaklıklarında temel olanın çoğunluğa dayalı olarak karar alınması olduğu anlaşılmaktadır¹⁵⁰. Gerçekten de sermaye şirketlerinde oy birliği veya azınlık ile alınan kararlar istisna; çoğunlukla alınan kararlar ise kural niteliğindedir.

Bir limited şirket genel kurullarında çoğunluk kavramı her zaman şirketteki bütün sermayenin veya oy haklarının “diğer kümelere nazaran daha büyük olan ve belirli bir eşiğe ulaşan” kısmını karşılamaz. Limited şirket genel kurul yeter sayısını düzenleyen temel kural olan TTK md.620 hükmüne göre, “toplantıda temsil edilen” oyların salt çoğunluğu şirketin iradesinin oluşması için gerekli ve yeterlidir. Bu cümleden olarak, esas sermayesi eşit 100 esas sermaye payından oluşan bir limited şirket genel kurulunda 5 esas sermaye payı temsil edildiği takdirde, 3 esas sermaye payı bile (o toplantıyla sınırlı olarak) “çoğunluğu” oluşturabilecektir.

Çoğunluğun farklı oluşum biçimleri olabilir. Yukarıda örnek verilen bu 3 birim, menfaatleri tesadüfi olarak kesişen, toplantıdan önce birbirlerinin menfaatlerinin kesiştiklerinden belki de haberleri dahi olmayan alelade 3 birimin bir araya gelmesiyle

¹⁴⁹ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.179.

¹⁵⁰ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.179.

oluşabileceği gibi¹⁵¹; şirketin önceden belirli bir politika çerçevesinde yönetilebilmesi için sahip oldukları oy haklarını belirli bir yönde kullanma noktasında anlaşmış bir oy konsorsiyumu¹⁵² gibi bir organizasyon tahtında da oluşabilir¹⁵³. Bu çoğunluk bazen de yukarıdaki örnekte yer verdiğimiz 3 birim gibi nispeten düşük bir orandan veya birden çok kişiden değil de örneğin 90 birim gibi çok yüksek bir oranda olmak suretiyle tek bir kişiden de oluşabilir. Böyle bir çoğunluğu oluşturan pay sahibi *işletmeci pay sahibi*¹⁵⁴ olarak anılır ve genel kurullardaki hani neredeyse tüm kararları başka ortakların desteğine dahi ihtiyaç duymaksızın alabilir.

Çoğunluk kavramının tanımları hatırlandığında, bunun rölatif bir kavram olduğu gözlemlenecektir. Yani bir bölümün çoğunluğu oluşturup oluşturmaması, kendisi haricindeki bölüm/bölümlerden veya bütünün kalanından daha büyük, daha fazla olmasına bağlıdır. Bir başka deyişle, çoğunluk olup olmadığı tespit edilecek kümenin karşısında ya kendisi haricindeki bütün kümeler (biz buna payda diyelim) ya da birel olarak başka kümeler (biz bunlara rakip kümeler diyelim) vardır. Bu çoğunluk arayışlarının ilkinde mutlak çoğunluktan bahsederken; ikincisinde nispi çoğunluktan bahsedilir. Aşağıda bu iki kavram üzerinde durulacak olsa da peşinen belirtmek isteriz ki çoğunluk kavramının neyi referans aldığı noktasında bir ayrım yapılırken, kullanılan terminolojiler noktasında öğretide bir görüş birliği olduğunu söylemek bir hayli güçtür. Gerçekten de farklı yazarlar farklı kategorizasyonları tercih etmekte, hatta ve hatta çoğunluğu nitelemek adına tercih edilen nispi, mutlak, salt, nitelikli, basit, adi gibi sıfatlar birbiri yerine geçecek şekilde bile kullanılmaktadır¹⁵⁵.

¹⁵¹ Bu çoğunluk grubunun daha farklı konularda farklı cephelerde yer alabileceği, dolayısıyla da spesifik bir hususta tesadüfi olarak aynı cephede yer alan bu çoğunluğun azınlık karşısında tehlikeli kabul edilemeyeceği yönünde bkz: Okur, **L’Action en Annulation des Décisions de l’Assemblée Générale des Actionnaires dans la Société Anonyme**, s.17.

¹⁵² Moroğlu, **Oy Sözleşmeleri**, s.36 vd.

¹⁵³ Bir önceki seferin aksine, bu çoğunluk grubunun azınlık karşısında tehlike arz edeceği hakkında bkz: Okur, **L’Action en Annulation des Décisions de l’Assemblée Générale des Actionnaires dans la Société Anonyme.**, s.18.

¹⁵⁴ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.819.

¹⁵⁵ Nomer, **Kişî Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, s.42.

(2) Mutlak (“Salt?”) Çoğunluk Kavramı ve Hesaplanışı

Mutlak çoğunlukta, çoğunluk olup olmadığı tespit edilecek kümenin karşısına kendisi haricindeki bütün kümeler, yani genel olarak paydanın geri kalanı (bu payda esas sermaye payı, oy sayısı veya kişi sayısı vb. olabilir) konur.

Mutlak çoğunluk kavramı ile çoğu kez aynı anlamda kullanılan bir kavram salt çoğunluk kavramıdır. Salt çoğunluk kavramının mutlak çoğunluk kavramının bir alt kümesi mi olduğu¹⁵⁶ yoksa onun yerine de kullanılan¹⁵⁷ bir kavram mı olduğu konusunda öğretide bir görüş birliği yoktur. Günlük dil ve uygulamada salt çoğunluk ile mutlak çoğunluğun çoğu kez aynı anlamda kullanıldığı vakidir¹⁵⁸.

Zengin’e¹⁵⁹ göre mutlak çoğunluk, salt (adi) ve nitelikli (ağırlaştırılmış) çoğunluk olarak ikiye ayrılmaktadır. Salt çoğunlukta bütünün yarısından fazla olmak yeterliyken, nitelikli çoğunlukta ise bu çoğunluktan daha da yüksek bir oran aranmaktadır. Buradan hareketle yazar, TTK’de anonim şirketlere ilişkin (oy birliğinin veya azınlığın arandığı haller haricindeki) bütün karar yeter sayılarının mutlak çoğunluğu arayan yeter sayılar olduğunu belirtmektedir. Bu açıdan yaklaşıldığında, aynı çıkarım limited şirketler için de yapılabilir, keza hem toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğunun arandığı TTK md.620 hükmü, hem de örneğin esas sermayenin üçte ikisinin arandığı TTK md.589 hükmü mutlak çoğunluğu arayan hükümlerdir.

Günay¹⁶⁰ ise, çoğunluk türlerini kategorize ederken, ilk kategorinin başlığı olarak “*Salt (Mutlak) Çoğunluk*” ifadesini tercih etmiş, başlık altındaki ilk cümlede ise “*salt çoğunluk, yarıdan bir fazla olan tam sayı[y]ı ifade eder*” demiştir. Yazar bu bağlamda nitelikli çoğunluk kavramını ayrı bir başlık altında incelemeyi tercih

¹⁵⁶ Bu görüşe örnek olarak bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.189.

¹⁵⁷ Bu görüşte örnek olarak mutlak çoğunluk ile salt çoğunluğun aynı anlama geldiği yönünde bkz: Biçer/Hamamcıoğlu, **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler**, s.83.

¹⁵⁸ Birbirleri ile aynı değilse de yakın olan mutlak çoğunluk ile salt çoğunluk kavramlarının birbirleri yerine kullanılması şöyle dursun, nispi, basit, salt, nitelikli gibi çoğunluk türlerinin bile birbirleri yerine kullanıldığı yönünde bkz: Nomer, **Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, s.42.

¹⁵⁹ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.189-190.

¹⁶⁰ Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, s.53.

etmiştir. Benzer şekilde Biçer/Hamamcıoğlu¹⁶¹ ve Kendigelen/Kırca¹⁶² da salt çoğunluk ile mutlak çoğunluğun aynı anlama geldiğini düşünmektedir.

Türk Hukuk Lugatı'nda mutlak çoğunluk, “*bir tarafta toplanan reylerin, verilen bütün reylerin yarısından fazla olmasıyla teşekkül eden çokluk*¹⁶³” olarak tanımlanmıştır. TDK'ye göre ise salt çoğunluk, “*oylamada, yarıdan bir fazla üye sayısının oyuyla sağlanan çoğunluk*¹⁶⁴”tur. TDK sözlüklerinde “salt çoğunluk” ifadesinin bir tanımı olmakla beraber, “mutlak çoğunluk” kavramının bir tanımı yer almamaktadır. Burada dikkate değer bir husus, TDK'ye göre “mutlak” sıfatının bir anlamının da “salt” olmasıdır¹⁶⁵.

Kanaatimizce mutlak çoğunluk ile salt çoğunluk kavramları aynı şeyi karşılamıyor olup salt çoğunluk mutlak çoğunluğun bir alt kümesi olarak kabul edilmelidir. Bir kere, mutlak çoğunluk kavramından “*kendi kümesi haricindeki bütün küme/kümelerden, yani genel olarak matrahın geri kalanı kalandan daha fazla olan, bütünü yarısından fazla olan*” anlamlarının çıktığında duraksama yoktur. Bu tanımdan yola çıkıldığında, bütünü yarısından fazla olan (terminolojik manada oy birliği de sayılmayan) her oran mutlak çoğunluktur. Öte taraftan, her ne kadar TDK'ye göre “mutlak” sıfatının anlamlarından biri “salt” ise de “salt” ifadesi TDK'ye göre temelde “*yalnızca; içine kendisine yabancı hiçbir şey karışmamış*¹⁶⁶” anlamlarına gelmektedir. Şu hâlde, söze konu ifadeyi “*yalnızca çoğunluk*” şeklinde okuduğumuzda, ifadenin, mutlak çoğunluğu karşılayacak en düşük orana (yoksa biraz daha fazlasına değil) karşılık düştüğü saptanabilir.

Bu anlattıklarımızı birkaç örnekle somutlaştırmak gerekirse, 100 kişiden oluşan bir topluluğun kişi sayısı bakımından mutlak çoğunluğundan anlaşılması gereken 51 ila 99 kişi sayısının aralığı iken (100 sayında artık “çoğunluktan” değil, bütünden bahsedilir) kişi sayısı bakımından salt çoğunluktan anlaşılması gereken, mutlak

¹⁶¹ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.345.

¹⁶² Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.72.

¹⁶³ Türk Hukuk Kurumu, **Türk Hukuk Lugatı**, s.81.

¹⁶⁴ TDK, **Güncel Türkçe Sözlük**, Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

¹⁶⁵ TDK, **Güncel Türkçe Sözlük**, Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

¹⁶⁶ TDK, **Güncel Türkçe Sözlük**, Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

çoğunluğu “salt”, yani, “yalnızca” sağlayan 51 kişidir. Mutlak ve salt çoğunluğun kişi sayısına göre değil de örneğin esas sermaye payına göre hesaplandığı bir başka örnekte, bir limited şirketin esas sermayesi beheri 25 TL itibarı değerli 4000 adet esas sermaye payından oluşuyor ise (toplam sermaye 100.000 TL) bunun itibarı değer bakımından mutlak çoğunluğu 50.025 TL ile 99.975 TL arası; salt çoğunluğu ise 50.025 TL olacaktır. Bu limited şirketin bütün sermayesinin temsil edildiği bir genel kurulda bir karar salt çoğunlukla alınacaksa, sermayenin 50.025 TL’sini temsil eden oyların karar lehine oy kullanması gerekli ve yeterli kabul edilecektir. Öte yandan şirket sözleşmesinde ilgili kararın salt çoğunlukla değil de söz gelimi, esas sermayenin %70’ini temsil eden oylar ile alınabileceği düzenlenmiş ise bu kararın alınması için sermayenin 70.000 TL’sini temsil eden oyların karar lehine oy kullanması gerekecektir. Bu durumda da anılan şirket sözleşmesi hükmü bir “*ağırlaştırılmış nisap*” teşkil sayılacak, mutlak çoğunluk kavramının diğer alt kümesini teşkil edecektir.

Öte yandan, kanaatimizce, mutlak çoğunluğu üst kategori kabul edip salt çoğunluğu ve nitelikli çoğunluğu alt kategoriler olarak kabul etmekle mutlak çoğunluk ile salt çoğunluğu aynı anlamda kullanıp nitelikli çoğunluğu apayrı bir kategori altında incelemek, terminolojik manada değindiğimiz farkları yaratacak olsa da bu tercih pratikte sonuç değiştirecek bir tartışma olmaktan uzaktır. Öğretide üzerinde görüş birliğine varıldığı üzere, TTK’de bir anonim veya limited şirketin kararlarının “çoğunlukla” veya örneğin “salt çoğunlukla”¹⁶⁷ alınacağı söyleniyorsa, burada en az yarıdan fazla sayıda oyun aynı yönde olması aranacaktır. Bu eşik bir kere sağlandıktan sonra, bu eşiğin yukarı yönlü geçilmesi oylama sonucunu doğal olarak değiştirmeyecektir. Burada üzerinde durulması gereken mesele, anılan çoğunluğun sağlanıp sağlanmadığının tespit edilmesidir ki şimdi aşağıda bu mesele açıklanmaya çalışılacaktır.

Salt çoğunluğun tanımını içeren mevzuat hükümlerine bakıldığında, ilk dikkat çeken düzenleme TBMM İçtüzüğü’dür. TBMM İçtüzüğü md.146 hükmüne göre salt

¹⁶⁷ TTK’de aynı anlama gelmesi için tercih edilen ifadelerin farklı farklı şekillerde metne alınmış olmasının ideal olmadığı, terim birliğinin sağlanmasının daha tercih edilesi olduğu yönünde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.59.

çoğunluk, “*belirli bir sayının yarısından az olmayan çoğunluktur*”. Ne var ki salt çoğunluğun tanımını yapan TBMM İçtüzüğü’ndeki bu hükmü isabetli bulmak olanaksızdır. Keza bu tanımda geçen “bir sayı” yerine örnek olarak 100 birim koyulduğunda, bunun yarısı 50 birim olacaktır. 50 birim, 50 birimden “az” değildir. TBMM İçtüzüğü’ndeki tanıma göre bu örnekte 50 birim ile salt çoğunluk oluşmuş gibi bir izlenim ortaya çıkabilmektedir. Peki ama öyleyse bir oylamada 50 birimin önerinin kabulü, 50 birimin ise önerinin reddi yönünde oy kullandığı bir misalde, salt çoğunluk hangi yönde oluşmuş olacak, karar hangi yönde alınmış kabul edilebilecektir? Bu sorulara mantıklı bir izahat getirmek zordur. Anılan sebeple TBMM İçtüzüğü’nde yer alan tanımın isabetsiz ve yanıltmaya müsait olduğunu, salt çoğunluğun sağlanıp sağlanmadığının tespitinde kıyasen dahi başvurulamayacak bir düzenleme olduğu kanaatindeyiz.

Salt çoğunluğun sağlanıp sağlanmadığının tespitinde, kıstas alınacak bütünün tek sayı mı yoksa çift sayı mı olduğu önem arz eder. Gerçekten de kıstas alınacak bütün eğer bir çift sayı ise tespit nispeten kolay olacaktır. Bunun için kıstas alınacak bütün sayı ikiye bölünecek ve çıkan sonucu izleyen yukarı yönlü (büyük) ardışık ilk birime ulaşılmış olması halinde salt çoğunluğun sağlandığı kabul edilecektir. Örneğin 100 kişilik bir toplulukta veya 100 oyun olduğu bir toplantıda, 100 sayısı ikiye bölünerek 50 sonucu bulunacak; bunu yukarı yönlü izleyen ardışık ilk tam sayı olan 51 sayısının (birimin) sağlanması halinde salt çoğunluk sağlanmış kabul edilecektir¹⁶⁸.

Kıstas alınacak bütünün çift sayı değil de tek sayı olması halinde mesele daha karmaşık hale gelmektedir. Bu gibi hallerde, salt çoğunluğu sağlayan oranın ne olacağı konusunda farklı görüşler mevcuttur. Böyle bir durumda, öğretide baskın olarak nitelendirilebileceğimiz görüşe göre, kıstas alınacak bütün tek sayı öncelikle ikiye bölünecek, çıkan kesirli sonucu izleyen ilk tam sayının (birimin) sağlanması halinde salt çoğunluk sağlanmış kabul edilecektir. Örneğin 9 kişilik veya oyluk bir topluluktaki salt çoğunluğu hesaplamak için 9 sayısı ikiye bölünerek 4,5 bulunacak, bunu izleyen ilk tam sayı (birim) olan 5 sayısının sağlanması halinde salt çoğunluk da

¹⁶⁸ Aynı yönde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.205; Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, s.54.

sağlanmış kabul edilecektir¹⁶⁹. Aksi yöndeki diğer görüşe göre ise kıstas alınan bütün tek sayının ikiye bölünmesi neticesinde kesirli çıkan sonuç ilk evvel bir üstteki tam sayıya tamamlanacak (iblağ edilecek), akabinde ulaşılan sonuca bir eklenerek gerekli oran tespit edilecektir. Karşıt görüşü aynı örnek üzerinde somutlaştırmak gerekirse, 9 sayısı ikiye bölünerek 4,5 sonucu bulunacak, bu sayı bir büyük tam sayı olan 5'e tamamlanacak, sonrasında da 5 sayısına 1 eklemek suretiyle 6 sonucuna ulaşılabilecektir¹⁷⁰. Karşıt görüş olarak nitelendirdiğimiz bu görüşün savunucularından Bu görüşü benimseyen Linavelioğlu'na göre, "yarım oy" şeklinde bir birimin olamayacağından ve bir oyun yarısının bir görüş lehine diğer yarısının başka görüş lehine bölünmesi mümkün olmayacağından ötürü ilk evvel yarım oy tama iblağ edilmeli ve "çoğunluğa" da bu iblağ edilme sonucu ulaşılan sayıya bir ilave edilmek suretiyle ulaşılabilmelidir. Kanaatimizce bu görüşe katılmak mümkün değildir. Bir kere burada "yarım oy" veya "oyun bir yarısının bir görüş; diğer yarısının diğer görüş lehine bölünmesi" gibi bir durum söz konusu değildir. Ortada yalnızca belirli bir paydadaki çoğunluğa hangi sayıyla ulaşılmış olacağına yarayan bir matematik işlemi söz konusudur. Söz gelimi 9 sayısının yarısı 4,5 ise, teknik anlamda 4,5 kesirli sayısından yüksek olan her sayı 9 sayısının çoğunluğunu oluşturur. Zaten, yarım oy veya kesirli oy mümkün olmadığından bu ikiye bölme sonucunu yukarı yönlü izleyen ilk tam sayının veya birimin çoğunluğa ulaştığı savunulmaktadır.

Karşıt görüş olarak nitelendirdiğimiz görüşün bir diğer savunucusu Günay ise, yine benzer şekilde yukarıda izah edilen yarım oy olamayacağı, oyun bölünemeyeceği fikirlerinden yola çıkmakta ve ek olarak karar yeter sayısı bakımından salt çoğunluğun oy verenlerin yarısından "bir fazlasını" gerektiren oy çokluğu olduğunu belirtmektedir¹⁷¹. Yazarın bu görüşüne yukarıdaki gerekçemize ek olarak salt çoğunluğun yarıdan "bir fazla" oy olarak anlaşılmaması gerektiği gerekçesiyle de katılmamaktayız. İşin esasında, paydanın tek sayı olduğu durumlarda çoğunluğun nasıl hesaplanacağı tartışması eTK döneminde anonim şirketlerde yönetim kurulunun toplantı yeter sayısı bakımından yapılmaktaydı. eTK md.330 hükmü aynen şu

¹⁶⁹ Yıldız, **Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yetersayısı ve Yargıtay Kararları**, s.73; Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.205; Salt çoğunluk aranırken oyların toplam sayısının çift olduğu hallerde yarının bir fazlasının; tek olduğu hallerde ise yarının yarım fazlasının aranacağını belirten Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.72.

¹⁷⁰ Livanelioğlu, **Genel Kurullarda Karar Nisabı**, s.409.

¹⁷¹ Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Genel Kurulda Nisaplar**, s.54.

şekildeydi: “Esas mukavelede aksine hüküm olmadıkça idare meclisinin bir karar verebilmesi için, azaların en az yarısından bir fazlasının hazır olması şarttır. Kararlar, mevcut azaların ekseriyetiyle verilir.” Yapılan tartışma aynı zamanda yukarıda verilen hükümde geçen “en az yarısından bir fazlası” ifadesinin aslında salt çoğunluk anlamına mı yoksa salt çoğunluktan bir fazla üye anlamına mı geldiği noktasındaydı¹⁷². TTK, hem anonim şirketlere ilişkin yönetim kurulunun toplantı ve karar yeter sayısına ilişkin hükmünde (TTK md.390/1) hem limited şirkette müdürlerin karar yeter sayısına ilişkin hükmüne (TTK md.624/3) “yarıdan bir fazla” gibi bir ibareye yer vermeyerek tartışmanın en azından bu kısmını sona erdirmiştir. Gerçi eTK döneminde kurulan ve fakat esas sözleşmelerinde veya şirket sözleşmelerinde gerekli uyarlamaları yapmayan¹⁷³ şirketler bakımından anılan tartışmanın bittiği de söylenemez¹⁷⁴. Yalnız şurasını belirtmek gerekir ki salt çoğunluğun tanımı yapılırken yukarıda belirttiğimiz yazar gibi “yarıdan bir fazla” şeklinde bir ifadeye yer vermenin isabetsiz olduğu kanaatindeyiz. Dolayısıyla, ilgili yeter sayı normunda özellikle “yarıdan bir fazla” gibi bir ibare yoksa, herhangi bir tartışmaya mahal dahi olmaksızın salt çoğunluğun, paydanın ikiye bölümü neticesinde çıkan sonucu yukarı yönlü izleyen ilk tam sayı birim¹⁷⁵ olarak tespit edilmesinin daha doğru bir yaklaşım olacağı kanaatindeyiz.

¹⁷² Bu konuda bkz. Dural, **Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları**, s.315 vd.

¹⁷³ TTKYürK. md.22/1 uyarınca anonim şirketlerin esas sözleşmelerini ve limited şirketlerin şirket sözleşmelerini, yayımı tarihinden itibaren on sekiz ay içinde TTK ile uyumlu hâle getirmeleri gerektiği; bu süre içinde gerekli değişikliklerin yapılmaması hâlinde, esas sözleşmedeki ve şirket sözleşmesindeki düzenleme yerine TTK’nin ilgili hükümlerinin uygulanacağı belirtilmişse de örneğin TTK md.390/1 hükmünde tanınan imkan gereği, esas sözleşmelerini güncellememiş anonim şirketlerin yönetim kurullarının yeter sayısına ilişkin hükümde hala “yarıdan bir fazla” bir ibare geçiyor olmasının TTK ile uyumsuz olduğu söylenemeyecek ve bu yöndeki hükümler olduğu gibi geçerli kabul edilecektir.

¹⁷⁴ Bu tartışma doğrultusunda TTK döneminde verilen bir karar için bkz. Yargıtay 11. HD’nin 27.02.2015 T. ve 2014-16882/2676 sayılı kararı (Lexpera) (Erişim Tarihi: 22.06.2025).

¹⁷⁵ Burada “birim” kavramı ile kastettiğimiz, birimin oy olduğu senaryolarda tam sayılardır. Öte yandan matrahın esas sermayeye dayalı olarak hesaplanacağı hallerde, istisnalar dışında, limited şirket esas sermaye paylarının itibarî değerleri 25 TL ve katları tutarında olması gerektiğinden (TTK md.583), birim kavramından 25 TL ve bunun tam sayı katları anlaşılmalıdır. Ticari pratikte karşılaşılma ihtimalinin az olduğu kaydı ile, toplam sermayesi 99.975 TL olan bir limited şirketin genel kurulunda her pay sahibi temsil ediliyorsa ve esas sermayenin matrah alındığı bir ihtimalde salt çoğunluk hesaplanıyorsa, 99.975 sayısı ikiye bölünecek, çıkan sonucu yukarı yönlü izleyen ilk birim (50.000 TL) salt çoğunluk olarak tespit edilecektir.

(3) Nispi Çoğunluk

Yukarıda izah edilen mutlak çoğunluk sisteminin aksine, nispi çoğunlukta çoğunluk olup olmadığı tespit edilecek kümenin karşısına yalnızca “rakip küme” veya örneğin seçim kararlarında ikiden fazla adayın olması gibi durumlarda teker teker “rakip kümeler” koyulur. Yani nispi çoğunluk arayışında, başından beri belirli olan bir paydanın (mesela TTK md.589) veya toplantı esnasında belirli hale gelen bir paydanın (mesela TTK md.620) yarısından çok olmak değil de yalnızca rakip kümelerdeki birel birimlerden fazla olmak gerekli ve yeterlidir.

Nispi çoğunluğa dayalı seçim sisteminde çekimser oyların bir anlamı olmayıp bunlar sonuca dahil edilmezler. Bir başka anlatımla nispi çoğunluğa dayalı sistemde yalnızca kullanılan oylar nazara alınır¹⁷⁶. Karar yeter sayısı hakkında yukarıda¹⁷⁷ yaptığımız açıklamalar doğrultusunda, nispi çoğunluk sisteminde gerçekleştirilen bir oylamada, olumlu ve olumsuz oyların eşit çıkması veya her nasılsa bütün oyların çekimser olması halleri hariç her oylamada mutlaka bir karar meydana geleceği söylenebilir¹⁷⁸.

Öğretide nispi çoğunluk için yapılmış bir tanım “*belirli yönde -veya seçim kararlarında- belirli bir kişi lehine kullanılan oyların sayıca diğerlerinden (diğer yönde kullanılan oyların sayılarından veya diğer adayların aldıkları toplam oylardan) fazla olması*¹⁷⁹” şeklindedir. Nispi çoğunluk için yapılmış bu tanımda geçen “*diğer yönde kullanılan oyların sayılarından veya diğer adayların aldıkları toplam (!) oylardan*” ifadesi yanlış anlaşılmaya müsaittir. Keza sözgelimi A, B ve C isimli üç aday arasında bir seçim yapılırken, adayların sırasıyla 10, 9 ve 8 oy aldıkları bir senaryoda, nispi çoğunluk esasına göre A kişinin seçimi kazandığı kuşkusuzken A kişinin oy sayısı “*diğer yönde kullanılan toplam oylardan*” (17) daha fazla

¹⁷⁶ Nomer, **Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, s.41.

¹⁷⁷ Bkz. Bölüm I.C.2.b).

¹⁷⁸ Nispi çoğunluk sisteminde çekimser oy sayılarının da sayılması gerektiği; bu anlamda bir kararın meydana gelmiş sayılması için olumlu oy sayısının hem olumsuz oy hem de çekimser oy sayısını geçmesi gerektiği yönündeki görüş için bkz: Bahtiyar, **Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının “Toplantı Süresince Korunması” Şartına İlişkin TTK. 418/1 Hükümünün Değerlendirilmesi**, s.65.

¹⁷⁹ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.185 ve orada dp.372’de adı geçen yazarlar.

değildir¹⁸⁰. Bu anlamda nispi çoğunluk hakkında yapılan tanımlamanın bu şekilde yanlış anlaşılması önem arz etmektedir.

Nispi çoğunlukta aranan oran, mutlak çoğunluğa nazaran daha düşük bir oran olduğu için nispi çoğunluğun karar alma süreçlerini kolaylaştırdığı ve hızlandığı söylenebilir. Konumuz özelinde nispi çoğunluk ile ilgili irdelenmesi gereken önemli bir husus ise nispi çoğunluk esasının TTK anlamında öngörülüp görülemeyeceği hususudur.

Anonim şirketlere ilişkin TTK md.421/1 hükmünde “*Bu fıkra da öngörülen nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri[nin geçersiz olduğu]*” düzenlenmiştir. Anonim şirketlerdeki esas sözleşme değişikliklerine ilişkin toplantı ve karar nisaplarını düzenleyen bu hükümde, nispi çoğunluk esasının kabul edilmesinin açıkça yasaklandığı göze çarpmaktadır. Olağan esas sözleşme değişikliklerinden daha da ağır yeter sayılar öngören TTK md.421’in devam fıkra hükümlerinde böyle bir yasaklama yapılmıyor olsa bile, evleviyet prensibi uyarınca ağırlaştırılmış yeter sayı öngörülen bu devam hükümlerindeki yeter sayıların da hafifletilemeyeceği, yani bu kararlar bakımından da nispi çoğunluk esasının benimsenemeyeceği kabul edilmektedir¹⁸¹. Yine benzer şekilde, anonim şirketler için ağırlaştırılmış bir yeter sayı teşkil etmeyen TTK md.418 hükmü bakımından da hükmün nispi emredici olması ve karar yeter sayısı olarak toplantıda hazır bulunan oyların esas alınması gerekçeleri ile hükümde belirtilen yeter sayıların kural olarak hafifletilemeyeceği ve yani nispi çoğunluk esasının kabul edilemeyeceği fikri öğretide hakimdir¹⁸².

Limited şirketler bakımından uygulanan TTK md.620 hükmü için ise benzer saptamaların yapılması daha zordur. Hükümde, “*Kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, seçim kararları dâhil, tüm genel kurul kararları[nın], toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alın[acağı]*” düzenlenmiştir. Hükümün lafzı incelendiğinde, şirket sözleşmesini nisapları hem ağırlaştırabileceği

¹⁸⁰ En çok oy alanın seçildiği birikimli oy sistemini nispi çoğunluk olarak nitelendiren görüş ve açıklamalar için bkz: Nilson Okutan, **Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Birikimli Oy Kullanımı**, s.56.

¹⁸¹ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.195.

¹⁸² Bu hususta detaylı açıklamalar için bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.189 vd. ve orada adı geçen yazarlar.

hem de hafifletebileceği yönünde iki yönlü bir serbesti tanındığı söylenebilir¹⁸³. Öğretide bir görüş¹⁸⁴, TTK md.620’de öngörülen karar yeter sayısının hafifletilmesinin mümkün olmadığını belirtirken, bir görüş¹⁸⁵ ise bu yeter sayının hafifletilmesinin mümkün olduğunu belirtmektedir. Limited şirket genel kurullarındaki olağan yeter sayıya ilişkin bu hükmün hafifletilmesinin mümkün olduğu kabul edilecek olursa, burada nispi çoğunluğun kabul edilmesinin de mümkün olduğu savunulabilecektir. Bu hususa çalışmamızın devamında değinileceğinden, burada tekrara düşmemek adına yalnızca ilgili bölüme atıf yapmakla yetiniyoruz¹⁸⁶.

Kanaatimizce, yukarıda belirtilen tartışma bir yana, nispi çoğunluk sisteminin limited şirketler bakımından -genel kurul nisapları haricinde- uygulama alanı bulabileceğini bazı ayırsız haller de vardır. Limited şirketlerdeki birtakım ortakların sahip oldukları hakların kullanılması açısından birlikte karar vermeleri gereken ve fakat bu karar alma şekline ilişkin kanunda herhangi bir düzenleme olmayan toplantılar bu hallere örnek gösterilebilir. Söz gelimi, müdürler kurulunda temsil edilme imtiyazı bulunan ortakların, müdürlerin seçileceği genel kuruldan önce, kendi önerecekleri müdürü/müdürleri tespit etmek bakımından kendi içlerinde de bir karara varması gerekecektir¹⁸⁷. Gelgelelim imtiyazlı pay sahiplerinin bu seçimi nasıl yapacağı noktasında kanun suskundur. Öğretide bir görüş, bu toplantıya kıyasen imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu¹⁸⁸ toplantısına ilişkin hükümlerin uygulanabileceği savunulmuştur¹⁸⁹. Öğretideki bir diğer görüş ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden bir kararın imtiyazlı pay sahiplerince onaylanması söz konusu olduğu için imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda

¹⁸³ Benzer yönde bkz: Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.349.

¹⁸⁴ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.350 (yazarlar müdürlerin seçim kararına ilişkin olarak bir istisna düşünülebileceğini de belirtmektedir); ve ayrıca Yıldız, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku**, s.227; Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.290.

¹⁸⁵ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.238-239; Çebi, **Limited Şirketler Hukuku**, s.100; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, ss.85-86; Kendigelen/Zengin, **Yargıtay’ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararların Değerlendirilmesi**, s.80.

¹⁸⁶ Bu konuya ilişkin açıklamalarımız için bkz: Bölüm II.A.2.d)(3).

¹⁸⁷ Gökçe, **Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi İmtiyazı**, s.685.

¹⁸⁸ Limited şirketlerde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kavramının uygulama alanı hakkındaki açıklamalarımız için bkz: Bölüm II.B.2.a).

¹⁸⁹ Çamoğlu, **6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili**, N.19.

ağırlaştırılmış yeter sayıların arandığı; öte yandan burada (müdür önerisinde bulunmak için toplanılması) pay sahiplerinin bir hakkının kısıtlanması değil, bilakis bir haktan yararlandırılmaları söz konusu olduğundan ötürü bu uğurda yapılan toplantılarda toplantı yeter sayısı aranmaması gerektiği yönündedir¹⁹⁰. Kanaatimizce burada, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını etkin bir şekilde kullanabilmelerini teminen, söz konusu toplantıdaki adaylar arasında en yüksek oyu alan adayın ilgili imtiyazlı grubun adayı olarak belirlenmesinin (yani nispi çoğunluk esasının benimsenmesinin) bu son görüşle paralel olacağı ve böyle istisnai durumlarda da limited şirketlerde de nispi çoğunluk esasının kabul edebileceğini söylemek mümkündür¹⁹¹.

4. Limited Şirketler Özelinde Esas Aldıkları Payda Bakımından Yeter Sayılar

Yukarıda, kanunda veya şirket sözleşmesinde yer alan yeter sayı normlarının öngörebilecekleri çeşitli oranlar üzerinde durmuştuk. Bu oranlar, bir vergi mükellefinin kazancından ödemekle yükümlü olacağı vergi oranına benzetilebilir. O halde bu kimsenin ne kadar vergi ödeyeceğinin somutlaşması için, bu kimsenin vergi oranının uygulanacağı toplamın, vergiye tabi kazancının, yani vergi matrahının da tespit edilmesi gerekir. İşte, kanun koyucu da limited şirket özelinde, yeter sayı oranlarının uygulanacağı çeşitli matrahlar, yani paydalar öngörmüştür. Bir yeter sayı oranının hangi paydaya uygulanacağı, ilgili genel kurul kararına uygulanacak yeter sayıyı somutlaştırmak bakımından önemlidir.

a) Esas sermaye payına (sermayeye) dayalı yeter sayılar

Esas sermaye payına veya daha kısa bir ifade ile sermayeye dayalı yeter sayılar, bir toplantı veya karar yetersayısını belirlerken, şirketin sermayesinin belirli bir bölümünü esas alır.

Limited şirketlerin esas sermayesi belirlidir. Bu sermaye, şirket ortaklarının esas sermaye paylarının toplamından oluşur (TTK md.573). Özünde bir sermaye ortaklığı olan limited şirketlerde ve bu arada sermaye ortaklıklarının baş temsilcisi¹⁹² anonim

¹⁹⁰ Kendigelen, **Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz**, s.265 vd.

¹⁹¹ Limited şirketlerde nispi çoğunluk ilkesinin bir başka görünüş ihtimaline ilişkin değerlendirmelerimiz için bkz: Bölüm II.A.2.d)(3).

¹⁹² Poroy/Tekinalp (Tekinalp/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku I**, N. 429.

ortaklıklarda, yeter sayıların genel olarak esas sermaye payına göre belirlenmesi doğaldır. Bu durum ya yeter sayı normlarının doğrudan doğruya esas sermaye payına atıf yapması yolu ile ya da dolaylı bir şekilde, yani kural olarak sermayeye katılım oranına göre belirlenen oy hakkına atıf yapması ile tezahür eder.

Limited şirketler özelinde, doğrudan esas sermaye payına dayalı yeter sayı hükümlerine TTK md.589 ve kısmen md.621 örnek olarak sayılabilir.

TTK md.589'a göre, *“Aksi şirket sözleşmesinde öngörülmediği takdirde, şirket sözleşmesi, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla değiştirilebilir. 621 inci madde hükmü saklıdır.”* Görüleceği üzere, TTK md.621 hükmünde sayılanlar hariç, kanun koyucu şirket sözleşmesi değişiklikleri için gerekli yeter sayıyı esas sermayeye atıf yapmak suretiyle belirlemiştir.

TTK md.621'de ise “önemli kararlar” başlığı altında bazı karar tipleri sayılmıştır¹⁹³. İlgili hükmün birinci fıkrasına göre bu kararlar *“temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde”* alınabilir. Görüleceği üzere, çifte çoğunluk gerektiren bu hükmün ikinci kısmında, “esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu” denilerek esas sermayeye atıf yapılmıştır. Anılan hükmün üçüncü fıkrasında *“bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair sözleşme değişikliği, şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların genel kurul toplantısında oy birliği ile karar almasıyla mümkündür.”* denilerek yine sermayeye dayalı bir yeter sayı öngörülmüştür.

Görüleceğe üzere limited şirketler bakımından diğer tip kararlara nazaran daha önemli olan kararlara ilişkin yeter sayılarda, sermayeye dayalı yeter sayılar öngörülmüştür. Anonim şirketlere uygulanacak bilanço zararlarını kapatılmasına ilişkin yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar ile şirket merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlara (TTK md.421/2), bazı kritik esas sermaye değişikliklerine ilişkin kararlara (TTK md. 421/3), rüçhan hakkının sınırlandırıcı veya kaldıran kararlara (TTK md.461/2), tasfiyeden dönme kararlarına (TTK md.548/1) ilişkin yeter sayı hükümlerine bakıldığında, bu önemli sayılabilecek kararlar için de

¹⁹³ TTK md.621/1 hükmü ile ilgili olarak bkz: Bölüm II.A.2.b)(3).

sermayeye dayalı bir yeter sayı düzenlemesinin yapıldığı göze çarpmaktadır. Şu hâlde, kanun koyucunun, sermaye şirketleri için hayati sayılabilecek bazı kararlarına ilişkin yeter sayı hükümlerinde, sermayeye dayalı yeter sayıları (veya hiç değilse kombine tipi yeter sayıları) tercih ettiği söylenebilir¹⁹⁴.

b) Oya dayalı yeter sayılar

Oya veya oy sayısına dayalı yeter sayılarda, referans değer olarak oy hakkı ön plana çıkmaktadır. Oya dayalı yeter sayılarda genelde paydayı “toplantıda temsil edilen oylar” oluşturur. Limited şirketler özelinde bu tip yeter sayıların en temel örneği TTK md.620’dir. Anılan hükme göre *“kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, seçim kararları dâhil, tüm genel kurul kararları, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınır.”* Görüleceğe üzere burada payda, önceden belirlenebilir değildir. Bir başka deyişle genel kurulda TTK md.620’ye göre alınacak bir genel kurul kararında kararın “kaç oyla” alınacağı toplantıya katılım sayısına göre değişir. Öte yandan oya dayalı yeter sayılar bakımından, payda olarak genel kuruldaki bütün oyların da esas alındığı haller mevcuttur (örn: TTK md.151/5¹⁹⁵ ve anonim şirketler özelinde TTK md.151/1-a).

Limited şirketlerde, kanuni düzenlemelerden sapılmadığı takdirde, oy hakkı, esas sermayeye katılım oranına göre belirlenmektedir. Gerçekten de TTK md.618 hükmüne göre ortakların oy hakkı esas sermaye paylarının itibarî değerine göre hesaplanacak ve şirket sözleşmesinde daha yüksek bir tutar öngörülmemişse her yirmi beş TL bir oy hakkı verecektir. Görüleceği üzere, oyda imtiyaz yaratılmadığı hallerde¹⁹⁶, bir şirket ortağının esas sermayeye katılımı oranında oy hakkı da olacaktır. Benzer şekilde, oyda imtiyazın yaratıldığı hallerde bile, denetçilerin seçimi, şirket yönetimi ya da onun bazı bölümlerinin denetimi için özel denetçi seçimi ve sorumluluk davası açılması hakkında karar verilirken (TTK md.618/3 uyarınca oyda imtiyazlar etkisizleşeceği için) esas sermayeye katılım ile oy hakkı oranı paralel olacaktır.

¹⁹⁴ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.60.

¹⁹⁵ Anılan hüküm, birleşme sözleşmesinin bir ayrılma akçesini öngörmesi halinde, bunun, devreden şirketin sermaye şirketi olduğu hallerde şirkette mevcut oy haklarının yüzde doksanınin olumlu oylarıyla onaylanmasını şart koşmaktadır.

¹⁹⁶ Buna ilişkin olarak bkz: Bölüm II.B.2.b).

c) Kişi sayısına dayalı yeter sayılar

Sermaye ortaklıklarında normal olan, kâr payı hakkı, oy hakkı gibi temel hakların sermayeye katılım oranına göre belirlenmesidir. Bununla beraber pek ender rastlanan bazı hallerde, yeter sayıların kişi sayısına dayalı olarak belirlendiği, yani payda olarak kişi sayısının esas alındığına rastlanır.

Limited şirket genel kurullarında kişi sayısını payda olarak alan yeter sayı hükümlerine örnek olarak TTK md.151/1-c hükmü kısmi olarak örnek gösterilebilir. Anılan hükme göre, birleşme sözleşmesi, limited şirket genel kurulunda sermayenin en az dörtte üçünü temsil eden paylara sahip bulunmaları şartıyla, “tüm ortakların dörtte üçünün oylarıyla” onaylanabilecektir. Bu hükme benzer bir hüküm, limited şirketlerde pay devirlerinin pay defterine kaydedilebilmesi için gereken nisabı düzenleyen eTK md.520 hükmünde de vardı. Anılan hükme göre devir hususunun pay defterine kaydedilebilmesi için, “ortaklardan en az dörtte üçünün” devre muvafakat etmesi ve bunların esas sermayesinin en az dörtte üçüne sahip olması gerekmektedir.

Bundan başka, bölünmede oranların korunmadığı hallerde, bölünme sözleşmesinin onanması, TTK md.173/3 uyarınca “*devreden şirkette oy hakkını haiz ortakların en az yüzde doksaniyle*” mümkün olabilecektir. TTK md.160 uyarınca limited şirketlerin bölünmesi mümkün olduğuna göre, bu hüküm limited şirketlere de uygulanacaktır¹⁹⁷.

Konumuzun kapsamına tam olarak girmese de limited şirketlerin müdürlerinin karar almalarına ilişkin yeter sayı hükmünün de kişi sayısına dayalı yeter sayı normlarına örnek olarak gösterebileceğini belirtelim. TTK md.624/3 uyarınca, birden fazla müdürün varlığı halinde, bunlar, çoğunlukla karar alırlar. Yani örneğin, şirketin

¹⁹⁷ Bu hükmün mehzatı FusG md.43/3 bakımından ön tasarıda bu karara ilişkin yeter sayı oy birliği olarak belirlenmişken sonradan “ortakların yüzde doksani” şeklinde belirlenmesinin İsviçre hukukunda tartışmalara yol açtığı ve Türk hukukunda, *de lege feranda* olarak bu hükümde matrah olarak ortak sayısının değil, sermayenin yahut en azından oy haklarının yüzde doksanının aranması gerektiği yönündeki görüşleri değerlendiren yazarın, hükmün yorum faaliyetini gerekli kıldığı ve “*bir yeter sayı normundaki matrahın belirlenmesinde tereddüt hasıl oluyorsa, toplantı yeter sayılarına ilişkin hükümler için matrah olarak sermayenin, karar nisaplarına yönelik düzenlemeler açısından oy hakkının esas alındığının tercih edilmesi*” yönündeki yorum ilkesinden hareketle, TTK md.173/3 hükmünde matrahın “oy hakkı” olarak belirlenmesi gerektiği yönünde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.67-69; ve ayrıca Biçer/ Hamamcıoğlu, **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler**, s.91.

müdürler organının 5 kişiden oluştuğu bir senaryoda, “kafa hesabı” yapılacak; bunların çoğunluğu ile (3) karar alınabilecektir.

Son olarak, “tüm ortakların” onayı halinde küçük ve orta ölçekli şirketlerin birleşme raporunun düzenlenmesinden ve inceleme hakkından vazgeçebileceğini düzenleyen TTK md.147/4, md.149/5, md.169/4, md.171/2, md.186/3 hükümleri; devralma halinde ek yükümlülük ve kişisel edim yükümlülüklerini öngören veya genişleten bir durum var ise “tüm ortakların” onayını arayan TTK md.151/4 hükmü; çağrısız genel kurul için “bütün pay sahiplerinin veya temsilcilerinin” katılımını arayan TTK md.416 hükmü, şirket sözleşmesini değiştirip, ek ya da yan edim yükümlülükleri öngören veya mevcut yükümlülükleri artıran genel kurul kararlarının “ilgili tüm ortakların” onayıyla alınabileceğini söyleyen TTK md.607 hükmü lafzen kişi sayısını esas alan yeter sayı hükümleri arasında sayılabilir. Bununla beraber, bütün bu hükümlerin lafzının payda olarak “kişiyi” esas alması, pratik anlamda “sermaye” veya “oy hakkını” esas almasından farksızdır. Keza bütün bu anılan hükümler, oybirliğine dayalı hükümler olup, esas alınan payda, ilgili paydanın (bu durumda bütün ortaklar) “tamamı” olduktan sonra, bu payda zaten diğer bütün paydaların (örneğin esas sermaye veya oy) da tamamına denk gelecektir.

d) Çifte (kombine) yeter sayılar

Belirli bir kararın alınabilmesi için yeter sayı hükmünde payda olarak birden fazla (genellikle iki) unsura yer verilebilir. İşte, yeter sayı hükmünde birden fazla unsura yer verilen ve yeter sayı kurallarının karşılanması için bu unsurların kümülatif olarak sağlanmasının gerektiği hallerde kombine¹⁹⁸ (veya genelde olduğu gibi iki farklı unsur var ise çifte) yeter sayıda bahsedilir. Farklı paydalarda aranacak yeter sayı oranları birbirleriyle aynı olabileceği gibi (örneğin TTK md.151/1-c, TMK md.691) farklı da olabilir (örneğin TTK md.621/1).

Kanun koyucunun kombine yeter sayılar aradığı hallerde, genellikle sermayeye dayalı yeter sayılar ile oya dayalı yeter sayıları (örneğin TTK md.621/1) veya bunlardan biri yerine kişi sayısına dayalı yeter sayıları harmanladığı gözükmemektedir

¹⁹⁸ İşlevleri bakımından yeter sayıları kategorize ederken hem toplantı hem karar yeter sayısını arayan hükümlere “karma yeter sayılar” demiş olduğumuz ve ayrıca kelimenin anlamını daha iyi karşılıyor olması sebebiyle bu yeter sayı tipi isimlendirilirken “kombine” ifadesi tercih edilmiştir.

(örneğin TTK md.151/1-c veya TMK md.691¹⁹⁹). Bunun ardında yatan mantık bilhassa oyda imtiyazın uygulandığı şirketlerde imtiyazlı kesimin gücünü kısmak ve/veya daha geniş bir menfaat çevresinin çıkarlarını gözetmek olabilir²⁰⁰.

¹⁹⁹ Anılan hüküm paylı mülkiyette önemli yönetim işlerinin pay ve paydaş çoğunluğu ile alınacak karar sonucunda yapılabileceğini düzenlemektedir. Analoji yolu ile paylı mülkiyetteki “pay” kavramı şirket sermayesindeki sermayeye katılım oranına benzetilebilir.

²⁰⁰ Çeker, **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması**, s.60.

II. BÖLÜM: LİMİTED ŞİRKETLERİN GENEL KURULUNDA TOPLANTI VE KARAR YETER SAYILARI

A. Limited Şirketlerde Yeter Sayılar

1. Toplantı Yeter Sayıları

a) Genel Olarak

Toplantı yeter sayısı ifadesinin ne anlama geldiğini yukarıda belirtmiştik²⁰¹. Hukukumuzda, toplantı yeter sayılarının örtülü olmadan, doğrudan ve açıkça düzenlendiği çokça norm mevcuttur. Bunlara, yapı kooperatiflerinin genel kurul toplantılarında ortakların en az dörtte birinin şahsen veya temsilen hazır bulunması gerektiğini belirten KoopK md.45 hükmü, belediye meclislerinin üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanacağını öngören Belediye Kanunu md.22 hükmü, ihale komisyonlarının eksiksiz (tüm üyelerle) toplanacağını öngören KİK md.6 hükmü, kat malikleri kurulunun kat maliklerinin sayı ve arsa payı bakımından yarısından fazlası ile toplanacağını öngören KMK md.30 hükmü ve konumuza daha yakın bir alanda bulunan, anonim şirketlerde ilk genel kurulların²⁰², aksine kanunda ve esas sözleşmede aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan haller hariç sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanacağını öngören TTK md.418 hükmü ile yine anonim şirketlerde esas sözleşme değişikliklerine ilişkin genel kurullarda kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararların, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda alınabileceğini öngören TTK md.421 hükmü örnek olarak gösterilebilir. Bu saydığımız örneklerle, TTK md.617 yollamasıyla limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulacak olan ve bütün payların sahiplerinin veya temsilcilerinin, aralarından birinin itirazda bulunmadığı takdirde, genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabileceğini ve bu toplantı nisabı var olduğu sürece karar alabileceğini öngören TTK md.416 hükmü de eklenebilir.

²⁰¹ Bkz: Bölüm I.C.2.a).

²⁰² TTK md.418 hükmüne göre, hükümde anılan toplantı yeter sayısının sağlanamaması sebebi ile ikinci toplantı yapılırsa, ikinci toplantıda toplantı yeter sayısı aranmamaktadır.

TTK’de, hemen yukarıda bahsedilen ve TTK md.617’nin yollamasıyla limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulan TTK md.416 hükmü dışında, limited şirketlerin toplantı yeter sayına ilişkin hiçbir norma rastlanmaz. Bu da akıllara limited şirketler bakımından herhangi bir toplantı yeter sayısının var olup olmadığı sorusunu getirmektedir. O kadar ki öğretide limited şirket genel kurulları bakımından (özel haller dışında) herhangi bir toplantı yeter sayısının olmadığı ileri sürülmüştür²⁰³. Kanaatimizce bu özel durumlar, çağrısız genel kurul, şirket sözleşmesinde genel kurullar bakımından bir toplantı yeter sayısının öngörülmüş olması hali ve kanunda öngörülen karma yeter sayılar olarak yorumlanmalıdır ki çalışmamızın bu başlığı altında adı geçen bu haller üzerinde durulacaktır. Kanaatimizce bu özel durumlar haricinde limited şirketler bakımından bir toplantı yeter sayısı olduğundan bahsedilemez.

b) Şirket Sözleşmesinde Toplantı Yeter Sayısının Öngörülmesi

Yukarıda limited şirket genel kurullarına ilişkin normlarda, doğrudan bir toplantı yeter sayısından bahsedilmediğini belirtmiştik. Mesela olağan kararlara ilişkin TTK md.620 hükmünde, kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, seçim kararları dâhil, tüm genel kurul kararlarının, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınacağı belirlenmiştir. Anılan düzenlemeye göre sermayenin çok ufak bir kısmını oluşturan tek bir ortak bile genel kurula katılmış olsa, bir araya gelen topluluk bir genel kurul vasfını haiz olacak ve bu genel kurulda olağan kararlar alınabilecektir²⁰⁴. Bunun limited şirket genel kurulunda karar üretmeyi kolaylaştırdığı; fakat öte yandan beraberinde bir risk de getirdiği (çok ufak bir esas sermaye payına sahip tek bir ortağın bile birçok kararı tek başına alabilmesi) kuşkunun dışındadır. İşte, anılan bu riski bertaraf etmenin bir yolu da şirket sözleşmesinde bir toplantı yeter sayısı öngörmek olabilir. Böylelikle, arzu edilen minimum oranda temsilin sağlanmadığı toplantılarda bir karar alınabilmesi riskinin önüne geçilebilecek; dahası, toplantıdaki müzakerelerin daha “sesli” geçmesi ve farklı görüşlerin de

²⁰³ TTK md.620 anlamında (ki TTK md.621 ve md.589 gibi hükümlerde esasen karma yeter sayılar öngörülmüştür) olağan kararların alınacağı toplantılar bakımından aynı yönde bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.214-215; yine TTK md.620 hükmü bakımından aynı yönde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.595.

²⁰⁴ Aynı yönde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.595; Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.215; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.71.

değerlendirilmesi için bir imkân yaratılarak şirket için en doğru kararının verilmesi yolunda önemli bir avantaj elde edilebilecektir²⁰⁵.

Bir limited şirketin şirket sözleşmesine genel kurullar bakımından aranacak bir toplantı yeter sayısı hükmünün getirilip getirilemeyeceği, emredici kurallar ilkesi doğrultusunda tartışılmalıdır. Bilineceği üzere TTK md.579 hükmünde şirket sözleşmesinin, TTK'nin limited şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak kanunda buna açıkça cevaz verilmişse sapabileceği düzenlenmiştir. Limited şirketin genel kurul toplantılarına ilişkin yeter sayıları düzenleyen temel normlar, TTK md.620, md.589 ve md.621 hükümleridir. Yalnızca karar yeter sayısını düzenleyen TTK md.620 hükmünde yeter sayı kuralı zikredilmeden evvel *“kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde”* denmiş; karma yeter sayı normunu haiz TTK md.589 hükmünde ise *“aksi şirket sözleşmesinde öngörülmediği takdirde”* ifadesine yer verilmiştir. Ayrıca TTK md.621/2 hükmünde de *“kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap aranıyorsa, bu nisabı daha da ağırlaştıracak şirket sözleşmesi hükümleri, ancak şirket sözleşmesinde öngörülecek çoğunlukla kabul edilebilir.”* denmekle, esasen ağırlaştırılmış bir yeter sayı içeren TTK md.621/1 anlamında da şirket sözleşmesinde daha ağır bir nisap öngörebileceği (dolaylı olarak) vurgulanmıştır. Gerçi, yukarıda alıntılarladığımız bu cevazların, salt lafzi bir yorumlama neticesinde, şirket sözleşmesinde bir toplantı yeter sayısı öngörülmesi bakımından TTK md.579 anlamında *“açıkça”* verildiğinden bahsetmek güçtür. Keza kanun, karar yeter sayılarını ağırlaştırmayı pekâlâ mümkün kılmakta; ancak bir toplantı yeter sayısı getirilmesine *“açıkça”* cevaz vermemektedir. Gerçi bu noktada da TTK md.577/1-ı hükmünde, genel kurulda karar almaya, oy hakkına ve oy hakkının hesaplanmasına ilişkin kanuni düzenlemeden ayrılan hükümlerin şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde bağlayıcı olacaklarının belirtilmiş olmasının *“açık bir cevaz”* olduğu savunulabilir.

Kanaatimizce, bir toplantı yeter sayısı öngörüldüğünde, (karar yeter sayısı ağırlaştırılmasa bile) kanunda aranan nisaba ulaşmanın ağırlaşacağı (zorlaşacağı), TTK md.589 ve 621 hükümlerinde zaten dolaylı da olsa bir toplantı yeter sayısının halihazırda öngörülmüş olduğu, TTK md.620 tahtına alınacak olağan kararlar

²⁰⁵ Toplantı yeter sayısının işlevi yönünde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.37.

bakımından ise şirket sözleşmesine bir toplantı yeter sayısı getirmenin TTK md.620'nin yukarıda da belirttiğimiz riskini bertaraf etmek noktasında etkili bir rol oynayacağı, kanunun şirket sözleşmesi değişikliğine izin veren cevazlarında açıkça karar yeter sayısına inhisar ettirilmekten ziyade, “nisap” gibi toplantı yeter sayısını da kapsayan daha geniş bir ifadeye yer verilmesi gibi sebeplerden ötürü, limited şirketlerin şirket sözleşmesine genel kurul toplantıları bakımından toplantı yeter sayısı getirilebileceği kabul edilmelidir. Nitekim öğretide de baskın görüş bu yöndedir²⁰⁶.

Şurasını da vurgulamak gerekir ki şirket sözleşmesine bir toplantı yeter sayısı getirilirken, şirketin işleyişini engelleyebilecek kadar ağır yeter sayıların tercih edilmemesi önem arz eder. Keza yüksek bir toplantı yeter sayısı öngörüldüğünde, kasten veya tesadüfen toplantıya katılmayan ve vekil de tayin etmeyen ortaklar, genel kurulun toplanmış sayılmasının dahi önüne geçebilir²⁰⁷.

Ayrıca, şirket sözleşmesinde bir toplantı yeter sayısı öngörüldüğü takdirde, bu sayıya uymadan bir araya gelen topluluk bir genel kurul vasfını taşıyamayacak ve haliyle de hiçbir karar üretemeyecektir. Bu durum, şirketin bloke olmasına, giderek, şirketin sona ermesine (TTK md.636/2) dahi sebebiyet verebilir. Bu noktada, hukukumuzda toplantı yeter sayısı aranan hallerin çoğunda ayrıca “ikinci bir toplantı” kavramına yer verildiğini anımsamak faydalı olabilir. Örneğin kat maliklerinin sayı ve arsa payı bakımından yarısından fazlasıyla toplanacağını öngören KMK md.30 hükmünün ikinci fıkrasında yeter sayının sağlanamaması nedeniyle ilk toplantının yapılamaması halinde, dolaylı olarak ikinci toplantıda toplantı yeter sayısı aranmayacağı belirtilmiştir²⁰⁸. Aynı şekilde, anonim şirketlerde adi toplantı nisabını düzenleyen TTK md.418 hükmünde, genel kurulların aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanacağı belirtildikten sonra ilk toplantıda anılan nisaba ulaşamadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmayacağı belirtilmiştir. Görüleceği üzere kanun koyucu ikinci toplantılarda,

²⁰⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.215; Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.290; Biçer/Hamamcıoğlu, **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler**, s.350.

²⁰⁷ Aynı yönde bkz: Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.291.

²⁰⁸ Nar, **Kat Malikleri Kurulu**, s.166; bkz. ve karşı. İkinci toplantı bakımından da bir toplantı yeter sayısı öngören ZGB md.712p.

demokrasi kalitesinden ödün vermek pahasına, kurulun toplanmış sayılarak bir karar üretebilmesini yeğlemektedir. Dolayısıyla uygulamada limited şirketler bakımından şirket sözleşmesinde bir genel kurul toplantı yeter sayısı öngörülme isteniyorsa ve özellikle de toplantı yeter sayısı eşiği çok düşük olarak belirlenmeyecekse, anonim şirkettekine benzer bir şekilde ikinci toplantı mekanizmasının yaratılması ve bu ikinci toplantıda nisap aranmayacağına belirlenmesi önerilebilir²⁰⁹.

c) Dolaylı Toplantı Yeter Sayıları (Karma Yeter Sayılar)

Yukarıda, bir paydayı (matrahı) teşkil eden birimin tamamının kıstas alınarak, bunun belirli bir kısmının oyunu karar yeter sayısı olarak düzenleyen normların (karma yeter sayı normları), örtülü olarak bir toplantı yeter sayısı da düzenlendiğini belirtmiştik²¹⁰.

Limited şirketler özelinde, şirket sözleşmesi değişikliklerinin aksi şirket sözleşmesinde öngörülmediği takdirde, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla değiştirilebileceğini söyleyen TTK md.589 hükmü, hükümde anılan önemli kararların (ve bazı şirket sözleşmesi değişikliklerinin) temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabileceğini düzenleyen TTK md.621/1 hükmü bunlara örnek olarak gösterilebilir. Bu temel düzenlemelerden başka, TTK md.147/4, md.149/5, md.151/1-c, md.151/4, md.169/4, md.171/2, md.173/3, md.186/3, md.189/1-c ve md.607 hükümleri de karma yeter sayı niteliğini haizdir. İşte, genel kurulda bu yukarıda anılan yeter sayı normları tahtında bir gündem maddesinin müzakeresine geçilecekse, yalnızca o gündem maddesi bakımından bir toplantı yeter sayısı da aranmak gerekecektir.

Burada kanaatimizce dikkat edilmesi gereken husus, gündem maddelerinin bağımsızlığı ilkesi sebebiyle, örneğin gündem maddelerinden biri şirket sözleşmesinin değiştirilmesi (TTK md.589 - dolaylı toplantı yeter sayısı olarak esas sermayenin üçte

²⁰⁹ TTK md.418/2 anlamında ikinci toplantıda bir toplantı nisabı aranmasının mümkün olup olmadığı noktasında tartışmalara yer verdikten sonra, TTK md.418/2 hükmünün emredici olduğunu, dolayısıyla anonim şirketlerde ikinci toplantı için toplantı ve karar nisabının esas sözleşme ile arttırılamayacağı sonucuna ulaşan görüş için bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.356-370.

²¹⁰ Bkz: Bölüm I.C.2.c).

ikisi) olan bir genel kurulda, bir araya gelen topluluğun genel kurul olarak nitelendirilebilmesi, toplantının açılabilmesi, toplantı yeter sayısı aranmayan diğer gündem maddelerinin müzakere edilebilmesi için sermayenin üçte ikisinin toplantıda temsil edilmesi bir gereklilik değildir. Hatta, ilgili genel kurul toplantısındaki yegane gündem maddesi, şirket sözleşmesinin değiştirilmesine ilişkin olsa bile, gündeme bağlılık ilkesinin istisnaları arasında değerlendirilen olguların vuku bulabilmesi, azınlık haklarının kullanılabilmesi, toplantı başkanın seçilebilmesi, sonradan iptale²¹¹ konu olacak olsa bile gündemde bulunmayan bir hususta karar alınabilmesi gibi sair meseleler, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden oylarla gereksinim duyurmayacağı için, bu ihtimalde dahi oluşan topluluk bir genel kurul olarak nitelendirilebilecek, toplantı açılacak ve fakat yegane gündem maddesinin müzakeresine, o gündem maddesine ilişkin toplantı yeter sayısının sağlanamamış olması sebebiyle geçilemeyecektir²¹².

d) Çağrısız Genel Kurullardaki Özel Durum

Daha evvelce değinildiği gibi, TTK md.617/3 hükmünde, toplantıya çağrı, azlığın çağrı ve öneri hakkı, gündem, öneriler, çağrısız genel kurul, hazırlık önlemleri, tutanak, yetkisiz katılma konularında anonim şirketlere ilişkin hükümlerin -Bakanlık temsilcisine ilişkin olanlar hariç- kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla anonim şirketlerdeki çağrısız genel kurula ilişkin TTK md.416 hükmü limited şirketlere de tatbik edilecektir.

TTK md.416/1 hükmünde, bütün payların sahipleri veya temsilcilerinin, aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde, genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabileceği ve bu toplantı nisabı var olduğu sürece karar alabileceği belirtilmiştir. Görülüyor ki bu ihtimalde tek bir ortağın veya temsilcisinin bile toplantıda olmaması halinde, bir araya gelen topluluğun bir genel kurul olarak nitelendirilme ihtimali olmaz; böyle bir toplulukta alınan kararlar yok

²¹¹ Moroğlu, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, ss.105-106.

²¹² Anonim şirketler bakımından yegâne gündem maddesinin esas sermayenin arttırılması olan bir genel kurul örneği üzerinden aynı yönde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.487-488.

hükmünde olur²¹³. Ayrıca belirtelim ki bütün ortakların toplantıda bulunmasına rağmen, şayet ortaklardan biri belirli bir gündem maddesinin görüşülmesi noktasında itirazda bulunursa, kanun hükmünün açık lafzı gereği ilgili gündem maddesi hakkında da karar alınamayacaktır; keza TTK md.416 hükmünde “*aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde*” denmektedir²¹⁴.

TTK md.416 hükmünde açık açık bir toplantı yeter sayısından bahsedilmektedir. Bu toplantı yeter sayısı bütün pay sahipleri (veya temsilcileri) şeklinde ifade edilmiştir. Yine hükümden açıkça anlaşılacağı üzere, bu %100'lük toplantı yeter sayısının toplantı boyunca sağlanması da gerekir. Söz gelimi bir ortak, çağrısız genel kurul toplantısını terk edecek olursa, TTK md.416 hükmünde aranan toplantı yeter sayısı sağlanmamaya başlayacağı için bir araya gelen toplulukta artık kararlar alınamaz. Bununla beraber ilgili ortağın toplantıyı terk etmesine kadar geçen süreçte alınan kararlar geçerliliğini korurlar. Bir başka deyişle, terk, ileriye etkili olur²¹⁵.

Limited şirketler bakımından istisnai bir toplantı yeter sayısı düzenlemesini içeren çağrısız genel kurul halinin karar yeter sayılarına ayrı bir etkisinin olmayacağını da belirtelim²¹⁶. Bu cümleden olarak çağrısız genel kurullardaki karar yeter sayısı, ilgili önerinin kabulü için normal bir genel kurul toplantısında tatbik edilecek norm neyse, yine o norma göre tespit edilecektir.

e) **GK Yön Md.25/3: Limited Şirketler Bakımından Bir Yeter Sayı Normu Olarak Kabul Edilebilir Mi?**

Anonim şirketlere ilişkin bir ikincil mevzuat niteliğindeki GK Yön md.25/2 hükmünde, genel kurulda müzakere edilerek karara bağlanmış gündem bir maddesinin, hazır bulunanların oy birliği ile karar verilmedikçe yeniden görüşülüp karara bağlanamayacağı düzenlenmiştir. Anonim şirketlerin genel kurul toplantılarının kanuna, ilgili mevzuata, şirket esas sözleşmesine ve iç yönergeye uygun olarak

²¹³ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.97; Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.558.

²¹⁴ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.99-100.

²¹⁵ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.97-98.

²¹⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1711b; Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.100.

yapılmasının sağlanması amacını güden mezkûr yönetmeliğin md.25/3 hükmü, bir genel kurulda halihazırda müzakere edilmiş ve hakkında olumlu/olumsuz bir karar verilmiş gündem maddesinin tekrardan gündeme alınarak görüşülmesi halini düzenlemektedir. Dikkat edilsin ki anılan hüküm, yeniden müzakere edebilmenin yeter sayını belirlemektedir; yoksa yeniden müzakere edilecek gündem maddesinin kabul edilmiş olması için gereken nisabı değil. Bir başka deyişle, oybirliği ile yeniden müzakere aşamasına bir kere geçildikten sonra, müzakereye ilişkin yeter sayılar ilk etapta ne idilerse ikinci oylamada da aynı yeter sayılar uygulama alanı bulacaktır.

Peşinen belirtmek gerekir ki anılan yönetmelik hükmü, genel kurul kararlarının oluşumuna ilişkin temel esasları belirleyen nisaplar noktasında TTK’de mevcut olmayan ve bu konuda ikincil mevzuatın da yetkilendirilmediği bir hususta düzenleme yapıyor olması sebebiyle normlar hiyerarşisine uygun bulunmayarak eleştirilmiştir²¹⁷. Normlar hiyerarşisine uygunluğuna dahi büyük bir soru işareti ile bakılan bu düzenlemenin üstelik bir de limited şirket genel kurulları için kıyasen uygulanması fikri daha da büyük soru işaretlerini beraberinde getirebilir.

Kanaatimizce, teknik bir bakış açısıyla bakıldığında, söz konusu normun normlar hiyerarşisine aykırılığı kolaylıkla savunulabilecekse bile, daha geniş ve sonuç odaklı bir perspektiften bakıldığında, çağrı usullerinin yerine getirilmesi için gereken zaman ve masraf halihazırda harcanmışken ve katılımcılar zamanlarından ayırarak genel kurula katılmış, gündem maddelerinin şirkete etkisi noktasında az çok bilgi sahibi olmuşken, aynı genel kurul kapanmadığı müddetçe, evvelce karara bağladıkları bir gündem maddesinin bir daha müzakere edilemeyeceğini söylemek, şirketin, müdürlerinin ve bu arada ortaklarının menfaatleri ile bağdaşmaz. Hatta, dışa karşı bir bağlılığa henüz sonuç vermemiş²¹⁸ bir genel kurul oylamasının aynı toplantıda tekrardan müzakereye açılması, şirketin ilgili öneri noktasındaki iradesinin de daha iyi bir şekilde ortaya çıkmasını sağlayacağı ileri sürülebilir. Kanaatimizce, GK Yön md.25/3 hükmü hiç var olmasaydı dahi, şirketin, müdürlerin ve ortakların bu denli

²¹⁷ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.173; anılan yönetmelikteki bir hükmün TTK’ye uygunluğunun tartışılabilirliği yönünde bkz: Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.694a.

²¹⁸ Bkz: Dışa karşı bir bağlılığa yol açmamış olması şartıyla ilgili gündem maddesinin tekrardan müzakere edilebilmesinin mümkün olduğu yönünde: Nomer, **Kişî Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, s.320.

menfaatine olan bir uygulama, oybirliği şartı aranmak suretiyle yine de tatbik edilebilirdi. Bu noktada, ortada “*kazanılmış hakkın*” olduğundan bahsetmek de seferlerin çoğunda mümkün olmayacaktır. Keza ilgili herkesin oybirliği ile aldığı bir karar, ilgili herkesin bu yöndeki gerçek iradesini yansıtmakta olup bu ilgililerin daha sonradan kazanılmış bir hakkı olduklarını ileri sürmeleri dürüstlük kuralı ile bağdaşmaz. Burada ayrık bir durum, toplantıda hiç bulunmayan veya söz hakkı olmayan müdürlerin, kendilerinin ibrasına ilişkin bir kararın tekrar oylanması noktasında kazanılmış hakları olduğundan bahisle yeniden oylamanın mümkün olmayacağı noktasında olabilir. Keza tartışmalı olmakla beraber ibra kararı bir menfi borç ikrarıdır²¹⁹. Borç ikrarı ise tek taraflı yenilik doğurucu bir hakkın kullanımıdır²²⁰. Tek taraflı yenilik doğurucu hakların, kural olarak kullanılmakla sonuç meydana getirdikten sonra bu hukuki işlemde geri dönülemeyeceği kabul edilir²²¹. Gerçi bu sefer de ibra edilen müdürlerin genel kurul toplantısında bulunup bulunmadığına göre farklı değerlendirmeler yapılması veyahut TTK md.558/1 uyarınca ibra kararının genel kurul kararıyla kaldırılamayacağına ilişkin hükmün uygulama alanı bulması gündeme gelebilir; ancak meselenin çalışmamızın kapsamının dışında olması sebebiyle biz burada yalnızca tartışmaya değinmekle yetiniyoruz.

Bu son tartışma bir kenara bırakılacak olursa, sonuç olarak, anılan GK Yön hükmünün limited şirket genel kurulları bakımından da (en azından kıyasen) başvurulabilecek bir norm olduğu ileri sürülebilir.

Ayrıca işaret etmek gerekir ki GK Yön md.25/3 hükmünün beraberinde getirdiği soru işaretleri, yalnızca normlar hiyerarşisi meselesiyle de sınırlı değildir. Gerçekten de hükümde yer alan “*hazır bulunanlar*” ifadesinin tartışmaya açık bir ifade olduğu ileri sürülmüş²²², öğretide ifadenin nasıl anlaşılması gerektiğine dair bir fikir birliği ortamı mümkün olmamıştır. Öğretide bir görüş, “*hazır bulunanlar*” ifadesindeki paydanın kararın ilk alındığı esnada toplantıda mevcut bulunları üzerinden

²¹⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, N.613; Canöz, *Anonim Şirketlerde İbra*, ss.38-39; Azarkan, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası*, s.31.

²²⁰ Azarkan, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası*, ss.35-36.

²²¹ Oğuzman/Barlas, *Medenî Hukuk: Giriş - Kaynaklar - Temel Kavramlar*, s.160 vd; Buz, *Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar*, s.447 vd. Gerçi bu sefer de ibra edilen müdürlerin genel kurul toplantısında bulunup bulunmadığına göre farklı değerlendirmeler yapılması gündeme gelebilir; ancak meselenin çalışmamızın kapsamının dışında olması sebebiyle biz burada yalnızca tartışmaya değinmekle yetiniyoruz.

²²² Zengin, *Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar*, s.173.

hesaplanacağını²²³, diğer bir görüş ise paydanın yalnızca ilk oylama esnasında kararı oluşturan olumlu oylar üzerinden hesaplanacağını²²⁴ ileri sürmektedir. GK Yön md.25/3 hükmünü okuyan bir kimsenin, “*hazır bulunlar*” ifadesini “*o an toplantıda hazır bulunlar*” şeklinde yorumlaması dahi mümkündür.

Kanaatimizce, GK Yön md.25/3 hükmünde anılan “*hazır bulunanlar*” ifadesinden, “*ilgili oylamanın ilk kez yapıldığı sırada hazır bulunan herkes*” anlaşılmalıdır²²⁵. Keza aksi bir yorumda, örneğin çok kritik bir gündem maddesinin zaten tıpkı kendi istediği gibi olumsuz yönde şekillendiğini gören bir ortağın, gerideki gündem maddelerinin önemsiz olduğunu düşünerek toplantıyı terk etmiş olduğu bir senaryoda, kendisinin yokluğunda tekrardan müzakere edilerek bu sefer olumlu sonuçlanan karar bakımından, ilgili ortak iptal davası açmak için gerekli şartı (TTK md.446 uyarınca karara olumsuz oy vermek ve bu muhalefetini tutanağa geçirtmek) sağlayamamış olacaktır ki böyle bir durum makul kabul edilemez.

Görüleceği üzere, genel kurulda karara bağlanmış bir gündem maddesinin yeniden görüşülmesine ilişkin bir karar verilecekse, bu karar bakımından “*ilgili maddenin ilk oylanması esnasında toplantıda hazır olan bütün pay sahipleri*” istisnai bir toplantı yeter sayısı olarak zikredilebilir.

2. Karar Yeter Sayıları ve Karma Yeter Sayılar

a) Olağan Kararlar: TTK md.620

(1) Temel Kural ve Bazı Olağan Kararlar

TTK md.620 hükmü, limited şirket genel kurullarında karar yeter sayısının temel kuralını belirlemektedir. Anılan hükme göre “[k]anun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, seçim kararları dâhil, tüm genel kurul kararları, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınır.” TTK md.620 hükmünün mehzadaki karşılığı İsvBK md.808 olup, TTK md.620 hükmünün İsvBK md.808 hükmünün bir çevirisi olduğu söylenebilir.

²²³ Arslanlı, **Anonim Şirketler II-III: Anonim Şirketlerin Organizasyonu ve Tahviller**, s.174.

²²⁴ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.705a.

²²⁵ Benzer yönde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.178.

Anılan hüküm uyarınca, kanunda veya şirket sözleşmesinde bazı kararların farklı yeter sayılarla alınacağına ilişkin bir hüküm olmayan her genel kurul kararı, TTK md.620’de belirtilen yeter sayılara uygun olarak alınacaktır. Çalışmamızın devamında TTK’de belirtilen farklı yeter sayı normlarına ve şirket sözleşmesi ile bazı kararların farklı yeter sayılarla alınmasına ilişkin düzenleme yapma imkanlarına yer verilecek olsa da uygulamada hangi yeter sayı normuna uygun olarak alınacağı konusunda tereddüte düşülmesi muhtemel bazı “olağan” karar türlerini peşinen belirtmekte yarar görüyoruz. Keza bu kararlar, TTK md.620’de aranan yeter sayılarla alınması gereken olağan karar olmasına rağmen, şirket bakımından kritik olarak nitelendirilebilecek kararlar olmaları hasebiyle uygulamada karışıklıklara sebebiyet verebilmektedir.

TTK md.620 tahtında alınacak en kritik kararlardan birinin TTK md.595 anlamında esas sermaye payının devri için aranacak ortaklar genel kurulunun onayı olduğu söylenebilir. Gerçekten de TTK md.595/2 hükmünde şirket sözleşmesinde aksi yönde bir düzenleme olmadıkça, esas sermaye payının devri için genel kurulunun onayının şart olduğu ve devrin bu onayla geçerli olacağı belirtilmiştir. Ne anılan hükümde ne de TTK’nin başka bir hükmünde, bu onayın hangi yeter sayılarla verileceği belirtilmemiştir²²⁶. Bu sebeple anılan onay kararının TTK md.620’de aranan yeter sayılarla alınması gerekli ve yeterlidir. Şirketin kendi esas sermaye payını iktisabına ilişkin kararlar bir kenara bırakılacak olursa²²⁷, burada esas sermaye payını devretmekte olan ortağın da yeter sayılar bakımından dikkate alınacağını, bu ortağın da onay kararının oylamasına katılacağını, bu anlamda ortada bir oydan yoksunluk halinin olmadığını belirtelim²²⁸.

Bundan başka, müdür(ler)in atanmaları, azli, huzur haklarının belirlenmesi, ibra edilmesi, müdür(ler)in şirketin kendi esas sermaye payını iktisap etmesi için yetkilendirilmesi, önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım haklarının

²²⁶ Bkz. ve inc. Pay devirlerinin pay defterine kaydedilebilmesi için, ortaklardan en az dörtte üçünün devre muvafakat etmesi ve bunların esas sermayesinin en az dörtte üçüne sahip olması şartını arayan eTK md.520.

²²⁷ Bu halde TTK md.619/2 uyarınca esas sermaye payını devreden ortak bakımından oydan yoksunluk hali olduğunda duraksama yoktur.

²²⁸ Aynı yönde bkz: Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.382 ve dp. 876; Nitekim sicil işlemlerindeki uygulama da bu yöndedir. (Payını devredip şirketten ayrılan ortağın da pay devir kararına katılması ve ortaklar kurulu kararını imzalaması gerektiğini vurgulayan İTO örneği için bkz: Erişim Adresi: <https://ito.org.tr/tr/hizmetler/ticaret-sicili-islemleri/tescil-islemleri/limited-sirketler> (Erişim Tarihi 14.06.2025).

kullanılması noktasına karar verilmesi, topluluk yılsonu finansal tabloları ve yıllık faaliyet raporlarının onanması, temettü (kar payı) hakkında karar verilmesi, esas sermaye paylarının üzerinde rehin hakkı kurulmasına ilişkin onayların verilmesi gibi konular da TTK md.620 tahtında alınacak ve fakat şirket bakımından oldukça kritik olan kararlar arasında sayılabilir²²⁹.

(2) TTK md.620 Hükmünde Toplantı Yeter Sayısı Aranmaması

Lafzından da anlaşılabileceği üzere TTK md.620 hükmü yalnızca bir karar yeter sayısı düzenlemektedir²³⁰. Hal böyle olunca, limited şirketlerde gündeme gelebilecek toplantı yeter sayılarına ilişkin istisnalar bir kenara bırakılacak olursa, TTK md.620 uyarınca karara bağlanacak bir gündem maddesi bakımından herhangi bir toplantı yeter sayısı aranmayacaktır. TTK md.620 hükmünün salt bir karar yeter sayısı öngördüğü hususu Yargıtay’ca da benimsenmektedir²³¹.

Öte yandan anonim şirketlerde “olağan” kararlara ilişkin ilk genel kurul toplantısı bakımından bir toplantı yeter sayısı öngörülmüştür. Gerçekten de TTK md.418 uyarınca anonim şirketlerde genel kurullar kanunda veya esas sözleşmede aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır. Kanun koyucunun birbirine çok da uzak olmayan iki şirket tipinin genel kurullarında alınacak olağan kararlarda limited şirketler için bir toplantı yeter sayısı öngörmezken anonim şirketler için toplantı yeter sayısını şart koşması, haklı bir gerekçeye dayanmıyor olduğundan eleştirilmiştir²³².

²²⁹ Benzer yönde bkz: Bilgili/Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri**, ss. 461-462.

²³⁰ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.211; Çoştan, **Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları**, s.66; Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurunda Yetersayılar**, s.346.

²³¹ Bkz: Yargıtay 11. HD. 03.02.2020 T. ve 2019/1202-878 sayılı kararı (Lexpera) (Erişim Tarihi: 22.06.2025).

²³² Toplantı yetersayısının aranmamasının temel sebebinin, genel kurullarda kararların daha kolay alınabilmesi olduğu düşünüldüğünde, anonim şirketlerde toplantı yetersayısının kaldırılmasının daha işlevsel olacağı; zira limited şirketler genellikle az ortaklı iken, anonim ortaklıkların daha fazla sayıda pay sahibi olduğu düşünüldüğünde toplantı yetersayısının aranmamasının anonim şirketler için daha büyük bir ihtiyaç olduğu yönünde bkz: Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurunda Yetersayılar**, s.346.

Bu hususta son olarak, limited şirket genel kurullarında olağan kararlar için bir toplantı yeter sayısı aranmamasının, ortak sayısı yirmi ve daha az olan²³³ limited şirketlerde “hiç olmazsa” ödenmiş sermayenin yarısından fazlasının olumlu oyunu gerektiren eTK md.536 hükmüne nazaran karar almayı kolaylaştırıcı bir düzenleme olduğu söylenebilir²³⁴.

(3) “Toplantıda Temsil Edilen Oy” Kavramı

TTK md.620 hükmü, olağan genel kurul kararlarının toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınabileceğini belirtmektedir. Bir başka deyişle TTK md.620’de belirtilen payda, toplantıda temsil edilen oylardır. Toplantıda temsil edilen oylar ifadesinden, toplantı esnasında bizzat maliki, (kanuni veya iradi) temsilcisi ya da intifa hakkı sahibi tarafından temsil edilen her oy anlaşılmalıdır²³⁵.

Tabii, örneğin oy hakkının sınırlandırıldığı hallerde sınırı aşan oyların veya oy hakkından yoksun olan kimselerin diğer gündem maddeleri bakımından temsil ediliyor kabul edilebilecek oylarının, oy hakkının yoksun olduğu gündem maddesi bakımından “temsil edildiğinden” bahsedilemez. Dolayısıyla yeter sayı hesabında bu oylar paydadan düşülür²³⁶.

Ayrıca, şirket sözleşmesinde dolaylı bir imtiyaz tanınmış olması da söz konusu olabilir. Söz gelimi, esas sermayesi her biri 25 TL itibarî değere sahip 1000 adet A Grubu; ve her biri 50 TL itibarî değere sahip 1000 adet B Grubu esas sermaye paylarından oluşan bir limited şirkette, her esas sermaye payına bir oy düşeceği yönünde bir şirket sözleşmesi (dolaylı imtiyaz) var ise; bütün esas sermaye paylarının genel kurul toplantısında temsil edildiği bir senaryoda, temsil edilen oy sayısı (aynı özelliklere sahip ve fakat imtiyazın öngörülmediği bir şirketteki 3000 sayısının aksine) 2000 olacaktır²³⁷.

²³³ Ortak sayısı 20’den fazla olan limited şirketlere ilişkin eTK tahtında uygulanacak anonim şirketler bakımından olağan yeter sayılar için bkz. ve inc. eTK md.372-379.

²³⁴ Aynı yönde bkz: Bilgili/Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri**, s.462.

²³⁵ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.212; Çoştan, **Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları**, s.66.

²³⁶ Bu hususta bkz: Bölüm II.B.6.d).

²³⁷ Bu hususta bkz: Bölüm II.B.2.b).

Yukarıda anılan gibi sebeplerden ötürü ilgili gündem maddesi bakımından payda belirlenirken, çalışmamızın devamında²³⁸ belirtilen bütün ayırksı durumların hesaba katılması gerekir.

Bu bahsi kapatmadan evvel son olarak toplantıya katılmayan veya katılmakla beraber oylamadan önce toplantıdan çıkmış bulunan ortakların da oylarının temsil edildiğinden bahsedilemeyeceğini belirtelim²³⁹.

(4) Olağan Kararlar İçin Aranılan Oran

Yukarıda, kural olarak, TTK md.620 tahtında bir karar alınabilmesi için herhangi bir toplantı yeter sayısı aranmadığını ve paydanın, toplantıda temsil edilen oylar olduğunu belirtmiştik. TTK md.620’de belirtilen “oran” ise toplantıda temsil edilen oyların “salt çoğunluğu”dur. Çalışmamızın daha öncesinde de belirttiğimiz gibi, salt çoğunluk ifadesinden anlaşılması gereken, “mutlak çoğunluğu karşılayacak en düşük oran”dır²⁴⁰. Söz gelimi, toplantıda temsil edilen oyların 100 olduğu bir varsayımda, salt çoğunluğun 51 oy; toplantıda temsil edilen oyların 99 olduğu bir varsayımda ise salt çoğunluğun 50 oy olduğu, yani toplantıda temsil edilen toplam oy sayısı bir çift sayı ise bunun yarının bir fazlası; tek sayı ise yarısını yukarı yönlü izleyen ilk birim (bu örnekte yarım fazlası) kabul edilmelidir²⁴¹. İşte, olağan kararlar bakımından kanunun koyucunun aradığı salt çoğunluk oranı sağlanıyorsa veyahut bu oran geçiliyorsa, ilgili karar alınmış sayılacaktır.

Görüleceği üzere kanun koyucu TTK md.620’deki karar yeter sayısı oranını belirlerken, adi çoğunluk müessesesini dışlamış; mutlak çoğunluk müessesesini benimsemiştir. Bunun da bir sonucu olarak, toplantıda temsil edilen oyların belirli bir öneri karşısında olumsuz, çekimser veya geçersiz olarak kullanılması bir sonuç değişikliğine yol açmaz. Gerçekten de mutlak çoğunluk sistematğinde açık ve geçerli bir şekilde olumlu yönde olmayan her oy, hesaplama bakımından sanki bir ret oyu gibi

²³⁸ Bkz: Genel olarak Bölüm II.B.

²³⁹ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurunda Yetersayılar**, s.349.

²⁴⁰ Bkz: Bölüm I.C.3.b)(2).

²⁴¹ Aynı yönde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, ss.593-594; Yıldız, **Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yetersayısı ve Yargıtay Kararları**, s.73; Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.205; Salt çoğunluk aranırken oyların toplam sayısının çift olduğu hallerde yarının bir fazlasının; tek olduğu hallerde ise yarının yarım fazlasının aranacağını belirten Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.72; Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.52.

etki gösterir²⁴². Bir başka anlatımla, TTK md.620 anlamında ilgili karar yeter sayısına ulaşıp ulaşılmadığı değerlendirilirken, terazinin bir kefesine olumlu oylar; diğer kefesine ise geri kalan her oy (tabii hükmün lafzı gereği toplantıda temsil edilmek şartıyla) koyulacak, hesaplama bu doğrultuda yapılacaktır. Şayet olumlu oyların sayısı diğer geri kalan bütün oylardan daha fazla ise öneri kabul edilmiş sayılacak; yok eğer olumlu oyların sayısı diğer geri kalan bütün oylardan daha azsa veya eşitse²⁴³ öneri reddedilmiş sayılacaktır.

Öğretide Şener, aynı oranda esas sermaye payına sahip iki ortaktan ibaret bir limited şirkette her iki ortağın da genel kurulda temsil edildiği bir senaryoda, her kararın ancak oybirliği alınabileceğini, bu durumun kilitlenmelere yol açabileceğini ve tehlikeli olduğunu; TTK md.517/1 çerçevesinde ortaklardan biri lehine üstün oy hakkı tanınmasının bu tehlikeyi bertaraf etmek noktasında isabetli olacağını belirtmektedir²⁴⁴. Gerçi bu tehlike salt limited şirketlere özgü bir tehlike değildir. Sermayeye aynı oranda katılan iki ortaktan ibaret bir anonim şirkette de her iki ortağın da genel kurulda temsil edildiği bir senaryoda olağan kararlar ancak oybirliği alınabilir. Öte yandan anonim şirketin aksine, kanun koyucunun TTK md.517/1 anlamında limited şirketlerde üstün oy müessesesine imkân tanımış olması, limited şirketler bakımından büyük bir avantaj olarak değerlendirilebilir.

b) Şirket Sözleşmesinin Değiştirilmesi

(1) Genel Olarak

Neredeyse her tüzel kişiliğin, kuruluş aşamasında, tüzel kişiliğin faaliyet düzenini ve organizasyonunu göstermek amacıyla temel bir kuruluş belgesinin olması gerekir²⁴⁵. Bu belge, limited şirketlerde şirket sözleşmesidir²⁴⁶. TTK şirket sözleşmesinin bir tanımını yapmamıştır. Limited şirketlerde şirket sözleşmesi, şirketin temel düzenini belirten ve şirketin hukuki ilişkilerini, ortakların birbirleri ile olan

²⁴² Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.216; Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, ss.596-597.

²⁴³ Eşitlik halinde üstün oya ilişkin açıklamalarımız için bkz: Bölüm II.B.4.

²⁴⁴ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.595.

²⁴⁵ Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.5.

²⁴⁶ Limited şirketler bakımından neden anonim şirketlerdeki “esas sözleşme” teriminin değil de “şirket sözleşmesi” teriminin tercih edilmiş olabileceğine ilişkin olarak bkz: Karaahmetoğlu, **Anonim Şirket Esas Sözleşmesinin Yorumlanması**, s.33; ayrıca bkz. ve inc. Şirket sözleşmesi teriminin anonim şirketlerde esas sözleşmeyi, şahıs şirketleriyle limited şirketlerde şirket sözleşmesini ve kooperatifte ana sözleşmeyi ifade edeceğini belirten TTK md.135 hükmü.

ilişkilerini, şirketin organlarının hukuki durumunu yansıtan temel bir belgedir²⁴⁷. Bu belge, şirketi kurar, bireyselleştirir, şirketi dışarıya karşı tanıtır ve şirketin iç düzenini belirler²⁴⁸. Şirket sözleşmesi, şirketin temel statüsü olarak yalnızca kurucuları değil, şirkete sonradan katılacak ortakları da bağlar²⁴⁹.

İşin doğası gereği, birden fazla kurucunun bir şirket kurduğu durumlarda, şirket sözleşmesi bütün kurucuların oybirliği ile hazırlanır ve imzalanır²⁵⁰. Bu, şirket sözleşmesinin kuruluştan önce borçlar hukuku düzleminde bulunan bir ortaklık sözleşmesi olmasından ileri gelir²⁵¹. Klasik borçlar hukuku sözleşmelerinde tarafların çıkarları genelde başka yönlerdeyken, şirket sözleşmelerinde ise mevcut ortak amaç nedeniyle tarafların çıkarları da aynı yöndedir²⁵². Diğer taraftan, günümüz ticaret hayatının isterlerinin, ticaret hayatındaki çoğu müessesenin dinamik olabilmesini gerekli kıldığı malumdur. Dolayısıyla bir şirketin anayasası olarak nitelendirilebilecek şirket sözleşmesinin de dinamik olabilmesi, kuruluştan sonra değişen şartlara uyum sağlayabilmesi gerekir. İşte, şirket sözleşmesinin bu dinamikliği, ancak “değiştirilmesi” ile sağlanabilir.

Şirket sözleşmesi değişikliği, sözleşmedeki mevcut hükümlerin kaldırılması, tadil edilmesi veya sözleşmeye yeni hükümlerin eklenmesi anlamına gelir²⁵³. TTK md.616/1-a uyarınca şirket sözleşmesinin değiştirilmesi, genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır.

Şirket sözleşmesi değişikliklerinin, -genel bir kural olarak ve tıpkı kuruluşta olduğu gibi- genel kurulda oybirliği ile yapılacağı kabul edilecek olursa, bu durum seferlerin çoğunda dinamizm unsuruna sekte vurur²⁵⁴. Keza özellikle de şirkette fazla

²⁴⁷ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.40.

²⁴⁸ Anonim şirketlerde aynı işlevi gören esas sözleşme bakımından: Veziroğlu, **Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları**, s.168.

²⁴⁹ Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.23; Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.40.

²⁵⁰ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.39.

²⁵¹ Cengil, **Limited Şirket Sözleşmesi**, s.24.

²⁵² Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.11.

²⁵³ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.183.

²⁵⁴ Günümüzde her şirket sözleşmesi değişikliğinin oybirliği şartına başlanmıyor oluşu artık doğal gözükse de bu ancak bir gelişimin sonucunda mümkün olabilmıştır. Gerçekten de şirket sözleşmesinin ancak tüm pay sahiplerinin onayı ile değiştirilebileceğini öngören Eski Fransız Ticaret Kanunu md.1334 hukukumuzda da bir zamanlar etkisini göstermekteydi. Bu konuda bkz: Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1303.

sayıda ortak varsa, üstelik şirkete kuruculardan başka yeni ortaklar da gelmişse, aralarından yalnızca birinin bile şirket sözleşmesi değişikliği konusunda diğer ortaklar ile fikir ayrılığına düşmesi veya şirket sözleşmesi değişikliği noktasında umursamaz davranarak genel kurula katılmaması ve temsilci göndermemesi gibi haller oybirliğinin sağlanması imkânsız kılar. Öte yandan, bir şirketin anayasası niteliğinde kabul edilen şirket sözleşmesinin alelade bir genel kurul kararı gibi, kolayca sağlanabilecek yeter sayılarla alınacak bir kararla değiştirilmesi de sağlıklı bir yaklaşım olmaz²⁵⁵. Hal böyle olunca, limited şirketlerde şirket sözleşmesi değişikliklerinin alelade genel kurul kararlarından daha zor şartlara bağlanması; bu yapılırken şirketin sık sık ihtiyaç duyabileceği dinamizm noktalarında genel kaidenin yer yer kolaylaştırılması, diğer taraftan şirket bakımından “hayatı” denebilecek kadar esaslı noktalarda ise genel kaidenin zorlaştırılması, giderek, bazı hususlarda oybirliğinin aranması, kanaatimizce gerçekçi ve isabetli bir hukuk politikası olarak değerlendirilebilir.

Genel kurula ilişkin anonim şirketlerine yollama yapan TTK md.617/3 hükmü, diğerleri yanında, “hazırlık önlemleri”ni de kapsamaktadır. Bu anlamda, TTK md.453 hükmü²⁵⁶ ve ayrıca “genel kurul toplantısının hazırlanması”ndan bahseden TTK md.625/1-g hükmü doğrultusunda müdürler şirket sözleşmesi değişikliği taslağını hazırlayacak ve değişiklik önerisini şirketin genel kuruluna sunulacaktır²⁵⁷. Şirket sözleşmesinin değiştirilmesi gerekliliğini bizzat müdürler fark edebileceği gibi, münferit ortaklar da müdürlere böyle bir gerekliliğin olduğunu iletebilir. Ayrıca azınlık pay sahipleri de belirli bir sözleşme değişikliğinin genel kurul gündemine konulmasını ve genel kurulda görüşülmesini isteyebilir²⁵⁸.

Şirket sözleşmesi değişikliğinin kanuna veya limited şirketin temellerine ilişkin ilkelere aykırı olamayacağı kuşkusunun dışındadır²⁵⁹. Bu aykırı olamama kuralına, dolaylı olarak, şirket ortaklarının vazgeçilmez haklarının²⁶⁰ da bir başka sınır

²⁵⁵ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.183.

²⁵⁶ Bu açıdan bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.330.

²⁵⁷ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.185.

²⁵⁸ Çebi, **Limited Şirket Sözleşmesinin Değiştirilmesi**, s.275.

²⁵⁹ Söz gelimi, bir limited şirket sözleşmesinin “amaç ve konu” başlıklı maddesinin “bankacılık faaliyetleri yürütmek” şeklinde değiştirilmesi BankK. md.7 uyarınca mümkün değildir. Benzer şekilde limited şirket ortaklarının amme alacağı olmayan şirket borçlarından da sorumlu olacağına ilişkin bir şirket sözleşmesi değişikliği mümkün kabul edilemez.

²⁶⁰ Mesela, kanuni istinaslar hariç, genel kurul toplantısına katılma hakkı.

oluşturduğu; hatta şirket ortaklarının mutlak müktesep haklarının (ki bunlar ancak ilgililerinin oybirliği ile kaldırılabilir) da bu noktada bir başka sınırı çizdiği vurgulanmalıdır.

TTK sistematğinde, limited şirketlere ilişkin şirket sözleşmesi değişikliği hükümleri, *kuruluş* hükümlerini takiben, “*İkinci Bölüm*” başlığı altında, TTK md.589-md.592 hükümleri arasında düzenlenmiştir. Hemen belirtmek gerekir ki limited şirket sözleşmesinin değiştirilmesi noktasında TTK’de yer alan hükümler yalnızca TTK md.589-md.592 hükümleri arasındaki hükümlerden ibaret değildir. Gerçekten de şirket sözleşmesine getirilebilecek düzenlemeler noktasında sınırlama getiren TTK md.579 hükmü, şirket sözleşmesinde öngörülmesi kaydı ile geçerli olacak hususları belirten TTK md.577 hükmü, bazı sözleşme değişiklikleri için TTK md.589’dan farklı nisaplar öngören TTK md.621 hükmü, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin sonradan getirilmesine ilişkin TTK md.607 hükmü, ek ödeme yükümlüğünün kaldırılması veya azaltılmasını düzenleyen TTK md.603 hükmü gibi hükümler bu bağlamda dikkate alınması gereken diğer şirket sözleşmesi değişikliği hükümleridir.

Çalışmamızın bu başlığı altında, TTK md.589 hükmü üzerinde durulacaktır. Keza yukarıda zikrettiğimiz hükümlerde olduğu gibi şirket sözleşmesi değişiklikleri için ayrıksı kurallar belirlenen haller bir kenara bırakılacak olursa, geri kalan bütün şirket sözleşmesi değişiklikleri, TTK md.589’a uygun olarak yapılır. Anılan hükmün ilk bendi uyarınca “[a]ksi şirket sözleşmesinde öngörülmediği takdirde, şirket sözleşmesi, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla değiştirilebilir. 621’inci madde hükmü saklıdır.” Madde lafzında, “ortakların kararı”ndan bahsetmektedir. Yukarıda da bahsedildiği gibi TTK md.616 uyarınca şirket sözleşmesinin değiştirilmesi genel kurulun devredilmez yetkileri arasında olduğundan, TTK md.589 hükmünde geçen “ortakların kararı” ifadesinin genel kurul kararı olarak anlaşılması gerektiğine şüphe yoktur²⁶¹. Yine TTK md.589/2 hükmü uyarınca “[ş]irket sözleşmesinde yapılan her değişiklik tescil ve ilan edilir.”

²⁶¹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.233.

(2) TTK md.589 Hükmünde Aranan Dolaylı Toplantı Yeter Sayısı ve Yeter Sayı Oranı

TTK md.589 hükmünde, yukarıda incelediğimiz TTK md.620 hükmünün aksine, toplantıda temsil edilen oylara atıf yapılmamıştır. Bunun yerine, payda olarak bir bütün (esas sermaye) kıstas alınmış ve bu bütün üzerinden bir oran (esas sermayenin üçte ikisi) belirlenmiştir.

Çalışmamızın ilgili bölümünde²⁶² de belirtildiği gibi, bir matrahı (paydayı) teşkil eden birimin tamamının kıstas alınarak, bunun belirli bir kısmının oyunu karar yeter sayısı olarak düzenleyen normların, örtülü olarak bir toplantı yeter sayısı da düzenlendiği kabul edilmelidir. İşte, TTK md.589’da bu anlamda bir karma yeter sayı normudur. Hal böyle olunca TTK md.589’da dolaylı bir toplantı yeter sayısı arandığının kabulü gerekir ki bu toplantı yeter sayısı esas sermayenin üçte ikisidir²⁶³.

TTK md.589 hükmünde dolaylı bir toplantı yeter sayısı arandığı için, genel kurul toplantısı esnasında, şirket sözleşmesinin değiştirilmesine ilişkin gündem maddesine gelindiğinde, ilk evvel esas sermayenin üçte ikisinin toplantıda temsil edilmediğine bakılacaktır²⁶⁴. Esas sermayenin üçte ikisinin temsil edilmediği bir genel kurul, şirket sözleşmesi değişikliği bakımından ehil olmayacak ve TTK md.589 hükmünde aranan dolaylı toplantı yeter sayısı sağlanmamış olacaktır. Belirtilen toplantı yeter sayısı sağlanamazsa, ilgili şirket sözleşmesi değişikliğinin müzakerelerine geçilemeyecektir.

Şayet toplantı yeter sayısı sağlanırsa, şirket sözleşmesi değişikliğine ilişkin gündem maddesinin müzakerelerine geçilecek ve neticede bir oylama yapılacaktır. Oylamanın neticesinde şirket sözleşmesi değişikliğinin kabul edilip edilmeyeceği ise

²⁶² Bkz: Bölüm I.C.2.c).

²⁶³ TTK md.589 hükmünde öngörülen yeter sayının hem toplantı hem de karar yeter sayısı olduğu yönünde bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.233; madde lafzında her ne kadar yalnızca karar yeter sayısı düzenlenmişse de esasen toplantı yapılabilmesi için de en az esas sermayenin üçte ikisine sahip ortağın/ortakların toplantıda hazır bulunması ve temsil edilmesi gerektiğini söylemek suretiyle hükümde dolaylı bir toplantı yeter sayısı arandığı yönünde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.189; Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.352; hükümde yalnızca karar yeter sayısı arandığı için genel kurulun nisap aranmaksızın açılabilceğini, ancak pratik olarak şirket sözleşmesi değişikliklerinde “toplantı nisabının” da esas sermayenin üçte ikisi olduğunu belirten görüş için bkz: Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1712v.

²⁶⁴ Bu bakımdan tespitin yapılacağı ana ilişkin açıklamalar için bkz: Bölüm III.A.1.

karar yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığına göre tespit edilecektir. TTK md.589’da aranan karar yeter sayısının hesaplanması noktasında önem arz eden bir nokta, TTK md.589 hükmünde belirtilen oranın, toplantıda temsil edilen oyları değil de bir bütün olarak esas sermayeyi kıstas alıyor olması sebebiyle, toplantıya katılıp da ilgili oylamada kullanılan olumlu oylar haricindeki her oyun (mesela toplantıya katılmayanlar, katılıp da oy kullanmayanlar, olumsuz oy kullananlar, geçersiz oy kullananlar) karara negatif (yani sanki bir olumsuz oy gibi) etkide bulunacağıdır²⁶⁵. Bir başka anlatımla, oylama neticesinde yalnızca öneriye karşı kullanılmış olumlu oylar sayılacak; eğer olumlu oylar esas sermayenin üçte ikisini oluşturuyorsa öneri kabul edilmiş; yok eğer sağlamıyorsa öneri reddedilmiş sayılacaktır.

(3) TTK md.589 Hükümünün Oy Hakkında İmtiyazları Etkisizleştirilmesi

TTK md.589 hükmünün işaret ettiği paydanın toplantıda temsil edilen oylar değil de doğrudan doğruya “esas sermaye” olmasının önemli bir sonucu, TTK md.589 tahtında alınacak şirket sözleşmesi değişikliği kararları bakımından oy hakkında yaratılan imtiyazların etkisizleşecek olmasıdır.

Oy hakkında imtiyazın etkisizleştiği halleri düzenleyen TTK md.618/3 hükmü uyarınca (i) denetçilerin seçimi, (ii) şirket yönetimi ya da onun bazı bölümlerinin denetimi için özel denetçi seçimi ve (iii) sorumluluk davası açılması hakkında karar verilmesi hallerinde, oy hakkının esas sermaye paylarının sayısına göre belirlenmesine ilişkin şirket sözleşmesi hükmünün uygulanmayacağını; öte yandan oyda imtiyazın etkisizleşmesine ilişkin TTK md.618/3 hükmünün anonim şirketlerdeki iz düşümü olan TTK md.479/3 hükmünde, TTK md.618/3 hükmünden farklı olarak anonim şirketlerin esas sözleşme değişikliklerine ilişkin kararlarda da oyda imtiyazın etkisizleştiğinin düzenlendiği; ancak bunun limited şirketlerde şirket sözleşmesi değişikliklerinde oyda imtiyazın etkisizleşmeyeceği anlamına gelmeyeceği çalışmamızın ilgili kısmında belirtilmiştir²⁶⁶.

Gerçekten de TTK md.589 hükmü, şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için gerekli yeter sayıyı “esas sermayenin” üçte ikisi olarak belirlemektedir. TTK md.589 hükmünde aranan payda oy değil de doğrudan doğruya esas sermaye olduğu için,

²⁶⁵ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.234.

²⁶⁶ Bkz. Bölüm II.B.2.b)(3).

şirket sözleşmesinde oy hakkının, itibarî değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşecek şekilde de belirlenmesi (yani oyda imtiyazın yaratıldığı) TTK md.589 karşısında anlamsız olacaktır²⁶⁷. Böylelikle kanun koyucunun, -genel olarak- şirket sözleşmesi değişikliklerinde imtiyazları devre dışı bırakmayı tercih ettiği söylenebilir. Kanaatimizce, anonim şirketlerde oyda imtiyazın esas sözleşme değişikliklerinde uygulanmayacağını öngören TTK md.479 hükmünün gerekçesinde geçen “[o]yda imtiyazın etkisizleştiği kararlar sadece önem kriterine göre değil, aynı zamanda oyda imtiyazın hakimiyet kurulması aracı olarak kullanılmasına engel olmak amacıyla göre de belirlenmiştir. Tasarının oyda imtiyazlı paylara olanak tanımamasının temelinde ne güç ne de hakimiyet oluşturulmasına yardımcı olmak düşüncesi vardır. Kabul gören yaklaşım, akılcı, çağdaş, kurumsal yönetim ilkelerine dayalı amaca uygun, iyi, dağınık olmayan ve profesyonel yönetimdir. Baskı aracı olan, hakimiyeti güvence altına alma düşüncesine yönelik, kanunî sınır aşan oyda imtiyaz Tasarıya aykırıdır.” ifadeleri, kanun koyucunun şirket sözleşmesi değişiklikleri noktasında -genel bir yaklaşım olarak- oyda imtiyazı etkisizleştirmek istemesinin ardında yatan fikri özetlemektedir.

c) Önemli Kararlar: TTK md.621

(1) Genel Olarak

Yukarıda, bir limited şirketin anayasası niteliğindeki şirket sözleşmesinin değiştirilmesi noktasında, yeter sayıların alelade genel kurul kararlarından daha yüksek eşiklere bağlanmasının gerekliliğinden, bu yapılırken şirketin sık sık ihtiyaç duyabileceği dinamizm noktalarında genel kaidenin yer yer kolaylaştırılması, diğer taraftan şirket bakımından “hayati” denebilecek meselelerde ise genel kaidenin daha da zorlaştırılması gerekliliğinden bahsetmiştik. Öte yandan, bir limited şirket genel kurulunda alınan ve şirketin işleyişi bakımından önemli olarak nitelendirilebilecek kararlar, yalnızca şirket sözleşmesi değişiklikleri ile sınırlı değildir. İşte, genel kurul toplantısındaki olağan kararlara ilişkin kuralı koyan TTK md.620 hükmünü takiben, “Önemli Kararlar” başlığını taşıyan TTK md.621 hükmünde, bazı farklı genel kurul

²⁶⁷ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.234.

kararları sayılmış ve (esasinda çoğu bir şirket sözleşmesi değişikliği teşkil eden) bu kararların genel kurulda alınması ağırlaştırılmış yeter sayılara bağlanmıştır.

TTK md.621/1 hükmü uyarınca, şirket işletme konusunun değiştirilmesi, oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesi, esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılması, esas sermayenin artırılması, rüçhan hakkının sınırlandırılması ya da kaldırılması, şirket merkezinin değiştirilmesi, müdürlerin ve ortakların, bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına genel kurul tarafından onay verilmesi, bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması ve şirketin feshine ilişkin kararlar genel kurul toplantısında temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınabilecektir.

Dikkat edilecek olursa, TTK md.621/1 hükmünde dokuz farklı genel kurul kararının “önemli kararlar” arasında sayıldığı görülecektir. Gelgelelim, TTK sistematığı bakımından limited şirketler için doğrudan doğruya “önemli karar” olarak nitelendirilmiş genel kurul kararı tiplerinin sayısının dokuz olduğu söylenemez. Bir kere, 12.07.2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun ile, TTK md.621 hükmüne üçüncü bir bent eklenmiştir. TTK md.621/3 uyarınca bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair şirket sözleşmesi değişikliği ancak şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların genel kurul toplantısında oy birliği ile karar almasıyla mümkün olabilecektir. TTK md.1534/1 uyarınca TTK’de kenar başlıkları metne dahil olduğuna göre, TTK md.621 altında sıralanan bütün kararların (bu arada demin zikredilen üçüncü bent ve ayrıca kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap aranıyorsa, bu nisabı daha da ağırlaştıracak şirket sözleşmesi hükümlerinin, ancak şirket sözleşmesinde öngörülecek çoğunlukla kabul edilebileceğini söyleyen ikinci bendin de) “önemli karar” olarak nitelendirildiğinin kabulü gerekir²⁶⁸.

²⁶⁸ Aynı yönde bkz: Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.56.

eTK döneminde, limited şirketler bakımından önemli görülen kararlar, şimdi TTK md.621 hükmünde olduğu gibi tek bir hüküm altında birleştirilmemişti. Gerçekten de örneğin olağan kararlara nazaran daha ağır nisaplar öngören hükümlerden olan şirketin feshedilmesi kararına ilişkin eTK md.549, bir ortağın şirketten çıkarılmasına ilişkin eTK md.551/3 ve pay devirlerinin pay defterine kaydedilebilmesi kararına ilişkin eTK md.520/2 hükümleri eTK’de ayrı ayrı maddeler altında düzenlenmişti. Şimdi bu kararların en azından bir kısmını derleyen TTK md.621/1 (ve bu arada md.621/2) hükmünün mehzaz kanundaki karşılığı ise İsvBK md.808b hükmüdür. Yeter sayı bakımından aynı kuralı getiren İsvBK md.808b hükmünde ise on üç²⁶⁹ adet karar “önemli karar” olarak sayılmıştır. TTK md.621/1 ve İsvBK md.808b düzenlemelerinde sayılan önemli kararların yedi tanesinin birbirleriyle tam olarak örtüştüğü söylenebilir. Hatta, bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması kararını düzenleyen TTK md.621/1-h düzenlemesi, İsvBK md.808b/8 ve md.808b/9 bentlerinde ayrı ayrı belirtildiğine göre, bu karar tiplerinin de iki kanunda ortak olduğu söylenebilir²⁷⁰. İsvBK md.808b hükmünde sıralanan önemli kararların TTK md.621/1 hükmünden ayrıldığı noktaların başında, İsvBK md.808b/4 hükmünde, pay devrinin onaylanmasını veya bir kimsenin oy hakkını haiz ortak olarak tanınmasını konu alan genel kurul kararlarının da önemli kararlardan sayılmış olması gelir. Bundan başka, esas sermayenin yabancı para cinsinin değiştirilmesine²⁷¹ ilişkin kararın (İsvBK md.808b hükmünün mükerrer 6. bendi) ve şirket esas sözleşmesine tahkim şartı konulmasına ilişkin kararın (İsvBK md.808b hükmünün mükerrer 10. bendi) da güncel İsvBK ile TTK arasındaki diğer farkı teşkil ettiği söylenebilir.

²⁶⁹ Metnin eski halinde on bir farklı önemli karar düzenlenmişken 19 Haziran 2020 tarihli kanun değişikliği ile metne iki bent daha eklenmiştir.

²⁷⁰ Öğretide Doğan, TTK md.621/1-h hükmünün değil de TTK md.621/1-g hükmünün İsvBK md.808b hükmünde iki ayrı bentte düzenlendiğini (7. ve 8. bentler) belirtmişse de bu saptamaya katılmak mümkün değildir; Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.57.

²⁷¹ İsviçre hukukunda, İsvBK md.773/2 hükmü ile şirketin işletme faaliyetleri için gerekli olan yabancı para cinsinden nominal sermayeye de izin verilmektedir.

(2) **TTK md.621/1 Hükümünün Kaleme Alınış Biçimine ve Hükümde Yer Alan İfadelere Yönelik Eleştiriler ve Hükümden Ne Anlaşılması Gerektiği**

TTK md.621/1 hükmü, “[a]şağıdaki genel kurul kararları, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilir” ifadeleri ile başlamaktadır.

TTK md.621/1 hükmünün yukarıda alıntılanan kısmının kaleme alınış biçimi öğretide çokça eleştirilere konu olmuştur.

Şener²⁷², düzenlemenin “garip” bir şekilde kaleme alındığını belirtmektedir. Yazar buna gerekçe olarak, yeter sayı normlarında temel ilkenin ilk evvel toplantı yeter sayısının, sonra karar yeter sayının belirtilmesi olduğunu, TTK md.621/1 hükmünün ise temel ilkedен farklı olarak önce karar yeter sayısını daha sonra toplantı yeter sayısını düzenlemesini göstermiştir. Moroğlu²⁷³ da madde lafzında karar yeter sayısının toplantı yeter sayısından önce zikredilmiş olmasını nedeniyle cümle yapısının bozuk olduğunu belirtmekte, bunun yerine “[a]şağıdaki genel kurul kararları, oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun hazır bulunduğu toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisi ile alınabilir.” cümlesini tavsiye etmektedir. Çamoğlu²⁷⁴ da hükümde geçen cümleyi “pek de başarılı olmayan” bir cümle olarak nitelendirmektedir. Öğretideki eleştirilerden de anlaşılacağı üzere TTK md.621/1 hükmünün ilk cümlesinden ne anlaşılması gerektiği noktasında tereddütlerin oluşması normal karşılanabilir.

Ayrıca TTK md.621 hükmündeki yeter sayı kurallarının cümle içerisinde yer alış kronolojisinden ve cümle yapısından başka, hükümde yer alan bazı ifadeler de öğretide eleştirilmiştir. Örneğin TTK md.620 hükmünde “toplantıda temsil edilen oylar” ifadesi yer alırken TTK md.621/1 hükmünde yalnızca “temsil edilen oylar” ifadesinin yer almasının, TTK md.621/1 anlamında ilgili kararların alındığı genel kurul toplantısındaki oyların mı yoksa esas sermayeye bağlı bütün oyların mı hesaplama

²⁷² Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.598.

²⁷³ Moroğlu, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak ve Son Hükümler**, s.388.

²⁷⁴ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1712y.

dikkate alınacağı noktasında sorular gündeme getireceği öğretide belirtilmiştir²⁷⁵. Ayrıca, Yıldız²⁷⁶ TTK md.621/1 hükmünde geçen “oy hakkı bulunan esas sermaye” teriminin karışıklığa yol açabileceğini; keza limited şirketlerde zaten oy hakkından yoksun esas sermaye payı oluşturulamayacağını, bu ifadenin Türk hukukunda felsefi ve teorik hiçbir temeli olmadığı gibi karışıklığa sebebiyet vermek dışında hiçbir faydasının olmadığını belirtmektedir.

Yeri gelmişken belirtelim ki TTK md.621/1 hükmüne yöneltlen bir başka yoğun eleştiri ise hükmün TTK md.589 ile oluşturduğu “*çelişki(?)*” halidir ki konunun önemi bakımından bu meseleyi çalışmamızda ayrı bir başlık altında detaylı olarak inceleyeceğimizden ötürü burada tekrara düşmemek adına yalnızca TTK md.621/1 ile TTK md.589 hükmünün ilişkisini inceleyeceğimiz ilgili başlığa atıf yapmakla yetiniyoruz²⁷⁷.

TTK md.621/1 hükmünün ilk cümlesinden ne anlaşılması gerektiğini saptama eylemine geçmeden evvel, öğretide eleştirilere konu olan ve hükümde yer alan bazı ifadelerden ne anlaşılması gerektiğini öncelikle açıklığa kavuşturmak, çalışmamızın devamında yapacağımız analizleri kolaylaştıracaktır. Keza bir kanun hükmünün içerisinde yer alan ifadelerden ne anlaşılması gerektiğini bilerek okunmasının daha sağlıklı olacağı doğal kabul edilebilir.

TTK md.621/1 hükmünde yer alması eleştirilere konu olan ifadelerin biri “*temsil edilen oylar*” ifadesidir. Gerçekten de TTK md.620 hükmünde olağan kararlara ilişkin yeter sayı kuralı tesis edilirken paydayı belirlemek adına “*toplantıda temsil edilen oylar*” ifadesi kullanılmışken, hemen bir sonraki kanun maddesinde yalnızca “*temsil edilen oylar*” ifadesinin kullanılmış olması kafa karışıklıklarına mahal vermeye müsaittir. Bizim de katıldığımız görüşe göre “*temsil edilen oylar*” ifadesinden, ilgili genel kurulda temsil edilen oylar anlaşılmalıdır²⁷⁸. Dolayısıyla burada kanun

²⁷⁵ Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.59.

²⁷⁶ Yıldız, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku**, s.231.

²⁷⁷ Bkz: Bölüm II.A.2.g).

²⁷⁸ Aynı görüşte bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.219; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.74; Yıldız, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku**, s.230; Bilgili/Demirkapı, **Şirketler Hukuku Dersleri**, s.429; Coştan, **Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları**, s.66; Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.348; Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.59.

koyucunun TTK md.620’de olduğu gibi temsil edilen oyların açıkça “toplantıda” temsil edilen oylar olduğunu belirtmemiş olmasının veya hiç değilse diğer taraftan TTK md.620 hükmünden “toplantıda” ifadesini kaldırmamasının bir eksiklik veya tutarsızlık olduğu sonucuna varılabilir. Nitekim TTK md.620 ve md.621 hükümlerinin mehazı olan İsvBK md.808 ve md.808b hükümlerinin ikisinde de -ki yeter sayı olarak mehaz kanun da bu iki hükümde aynı yeter sayıları aramaktadır- yalnızca “voix représentées²⁷⁹” yani, “temsil edilen oylar” ifadesi yer almakta, bu suretle iki düzenlemede geçen ifadeler arasında yeknesaklık sağlanmaktadır. Ayrıca, TTK md.621/1 hükmünün nasıl yorumlanması gerektiği noktasında çalışmamızın devamında varacağımız netice de “temsil edilen oylar” ifadesinin, “toplantıda temsil edilen oylar” olarak yorumlanması gerektiğini gözler önüne serecektir²⁸⁰.

TTK md.621/1 hükmünde yer alması eleştirilere konu olan ifadelerden bir diğeri ise “oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının” ifadesidir. Her şeyden önce, öğretide, ifadede yer alan “tamamının” kelimesinin gereksiz olduğu ileri sürülmüştür²⁸¹. Gerçekten de salt dilbilgisel bir bakış açısıyla incelendiğinde, ifadede zaten “oy hakkı bulunan esas sermayeye” bir kere işaret edilmişken (yoksa örneğin toplantıda temsil edilen esas sermayeye değil) hükmünde bir daha “esas sermayenin tamamının” denmesinin bir amaca hizmet etmediği söylenebilir. Yalnız burada, bir yukarıdaki paragrafta işaret ettiğimiz husus (temsil edilen oylar ifadesinden, toplantıda temsil edilen oyların anlaşılması gerektiği) düşünüldüğünde, bu sefer toplantıda temsil edilen kısmın değil de bütünün kıstas alınması gerektiğini (buna gerek olmasa bile) vurgulaması ve pekiştirmesi bakımından “tamamının” kelimesine hükmünde yer verilmiş olmasını da bir yandan kabul edilebilir olarak görmek gerekir²⁸².

²⁷⁹ İsviçre Ön Tasarı’sında bahsi geçen iki hükümde de “voix attribuées aux parts représentées” yani “temsil edilen paylara dayanan, atfedilen, tahsis edilen oylar” ifadesi yer almaktadır.

²⁸⁰ “6102 Sayılı Kanun’un 621. maddesinde önemli kararların alınması sırasında “temsil edilen” ibaresi kullanılmış olup 620. maddeden farklı olarak “toplantıda temsil edilen” ibaresi bilinçli olarak kullanılmamıştır.” demek suretiyle farklı bir görüşte olduğunu belli eden; fakat bunun sebep ve sonuçları bakımından bir açıklama getirmeyen Yargıtay kararı için bkz: Yargıtay 11. HD’nin 05.07.2023 T. ve 2022-63/722 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 13.07.2025).

²⁸¹ Kendigelen, **Yeni Türk Ticaret Kanunu – Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, s.533 dpn: 92.

²⁸² Bunu, İsvBK md.808b hükmünde, yeter sayının sağlanması şartları bakımından aranan iki şartın kümülatif olarak arandığını belirten “ve” bağlacı kullanılmakla yetinilmişken, TTK md.621/1’de “ve” bağlacına ek olarak ayrıca bir de “bir arada” ifadesi ile yapılan pekiştirmeye benzetmek mümkündür.

İfadede bir de “*oy hakkı bulunan*” esas sermayeden bahsedilmektedir. Esasen hukukumuzda limited şirketlerde oy hakkından sürekli yoksun bir esas sermaye payı oluşturulması mümkün değildir²⁸³. Burada kanun koyucunun, TTK md.619 anlamında oy hakkından yoksun esas sermaye payı sahiplerinin nisap toplamından düşülmesi gerektiğini pekiştirmek adına böyle bir ifadeye yer verdiği düşünülebilir. Gerçi çalışmamızın ilgili başlıklarında da belirttiğimiz üzere, nisap hesaplanırken toplamdan düşülmesi gereken yegâne hal oydan yoksunluk hali değildir²⁸⁴. Bu bağlamda, TTK md.619’daki oy hakkından yoksunluk hallerine ek olarak, örneğin şirket sözleşmesinde yer alan oy hakkına ilişkin sınırlamalar doğrultusunda sınırı aşan oyların, karşılıklı iştirak halinde donan oyların (TTK md.201/1), teşebbüsün kanuni bildirim yükümlülüğüne uymaması halinde donan oyların (TTK md.198/2) da nisap toplamından düşülmesi gerektiği kabul edilmelidir. Kanaatimizce TTK md.621/1 hükmünün ifadesinde “*oy hakkı bulunan*” esas sermaye payından bahsedilmesi, yalnızca TTK md.621/1-g uyarınca alınacak müdürlerin ve ortakların, bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına ilişkin genel kurul kararlarında, bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyetlerde bulunması onaylanmakta olan ilgili ortağın TTK md.619/3 uyarınca oy hakkından yoksun olduğu için oy hakkından yoksun olunan esas sermaye payı kısmının nisap toplamından düşülmesi gerektiğini pekiştirmek adına yapılmış bir şey değildir. Keza kanun koyucunun her bir nisap kuralındaki payda bakımından böyle bir “hatırlatma” ve pekiştirme yapmadığı vakıadandır. Kanaatimizce TTK md.621/1 hükmünün ifadesinde “*oy hakkı bulunan*” esas sermaye payından bahsediliyor olmasının temel nedeni İsvBK md.808b hükmünün çevirisi esnasında, mehzaz kanunda da yer alan “*pour lequel le droit de vote peut être exercé*”²⁸⁵, yani “oy hakkının kullanılabilmesi”, “oy hakkı olan” ifadesinin doğrudan metne alınmış olmasıdır. Şöyle ki, evvelce de belirttiğimiz üzere, İsvBK md.808b’de, TTK md.621/1’den farklı olarak pay devrinin onaylanması veya bir kimsenin oy hakkını haiz ortak olarak tanınması da “önemli karar” olarak belirtilmiştir. Türk hukukunda, limited şirket esas sermaye paylarının miras, mal rejimi veya icra yoluyla geçmesinin sonuçlarını düzenleyen TTK md.596 hükmü uyarınca esas sermaye payına ilişkin tüm haklar ve borçlar (bu arada oy hakkı

²⁸³ Yıldız, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku**, s.231.

²⁸⁴ Bkz: Bölüm II.B.

²⁸⁵ İsviçre Ön Tasarısı’nda bu ifade “*autorisé à voter*” yani “oy kullanmaya yetkili, oy kullanmasına izin verilmiş” olarak ifade edilmiştir.

dahil), genel kurulun onayına gerek olmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçmektedir. Öte yandan, İsviçre hukukunda, esas sermaye paylarının miras, mal rejimi veya icra yoluyla geçmesi halinde, esas sermaye paylarına bağlı oy hakkı ve buna bağlı hakların kullanılabilmesi, genel kurul onayına bağlanmıştır (İsvBK md.788/2). İşte, İsvBK md.808b hükmünde “*oy hakkı bulunan*” ifadesine yer verilmiş olması kanaatimizce bu noktadaki şüpheleri de gidermek adına yapılmıştır²⁸⁶. Hal böyle olunca, limited şirket esas sermaye paylarının miras, mal rejimi veya icra yoluyla geçmesinin sonuçlarının İsviçre hukukundan başka türlü bir rejime bağlandığı Türk hukukunda, TTK md.621/1 hükmünde “*oy hakkı bulunan*” ifadesinin geçiyor olmasının, TTK md.621/1-g anlamında alınacak kararlar bakımından “hatırlatıcı” bir rolü var kabul edilebilecekse de örneğin TTK md.589 hükmünde benzeri bir ifadenin yer alması karşısında “tehlikeli” olduğu söylenebilir.

TTK md.621/1 hükmünde yer alan ve eleştirilere konu olan bazı ifadelerden ne anlaşılması gerektiği sorununa cevap getirdiğimize göre, şimdi, öğretilere eleştirilere konu olan TTK md.621/1 hükmünün cümle yapısını incelemeye geçebiliriz. Öncelikle belirtmek gerekir ki anılan hükümde geçen “*temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması*” ifadesi, TTK md.621/1 hükmünde sayılan önemli kararlar için aranacak yeter sayı kuralını belirtmektedir. Öğretilere yer alan görüşler incelendiğinde, yukarıda alıntılanan ifadeden çıkarılan yeter sayı kuralının farklı farklı yorumlandığı gözlemlenmektedir.

Baskın olarak kabul edebileceğimiz görüşe göre, TTK md.621/1 hükmü çifte (kombine) bir yeter sayı normudur. Bu görüşü TTK md.621/1’de yer alan cümlelerin kuruluş tekniği ekseninde en iyi şekilde açıklayan yazarlardan biri olduğunu düşündüğümüz Akbay’a²⁸⁷ göre hem oy hem de sermaye çoğunluğu araması hasebiyle “çifte engel” kuralı olarak adlandırılabilir TTK md.621/1’in ilk cümlesi ikiye ayrılarak incelenebilir. TTK md.621/1 hükmünün ilk cümlesinin getirdiği kuralın ikinci yarısı uyarınca, hükümde sayılan önemli kararların alınabilmesi için oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun öneride olumlu oy kullanmış

²⁸⁶ Benzer yönde bkz: Çoştan, **Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları**, ss.66-67.

²⁸⁷ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.218-220.

olması bir gerekliliktir. Yazara göre çifte engel kuralının ikinci yarısının getirdiği bu gerekliliğin iki işlevi ve sonucu vardır: (i) en az belirtilen oranda esas sermaye toplantıda temsil edilmesi gerekecektir (dolaylı toplantı yeter sayısı) ve (ii) toplantıda olumlu bir karar çıkabilmesi için en belirtilen oranda esas sermayeye sahip ortakların veya temsilcilerinin ilgili teklif lehine oy kullanması gerekecektir. Yazara göre çifte engel kuralının ilk yarısı ise temsil edilen oyların en az üçte ikisinin öneri lehine olumlu oy kullanmasını aramaktadır. Sonuç olarak bu görüşe göre TTK md.621/1 anlamında önemli kararların alınabilmesi için, toplantıda esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu temsil edilmeli (dolaylı bir toplantı yeter sayısı²⁸⁸), toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisi öneri lehine olumlu oy vermeli ve ayrıca bu üçte ikilik kısım en azından esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunu oluşturmalıdır.

Buna karşın öğretide bir başka görüş ise TTK md.621/1'in bir çifte nisap olarak nitelendirilemeyeceğini savunmaktadır. Çamoğlu²⁸⁹, çifte nisapların aynı nisap grubunda öngörülen ikili yeter sayılar olduğu fikrinden hareketle, hükümde geçen “oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu” ifadesinin toplantı yetersayısını; “temsil edilen oyların üçte ikisi” ifadesinin ise karar yetersayısını ifade ettiğini belirtmektedir. Bu düşüncüyü savunan yazar, esas sermayenin %50'sinin temsili ile toplanan bir genel kurulun, esas sermayenin %50'sinin 2/3'ünün öneri lehine olumlu oy kullandığı bir senaryoda (yazara göre bu örnekte %33,3 ile) TTK md.621/1 anlamında kararın alınabileceğini belirtmektedir²⁹⁰.

Kanaatimizce TTK md.621/1 hükmünün cümle yapısında, öğretide yöneltildiği gibi yoğun eleştirilere değer bir bozukluk olmadığı gibi, hükümden anlaşılması gereken yeter sayı kuralı da yukarıda andığımız ilk görüş doğrultusunda olmalıdır.

²⁸⁸ Hükmün bu anlamda bir toplantı yeter sayısını da beraberinde getirdiğine ilişkin olarak bkz: Yargıtay 11. HD'nin 05.07.2023 T. ve 2022-63/722 sayılı kararının Karşı Oy yazısı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 13.07.2025).

²⁸⁹ Çamoğlu, **Limited Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar**, s.253.

²⁹⁰ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1712z. Yazarın TTK md.621/1'deki kuralı yorumlamasının isabetsiz oluşunu düşündüğümüzden başka, yazarın örnek olarak belirttiği esas sermayenin %50'si esasen TTK md.621/1'de aranan “salt çoğunluk” gerekliliğini dahi taşımamaktadır. Bu anlamda yazarın örneğinin kendi görüşü içerisinde dahi çelişkili olduğu söylenebilir. Bu konuda bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.79 dp.112. Ayrıca esas sermayenin %50'sinin 2/3'ünün de %33 değil, “yaklaşık” %33'lük bir orana tekabül ettiğini belirtmek daha isabetli bir yaklaşımdır. Keza bir an için 50 sayısının matrah alındığı bir yeter sayı kuralında aranacak oran 2/3 olumlu oy ise, 33,3 oy ilgili yeter sayı şartını sağlayamamaktadır. 50 sayısının 2/3 ile çarpımı sonucunda çıkan sonuç 33,3 olup, ilgili yeter sayı ancak ve ancak %33,3'ü “geçen” bir sayı ile sağlanabilir.

Bu hususta, ilk evvel, TTK md.621/1’de aranan yeter sayının, olağan kararlara ilişkin TTK md.620 hükmünde aranan yeter sayıdan daha ağır olduğunu, zaten kanunun koyucunun da TTK md.620 hükmünü “olağan karar alma” şeklinde başlıklandırmışken TTK md.621 hükmünü “önemli kararlar” olarak başlıklandırmış olması karşısında amaçlananın da bu olduğunu akılda tutmak gerekir. Nitekim öğretide de kabul edildiği üzere, TTK md.621 hükmünde, yasal ve nitelikli bir yeter sayı düzenlenmiştir²⁹¹. Kanun koyucu, önemli olarak adlandırdığı genel kurul kararlarının alınması için aradığı yeter sayıyı olağan kararlara ilişkin yeter sayılardan daha ağır kılmak için ise bir yandan daha yüksek bir oran tercih etmiş (toplantıda temsil edilen çoğunluğu yerine 2/3’ü) diğer yandan bir de bu yeter sayı şartının tamam olması için ek olarak bir çifte çoğunluk sistemi benimsemiştir. Öğretide, hükümde geçen önemli kararların alınabilmesi için hem toplantıda temsil edilen oyların belirli bir kısmı hem de sermayenin belirli bir kısmı arandığından, TTK md.621/1 hükmünde çift çoğunluklu bir sistem benimsendiği kabul edilmektedir²⁹². Şimdi bu hususu biraz daha açıklayalım:

TTK md.621/1 hükmünde “[a]şağıdaki genel kurul kararları, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilir” denmektedir. Bir kere, dil bilgisel bir yaklaşımla, hükümde geçen “ve” bağlacından ve “bir arada bulunması” ifadelerinden, kanun koyucunun, TTK md.621/1 hükmünün aradığı iki farklı şartın da aynı anda (kümülatif olarak) sağlanması istediği sonucu çıkmaktadır. Esasında mehzaz kanunun md.808b hükmünde aynen aranan bu iki şartın bir arada bulunması gerekliliği, yalnızca iki şartın arasına eklenen “et” yani “ve” bağlacı ile ifade edilmiştir. TTK md.621/1 hükmünde ise iki şartın arasına eklenen “ve” bağlacına ek olarak bir de “bir arada bulunması” ifadesinin yer alıyor olması, belirttiğimiz görüşün doğruluğunu daha da güçlü bir şekilde desteklemektedir. TTK md.621/1 hükmünde aranan iki unsurun (toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun olumlu oyu) beraberce

²⁹¹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.217.

²⁹² Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.218.

sağlanması gerektiği fikri öğretide de baskın olan görüştür²⁹³. Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında²⁹⁴ “*limited şirketlerde müdürler hakkındaki rekabet yasağının TTK md.626 uyarınca genel kurul kararıyla kaldırılabilceği, bunun için genel kurulda m 621’de öngörülen karar nisabının aranacağı, buna göre; m 626’daki yasağın kaldırılabilmesi için (...) toplantıda temsil edilen oyların en az 2/3 ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması gerektiği, somut uyuşmazlıkta; muhalif oyların toplamı düz olarak %40 civarında, olumlu oylar ise %60 oranında olup, %66,6 oy çoğunluğunun kararın alınması için sağlanabilmesi gerektiği, toplantıda evet oyları belirtilen karar nisabına ulaşmadığı için alınan rekabet yasağının kaldırılmasına ilişkin kararın sakat olduğu (...)*” demekle, TTK md.621/1 hükmünde çifte nisap öngörüldüğü görüşünü benimsemiştir. Ayrıca Yargıtay bir başka kararında²⁹⁵ toplamda %50 sermaye payına sahip iki ortağın katılımıyla yapılan toplantıda, yine %50 hissenin oylarıyla şirket merkezinin değiştirilmesi yönünde alınan kararın TTK md.621/1’e aykırılık teşkil ettiğini belirtmek suretiyle de bu görüşünü dolaylı olarak benimsediğini bir kere daha göstermiştir.

Bir yeter sayı hükmünde birden fazla unsura yer veriliyorsa ve yeter sayının karşılanması için bu unsurların kümülatif olarak sağlanması gerekiyorsa, kombine (veya genelde olduğu gibi iki farklı unsur var ise çifte) yeter sayıdan bahsedileceğini belirtmiştik²⁹⁶. İşte, TTK md.621/1 hükmünde de beraberce sağlanması gereken iki şartta aranan paydalar (“toplantıda temsil edilen” oylar ve “esas sermayenin”) birbirinden farklıdır. Dolayısıyla da TTK md.621/1 hükmünün bir çifte (kombine) yeter sayı hükmü olduğu kabul edilmelidir. Anılan sebeple TTK md.621/1 hükmü

²⁹³ Aynı yönde bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.74; Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.453-454; Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.217; Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.63; Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.363; Çoştan, **Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları**, s.67; Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.354; Kendigelen/Zengin, **Yargıtay’ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi**, s.72.

²⁹⁴ Yargıtay 11 HD, 10.06.2015 T. ve 2528/8038 sayılı kararı (Lexpera) (Erişim Tarihi: 22.06.2025).

²⁹⁵ Yargıtay 11 HD, 21.01.2019 T. ve 2017-3488/549 sayılı kararı (Lexpera) (Erişim Tarihi: 22.06.2025).

²⁹⁶ Bkz: Bölüm I.C.4.d).

öğretide “çifte engel kuralı”²⁹⁷, veya “çifte yeter sayı”²⁹⁸, olarak adlandırılmış; hükümde bir çifte engel olduğundan bahsedilmiştir²⁹⁹.

Sonuç olarak, bizim de katıldığımız baskın görüşe göre TTK md.621/1 hükmünde sıralanan önemli kararların alınması için “*temsil edilen oyların en az üçte ikisi*” ve “*oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu*” şartlarının aynı anda sağlanması gerekmektedir.

Bu noktada, çifte nisapların aynı nisap grubunda öngörülen ikili yeter sayılar olduğu fikrinden hareketle, TTK md.621/1 hükmünün bir çifte (kombine) yeter sayı olmadığına ilişkin görüşe³⁰⁰ katılmanın mümkün olmadığını düşündüğümüzü de belirtelim. Şöyle ki çifte (kombine) yeter sayı normları, payda olarak farklı unsurlara yer verilen ve yeter sayının sağlanmış kabul edilmesi için bu unsurlardan her birinin beraberce sağlanmasının gerektiği normlardır³⁰¹. TTK md.621/1 hükmünde de sağlanması gereken bir unsur “toplantıda temsil edilen oyların üçte ikisi” diğer bir unsur ise “esas sermayenin salt çoğunluğu” unsurudur. Önemle altını çizmek gerekir ki TTK md.621/1 hükmünün toplantıda temsil edilen oyları payda olarak alan ilk kısmı karar yeter sayısını; esas sermayeyi payda olarak alan kısmının ise toplantı yeter sayısını düzenlediği söylenemez. TTK md.621/1 hükmü “*aşağıdaki genel kurul kararları, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilir*” şeklinde değil de “*aşağıdaki genel kurul kararları, oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bulunduğu bir toplantıda, temsil edilen oyların en az üçte ikisi ile alınabilir*” şeklinde düzenlenmiş olsaydı, bu takdirde “oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu” bir toplantı yeter sayısı; “toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisi” ise karar yeter sayısı olarak addedilebilirdi. Gelgelelim TTK md.621/1 hükmü açık açık temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunmasından bahsetmektedir.

²⁹⁷ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.218.

²⁹⁸ Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.63.

²⁹⁹ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.354.

³⁰⁰ Çamoğlu, **Limited Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar**, s.253.

³⁰¹ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.83.

Kanaatimizce hükme göre “bir arada” bulunacağı söylenen iki şarttan ikincisinin (ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun) bir salt toplantı yeter sayısı olarak anlaşılması yasanın lafzıyla da bağdaşmaz. Keza kanun koyucunun doğrudan doğruya bir toplantı yeter sayısı kuralı getirmek istediği hallerde, toplantı yeter sayısı ile karar yeter sayısı kuralını aynı cümlede düzenlerken bunu kuşkuyla mahal bırakmayacak şekilde net yaptığı görülmektedir. Gerçekten de örneğin TTK md.421 hükmünde *“kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır.”* denmektedir. Görüleceği üzere anılan yasa normunda ilk evvel toplantı yeter sayısı belirtilmiş (şirket sermayesinin en az yarısı) akabinde ise karar yeter sayısı (toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu) belirtilmiştir. Yeter sayı normlarında önce toplantı yeter sayısının daha sonra karar yeter sayısının “temel ilke” olduğundan, haliyle de TTK md.621/1 hükmünün “garip” bir şekilde kaleme alındığından bahseden Şener’in³⁰², dikkate almadığını düşündüğümüz noktayı ve bu arada TTK md.621/1 hükmünün nasıl anlaşılması gerektiğini daha net bir şekilde izah etmek için TTK md.621/1 hükmündeki yeter sayı kuralını iki ayrı kısma (yarıya) ayıralım: (i) (toplantıda) temsil edilen oyların en az üçte ikisi ve (ii) oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu.

Hükmün ilk yarısının “işlevleri bakımından yeter sayı tipleri” kategorizasyonu bakımından bir “karar yeter sayısı” olduğuna şüphe yoktur. Hükmün ilk yarısına göre sağlanması gereken bir şart, toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin öneri lehine olumlu oy kullanmış olmasıdır. Burada toplantıda temsil edilen oylardan bahsedildiği için, tıpkı TTK md.620 hükmünde olduğu gibi paydanın, toplantıda temsil edilen oylar olduğu, bundan, toplantı esnasında bizzat maliki, (kanuni veya iradi) temsilcisi ya da intifa hakkı sahibi tarafından temsil edilen her oyun anlaşılması gerektiği, örneğin oy hakkının sınırlandırıldığı hallerde sınırı aşan oyların veya oy hakkından yoksun olan kimselerin oylarının oy yeter sayı hesabında paydadan düşüleceği, şirket sözleşmesinde dolaylı bir imtiyaz tanınmış olması halinde bunların da dikkate alınması gerektiği³⁰³, toplantıya katılmayan veya katılmakla beraber

³⁰² Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.598

³⁰³ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.219.

oynamadan önce toplantıdan çıkmış bulunan ortakların oylarının temsil edildiğinden bahsedilemeyeceği, öneri karşısında olumsuz, çekimser veya geçersiz olarak kullanılan oyların hepsinin karar yeter sayısına ulaşılıp ulaşılmadığının tespitinde olumsuz bir oymuş gibi etki göstereceği unutulmamalıdır. TTK md.621/1 hükmünün ilk yarısında aranan oran üçte ikilik bir orandır. Dolayısıyla üçte ikilik bir orana ulaşılması, hükmün ilk yarısında belirtilen şartın sağlanması için gerekli ve yeterlidir. Söz gelimi toplantıda temsil edilen oylar toplamda 120 ise, 80 adet oyun öneri lehine olumlu olarak kullanılması TTK md.621/1 hükmünün ilk yarısında aranan şartı sağlamaya yetecektir. Bir başka deyişle burada üçte ikiyi aşan bir oran (mesela yukarıdaki örnekte 81 oy) aranmayacaktır. Öte yandan dikkat edilsin ki toplantıda temsil edilen oyların sayısı üçe kalansız olarak bölünemeyen bir sayı ise (mesela 100) bu sayının üçe bölünüp iki ile çarpılması neticesinde çıkan sonuç ondalık kısmı periyodik olan bir rasyonel sayı olacaktır. Bu periyodik kısmın (devir) basamağı ise 3'tür. Toplantıda temsil edilen oyların 100 olduğu bir örnekte, TTK md.621/1 kuralının ilk şartının sağlanması için 66 oy yetmez, keza 100 sayısının üçe bölünüp iki ile çarpılması neticesinde çıkan sonuç $66,6\bar{6}$ olup somut örneğimizde üçte ikilik oran ancak 67 oy ile sağlanabilecektir.

Hükmün ikinci yarısı ise “işlevleri bakımından yeter sayı tipleri” kategorizasyonu bakımından bir “karma yeter sayı” düzenlemesidir³⁰⁴. Şöyle ki hükmün ikinci yarısına göre, sağlanması gereken bir diğer şart da oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun teklif lehine olumlu oy vermesidir³⁰⁵. Görüleceği üzere burada bir paydayı (matrahı) teşkil eden birimin tamamının (oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamı) kıstas alınarak, bunun belirli bir kısmı (salt çoğunluğu) bir karar sayısı olarak düzenlenmiştir. Çalışmamızın ilgili bölümünde³⁰⁶ de belirtildiği gibi bu tip karma yeter sayıların örtülü olarak bir toplantı yeter sayısı da düzenlendiği kabul edilir. Dolayısıyla TTK md.621/1 hükmünün ikinci yarısının kendi içerisinde iki farklı işlev yüklendiği söylenebilir. Bunlardan ilki, oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun toplantıda hazır bulunmasıdır. İkincisi ise, yine en az bu oranda öneri lehine oy kullanılmış olmasıdır.

³⁰⁴ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.454.

³⁰⁵ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.218.

³⁰⁶ Bkz: Bölüm I.C.2.c).

Görüleceğe üzere TTK md.621/1 hükmünün ikinci yarısı, doğrudan doğruya bir toplantı yeter sayısı kuralı getirmemekte; fakat, dolaylı, örtülü bir toplantı yeter sayısı getirmektedir³⁰⁷. Toplantı yeter sayısı kavramının bir isteri olarak, gerekli toplantı yeter sayısı sağlanamadan ilgili gündem maddesinin müzakeresine geçilememesi gerekir. Bir başka deyişle, esas sermayenin salt çoğunluğunun toplantıda temsil edilmediği bir genel kurulda, TTK md.621/1 tahtında alınması planlanan bir kararın müzakerelerine geçilemeyecektir. Yalnız burada, TTK md.621/1 anlamında önemli kararların alınacağı genel kurul toplantılarında, toplantının “açılabilmesi” için TTK md.621/1 hükmünde düzenlenen dolaylı toplantı yeter sayısının aranması gerektiğine işaret eden görüşe³⁰⁸ katılmadığımızı belirtelim. Çalışmamızda daha evvel belirtildiği gibi, limited şirketlerde toplantı yeter sayısı (i) şirket sözleşmesinde öngörülmesi, (ii) çağrısız genel kurul ve (iii) karma yeter sayı hükümlerinin uygulama alanı bulacağı hallerde söz konusu olabilir. Fakat yine evvelce açıklandığı üzere, karma yeter sayıların uygulama alanı bulacağı hallerde bir araya gelen topluluğun bir genel kurul olarak nitelendirilebilmesi, toplantının açılabilmesi, toplantı yeter sayısı aranmayan diğer gündem maddelerinin müzakere edilebilmesi için karma yeter sayı hükmü gereği aranacak nisabın toplantıda temsil edilmesi bir gereklilik değildir. Hatta, ilgili genel kurul toplantısındaki yegâne gündem maddesinin, TTK md.621/1 anlamında önemli bir karar alınmasına ilişkin olduğu hallerde bile bu sonuç değişmez. Nitekim bu toplantılarda da gündeme bağlılık ilkesinin istisnaları arasında değerlendirilen hususların vuku bulabilmesi, azınlık haklarının kullanılabilmesi gibi olgular meydana gelebilir. Dolayısıyla, kanaatimizce TTK md.621/1 hükmünün ikinci yarısının getirdiği ilk kural olan toplantı yeter sayısı, ilgili toplantının açılması için değil de yalnızca ilgili gündem maddesinin müzakerelerine geçilmesi bakımından bir toplantı nisabı olarak algılanmalıdır. Keza burada anonim şirketlere ilişkin TTK md.418/1 veya TTK md.421/1 hükümlerinde olduğu gibi bir toplantı yeter sayısı olduğundan bahsedilemez³⁰⁹.

³⁰⁷ Hükmün dolaylı (örtülü) bir toplantı yeter sayısı düzenlemesi olduğu yönünde bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.218; Hükümde yer alan sermayeye dayalı ikinci nisabın dolaylı bir toplantı yeter sayısını da barındırdığının şüphesiz olduğu yönünde bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.74.

³⁰⁸ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.218.

³⁰⁹ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.75.

TTK md.621/1 hükmünün ikinci yarısının kendi içerisindeki ikinci işlevi ise, oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun ilgili öneri lehine oy kullanmış olmasıdır. Çalışmamızda belirtildiği üzere³¹⁰ “salt çoğunluk” kavramından paydanın ikiye bölümü neticesinde çıkan sonucu yukarı yönlü izleyen ilk tam sayı birim anlaşılmalıdır. Söz gelimi, bir limited şirketin esas sermayesi 100.000 TL ise bunun salt çoğunluğu kural olarak 50.025 TL³¹¹ olacaktır. Hükmün ikinci yarısının karar yeter sayısı işlevini üstlenen bu kural bakımından dikkat edilmesi gereken bir başka husus, payda olarak oyların değil, esas sermayenin esas alınıyor olmasıdır. Dolayısıyla hükmün bu kısmı bakımından gerekli şartın oluşup oluşmadığı tespit edilirken, oyda (dolaylı) imtiyazlar dikkate alınmayacaktır. Dikkat edilsin ki TTK md.621/1 hükmünün ilk yarısını oluşturan kuralda “oy” esas alınırken ikinci yarısında “esas sermaye” esas alındığından, hükümde aranan ilk kuralda oyda imtiyazlar devredeyken ikinci kuralda ise oyda imtiyazlar etkisizleşmektedir.

Şimdi, TTK md.621/1 hükmünde kümülatif olarak sağlanması gerektiğini belirttiğimiz iki yeter sayı kuralının ve bu arada dolaylı toplantı yeter sayısı kuralının uygulamasını birkaç örnek üzerinden göstermekte fayda görüyoruz.

Örnek 1: Toplam sermayesi, beheri 25 TL değerinde 4000 adet esas sermaye payından oluşan (toplam 100.000 TL) X Limited Şirketi’nin genel kurulu, esas sermayenin arttırılması (TTK md.621/1-d) gündemi ile gerekli çağrı prosedürünü uygulayarak olağanüstü şekilde toplanıyor. Toplantıda 2000 adet esas sermaye payı temsil ediliyor: Şirket sözleşmesinde aksi yönde bir hüküm yoksa toplantı açılacak; ancak ilgili gündem maddesi bakımından örtülü (dolaylı) toplantı yeter sayısı sağlanmadığından (oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu) ötürü müzakere geçilemeyecek, dolayısıyla bir oylama yapılamayacak ve bir karar alınamayacaktır.

Örnek 2: Örnek 1’den farklı olarak bu sefer toplantıda 3000 adet esas sermaye payı temsil ediliyor. İlgili öneri lehine 2001 oy kullanılıyor: İlgili gündem maddesi

³¹⁰ Bkz: Bölüm I.C.3.b)(2).

³¹¹ TTK md.583/1 uyarınca şirket sözleşmesinde esas sermaye paylarının itibarî değerleri en az yirmibeş Türk lirası olarak belirlenebilecektir. Bununla beraber şirketin durumunun iyileştirilmesi amacıyla bu değerın altına inilmesi de aynı hüküm uyarınca mümkündür. Böyle bir durumda salt çoğunluk hesabı da sermaye paylarının itibarî değeri doğrultusunda yapılmalıdır.

bakımından toplantı yeter sayısı sağlanmış, müzakereler yürütülmüş ve oylamaya geçilmiştir. TTK md.621/1 anlamında kümülatif olarak sağlanması gereken iki şart da sağlanmıştır. Yani hem toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisi (2001/3000) ilgili öneri lehine olumlu oy vermiş hem de bu olumlu oylar esas sermayenin salt çoğunluğunu oluşturmaktadır. Sonuç olarak genel kurulda ilgili karar alınmıştır.

Örnek 3: Örnek 1’den farklı olarak toplantıda 2200 adet esas sermaye payı temsil ediliyor ve ilgili öneri lehine 1800 oy kullanılıyor: İlgili gündem maddesi bakımından toplantı yeter sayısı sağlanmış, müzakereler yürütülmüş ve oylamaya geçilmiştir. TTK md.621/1 anlamında kümülatif olarak sağlanması gereken iki şarttan biri (toplantıda temsil edilen oyların üçte ikisi) sağlanmışsa da ikinci şart (öneri lehine kullanılan oyların aynı zamanda esas sermayenin salt çoğunluğunu da teşkil etmesi) sağlanmadığından karar yeter sayısına ulaşılamaması sebebi ile karar alınamamıştır.

Örnek 4: Şirket sözleşmesinde, oy hakkının, sermaye paylarının itibari değerlerinden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşecek şekilde hesaplanacağına ilişkin bir hüküm olan ve toplam sermayesi, beheri 25 TL değerinde 4000 adet A grubu esas sermaye payından ve beheri 100 TL değerinde 1000 adet B grubu esas sermaye payından oluşan (toplam 200.000 TL) X Limited Şirketi’nin genel kurulu, esas sermayenin arttırılması gündemi ile gerekli çağrı prosedürünü uygulayarak olağanüstü şekilde toplanıyor: Şirket sözleşmesinde (dolaylı) oyda imtiyaz olan limited şirketlerin genel kurullarında TTK md.621/1 anlamında bir yeter sayı hesabı yapılırken, şirketin esas sermayesinin salt çoğunluğu ayrı, toplantıda temsil edilen toplam oy sayısı ayrı değerlendirilmelidir. Bu örneğimizde, sermayenin arttırılması gündemine geçebilmek için ilk evvel esas sermayenin salt çoğunluğunun, yani 100.025 TL’lik kısmının toplantıda hazır bulunması gerekir. Oylamaya geçildiğinde ise, toplantıda temsil edilen oylar hesaplanmalıdır. Tam katılımın olduğu bir senaryoda, X limited şirketindeki toplam oy sayısı 5000 olacaktır. Bunun üçte ikisini sağlayan sayı ise 3334 oy olacaktır. Fakat dikkat edilsin ki, öneri lehine 3334 oy verilmiş olması başlı başına yeterli değildir. Keza bu 3334 oyun tamamının A grubu esas sermaye paylarından geldiği bir senaryoda, öneri lehine kullanılan oylar esas sermayenin salt çoğunluğunu oluşturmayacak; dolayısıyla kümülatif olarak sağlanması gereken iki şarttan biri sağlanmadığından karar alınamayacaktır.

(3) TTK md.621/1 Anlamında “Önemli Kararlar”

TTK md.621/1 hükmünde dokuz farklı genel kurul kararının “önemli kararlar” olarak nitelendirildiğinden bahsetmiştik. Çalışmamızın bu kısmında, kısaca TTK md.621/1’de sayılan önemli kararlar üzerinde durulacaktır.

a. Şirket işletme konusunun değiştirilmesi

TTK md.576/1-b hükmü uyarınca, esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde, şirketin işletme konusu, şirket sözleşmesinde yer alması zorunlu bir unsurdur. Şirketin işletme konusunun değiştirilmesi, teknik anlamda bir şirket sözleşmesi değişikliğidir. Fakat TTK md.621/1’deki özel düzenleme ve TTK md.589/1’deki açık hüküm sebebi ile bu yönde bir kararın alınması için TTK md.589 değil TTK md.621/1’deki yeter sayılara uyulması gerekecektir. Ancak yine de bu şirket sözleşmesi değişikliğinin TTK md.589/2 uyarınca tescil ve ilan edilmesi gerekecektir³¹². Şirket sözleşmesindeki konu maddesinin içeriğinin değiştirilmesi ve dahi maddenin salt dili bakımından yeniden düzenlenmesi de işletme konusunun değiştirilmesi sayılır³¹³.

İşletme konusunun belirlenmesinin en önemli işlevlerinden biri de bizzat ortakları korumaktır³¹⁴. Bir ortak, şirkete getirdiği sermayenin hangi alanda kullanılacağını işte bu sayede bilebilecektir³¹⁵. Bu nedenlerle şirketin işletme konusunun değiştirilmesinin ağırlaştırılmış nisaplara bağlanmasında ortakların menfaati vardır³¹⁶.

Limited şirketlerde, bir şirket sözleşmesi değişikliği teşkil ettiğini belirttiğimiz işletme konusunun değiştirilmesine ilişkin yeter sayıların, anonim şirketlerden farklı bir şekilde düzenlendiği göze çarpmaktadır. Gerçekten de anonim şirketlerde, işletme konusunun değiştirilmesi ile işletme konusunun tamamen değiştirilmesi farklı yeter

³¹² Akbay, *Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*, s.221.

³¹³ Şener, *Limited Ortaklıklar Hukuku*, s.599.

³¹⁴ Doğan, *Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar*, s.71.

³¹⁵ Yıldırım, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi*, s.149.

³¹⁶ Şener, *Limited Ortaklıklar Hukuku*, s.599.

sayılara tabi tutulmuştur³¹⁷. TTK md.421/3 uyarınca işletme konusunun tamamen değiştirilmesi için sermayenin %75'inin olumlu oyu gerekliyken, işletme konusunun tamamının değişmediği işletme konusu değişikliklerinde TTK md.421/1 uygulama alanı bulacaktır. Limited şirketlerde ise böyle bir ayırım yapılmamış olduğundan, işletme konusu ister tamamen ister kısmen değişsin, TTK md.621/1'deki yeter sayılara uyulmak gerekecektir³¹⁸. Limited şirketler bakımından işletme konusunun “tamamen” değiştirilmesi için ayrı bir yeter sayı belirlenmemiş olmasının uygulamada yaratabileceği bir riskten de bahsetmek gerekir. Anonim şirketlere ilişkin TTK md. 421/6 hükmünde, işletme konusunun tamamen değiştirilmesi kararına olumsuz oy vermiş nama yazılı pay sahiplerinin, bu kararın TTSG’de yayımlanmasından itibaren altı ay boyunca payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı olmayacakları belirtilmiştir. Bilineceği üzere limited şirketlerde esas sermaye payının devri anonim şirkete nazaran daha zordur. Nitekim TTK md.595/2 hükmü uyarınca payın devrinin tamam olması için genel kurulun onayı gerekecektir. Hatta limited şirketlerde, şirket sözleşmesi ile pay devrinin tamamen yasaklanması bile mümkündür (TTK md.595/4). Görüleceği üzere, pay devirlerinin görece daha kolay olduğu anonim şirketlerde, getirdiği sermayenin nerede kullanılacağı noktasında çok temel bir değişiklik ile karşılaşan ortağın, payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla tabi olmayacağı yönünde açık bir hüküm olmasına rağmen, pay devirlerinin zaten daha zor olduğu limited şirketlerde buna benzer bir hüküm bulunmamaktadır. İşte, TTK md.421/6 hükmünün amacının, şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesine engel olmayan ortakların, şirketten çıkabilmesini kolaylaştırmak olduğunu belirten Yıldırım³¹⁹, TTK md.421/6 hükmünün kıyasen limited şirketlere de uygulanabileceğini ileri sürmektedir. Kanaatimizce TTK md.421/6 hükmünün limited şirketlere kıyasen uygulanması mümkün değildir. Bir kere limited şirketlerde TTK md.638/2 hükmünde her ortağın, haklı sebeplerin varlığında şirketten çıkmasına karar

³¹⁷ TTK md.421 hükmünün gerekçesinde, işletme konusunun “tamamen” değiştirilmesinden ne anlaşılması gerektiği şu şekilde izah edilmiştir: “İşletme konusunun “tamamen” değiştirilmesi ile bir konudan başka bir işletme konusuna geçilmesi veya bu sonucu doğuracak değişiklikler kastedilmiştir. Mesela mobilya üretiminden vazgeçilip turizm yapılmak istenmesi veya mobilyacılık muhafaza edilmekle birlikte kaleme alış şekline göre pasif konu kabul olunması gibi. İşletme konusunun daraltılması veya genişletilmesi, hatta önemli değişiklikler, bu hükmün kapsamı dışındadır. Mevcut işletme konusunun terk edilip ona çok yakın yeni bir konuya geçilmesine bu hükmün uygulanıp uygulanmayacağı mahkeme kararları ile doktrine bırakılmıştır.”

³¹⁸ Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.73.

³¹⁹ Yıldırım, **Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, s.155-156.

verilmesi için dava açabileceği düzenlenmiştir. Şirketin işletme konusunun çok esaslı bir şekilde değiştirilmesi halinin bir ortak bakımından haklı sebep teşkil edebileceği³²⁰ düşünüldüğünde, limited şirketler bakımından TTK md.421/6 hükmüne ihtiyaç dahi olmadığı kolaylıkla savunulabilir³²¹.

b. Oyda İmtiyazlı Esas Sermaye Paylarının Öngörülmesi

TTK md.576/1-c hükmü uyarınca, şayet varsa imtiyazların şirket sözleşmesinde gösterilmesi gereklidir. Oy hakkında imtiyaz, kuruluştaki şirket sözleşmesi ile düzenlenebileceği gibi sonradan da düzenlenebilir. Sonradan imtiyaz tanınması şirket sözleşmesi değişikliği yolu ile olur³²². İşte, oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesi de TTK md.621/1 hükmünde önemli kararlar arasında sayılmıştır.

Anonim şirketlere ilişkin TTK md.421/3-b hükmü uyarınca, imtiyazlı pay oluşturulması için sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyu gerekmektedir. Anonim şirketler bakımından uygulama alanı bulan imtiyaz yaratılmasına ilişkin yeter sayı kuralı ile limited şirketlerdeki ilgili kural karşılaştırıldığında temel bir farklılık göze çarpmaktadır: TTK md.621/1 hükmü, yalnızca oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesini önemli kararlar arasında saymıştır. Dikkat edilecek olursa oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının kaldırılması veya oy hakkı dışında başkaca bir hususta imtiyazlı esas sermaye payı öngörülmesi önemli kararlardan sayılmamıştır. Şu hâlde oy hakkında imtiyazın kaldırılması³²³ veya başka bir hususta imtiyazlı pay yaratılmasını TTK md.621/1'e göre alınacak "önemli karar" olarak değil de TTK md.589'a göre yapılacak bir şirket sözleşmesi değişikliği olarak görmek gerekir³²⁴.

³²⁰ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.887.

³²¹ Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.74.

³²² Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.221; Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.76.

³²³ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.221-222.

³²⁴ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.359 ve ayrıca oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının çıkarılması dışındaki hallerin TTK md.621/1'de düzenlenmemiş olması hususunun isabetsiz olduğu yönündeki görüş ve değerlendirmeler için bkz: Çoştan, **Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı (!) Paylar ve İmtiyazlı Paylar**, ss.79-89.

c. Esas Sermaye Paylarının Devrinin Sınırlandırılması, Yasaklanması ya da Kolaylaştırılması

Limited şirketlerde esas sermaye paylarının işlemlere konu olması TTK md.593 vd. hükümlerinde düzenlenmiştir. TTK md.595/1 uyarınca esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemler yazılı şekilde yapılmalı ve tarafların imzaları noterce onanmalıdır. Aynı hükmün ikinci fıkrası uyarınca ise şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, esas sermaye payının devri için, ortaklar genel kurulunun onayı şarttır. Devir bu onayla geçerli olacaktır. Aynı hükmün üçüncü fıkrasında şirket sözleşmesinde başka türlü düzenlenmemişse, genel kurulun sebep göstermeksizin onayı reddedebileceği; dördüncü fıkrasında ise şirket sözleşmesiyle sermaye payının devrinin yasaklanabileceği düzenlenmiştir. Görüleceği üzere limited şirketlerde paylar kural olarak yasal bağlamlıdır³²⁵. TTK md.595 hükmünden anlaşılan odur ki eğer limited şirketlerde, şirket sözleşmesinde aksi yönde bir düzenleme yoksa, esas sermaye paylarının devri ancak genel kurul kararı ile mümkün olabilecektir. Kanun koyucu, esas sermaye payları bakımından getirilen bu rejimin tamamen ortadan kaldırılmasını, zorlaştırılmasını ve hatta devirlerin yasak hale getirilmesini mümkün kılmıştır. İşte, örneğin esas sermaye paylarının devrini genel kurul onayı olmaksızın doğrudan serbest bırakan veya örneğin tam tersine esas sermaye paylarının hiç devredilemeyeceğini öngören hükümler şirket sözleşmesine kuruluştaki değil de sonradan koyulacaksa, bu yöndeki şirket sözleşmesi değişiklikleri TTK md.621/1 anlamında önemli karar sayılacaktır. Karıştırmamak gerekir ki pay devrinin onaylandığı genel kurul kararı TTK md.621/1 anlamında bir önemli karar değildir. Bu anlamda genel kurulun onay kararı TTK md.620'deki olağan yeter sayılarla alınacaktır³²⁶.

d. Esas Sermayenin Arttırılması

Bir şirket, büyüme ihtiyacının gereği olarak, bir işletmeyi devralacak olması, yeni bir yatırım yapacak olması, kredi borcunu ödemesi veyahut başka bir sebepten nakit paraya ihtiyaç duyması gibi sebeplerle sermaye artırımını yoluna gidebilir³²⁷.

³²⁵ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.223; ayrıca TTK md.593 hükmünün gerekçesi.

³²⁶ Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.85.

³²⁷ Bu hususlarda bkz: Moroğlu, **Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı**, s.14.

TTK md.590 hükmüne göre, şirketin kuruluşu hakkındaki hükümlere ve özellikle sermayenin ayın olarak konması ve bir işletme ile ayınların devralınmasına dair kurallara uymak şartıyla limited şirketlerde esas sermaye artırılabilir. TTK, sermaye artırımını meselesinde limited şirketlere özgü ayrıntılı düzenlemeler getirmemektedir. Bu sebeple, sermaye artırımına ilişkin anonim şirket hükümlerinin uygun düştüğü ölçüde limited şirketlere de uygulanabileceği ileri sürülmüştür³²⁸.

Limited şirketler iç kaynaklar veya dış kaynaklardan sermaye artırımını yoluna gidebilir. Dahası bu yollardan ikisi de aynı anda tatbik edilebilir³²⁹. Dış kaynaklardan sermaye artırımının prensipleri esasında TTK md.583/5'te zikredilmiştir. Anılan hüküm uyarınca esas sermaye payının bedeli şirket sözleşmesinde öngörüldüğü şekilde, nakit veya ayın olarak veya bir alacağın takası yoluyla yahut sermaye artırımında olduğu gibi, serbestçe kullanılabilecek özkaynakların esas sermayeye dönüştürülmesi yoluyla ödenir. Öte yandan iç kaynaklardan sermaye artırımını müessesesi limited şirketlere özgü hükümler arasında hiç düzenlenmemiş, dahası bu konuda anonim şirket hükümlerine herhangi bir yollama da yapılmamıştır. Bununla birlikte öğretilde, anonim şirketlere ilişkin iç kaynaklardan sermaye artırımını düzenleyen TTK md.462 hükmünün kıyasen limited şirketlere de uygulanabileceği ileri sürülmüştür³³⁰. TTK md.462/1 hükmü uyarınca esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler³³¹ ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları ve mevzuatın bilançoaya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonlar sermayeye dönüştürülerek sermaye iç kaynaklardan artırılabilir.

TTK md.621/1 anlamında önemli kararlar arasında sayılmış olan sermaye artırımının hangi yöntemle yapılacağı konusunda TTK'de bir ayırım gözetilmemiş olduğundan³³² gerek iç kaynaklardan gerek dış kaynaklardan yapılan sermaye artırımlarının TTK md.621/1'de aranan yeter sayılarla yapılması gerekir³³³. Bu hususta ayrıca sermaye azaltımının sermaye artırımından farklı olarak önemli kararlar

³²⁸ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1732.

³²⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1732a.

³³⁰ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.225; Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.90.

³³¹ Yedek akçe kavramı için bkz: İlbasmış, **Anonim Ortaklıklarda Gizli Yedek Akçeler**, s.315.

³³² Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.226.

³³³ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.226.

arasında sayılmamış olması hasebiyle, TTK md.621/1’de öngörülen yeter sayıların esas sermaye azaltımına tatbik edilmemesi gerekir³³⁴. Hal böyle olunca, sermaye azaltımı için gereken yeter sayının ne olduğu da ayrı bir tespiti gerektirir. Öğretide bir görüş, TTK md.592 hükmünde sermaye azaltımına ilişkin olarak anonim şirket hükümlerinin limited şirketlere kıyas yoluyla uygulanacağını düzenlendiğini; fakat anılan hükümde yapılan yollamanın yeter sayılara ilişkin olarak değil de sermaye azaltımı hakkında prosedüre ilişkin olduğunu, yeter sayılara ilişkin olarak (bir şirket sözleşmesi değişikliği teşkil ettiğine göre) TTK md.589 hükmünde öngörülen yeter sayıların tatbik edilmesi gerektiğini belirtmektedir³³⁵. Öte yandan diğer bir görüş ise TTK md.592 hükmünde yapılan yollamanın yalnızca sermaye azaltımı hakkında prosedüre ilişkin olduğu ve yapılan bu yollamanın yetersayıyı kapsamadığı yönünde bir işaret olmadığından hareketle yeter sayı açısından da TTK md.592 atfı sebebi ile TTK md.473/3 hükmünün, yani, TTK md.421/3 hükmünün uygulanması gerektiğinin savunulabileceğini; keza anonim şirketlerde de sermaye azaltımının sermaye artırımından çok daha ağır bir nisaba (sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyu) bağlanmış olmasının bu görüşü destekler nitelikte olduğunu belirtmektedir³³⁶.

Kanaatimizce, TTK md.592 hükmünde anonim şirketin esas sermayesinin azaltılmasına ilişkin hükümlere yapılan gönderme kapsamına yeter sayılara ilişkin kural dahil edilmemelidir. Keza esas sermayenin azaltılması, TTK’de “şirket sözleşmesinin değiştirilmesi” isimli ikinci bölüm altında yer alan “özel değişiklikler” başlığı altında konumlandırılmıştır. Şirket sözleşmesi değişiklikleri ise TTK md.589 hükmüne özel bir yeter sayı kuralına bağlanmış ve aynı hükümde TTK md.621 hükmünün saklı olduğu belirtilmiştir. Şu hâlde kanun koyucunun iradesinin, TTK md.621 hükmünde düzenlenen ve şirket sözleşmesi değişikliği teşkil eden özel kararlar hariç (ki bunlardan biri esas sermayenin arttırılmasıdır) diğer şirket sözleşmesi

³³⁴ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.360.

³³⁵ Pulaşlı, **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, s.1129; Yıldız, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku**, s.129.

³³⁶ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.361; ayrıca İTO’nun, limited şirketlerde toplantı ve karar nisaplarını yayınladığı internet sayfasında, sermayenin azaltılması için gerekli yeter sayının TTK md.592, md.473/3 ve md.421/3 gereğince sermayenin en az %75’ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyu olduğu belirtilmektedir: Erisim Adresi: https://www.ito.org.tr/documents/Ticaret-Sicil/onemli_bilgiler_ve_duyurular/ltd_nisap.pdf (Erişim Tarihi 14.06.2025).

değişikliklerine TTK md.589 hükmünde belirtilen yeter sayının tatbik edilmesi yönünde olduğu söylenebilir.

e. Rüçhan Hakkının Sınırlandırılması veya Kaldırılması

Rüçhan hakkı, pay sahibinin, yeni çıkarılan payları, mevcut paylarının sermayeye oranına göre öncelikle alma hakkı olarak tanımlanabilir³³⁷. Limited şirketlerde de genel kurul bir sermaye artırımı kararı aldığı³³⁸, TTK md.591 uyarınca şirket sözleşmesinde veya artırma kararında aksi öngörülmemişse, her ortak, esas sermaye payı oranında, esas sermayenin artırılmasına katılmak hakkını haiz olacaktır. Rüçhan hakkının sınırlandırılmasını düzenleyen TTK md.591/2 hükmü uyarınca genel kurulun sermaye artırımına ilişkin kararıyla, ortakların yeni payları almaya ilişkin rüçhan hakkı, ancak haklı sebeplerin varlığında sınırlandırılabilir veya tamamen kaldırılabilir. Anılan hükümde, işletmelerin, işletme kısımlarının, iştiraklerin devralınmaları ve işçilerin şirkete katılmaları haklı sebep örnekleri arasında sayılmış ve rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılması suretiyle hiç kimsenin haklı görülemeyecek şekilde yararlandırılamayacağı veya kayba uğratılamayacağı düzenlenmiştir³³⁹. İşte, genel kurulun rüçhan hakkının sınırlandırılmasına veya kaldırılmasına ilişkin kararı da TTK md.461/1 anlamında önemli bir karardır ve bu yönde bir karar, TTK md.591/2 hükmünde de açıkça belirtildiği gibi, TTK md.621/1'deki yeter sayılarla alınabilmektedir.

f. Şirket Merkezinin Değiştirilmesi

TTK md.576/1-a hükmü uyarınca, şirketin merkezinin bulunduğu yer limited şirket sözleşmesinde yer alması gereken zorunlu bir unsurdur. TTK'de bir limited şirketin merkezinin nerede olduğuna önemli sonuçlar bağlanmıştır. Örneğin limited şirketin genel kurulu kural olarak şirket merkezinin bulunduğu yerde toplanır (TTK md.617 yollamasıyla md.409/3) ve yine TTK md.636/2 hükmüne göre şirketin feshine, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi karar verir.

³³⁷ Koçak, **Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkı ile Bu Hakkın Sınırlandırılması, Kaldırılması ve Engellenmesi**, ss.7-9.

³³⁸ Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.481.

³³⁹ TTK md.461 hükmünün aksine, haklı sebebin örnekseme yolu ile sayılması esnasında TTK md.591 hükmünde "halka arz" zikredilmemiştir. Bu normaldir; keza limited şirketler SerPK uyarınca hukukumuzda halka arz olamamaktadır.

Şirket sözleşmesinde tek bir yer merkez olarak gösterilebilir³⁴⁰. Nitekim aksi yönde bir kabul, bir şirketin merkezinin nerede olduğuna bağlanan sonuçlar bakımından büyük sakıncalar doğuracaktır³⁴¹.

Şirket merkezinin değiştirilmesi, özü itibarı ile bir şirket sözleşmesi değişikliğidir³⁴². Şirket merkezinin değiştirilmesine ilişkin karar, TTK md.621/1 anlamında önemli kararlar arasında sıralandığından, buna ilişkin olarak TTK md.621/1’de aranan yeter sayılara uyulmak gerekir.

Bu başlık altında değinilmesi gereken önemli bir husus, TTK md.421/2-b hükmünde, anonim şirketlerde şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararların sermayenin tümünü oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oybirliğiyle alınabileceği düzenlenmişken, limited şirketler bakımından şirket merkezinin değiştirilmesi noktasında yurt içi – yurt dışı ayrımı yapılmamış olmasıdır. Kanun koyucunun anonim şirketlerin merkezinin değiştirilmesi noktasında böyle bir ayrıma açıkça gitmişken limited şirketlerin merkezinin değiştirilmesi bakımından yurt içi – yurt dışı ayrımına gitmemiş olması karşısında, limited şirket merkezini yurt dışına taşıyan kararların da tıpkı diğer merkez değişiklikleri kararları gibi TTK md.621/1’deki yeter sayılara uyularak alınması gerektiği savunulabilir³⁴³. Bununla beraber, günümüzde bir şirketin tabiiyetinin belirlenmesi noktasında hâkim olan

³⁴⁰ Doğan, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, s.98.

³⁴¹ Bu yönde bkz: Kalender, **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Yerinin Esas Sözleşmede Gösterilmesi**, s.216.

³⁴² Yargıtay, vermiş olduğu bir kararında, limited şirketin merkezi aynı sicil çevresinde kalmak kaydıyla, adresinin değiştirilmesinin bir şirket sözleşmesi değişikliği niteliği taşımadığını, dolayısıyla burada TTK md.620 hükmünün uygulanması gerektiğini belirtmiştir: Yargıtay 11 HD. 23.01.2020 tarih ve 2018-3413/693 sayılı kararı (Lexpera) (Erişim Tarihi: 22.06.2025). Bu uygulama, esasen Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın İçticaret 1995/1 sayılı Tebliğ’i ile benimsenmiş ve 2003/3 sayılı Tebliğ ile aynen devam ettirilmiştir. Ne var ki adı geçen bu son tebliğ, Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltmelerine ve Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişikliği İzne Tabi Anonim Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ ile yürürlükten kaldırılmıştır. Şu hâlde, aynı sicil çevresinde kalsa bile limited şirket adres değişikliklerinin bir şirket sözleşmesi değişikliği teşkil edip etmeyeceği tartışılır hale gelmişse de Yargıtay’ın aktardığımız kararı, yüksek yargının tutumunu göstermesi bakımından önemlidir. Çalışmamızın yapıldığı 2025 yılında, İTO sicil uygulamasında limited şirket adres değişikliklerinin müdürler kurulu kararı ile dahi yapılabildiği vakidir. Ayrıca, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın İçticaret 1995/1 sayılı Tebliğ’in hukuka uygunluğunun tartışılması noktasında bkz: Kendigelen, **Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın İçticaret 1995/1 sayılı Anonim ve Limited Şirketlerin Kuruluş ve Anasözleşme Değişikliği İşlemlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ’inin Hukuki Açidan Değerlendirilmesi**, ss.333-334.

³⁴³ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.363.

merkez yeri sistemi³⁴⁴ veya kuruluş yeri sistemi³⁴⁵ ilkeleri dikkate alındığında, limited şirketlerde şirket merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin genel kurul kararlarına ilişkin olarak TTK’de bilinçli olmayan bir kanun boşluğu olduğu, *de lege feranda* olarak bu tip bir kararın anonim şirketlere ilişkin TTK md.421/2’de olduğu gibi oybirliğine bağlanmasının gerektiği ileri sürülmüştür³⁴⁶.

g. Müdürlerin ve Ortakların, Bağlılık Yükümüne veya Rekabet Yasağına Aykırı Faaliyette Bulunmalarına Genel Kurul Tarafından Onay Verilmesi

Limited şirket ortaklarının şirkete karşı bağlılık (sadakat) yükümü, TTK md.613 hükmünde düzenlemiştir. Anılan hükme göre ortaklar, şirket sırlarını korumakla yükümlü olup bu yükümlülük şirket sözleşmesi veya genel kurul kararıyla kaldırılamayacaktır. Hükümün ikinci fıkrasına göre ise ortaklar, şirketin çıkarlarını zedeleyebilecek davranışlarda bulunamazlar. Hükümde buna örnek olarak ortakların kendilerine özel bir menfaat sağlayan ve şirketin amacına zarar veren işlemler yapamayacakları örnek verilmiş; TTK md.612/3 cümle 3 hükmünde ise şirket sözleşmesiyle, ortakların, şirketle rekabet eden işlem ve davranışlardan kaçınmak zorunda olduklarının öngörülebileceği belirtilmiştir.

Ortakların rekabet yasağı rejiminin tersine, şirket müdürleri TTK md.626/2 hükmü uyarınca, şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemiş veya diğer tüm ortaklar yazılı olarak izin vermemişse kanuni olarak bir rekabet etmeme yükümü altındadır. Şirket sözleşmesi ortakların onayı yerine ortaklar genel kurulunun onay kararını da öngörebilir (TTK md.626/2).

TTK md.613/1 ve TTK md.626/2 hükümlerine dikkat edilecek olursa, ortakların ve müdürlerin sır saklama yükümünün kaldırılamayacağı anlaşılmaktadır³⁴⁷. Öte

³⁴⁴ Kırca/Çelik/Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. I*, s.78

³⁴⁵ Moroğlu, *Anonim Ortaklıkların Tabiyeti ve Tanınması*, s.502

³⁴⁶ Biçer/Hamamcıoğlu, *Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar*, s.363; ayrıca, şirket merkezinin yurt dışına taşınması noktasında limited şirketlerde de (TTK md.421/2-b hükmünden kıyasla) sermayeyi temsil eden tüm ortakların oybirliğine gereksinim duyulacağını gösteren tablo için bkz: Kendigelen/Zengin, *Yargıtay’ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi*, s.89.

³⁴⁷ Limited şirket ortağına getirilen geniş bilgi alma hakkı düşünüldüğünde (bkz. ve inc. TTK md.614) limited şirket ortağının sır saklama yükümünün daha da fazla anlam kazandığına ilişkin bkz: Akbay, *Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*, s.228 ve ayrıca

yandan ortakların ve müdürlerin sır saklama yükümü dışında kalan sadakat (bağlılık) yükümüne aykırı faaliyetlerde bulunulmasına ise izin verilebilecektir. İşte, eğer rekabet yasağı ya da sadakat (bağlılık) yükümüne aykırı faaliyetlerde bulunulması şirket sözleşmesi ile genel kurul kararına bağlanmışsa³⁴⁸ (TTK md.613/4 c.2 ve TTK md.626/2 c.2), bu karar TTK md.621/1 hükmünde belirtilen yeter sayılara uyularak alınması gereken bir önemli karar olacaktır. Bu genel kurul oylamasında, rekabet yasağı ya da sadakat yükümü kaldırılacak olan ortağın oy hakkından yoksun olduğunu da unutmamak gerekir (TTK md.619/3).

h. Bir Ortağın Haklı Sebep ile Ortaklıktan Çıkarılması İçin Mahkemeye Başvurulması ve Bir Ortağın Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebepden Ötürü Şirketten Çıkarılması

Evvelce, özünde bir sermaye şirketi olan limited şirketlerin şahsiliği unsuru da barındırdığından bahsetmiştik. Bu cümleden olarak limited şirket ortakları arasındaki ilişkinin, örneğin anonim şirketin ortaklarına nazaran, daha güçlü ve sıkı bir ilişki olduğu söylenebilir³⁴⁹. Ortaklar arasındaki bu sıkı ilişki, olumlu işlediğinde ticari başarıları beraberinde getirebilirken, olumsuz işlediğinde ise şirket bakımından zararlı sonuçlara yol açabilir. Bu sebepten ötürü TTK, limited şirket ortaklarının şirketten ayrılmasını mümkün kılmıştır. Limited şirketten ayrılmanın temelde üç şekilde³⁵⁰

limited şirket müdürlerinin sır saklama yükümünün kaldırılamayacağı, giderek, görevleri sona erdikten sonra dahi devam edeceği yönünde bkz: Yıldırım, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu**, s.71.

³⁴⁸ Şayet şirket sözleşmesi ile bu hususlar genel kurul kararına bağlanmamışsa, TTK md.626/2 anlamında bütün ortakların yazılı izni; TTK md.613/4 anlamında ise geri kalan bütün ortakların yazılı izni gerekecektir.

³⁴⁹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.229.

³⁵⁰ Limited şirketlerde şirketten çıkarılma sonucunu doğuracak diğer bazı hallerin, TTK md.141/2 uyarınca birleşmeye katılan şirketlerin birleşme sözleşmesinde, birleşen şirketin ortalarına sadece ayrılma akçesinin verilmesini öngördüğü durum, TTK md.202/1-b hükmü uyarınca şirketler topluluğunda hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması durumunda veya TTK md.202/2 hükmü uyarınca bağlı şirket bakımından açıkça anlaşılabilir haklı bir sebebi bulunmayan, birleşme, bölünme, tür değiştirme, fesih, menkul kıymet çıkarılması ve önemli esas sözleşme değişikliği gibi işlemlerde hâkimin istem üzerine veya resen, somut olayda hakkaniyete uygun düşecekse, zarara uğratılan bağlı şirketi tazmin yerine, davacı pay sahiplerinin paylarının hâkim şirket tarafından satın alınmasına hükmetmesi hali, TTK md.208 hükmü uyarınca şirketler topluluğunda hakim şirketin bir başka sermaye şirketinin (mesela bir limited şirketin) paylarının ve oy haklarının en az yüzde doksanına sahip olması durumunda, azınlığın şirketin çalışmasını önlemesi, dürüstlük kurallarına aykırı davranması, fark edilir sıkıntı yaratması veya pervasızca davranması şartına bağlı olarak hakim şirketçe azınlık paylarının satın alınması suretiyle limited şirket ortağının çıkarılması, TTK md.636/3 hükmü tahtında, bir ortağın haklı sebebin varlığı halinde limited şirketin feshini dava etmesi durumunda mahkeme tarafından davacının çıkarılmasına karar verilmesi suretiyle çıkarılma olduğu söylenebilir.

vücut bulacağı belirtilebilir. Bunlar, hisseleri devretmek sureti ile ortaklıktan ayrılma, ortaklıktan çıkma ve nihayet ortaklıktan çıkarılmadır.

TTK md.621/1’de önemli kararlar arasında sayılan husus, şirketten çıkarılmaya ilişkindir. Çıkarılma/çıkarma müessesesinde limited şirket ortağı, şirket sözleşmesinde öngörülen bir sebepten ötürü bir genel kurul kararı ile şirketten çıkarılmakta veya haklı sebebin varlığı halinde çıkarılmasına ilişkin olarak mahkemeden istemde bulunmaktadır. Çıkarma müessesesine ilişkin kurallar TTK md.640’ta hükme bağlanmıştır. TTK md.640 hükmüne göre şirket sözleşmesinde, bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler öngörülebilecek ve ayrıca şirketin istemi üzerine ortağın mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak şirketten çıkarılması mümkün olabilecektir.

Bir ortağın şirketten çıkarılmasına ilişkin özel sebepleri gösteren hükümler, şirket sözleşmesinde öngörülmesi şartı ile bağlayıcı olur (TTK md.577/1-l). Bu sebeplerin açık olarak tanımlanmaları gerektiği, şüpheden uzak olmaları gerektiği ve genel çıkma sebeplerine izin verilmemesi gerektiği belirtilmektedir³⁵¹. Şirket sözleşmesinde yer alan bir çıkma sebebine dayanılarak şirket ortağının çıkarılması bir genel kurul kararı ile olur. TTK md.616/2-f hükmü uyarınca bu genel kurulun devredilmez bir yetkisidir. Genel kurulda böyle bir karar alınması için TTK md.621/1’deki yeter sayılara uyulması gerekir. Bu kararın (özellikle de iki ortaklı limited şirketlerde) alınmasına ilişkin olarak tartışılan hususların ayrı bir başlık altında incelenmesinin faydalı olacağını düşündüğümüzden, meseleye ilişkin açıklamalarımız için ilgili başlığa atıf yapıyoruz³⁵².

TTK md.621/1-h hükmünde bahsedilen bir diğer hal ise, çıkarılma için mahkemeden istemde bulunulması, yani bu uğurda dava açılması halidir. Bir ortağın şirketten bu yolla çıkarılması için haklı sebebin varlığı gerekir. Haklı sebebin, ilgili ortağın şirkette kalmasının diğer ortaklar bakımından çekilmez bir hal doğurması gerektiği; fakat öte yandan haklı sebebin oluşması için ilgili ortağın kusurunun şart olmadığı kabul edilmektedir³⁵³. TTK md.616/1-h hükmü uyarınca bir ortağın şirketten

³⁵¹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.231 ve orada dipnotta adı geçen yazarlar.

³⁵² Bkz: Bölüm II.A.2.h).

³⁵³ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.908.

çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması genel kurulun devredilmez bir yetkisidir. Bu uğurdaki genel kurul kararının da TTK md.621/1’de öngörülen yeter sayılarla alınması gerekir.

Bir ortağın şirketten çıkarılması için açılacak davada, davacı taraf şirket (yoksa ortaklar değil) davalı taraf ise bizzat çıkarılmak istenen ilgili ortak olmalıdır. Gelgelelim iki kişilik limited ortaklıklarda, davacı sıfatının, limited şirkette değil de çıkarılmak istenen haricindeki diğer ortakta olup olmadığı meselesi doktrinde tartışmalara meydan vermiştir. Doktrindeki bir görüş, iki ortaklıklı limited şirketlerde, TTK md.621/1 anlamında alınan bir genel kurul kararına gerek olmaksızın, bir ortağın haklı sebebe dayanarak diğer ortağın şirketten çıkarılması için doğrudan dava açabileceğini, keza çıkarma davasının konusunun bizzat iki ortak arasında bir mesele olduğunu, şirketin bu manada herhangi bir rolü olmadığını, açılacak davanın *actio pro socio* davası olduğunu savunmuştur³⁵⁴. Daha da ileri giden bir görüş, iki kişilik limited şirketlerde bu manada bir kanun boşluğu bulunduğunu, keza TTK md.621/1 hükmü karşısında iki ortaklı limited şirketlerde haklı nedenle çıkarma noktasında bir genel kurul kararı alınmasının fiilen mümkün olmadığını, kanunun şirket ortaklarına tanıdığı hakkın işlevsel olması için belirli bir sermaye dağılımı kompozisyonuna ihtiyaç duyulmasının hukuk mantığına uygun düşmeyeceğini, bir ilkenin hayata geçmesini sağlamak için öngörülen hukuk kurallarının uygulanma kabiliyetinin, hayattaki tesadüflere bağlı olmaması gerektiğini, bu nedenle eşit sermaye dağılımına sahip iki kişilik limited şirketlerde, TMK md.1 hükmünün hakime verdiği hukuk yaratma yetkisinden de yararlanılarak, genel kurul kararına gerek olmaksızın bir ortağın diğerine karşı haklı sebeple çıkarma davasını doğrudan açabileceğinin kabul edilmesi gerektiğini savunmuştur³⁵⁵.

Bizim de katıldığımız diğer bir görüş ise, bu hususta herhangi bir kanun boşluğundan bahsetmenin mümkün olmadığını, keza ilgili kuralın şirketteki ortak sayısından bağımsız olarak tesis edildiğini, bunun kanunların genelliği ilkesine uygun bir düzenleme olduğunu, kaldı ki bütün iki kişilik limited şirketlerde genel kurulun

³⁵⁴ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, ss.907-908

³⁵⁵ Aker, **Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sıfatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebeple Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler**, ss.104-106; benzer yönde bkz: Bahtiyar, **İki Kişilik Limited Ortaklıkta Haklı Sebeple Çıkma Davası ve Yargıtay Kararları**, ss.114-115.

TTK md.621/1 anlamında çıkarma kararı alamayacağını söylemenin de mümkün olmadığını, örneğin sermaye yapısı %90-%10 gibi dağılımlara sahip şirketlerin ilgili genel kurul kararını alabileceğini, hatta bir ortağın yalnızca esas sermayenin salt çoğunluğunu temsil ettiği durumlarda dahi diğer ortağın genel kurula katılmadığı ihtimallerde (ve kanaatimizce benzer halde diğer ortak toplantıya katılsa bile oyda imtiyazın yeterli kuvvette olduğu hallerde) de ilgili genel kurul kararının alınabileceğini, TTK md.621/1’de anılan yeter sayının sağlanamama halinin yalnızca iki kişilik değil, daha fazla sayıda ortaklı limited şirketler bakımından da söz konusu olabileceğini, meselenin yalnızca çıkarma davası bakımından da değil, TTK md.621/1’deki diğer hallerde de aynı şekilde işlediğini, kanun koyucunun, TTK md.621/1’deki yeter sayı ile genel kurul iradesinin ortaya koyulamadığı hallerde, (özellikle de haklı nedenle ortaklıktan çıkma ve haklı nedenle fesih imkanının varlığı da düşünüldüğünde) bir ortağa çıkarma davası açma hakkının bilinçli olarak tanınmadığını belirtmiştir³⁵⁶. Kanaatimizce de sermayeye katılım oranları eşit (veya TTK md.621/1 anlamında gerekli yeter sayının ortaklardan biri bakımından sağlanamayacağı kadar dengeli) olduğu hallerde, bir ortağın diğeri aleyhine çıkarma davası açamaması sermaye şirketlerinin yapısı gereği kanun koyucu tarafından bilinçli olarak mümkün kılınmamıştır. Hele ki kanunun açık lafzı ve ilgili ortağın haklı nedenle şirketten çıkma davası açmasının ve haklı nedenle fesih davası açmasının (özellikle de bu son halde TTK md.636/3 anlamında mahkemenin “*duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüm*” olarak fesih yerine davacı dışındaki diğer ortağın şirketten çıkarılmasına karar verebilmesinin) mümkün olduğu gözetildiğinde, ortada bir kanun boşluğu olduğundan bahsedilememelidir.

Nitekim Yargıtay’ın yerleşik içtihadı da söze konu hallerde aktif husumet ehliyetinin bir ortakta değil, bizzat şirkette olduğu ve bu manada da TTK md.621/1 anlamında alınmış bir genel kurul kararının dava şartı olduğu yönündedir³⁵⁷.

³⁵⁶ Dural, **İki Ortaklı Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarma Davasında Ortağın Davacı Sıfatı ve Yargıtay Uygulaması**, ss.418-420.

³⁵⁷ Bkz. Yargıtay 11 HD’nin 12.04.2017 T. ve 2015-14096/2069 sayılı; 02.03.2020 T. 2019-3746/2206 sayılı; 13.12.2017 T. ve 2016-4753/7190 sayılı; 11.07.2024 T. ve 2023-3001/5817 sayılı kararları (Kazancı) (Erişim Tarihi: 08.07.2025).

i. Şirketin Feshi

TTK md.636 hükmünde, bir limited şirketin sona erme sebepleri düzenlenmiştir. Bunlar, şirket sözleşmesinde öngörülen sona erme sebeplerinden birinin gerçekleşmesi, genel kurul kararı, iflasın açılması ve kanunda öngörülen³⁵⁸ diğer sona erme halleridir. Hükümde düzenlenen sona erme hallerinden biri de genel kurul kararı ile şirketin feshine karar verilmesidir. Genel kurulun devredilmez bir yetkisi³⁵⁹ olan fesih kararı, genel kurul tarafından her zaman alınabilecek; bu kararın alınması için haklı bir sebep olması şartı da aranmayacaktır³⁶⁰.

Limited şirketin feshine ilişkin genel kurul kararının TTK md.621/1'de öngörülen yeter sayılarla alınması gerekir. Şirketin feshine ilişkin genel kurul nisabının, anonim şirketlerin genel kurul kararında feshinde aranan sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyundan daha hafif olduğu söylenebilir³⁶¹.

(4) Bir Ortağın Şirketten Çıkarılma Sebeplerinin Sonradan Şirket Sözleşmesine Konulabilmesine Dair Sözleşme Değişikliği İçin Aranan Yeter Sayı

Çıkarma, bir limited şirket ortağının iradesi aranmaksızın kendisinin ortaklık sıfatının elinden alınmasıdır³⁶². TTK md.640/1 hükmüne göre şirket sözleşmesinde, bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler öngörülebilir. Bir limited şirket ortağının çıkarılma sebeplerinin şirket sözleşmesinde öngörülebileceği açıkça belirtilmiş olduğuna göre, şirket sözleşmesinde belirtilmeyen bir sebepten ötürü genel kurul kararı ile bir ortak şirketten çıkarılamamalıdır³⁶³. Ayrıca şirket sözleşmesinde belirlenecek çıkarma sebeplerinin yeterli açıklıkta olması, kötüye kullanımların önüne geçmek bakımından gereklidir.

Çıkarma sebepleri henüz şirket kuruluşunda şirket sözleşmesinde öngörülebilecekleri gibi, daha sonradan da şirket sözleşmesine koyulabilirler. Fakat

³⁵⁸ Bkz. ve inc. TTK md.644 yollaması ile TTK md.353.

³⁵⁹ Bkz. TTT md.616/1-i.

³⁶⁰ Bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.232 ve orada dipnotta adı geçen yazarlar.

³⁶¹ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.368.

³⁶² Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.898.

³⁶³ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.899.

bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair sözleşme değişikliği TTK md.621/3 hükmü ile özel bir yeter sayıya bağlanmıştır. TTK'nin kabul edilen ilk metninde yer almayan fakat 2013 yılında 6495 sayılı Kanun ile TTK md.621'e eklenen TTK md.621/3 hükmüne göre bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair sözleşme değişikliği, şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların genel kurul toplantısında oy birliği ile karar almasıyla mümkün olur.

Görüleceği üzere kanun koyucu, şirket sözleşmesinin değiştirilmesi suretiyle çıkarma sebeplerinin öngörülmesini, mümkün olan en ağır yeter sayıya bağlamıştır. Bunun ardında yatan düşünce, çoğunluğun daha sonradan şirket sözleşmesi değişiklikleri yaparak azınlığı şirketten çıkarmasının engellenmek istenmesidir³⁶⁴. Gerçi şirket sözleşmesinde sonradan öngörülecek çıkarılma sebeplerinin salt belirli ortaklara yönelik olarak getirilmesinin hem TBK md.27 hükmüne hem de eşit işlem ilkesine aykırı olacağı, sübjektif nitelik taşımaları ve iyi niyet kurallarına aykırı olması sebebi ile iptale veya butlana konu olabileceği düşünülebilir. Bu bağlamda da limited şirketin mevcut azınlık ortaklarının TTK md.621/3 hükmündeki korumaya (zaten TTK'nin metninin ilk haliyle de) muhtaç olmadıkları söylenebilir³⁶⁵.

Ayrıca TTK md.621/3 hükmünün lafzının kusursuz olduğundan bahsetmek de güçtür. Bir kere genel kurul toplantısında bir ortağın oy kullanabilmek için bizatihi olarak toplantıya gelmesi şart olmadığına göre, TTK md.621/3'te geçen ifadenin “ortakların veya temsilcilerinin oybirliği ile” şeklinde kaleme alınması daha isabetli olurdu³⁶⁶. Ayrıca, hükmün lafzı, “şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların” oy birliğinden bahsettiği için, sanki oy hakkının donduğu gibi hallerde, TTK md.621/3 anlamında bir genel kurul kararının alınması mümkün değilmiş gibi bir izlenim oluşturulmaktadır ki bunun isabetsiz olduğu söylenebilir³⁶⁷.

TTK md.621/3'te bahsedilen önemli karar (bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair sözleşme değişikliği

³⁶⁴ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.899.

³⁶⁵ Bu husustaki değerlendirmeler için bkz. Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, ss.229-230.

³⁶⁶ Bu konuda bkz. ve karşı. TTK md.418.

³⁶⁷ Bu konuda bkz. Bölüm II.B.7.c).

yapılması) ile TTK md.621/1-h hükmünde bahsedilen önemli karar (bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması) farklı yeter sayı kurallarına bağlandığından, bunların birbirleri ile karıştırılmaması önem arz eder.

Ayrıca belirtmek gerekir ki şirket sözleşmesinde halihazırda öngörülmüş çıkarılma sebeplerinin sınırlandırılması veya kaldırılması noktasında da şirket sözleşmesi değişikliklerine ilişkin TTK md.589'da aranan yeter sayı gerekli ve yeterli olacaktır³⁶⁸.

d) Şirket Sözleşmesi ile Yeter Sayıların Düzenlenmesi

(1) Genel Olarak

TTK'de belirlenen yeter sayı normlarının şirket sözleşmesi ile değiştirilmesi, kanundaki yeter sayı normlarından iradi olarak bir ayrılma teşkil eder³⁶⁹. Yeter sayıların düzenlenmesi noktasında, yeter sayı normlarının pay ve payda unsurlarından oluştuğu akla getirilebilir. Limited şirketler özelinde, bu iki unsurdan herhangi birinin değiştirilmesinin ve ayrıca kanunen öngörülmemiş bir toplantı yeter sayısı kuralının getirilmesinin yeter sayıların değiştirilmesi manasına geleceği söylenebilir³⁷⁰. Örneğin paydanın genişletilmesi (toplantıda temsil edilen oyların değil de şirketteki bütün oyların payda olarak alınması gibi), normda aranan oranın (payın) değiştirilmesi (toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğunun değil de nitelikli başka bir çoğunluğunun aranması gibi) veya bunların bir karmasının yapılması gibi farklı çeşitlerde yeter sayı değişiklikleri yapılabilir³⁷¹. Çalışmamızda belirtildiği üzere, limited şirketlerde olağan kararlar bakımından bir toplantı yeter sayısı öngörülmesi de mümkündür³⁷². Getirilecek bu toplantı yetersayısı sadece ilk toplantıda aranabileceği gibi sonraki toplantılar için de zorunlu tutulabilir³⁷³. Şirket sözleşmesi ile olağan

³⁶⁸ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.229.

³⁶⁹ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.353.

³⁷⁰ Bu örnekler arasında bir de emredici hükümler ilkesi doğrultusunda evvelce şirket sözleşmesine getirilmiş bir yeter sayı normunun şirket sözleşmesinden tamamen kaldırılması zikredilebilir.

³⁷¹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.236.

³⁷² Bkz. Bölüm II.A.1.b).

³⁷³ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.350.

kararlar için bir toplantı yeter sayısı aranmasının, dolaylı olarak yeter sayıların değiştirilmesi sonucunu doğurduğu söylenebilir.

Şirket sözleşmesi ile, kanuni yeter sayı normlarına ek olarak, farklı esas sermaye payları gruplarından en az birinin, %100'ünün veya belirli bir yüzdesinin karar yönünde olumlu oy kullanmasını veya toplantıya katılmasını şart koşturmak sureti ile yeter sayıların ağırlaştırılması fikri de akıllara gelebilir. Kanaatimizce, bu yönde düzenlemelerin geçerliliği, sermaye şirketlerine hakim olan çoğunluk ilkesine mutlak suretle aykırılık oluşturup oluşturmadığı³⁷⁴, emredici hükümlere ilişkin TTK md.579 hükmüne aykırılık oluşturup oluşturmadığı³⁷⁵, imtiyaz olarak addedilip³⁷⁶ addedilemeyeceği³⁷⁷, imtiyaz olarak addedilecekse oy hakkında bir imtiyaz mı yoksa kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkı (TTK md.478/2)³⁷⁸ kapsamında mı değerlendirileceği, limited şirketlerde oy hakkında imtiyaza ilişkin üst sınırlar öngören TTK md.618/2 hükmünün dolanılması anlamına gelip gelmeyeceği³⁷⁹, veto hakkının niteliği³⁸⁰ kapsamlarında bir değerlendirmeye tabi tutulmalı ve bu tip hükümlerin geçerli olup olmayacağını saptamak adına, her bir genel kurul kararı bakımından oyda imtiyazın sınırlamaları başta olmak üzere ilgili düzenlemelerin emredici hükümlere ve anıların ilkelere uygun olup olmadıkları değerlendirilmelidir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, kanunda belirlenen yeter sayıların şirket sözleşmesi ile değiştirilebilmesi için kanunun buna cevaz vermesi gerektiği de unutulmamalıdır. Keza anonim şirketlere ilişkin TTK md.340 hükmünün limited şirketlerdeki izdüşümü olan “emredici hükümler” başlıklı TTK md.579 hükmüne göre şirket sözleşmesi, TTK’de limited şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak buna açıkça cevaz verilmişse sapabilecektir. Bir yeter sayı normundan sapmanın ise yeter sayı normunun ağırlaştırılması (zorlaştırılması) veya hafifletilmesi (kolaylaştırılması, hatta,

³⁷⁴ Bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.401.

³⁷⁵ Gerçi böyle bir düzenlemenin TTK md.577/1-ı anlamında “genel kurulda karar almaya, oy hakkına ve oy hakkının hesaplanmasına ilişkin kanuni düzenlemelerden ayrılan hükümler”den sayılacağı savunulabilir.

³⁷⁶ eTK döneminde bu yönde bkz: Altay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler**, s.498.

³⁷⁷ Bkz: Kendigelen, **Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz**, s.302.

³⁷⁸ Bkz: Veziroğlu, **Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları**, s.410.

³⁷⁹ Aynı yönde anonim şirketler bakımından bkz: Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.316.

³⁸⁰ Bkz: Bölüm II.B.5.a).

kaldırılması) şeklinde vuku bulabileceği söylenebilir. Şimdi çalışmamızın devamında, şirket sözleşmesi ile kanunda belirlenmiş yeter sayı normlarının değiştirilmesi meselesini, yeter sayıların ağırlaştırılması ve hafifletilmesi olarak iki farklı başlık altında incelemeye geçmeden evvel, az önce yukarda zikrettiğimiz emredici hükümler ilkesi noktasında birkaç ön açıklıma yapmayı da faydalı görüyoruz.

TTK md.579 hükmünde geçen *sapma* ifadesinin, kanunda belirlenenden farklı bir düzenleme yapılması anlamına geldiği noktasında pek duraksama yoktur³⁸¹. Duraksamaya daha çok sebebiyet veren bir nokta, “*açıkça sapmaya izin verme*” kavramından ne anlaşılabileceği olabilir. Bir görüşe göre³⁸² bu kavramdan, salt hükmün yazımından yapılacak şekli bir değerlendirme neticesinde hüküm lafzında sapmaya lafzen izin verilmesi anlaşılmalıyken; diğer bir görüşe göre ise maddenin lafzından “sapabilme” imkanının açıkça anlaşılmadığı durumlarda dahi amaca uygun düşen, metodoloji öğretisine aykırı olmayan, tatmin edici gerekçelere dayanan, sonuçları adil olan ve menfaatler dengesini gözetten bir yorumla sapabilmenin haklılık kazandığı varsayımlar “*açıkça sapmaya izin verme*” kavramı kapsamında değerlendirilmelidir³⁸³. Kanaatimizce bu tartışma limited şirket genel kurulunda uygulanacak yeter sayı normlarının şirket sözleşmesi ile değiştirilmesi noktasında büyük bir önemi haizdir; keza çalışmamızın devamında da görüleceği üzere limited şirketlere ilişkin yeter sayı normlarında, şirket sözleşmesi ile kanuni normlardan sapmaya izin verildiği; fakat sapmanın yönünün ne olabileceğinin yer yer netleştirilmediği rahatlıkla belirtilebilir. Dolayısıyla yeter sayı normlarından sapmanın mümkün olup olmadığı, eğer mümkünse sapmanın hangi yönde/yönlerde olabileceğinin saptanabilmesi için kanun koyucunun yeter sayı normlarını getirirken akılda tuttuğu veya en azından tutmasının bekleneceği bazı saiklerden bahsetmek gerekir.

Kanun koyucular, bilhassa sermaye şirketlerinde yeter sayı kuralları tesis ederken, farklı çıkarlar arasında bir denge kurmak ister. Bu cümleden olmak üzere,

³⁸¹ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.354-355 ve orada dipnotta adı geçen yazarlar.

³⁸² Bahtiyar, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi**, ss.71-72.

³⁸³ Bkz: TTK md.579 ile özdeş sayılabilecek TTK md.340 hükmünün gerekçesi; bu konuda ayrıca bkz: Karasu, **Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi**, s.47.

kanun koyucuların bir yandan sermaye şirketlerindeki sermaye demokrasisine zarar vermemek, kimi zaman azınlığın kimi zaman ise çoğunluğun öteki üzerindeki zorbalığına mahal bırakmamak ve şirketin faaliyetlerinin (hatta hukuki varlığının) devam edebilmesi için kararların mümkün mertebe kolay alınabilmesi sağlamak adına hafif yeter sayı normları getirirken; diğer yandan hukuk politikası gereği mühim kabul ettikleri hususlarda, kararların kolayca alınarak şirketin tehlikeli istikametlere yönelmesinin önüne geçmek gibi amaçlarla ağır yeter sayı normları düzenledikleri ifade edilebilir³⁸⁴. Bu minvalde belirtmek gerekir ki yeter sayı hükümlerinin ağırlaştırılmasının, çoğunluğun sesini yükseltmek ve şirketin istenmeyen yönlere sürüklenmesini zorlaştırmak uğruna, bir takım ortakların iyi niyetle veyahut kötü niyetle toplantılara katılmamak ya da makul gerekçeleri olmaksızın kararlar aleyhinde oy kullanmak suretiyle şirkette tıkanmaların oluşması risklerine zemin yaratabileceği; yeter sayı hükümlerinin hafifletilmesinin ise azınlığın şirket üzerindeki gücünü arttırarak sermaye demokrasisine darbe vurabileceği, giderek, önemli kabul edilebilecek bir takım kararların tabiri caizse haddinden daha kolayca alınmasının yolunu açarak şirketi istenmeyen istikametlere götürebileceği, dolaylı olarak şirketin istikrarına sekte vurmasına zemin yaratabileceği malumdur. İşte, kanun koyucuların, yukarıda ifade etmeye çalıştığımız bütün bu hususları da nazara alarak yeter sayıları ideal bir denge kuracak şekilde belirlemesi doğal hukukun bir isteridir.

(2) Şirket Sözleşmesi ile Yeter Sayıların Ağırlaştırılması

a. Olağan Yeter Sayılar Bakımından

Limited şirketler bakımından olağan yeter sayıları düzenleyen TTK md.620 hükmünden, şirket sözleşmesi ile maddede belirtilen olağan yeter sayılardan sapmanın mümkün olduğu açıkça anlaşılmaktadır³⁸⁵. Keza TTK md.620 hükmünde, “şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde” seçim kararları dâhil, tüm genel kurul kararlarının, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınacağı öngörülmüştür. TTK md.579 anlamında aranan “sapma” imkânı, TTK md.620 hükmünde yön belirtilmeksizin³⁸⁶ kaleme alınmışsa da kanuni yeter sayı hükümlerinin

³⁸⁴ Bütün bu hususlarda bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.339.

³⁸⁵ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.236.

³⁸⁶ Oysa karşı: kanuni yeter sayı hükümlerinin yalnızca “ağırlaştırılabilmesi” yönünde sapma imkânı tanıyan TTK md.418/1.

hafifletilmesine ilişkin tartışmalara çalışmamızın ilgili başlığında³⁸⁷ yer vereceğimiz için, burada yalnızca TTK md.620 hükmündeki sapma imkanının yeter sayının ağırlaştırılması yönünde mümkün olduğunun duraksanmadan kabul edildiğini belirtelim³⁸⁸.

Evvelce de değindiğimiz üzere bilhassa olağan kararlar bakımından şirket sözleşmesi ile çok yüksek eşikli yeter sayıların öngörülmesinin, şirketin karar almasını engelleme riski olduğu da bir gerçektir³⁸⁹. Bu anlamda şirket sözleşmesinde olağan kararlara ilişkin yeter sayılar ağırlaştırılacaksa, yeter sayıların makul olarak belirlenmesi gerektiği söylenebilir.

Burada bir de olağan kararlara ilişkin yeter sayıların ağırlaştırılmasının -ki bu hiç kuşkusuz bir şirket sözleşmesi değişikliğidir- hangi yeter sayılarla yapılacağı sorusu üzerinde durmak gerekir ki bu hususta akla ilk gelebilecek hüküm TTK md.621/2 hükmü olabilir. TTK md.621/2’de kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap aranıyorsa, bu nisabı daha da ağırlaştıracak şirket sözleşmesi hükümlerinin, ancak şirket sözleşmesinde öngörülecek çoğunlukla kabul edilebileceği hükme bağlanmıştır. Anılan hükmün lafzı dikkate alındığında, hükmün yalnızca *“kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap aranıyorsa”* uygulama alanı bulacağı anlamı çıkmaktadır. Öte yandan maddenin lafzından, ağırlaştırılmamış, olağan yeter sayıların şirket sözleşmesi ile ağırlaştırılması noktasında, şirket sözleşmesinde öngörülmesi planlanan çoğunluğa gerek olmadığı anlamı çıkmaktadır. Bir başka deyişle, TTK md.621/2 hükmünün lafzından, TTK’de limited şirketlerin genel kurul kararlarına uygulanacak yeter sayı hükümlerinden ağırlaştırılmış nisap içeren kuralların (mesela şirket sözleşmesi değişikliğine ilişkin TTK md.589 hükmü veya önemli kararlara ilişkin TTK md.621/1 hükmü) TTK md.621/2 de bahsedilen yeter sayıyla değiştirileceği anlaşılırken, TTK md.621/2 hükmünde, olağan kararlara ilişkin TTK md.620’de öngörülen yeter sayının ağırlaştırılması noktasında uygulanacak yeter sayı bakımından bir düzenleme getirilmemektedir. TTK md.621/2 bu anlamda bilhassa mehzadaki düzenleme ile

³⁸⁷ Bkz: Bölüm II.A.2.d)(3).

³⁸⁸ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.350; Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.235; Yıldız, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku**, s.227.

³⁸⁹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.235.

örtüşmemesi sebebiyle öğretilde eleştirilmiştir³⁹⁰. Gerçekten de İsvBK md.808b/2 hükmü, “*les dispositions statutaires qui prévoient pour certaines décisions une plus forte majorité que celle prévue par la loi ne peuvent être adoptées, modifiées ou abrogées qu’à la majorité prévue*” demekle TTK md.621/2’de bahsedilen durum noktasında ağırlaştırılmış nisap / ağırlaştırılmamış nisap ayrımı yapmayan bir lafza sahiptir. Bir başka anlatımla İsviçre hukukunda, şirket sözleşmesindeki her türlü nisabın ağırlaştırılması noktasında kural aynıdır. Hal böyle olunca, TTK md.620 anlamında olağan genel kurul kararlarına ilişkin yeter sayıların ağırlaştırılmasında tatbik edilecek yeter sayıların ne olduğun tespiti, bir yorum faaliyetini gerekli kılmaktadır.

Bu noktada ya TTK md.621/2’nin lafzına sıkı sıkıya bağlı kalınarak, ağırlaştırılmış bir nisap teşkil etmeyen TTK md.620 hükmünde öngörülen yeter sayıların ağırlaştırılması için bunun bir şirket sözleşmesi değişikliği teşkil ettiği ve ilgili hükümde saklı tutulan TTK md.621 hükmü kapsamında olmadığı gerekçeleri ile TTK md.589 hükmündeki yeter sayı uygulanacak ya da TTK md.621/2 hükmü mehzazına uygun olarak anlaşılarak TTK md.620’de öngörülen yeter sayıların ağırlaştırılması için de şirket sözleşmesinde öngörülmesi planlanan yeter sayı uygulanacaktır. Öğretilde Akbay³⁹¹, TTK md. 621/2 hükmünün lafzının bir çeviri hatası olduğunu, hükmün mehzaz kanuna uygun olarak yorumlanması gerektiğini ileri sürmektedir. Öte yandan öğretilde ayrıca TTK md.621/2 hükmünün açık lafzı ve TTK md.589 düzenlemesi karşısında TTK md.620 hükmünde öngörülen karar yeter sayısının ağırlaştırılabilmesi için yapılacak şirket sözleşmesi değişikliklerinde, TTK md.589’da belirtilen yeter sayının uygulanması gerektiği³⁹²; kanun koyucunun bilinçli bir tercihle İsvBK md.808b hükmünden ayrıldığı, bu sebeple de TTK md.621/2 hükmünün yalnızca belli konularda kanunun ağırlaştırılmış yeter sayı öngördüğü durumlarda uygulanmasının gerektiği, TTK md.620’deki olağan yeter sayının şirket sözleşmesinde yapılacak bir değişiklik ile ağırlaştırılması için ise TTK md.589

³⁹⁰ Bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.236.

³⁹¹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.237.

³⁹² Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.352.

hükmündeki genel sözleşme değişikliği yeter sayısının tatbik edilmesi gerektiği de savunulmuştur³⁹³.

Kanaatimizce bu iki ihtimal arasında bir tercih yaparken, TTK md.621/2 hükmü ile korunmak istenen menfaatin ne olduğu atlanmamalıdır. Öğretide, TTK md.621/2 hükmü ile genel kurulda daha sonradan ulaşılması çok güç bir yeter sayı kuralının şirket sözleşmesine getirilmeden evvel, bu yeter sayıya ulaşıp ulaşamayacağının peşinen sınanmasının istendiği belirtilmektedir³⁹⁴. Gerçekten de ancak bu sayede, söz gelimi şirketteki bütün oyların %90'ı gibi fevkalade yüksek bir yeter sayı kuralı şirket sözleşmesine getirilmeden evvel, bu orana pratikte ulaşıp ulaşamayacağı adeta ilk baştan test edilebilecektir. Bu anlamıyla TTK md.621/2 hükmünün TTK md.620'deki yeter sayı kuralının ağırlaştırılması esnasında da tatbik edileceği savunulabilecekse de bu sefer karşımıza bir başka çelişki çıkmaktadır. Şöyle ki, TTK md.620 hükmünde aranan nisap toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğudur. Örneğin toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğunun değil de %55'inin aranacağını şart koşan bir şirket sözleşmesi hükmü getirilirken TTK md.621/2 uygulanacak olursa, bir şirket sözleşmesi değişikliğine ilişkin genel kurul kararı, TTK md.589 ve bu arada TTK md.621/1'de belirlenen yeter sayılardan çok daha hafif bir yeter sayı ile alınabilir hale gelecektir. Halbuki TTK md.621/2 hükmünün lafzına sadık kalınırsa böyle bir risk çıkmaz: TTK md.620 hükmündeki yeter sayılar değiştirilirken TTK md.589'da belirtilen yeter sayı; kanunda öngörülen ağırlaştırılmış yeter sayıların daha da ağırlaştırılması noktasında ise TTK md.621/2'de belirtilen yeter sayı uygulama alanı bulur.

Kanaatimizce TTK md.621/2 hükmü, İsvBK md.808b/2 hükmünün hukukumuzda alınması esnasında yapılan bir çeviri hatası olarak yorumlanmamalıdır. Gerçi çalışmamızda, İsvBK hükümlerinin bazılarının TTK'ye alınırken çeviri hatası yapıldığı, bu gibi hükümlerin mehzaz kanuna uygun olarak yorumlanması gerektiğine değinilmiştir³⁹⁵. Ne var ki TTK md.621/2'de geçen ifadeler, kanun koyucunun bir

³⁹³ Dural, *Limited Şirket Genel Kuruluna İlişkin Türk Ticaret Kanunundaki Ağırlaştırılmış Yetersayıların Şirket Sözleşmesiyle Daha Da Ağırlaştırılması İçin Gereken Yetersayı (TTK m. 621/2)*, s.729.

³⁹⁴ Akbay, *Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*, s.237 ve orada dipnotta adı geçen yazarlar.

³⁹⁵ Bkz: Bölüm II.B.2.b)(2).

çeviri hatasından ziyade bilinçli olarak böyle bir düzenlemeye yer verdiğini düşündürmektedir. Keza TTK md.621/2 hükmünün lafzında yalnızca “nisap” yerine “ağırlaştırılmış nisap” denmekle kalmamış -ki böyle olsaydı, hükmün bir çeviri hatası içerdiği bir noktaya kadar savunulabilirdi- aksine bir de “*daha da ağırlaştırma*” ifadesine yer verilmiştir. Halihazırda ağırlaştırılmamış bir şeyin ağırlaştırılması için “*daha da ağırlaştırmak*” ifadesi kullanılmayacağına göre, kanun koyucunun TTK md.621/2 hükmünde açık açık, halihazırda kanun tarafından ağırlaştırılmış nisaplar bakımından bir kural tesis etmek istediği kabul edilmelidir. Kaldı ki bu hükmün salt İsvBK md.808b/2 hükmü ile paralellik göstermiyor oluşu da TTK md.621/2 hükmünde bir çeviri hatasının mevcut olduğu şeklinde yorumlanamaz. Keza İsviçre hukukunda limited şirket genel kurulunun yeter sayı kuralları (istisnalar hariç) olağan kararlara ilişkin İsvBK md.808 hükmü ve önemli kararlara ilişkin İsvBK md.808b hükmü ekseninde şekillenmekte olup İsvBK’de şirket sözleşmesi değişiklikleri için TTK md.589’dakine benzer bir hüküm mevcut değildir³⁹⁶. Bir başka anlatımla İsviçre hukukunda, hukuk politikası doğrultusunda, limited şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için her zaman ağırlaştırılmış bir nisap aranmamaktadır. Gelgelelim kanun koyucu, TTK md.589 hükmüne yer vermekle (ve bu hükümde TTK md.621 hükmünü saklı tutmakla), limited şirket sözleşmesinin değiştirilmesinin olağan yeter sayılarla yapılmaması yönündeki iradesini -bu irade eleştirilse de³⁹⁷- açıkça ortaya koymuştur. Hal böyle olunca TTK sistematüğinde, yeter sayıların ağırlaştırılması yönündeki bir şirket sözleşmesi değişikliğinin, TTK md.589 veya TTK md.621/1’dekenden daha hafif bir yeter sayı ile alınmaması adına TTK md.621/2 hükmünün “ağırlaştırılmış nisap” aranan haller bakımından uygulama alanı bulacak bir hükme inhisar ettirilmesinin (en azından) tutarlı olduğu söylenebilecek; bu minvalde, kanunda ağırlaştırılmış nisap aranmayan yeter sayıların ağırlaştırılması noktasında tatbik edilecek yeter sayı kuralının TTK md.621/2 değil de TTK md.589 olduğu söylenebilecektir. Yalnız şurası da var ki bizim de katıldığımız görüşe³⁹⁸ göre, ağırlaştırılmış nisap teşkil etmeyen olağan yeter sayı kurallarının ağırlaştırılması özü itibarı ile bir şirket sözleşmesi değişikliği olduğu ve yukarıda da izah edildiği üzere bunlar bakımından kural olarak TTK md.621/2 hükmünde belirtilen yeter sayının değil

³⁹⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.233-234.

³⁹⁷ Bu konuda bkz: Bölüm II.A.2.g)(2).

³⁹⁸ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.84.

de TTK md.589'da belirtilen yeter sayısının uygulanmasının gerekeceği hallerde, şayet şirket sözleşmesinde olağan kararlar bakımından getirilmek istenen yeni nisap TTK md.589 hükmündeki yeter sayı kuralından daha da ağırsa (veya en azından oyda imtiyaz sebebiyle bazı hallerde daha da ağır olabiliyorsa), bu halde artık TTK md.621/2 hükmünün uygulanması kanunun amacına daha uyum düşecektir. Bu sayede getirilmek istenen yeter sayı kuralına pratikte ulaşıp ulaşılamayacağı henüz baştan sınanarak TTK md.621/2 hükmünün getiriliş amacından da sapılmamış olunur.

Olağan yeter sayı kuralının ağırlaştırılmasının yeter sayı kuralındaki paydanın genişletilmesi, oranın arttırılması veya bunların bir karması şeklinde yapılabileceğinden bahsetmiştik. Olağan kararlara ilişkin TTK md.620 hükmünde kıstas alınan unsur “oy” iken TTK md.589 hükmünde ise “sermaye”dir. Şu hâlde, az evvel yukarda aktardığımız kuralın ne zaman ve nasıl uygulama alanı bulacağının da tespitinde dikkatli olmak gerekir. Keza olağan kararlara ilişkin yeter sayı kuralının söz gelimi “toplantıda temsil edilen oyların üçte ikisi” şeklinde ağırlaştırılmak istendiği halde, bu yeni kuralın TTK md.589 hükmündeki kuraldan daha hafif olup da TTK md.589 hükmündeki yeter sayı kuralının mı tatbik edileceği yoksa bu yeni kuralın TTK md.589 hükmünde belirtilen yeter sayıdan daha ağır olup da TTK md.621/2 hükmündeki yeter sayı kuralının mı tatbik edilebileceğinin tespiti her zaman kolay değildir. Bu gibi farklı kıstasların veya kıstas karmalarının olduğu durumlarda, getirilmek istenen yeni şirket sözleşmesi hükmünün kabulü için gerekli olan yeter sayı belirlenirken, TTK md.589 hükmündeki şartın (esas sermayenin üçte ikisini oluşturan ortakların olumlu oyu) evleviyetle sağlandığından emin olunmalı, buna ek olarak şayet yeni getirilmek istenen kuralın yer yer TTK md.589 hükmünden daha zorlu bir yeter sayı kuralı olarak görünebileceği haller var ise, en azından bu yöndeki sözleşme değişikliğinin yapıldığı genel kurulda bu şartlara da uyuluyor olması (yani TTK md.621/2 hükmüne de uyuluyor olunması) gerekecektir.

b. Ağırlaştırılmış Yeter Sayılar Bakımından

TTK md.620 anlamındaki olağan kararlara ilişkin yeter sayılar nasıl ki şirket sözleşmesi ile ağırlaştırılabiliyorsa, TTK md.589 ve TTK md.621/1'deki yeter sayıların da ağırlaştırılmasının mümkün olduğu kabul edilmektedir³⁹⁹. Gerçi emredici

³⁹⁹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.238.

kurallar ilkesi düşünüldüğünde, ilk etapta TTK md.589 hükmündeki yeter sayı kuralı bakımından hükmün lafzında geçen “aksi şirket sözleşmesinde öngörülmediği takdirde” ifadesinden “sapma” izninin verildiği; öte yandan TTK md.621/1 hükmünde ise böyle bir sapma iznine açıkça yer verilmediği düşünülebilir. Bununla beraber TTK md.621/2 hükmünde, “*kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap aranıyorsa*” bu nisabı daha da ağırlaştıracak şirket sözleşmesi hükümlerine tatbik edilecek yeter sayı kuralı belirlenmekle, dolaylı olarak TTK md.621/1 hükmü anlamında önemli kararlara ilişkin yeter sayı kuralının da ağırlaştırılabilmesinin yolunun açıldığı söylenebilir. Benzeri bir yorum, yeniden yapılanma kararlarındaki yeter sayıları kurallarını düzenleyen TTK md.151/1-c, md.173 ve md.189/1-c hükümleri gibi kurallar bakımından da yapılabilir. Keza limited şirketler bakımından uygulama alanı bulacağı şüphenin dışında olan TTK md.621/2 hükmünde “*kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap*” ifadesinden bahsedilmektedir. TTK md.151/1-c, md.173 ve md.189/1-c’de limited şirketler için düzenlenen yeter sayılarında kanunda düzenlenmiş ağırlaştırılmış nisap olduğu rahatlıkla söylenebilir. Bundan başka, genel kurulda karar almaya, oy hakkına ve oy hakkının hesaplanmasına ilişkin kanuni düzenlemeden ayrılan hükümlerin şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde bağlayıcı olacağını düzenleyen TTK md.577/1-ı hükmü de bizi aynı sonuca götürür. Ayrıca kanunda öngörülen yeter sayıların ağırlaştırılabilmesinin mümkün olduğu yönündeki bir argümanın da eTK döneminde örneğin eTK md.388 hükmündeki olduğu gibi ağırlaştırılıp ağırlaştırılamayacağı noktasında bir netlik olmayan yeter sayı kurallarının sözleşme ile ağırlaştırılabileceği yönündeki görüş olduğu söylenebilir. Bu görüşün temel çıkış noktası, kanun koyucunun getirdiği yeter sayı kurallarının ortakları⁴⁰⁰ ve bu arada azınlığı⁴⁰¹ koruduğu, yeter sayı kurallarının sözleşme ile ağırlaştırılmasının bu amaca daha da hizmet edeceği fikridir⁴⁰².

Sonuç olarak, yukarıda olağan yeter sayıların şirket sözleşmesi ile ağırlaştırılması noktasına yapılan tartışmalara hiç girmeye bile gerek olmaksızın, kanunda halihazırda ağırlaştırılmış yeter sayı kurallarının daha da ağırlaştırılması

⁴⁰⁰ Moroğlu, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, s.144.

⁴⁰¹ Burada adı geçen ve yeter sayı kurallarının koruduğu azınlık, yalnızca TTK anlamında sermayenin belirli bir kısmını oluşturan azınlığı değil, genel manada genel kurul toplantısına katıl(a)mayan pay sahiplerini karşılamaktadır; bkz: İmregün, **Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yeter Sayılarının Esas Sözleşme ile Düzenlenmesi**, s. 443.

⁴⁰² İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, s.437.

noktasında TTK md.621/2’de belirtilen yeter sayı kuralının tatbik edileceğinin kabulü gerekir⁴⁰³. Yani örneğin, bir limited şirket sözleşmesinde, normalde TTK md.589 kuralına tabi olacak şirket sözleşmesi değişiklikleri için genel kurulda aranacak yeter sayının söz gelimi sermayenin dörtte üçünü oluşturan ortakların olumlu oyu seviyesine çekmek isteniyorsa, buna ilişkin kararın alınabilmesi için de esas sermayenin dörtte üçünü oluşturan ortakların olumlu oyu gerekecektir. Keza “*şirket sözleşmesinde öngörülecek çoğunluk*” ifadesinden “şirket sözleşmesine konulması hedeflenen yeter sayı” anlaşılmalıdır⁴⁰⁴.

Burada ayrıca TTK md.621/2 hükmünde yer alan “*kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap aranıyorsa*” kuralının kapsamına, TTK md.589 ve md.621’den başka, TTK’nin yeniden yapılandırmaya ilişkin nisap kurallarının ve hatta başka kanunlarda limited şirketler için öngörölmüş ağırlaştırılmış nisap kurallarının da gireceği vurgulanmalıdır⁴⁰⁵.

(3) Şirket Sözleşmesi ile Yeter Sayıların Hafifletilmesi

Yeter sayı kuralının şirket sözleşmesi ile hafifletilmesinden kasıt, kanunda belirtilen yeter sayı kurallarının paydasının daraltılması veyahut normda aranan oranın azaltılması suretiyle daha hafif, daha basit yeter sayı kurallarının getirilmesidir⁴⁰⁶.

Çalışmamızın ilgili kısmında bahsettiğimiz üzere⁴⁰⁷ şirket sözleşmesi ile yeter sayı kurallarının değiştirilmesi için, emredici hükümler başlıklı TTK md.579 anlamında böyle bir “*sapma*”ya izin veriliyor olması gerekir. Limited şirketler özelinde yeter sayıların hafifletilmesi noktasında TTK md.579 hükmü anlamında bir “*sapma*”ya izin verilip verilmediğinin tespiti için, yeter sayıların yine olağan yeter sayılar ve ağırlaştırılmış yeter sayılar olarak ikiye ayrılarak incelenmesi faydalı olur.

⁴⁰³ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.238.

⁴⁰⁴ Aynı yönde bkz: Dural, **Limited Şirket Genel Kuruluna İlişkin Türk Ticaret Kanunundaki Ağırlaştırılmış Yetersayıların Şirket Sözleşmesiyle Daha Da Ağırlaştırılması İçin Gereken Yetersayı (TTK m. 621/2)**, s.726.

⁴⁰⁵ Benzer yönde bkz: Dural, **Limited Şirket Genel Kuruluna İlişkin Türk Ticaret Kanunundaki Ağırlaştırılmış Yetersayıların Şirket Sözleşmesiyle Daha Da Ağırlaştırılması İçin Gereken Yetersayı (TTK m. 621/2)**, s.727.

⁴⁰⁶ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.406.

⁴⁰⁷ Bkz: Bölüm II.A.2.d).

Kanunen ağırlaştırılmış yeter sayı kuralları bakımından, bir kere TTK md.621/2 hükmünde yalnızca yeter sayıların “daha da ağırlaştırılmasından” bahsedilmektedir. Evvelce de ifade edildiği üzere kanun koyucular, bir şirket bakımından önemli görülen hususlarda, bir bütün olarak ortaklığın menfaatine hanel gelmemesi saikiyle ağırlaştırılmış yeter sayı kuralları getirir. Limited şirketler bakımından şirket sözleşmesinin değiştirilmesi veyahut önemli kararların alınması bunlara örnek olarak gösterilebilir. Dolayısıyla bizim de katıldığımız genel kabul gören yaklaşım, kanunda belirlenen ağırlaştırılmış yeter sayı kurallarının hafifletilemeyeceği yönündedir⁴⁰⁸. Bu anlamda ağırlaştırılmış yeter sayı kurallarının nispi emredici bir karakterde olduğu söylenebilir⁴⁰⁹.

Olağan kararlara ilişkin yeter sayı kuralının hafifletilmesi hususu ise tartışmalıdır. Bir kere olağan kararlara ilişkin TTK md.620 hükmünde yeter sayı kuralı belirlenirken “*şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde*” denmiştir. Hükmün lafzından, sapmanın iki yönde de yapılabileceği anlamı⁴¹⁰ çıkmaktadır⁴¹¹. Öğretide bir görüş, olağan yeter sayı kuralının hafifletilmesinin de mümkün olduğunu belirtmektedir⁴¹². Karşıt bir görüş ise, temelde sermaye şirketlerinin genel kurullarında salt çoğunluk esasının benimsenmiş olduğu ve nispi çoğunluk gibi daha alt çoğunluk seviyelerinin sermaye şirketinin gerçek iradesinin ortaya çıkması için elverişli

⁴⁰⁸ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.239-240; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.85; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1714a-b; Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, ss.291-292.

⁴⁰⁹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.239

⁴¹⁰ Gerçi hafifletilmesinin mümkün olmadığını belirttiğimiz bir ağırlaştırılmış bir yeter sayı kuralı koyan TTK md.589 hükmünde de “*aksi şirket sözleşmesinde öngörülmediği takdirde*” demekle sanki iki yönlü bir değişikliğe cevaz verildiği ileri sürülebilir. Bu hususa ilişkin açıklamalar için bkz: Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, ss.291-292; ayrıca belirtmek gerekir ki TTK md.589 hükmünün gerekçesinde “*hüküm, esas itibarıyla 6762 sayılı Kanunun 513’üncü maddesinin tekrarıdır.*” denmektedir. Oysa eTK md.513 hükmü “mukavelede daha yüksek bir nisap öngörülmemiş ise” denmektedir. Bu haliyle TTK md.589 hükmünün lafzının isabetsiz olduğu, hükümde geçen ifadenin, eTK md.513 veyahut TTK md.418 hükmünde olduğu gibi yeter sayı kuralından sapmanın yalnızca ağırlaştırma yönünde yapılabileceğini belirten “*şirket sözleşmesinde aksine daha ağır nisap öngörülmemiş ise*” gibi bir ifade ile değiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

⁴¹¹ TTK md.579 hükmünün de bunu desteklediği yönünde bkz: Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.290.

⁴¹² Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.238-239; Çebi, **Limited Şirketler Hukuku**, s.100; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, ss.85-86; Kendigelen/Zengin, **Yargıtay’ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararların Değerlendirilmesi**, s.80.

olmadığı fikrinden hareketle, TTK md.620’de düzenlenen yeter sayının hafifletilemeyeceğini ileri sürmektedir⁴¹³.

Kanaatimizce bu görüşlerden ilkinde üstünlük tanınmalıdır. Bu görüşümüzün emredici hükümler ilkesine uygunluğunun gerekçesi olarak, genel kurulda karar almaya ilişkin kanuni düzenlemeden ayrılan hükümlerin şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde geçerli olacağını söyleyen TTK md.577/1-ı hükmü ve yeter sayıların değiştirilmesinin iki yönlü olabilmesi yönünde herhangi bir engel koymayan TTK md.620 hükmünün lafzı gösterilebilir. Bu noktada ayrıca emredici hükümler ilkesine aykırı düşmeyen ve madde lafzında, yeter sayı kuralı değişikliğinin iki yönde de yapılabileceğinin anlaşıldığı anonim şirketlere ilişkin TTK md.504 hükmünden de bahsetmek gerekir. Esasen anılan hüküm, anonim şirket genel kurul nisaplarının esas sözleşme ile hafifletilmesine cevaz veren yegâne hükümdür. Anonim şirketlerde menkul kıymet ihracını düzenleyen TTK md.504 hükmünde yollama yolu ile tespit edilen yeter sayı sermayenin en az %75’ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyu şeklinde belirlenmiş; esas sözleşme ile “farklı⁴¹⁴” bir nisap öngörebileceği belirtilmiştir. Esasen kanunen ağırlaştırılmış bir nisap teşkil ettiği için hafifletilmesinin de mümkün olamayacağı düşünülebilecek hükmün gerekçesinde ise *“esas sözleşmede farklı nisap öngörülebileceğine ilişkin hükmü hem hafifletici hem de ağırlaştırıcı nisapları kapsar. Menkul değerlerin çıkarılmasında kolaylık sağlanmasının yararlı olacağı düşüncesiyle Tasarıda öngörülenden daha düşük nisapla karar alınabilmesine de olanak tanınmıştır.”* ifadelerine yer verilmiştir. Öğretide TTK md.504 hükmünde düzenlenen yeter sayının hafifletilebileceği, bu hafifletmenin ise anonim ortaklıklarda geçerli olan çoğunluk ilkesinin hudutlarını ihlal etmeyecek bir noktaya kadar yapılabileceği, bu cümleden olarak iradi olarak belirlenecek asgari yeter sayının, çoğunluk ilkesinin en hafif görünümü olan nispi (basit) çoğunluk olabileceği belirtilmektedir⁴¹⁵.

⁴¹³ Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.350 (yazarlar müdürlerin seçim kararına ilişkin olarak bir istisna düşünülebileceğini de belirtmektedir); ve ayrıca Yıldız, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku**, s.227; Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.290.

⁴¹⁴ Tıpkı TTK md.620 hükmünde olduğu gibi, “farklı” ifadesinden, esas sözleşme ile nisabın iki yönde de değiştirilebileceği anlamı çıkmaktadır.

⁴¹⁵ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.409.

Şu hâlde, emredici hükümler ilkesine uygun olduğunu da belirttiğimiz üzere, TTK md.620 hükmünde belirlenen olağan kararlara ilişkin yeter sayının da çoğunluk ilkesinin en hafif görünümü olan nispi çoğunluğa indirilmesin mümkün olduğu savunulabilir. Bir başka anlatımla, toplantıda temsil edilen oyların mutlak çoğunluğu yerine, toplantıda temsil edilen oyların nispi çoğunluğunun kararın alınması bakımından yeterli olacağı şirket sözleşmesinde düzenlenebilir. Bizim de katıldığımız görüşe göre şirket sözleşmesiyle sonradan böyle bir hüküm getirilmek isteniyor ise TTK md.589 hükmünde belirtilen yeter sayıya uyulması gerekli ve yeterlidir⁴¹⁶.

e) Diğer Ayrık Yeter Sayılar

(1) Ek ya da Yan Edim Yükümlülükleri Öngören veya Mevcut Yükümlülükleri Artıran Genel Kurul Kararları

TTK md.607 hükmü, kanunda ağırlaştırılmış yeter sayı kuralının ihdas edildiği bir düzenlemedir. Anılan hüküm uyarınca şirket sözleşmesini değiştirip, ek ya da yan edim yükümlülükleri öngören veya mevcut yükümlülükleri artıran genel kurul kararları, ancak ilgili tüm ortakların onayıyla alınabilir.

Paraya ihtiyaç duyan bir limited şirket, bunu, sermayesinden karşılamak, sermaye harici diğer özkaynak kalemlerinden karşılamak, kredi çekmek gibi yöntemlerle sağlayabilir⁴¹⁷. Bundan başka, TTK md.603/1’de sayılan şartların varlığı halinde, limited şirket ortakları esas sermaye payı bedelini ödemek dışında ek ödeme ile de yükümlü tutulabilirler. Ek ödeme yükümlülüğü şirket sözleşmesinde ancak esas sermaye payını esas alan belirli bir tutar olarak öngörülebilir. Bu tutar esas sermaye payının itibarî değerinin iki katını aşamaz (TTK md.603/3).

TTK md.606 hükmü uyarınca ise şirket sözleşmesiyle, şirketin işletme konusunun gerçekleşmesine hizmet edebilecek yan edim yükümlülükleri öngörülebilir. Yan edim yükümlülükleri, belirli zamanlarda tekrarlanan ve konusu para olmayan edimlerdir⁴¹⁸.

⁴¹⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.239.

⁴¹⁷ Dikkat edilsin ki limited şirketlerin borçlanma aracı ihraç etme yetkisi yoktur; bkz. ve karş. TTK md.504.

⁴¹⁸ Bkz. anonim şirketlere ilişkin TTK md.480/4 hükmü.

Ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerin bütün ortaklara getirilmesi şart değildir. Söz gelimi limited şirketin esas sermaye payları farklı gruplara ayrılarak, bunlardan yalnızca bir tanesi için ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin getirilmesi mümkündür. Bu nedenle TTK md.607 hükmündeki yeter sayı kuralında tüm ortakların onayı değil; yalnızca ilgili tüm ortakların onayı aranmıştır. Yani bu son örnekte yalnızca kendilerine ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri getirilecek esas sermaye payı grubu ortaklarının hepsinin olumlu oyu gerekli olacaktır. Fakat dikkat etmek gerekir ki hem TTK md.603 ve md.606'ten görüleceği hem de TTK md.577/1-c ve md.577/1-d hükümleri uyarınca, ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri, şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde geçerli olacaktır. Hal böyle olunca TTK md.607 hükmündeki yeter sayının sağlanması bakımından ilgili tüm ortakların onayı gerekli ise de yeterli değildir. Niteliği itibarı ile bir şirket sözleşmesi değişikliği teşkil eden bu yönde bir kararın alınması için arıca TTK md.589 hükmündeki yeter sayının sağlanması da gereklidir⁴¹⁹.

(2) Yapısal Değişiklik (Yeniden Yapılandırma) Kararları

Limited şirket genel kurulunda uygulanacak yeter sayılara ilişkin ayrıksı kuralların birkaçı da genel hükümlerdeki yapısal değişikliklere ilişkin yeter sayı kurallarıdır.

TTK md.151/1-c hükmü uyarınca, şirketlerin birleşmesinde, birleşme sözleşmesi, limited şirketin genel kurulunda, sermayenin en az dörtte üçünü temsil eden paylara sahip bulunmaları şartıyla, tüm ortakların dörtte üçünün oylarıyla onaylanmalıdır. TTK md.151/6'da ayrıca birleşme sözleşmesinde devrolunan şirketin işletme konusunda değişiklik öngörülmüşse, birleşme sözleşmesinin ayrıca, şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için gerekli nisapla onaylanmış olması zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır. Bir limited şirketin işletme konusunun değiştirilmesi noktasında uygulama alanı bulacak yeter sayının TTK md.621/1-a hükmü olduğu kuşkusuzdur⁴²⁰. Öğretide, TTK md.151/6 hükmünde belirlenen yeter sayının TTK md.621/1 hükmünde belirlenen yeter sayıdan daha ağır olması hasebiyle limited şirketlerin birleşmesi bakımından TTK md.621/1 hükmünün uygulama alanı bulmasının

⁴¹⁹ Bunun şüphesiz olduğu yönünde bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.80.

⁴²⁰ Bu bağlamda TTK md.589 hükmüne atıf yapılması isabetsizdir; bkz: Çebi, **Limited Şirketler Hukuku**, s.106.

gündeme gelmeyeceği yönündeki görüş⁴²¹ kanaatimizce isabetsizdir. Keza TTK md.151/1-c hükmünde bahsedilen yeter sayı sermayeyi ve kafa sayısını esas almaktadır. Gelgelim oyda imtiyazın bulunduğu limited şirketlerde öyle bazı haller olabilir ki TTK md.151/1-c anlamında esas sermayenin ve ortak sayının dörtte üçünü sağlayan bir oylama, TTK md.621/1 anlamında toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisini sağlamayabilir. Bu cümleden olarak, birleşme sözleşmesinde devrolunan şirketin işletme konusunda değişiklik öngörülmüşse, ayrıca TTK md.621/1 hükmünde belirlenen yeter sayılara da uyulması gerekir. Mesela, esas sermaye paylarının A ve B grubu paylara ayrıldığı, A grubu esas sermaye paylarının beherinin 25 TL; B grubu esas sermaye paylarının beherinin 250 TL olduğu ve şirket sözleşmesinde her esas sermaye payının bir oy hakkı vereceğinin düzenlendiği bir limited şirkette, 600 adet A grubu; 200 adet B grubu esas sermaye payı olsun. Şirketin sermayesini oluşturan A grubu esas sermaye paylarını eşit oranda elinde tutan dört kişi mevcutken B grubu esas sermaye payları ise kırk kişinin eşit oranda bulundurduğunu düşünelim. Bu şirkette, birleşme sözleşmesinde devrolunan şirketin işletme konusunda değişiklik öngörüldüğü bir varsayımda, genel kurulda A grubu esas sermaye paylarını temsil eden ortakların yarısının olumlu oy kullandığı; B grubu pay sahiplerinin ise tümünün olumlu oy kullandığı bir durum bu yukarıda bahsettiğimiz hale örnek gösterilebilir. Keza bu misalde, TTK md.151/1 anlamında esas sermayenin dörtte üçünden fazlası (65.000 TL’lik toplam sermayenin 57.500 TL’lik kısmı) ve ayrıca tüm ortakların dörtte üçünden fazlası (44 adet ortaktan 42’si) öneri lehine olumlu oy vererek gerekli karma yeter sayıyı sağlasa da TTK md.621/1 anlamında (bütün oyların toplantıda temsil edildiği düşünülürse) temsil edilen oyların en az üçte ikisi birleşme sözleşmesini onaylamamaktadır (toplamda temsil edilen oy sayısı 800 iken bunların yalnızca 500’ü olumlu oy vermektedir). Hal böyleyken, birleşme sözleşmesinde devrolunan şirketin işletme konusunda değişiklik öngörülmüşse, birleşme sözleşmesinin “ayrıca” şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için gerekli nisapla onaylanmış olması için hem TTK md.151/1-c’de hem de TTK md.621/1’de belirtilen yeter sayıların aynı anda karşılanması gerektiğinin kabulü gerekir⁴²².

⁴²¹ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.82.

⁴²² Bu yönde bkz: Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.373.

Yeniden yapılandırmaya ilişkin bir diğer hüküm olan TTK md.173/2 hükmü uyarınca, şirket bölünmelerinde, bölünme kararı, limited şirket genel kurulunda TTK md.151/1 hükmünde düzenlenen yeter sayılarla, yani sermayenin en az dörtte üçünü temsil eden paylara sahip bulunmaları şartıyla, tüm ortakların dörtte üçünün oylarıyla alınabilecektir.

Benzer şekilde, TTK md.189/1-c hükmü uyarınca, tür değiştirme kararları, limited şirketlerde, sermayenin en az dörtte üçüne sahip bulunmaları şartıyla, ortakların dörtte üçünün kararıyla alınabilecektir.

Görüleceği üzere kanun koyucu, tıpkı eTK döneminde olduğu gibi, yeniden yapılandırmaya dair anılan hükümlerde, sermayeye dayalı bir yeter sayıya ek olarak ortak sayısına (kafa sayısına) yönelik bir kural da tesis ederek kombine (bu hükümlerde çifte) bir yeter sayı aramıştır⁴²³. Anılan hükümler, “sermaye” ve “ortak sayısı” unsurlarının bütününe atıf yaparak, bu paydaların belirli bir kısmını karar yeter sayısı olarak belirlediğinden, anılan hükümlerin işlev bakımından karma yeter sayı kuralı getirdiğini, bir başka deyişle “sermayenin dörtte üçü” ve “ortak sayısının dörtte üçü” gibi ifadelerin örtülü olarak bir toplantı yeter sayısı da belirlediği söylenmelidir.

Birleşme ve bölünme hususunda TTK md.151/5 ve TTK md.173/3 hükümlerinden de bahsetmek gerekir. Ayrılma akçesinin öngörülmesi durumunda birleşme sözleşmesinin şirkette mevcut oy haklarının %90'ının olumlu oyu ile onaylanması (TTK md.151/5) ve oranın korunmadığı (asimetrik) bölünmelerde devreden limited şirkette oy hakkını haiz ortakların en az yüzde doksaniyle onama kararının alınabileceği (TTK md.173/3) hükme bağlanmıştır. Neticede bir sermaye şirketi olan limited şirketler bakımından TTK md.173/3 hükmünde karar yeter sayısının salt ortak sayısına göre belirlenmesi eleştirilebilir⁴²⁴.

⁴²³ Bunun kesinlikle isabetsiz olduğu yönünde bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.81. Bu sistematüğün, TTK md.589, md.620 ve md.621'den ayrıldığı yönünde bkz: Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.372; TTK md.151/1-c hükmünün ortak sayısını dikkate alması hasebiyle “gözden kaçmış” bir yeter sayı hükmü olduğu yönünde bkz: Bilgili/Demirkapı, **Şirketler Hukuku**, s.672.

⁴²⁴ Aynı yönde bkz: Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.373.

İşin esasında, sermaye şirketleri bakımından kural olarak sermayenin veya toplantıda temsil edilen oyların payda olarak kabul edildiği TTK sistematığında, yeniden yapılandırmaya ilişkin bazı nisapların ortak sayısı üzerinden belirlenmesinin bir “gözden kaçma ürünü”⁴²⁵ olduğu belirtilmektedir. Bunun sebebi olarak, TTK’de yeniden yapılandırmaya ilişkin hükümlerin İsviçre’de 2004 yılında yürürlüğe konulan FusG’den alınması; fakat İsvBK’de limited şirketlere ilişkin hükümlerin 2008 yılında değiştirilmesi neticesinde FusG ile İsvBK hükümlerinin bu manadaki paralelliğine son verilmesine rağmen bu değişikliğin gözden kaçırılarak TTK’ye yansıtılmaması gösterilmektedir.

Yine, TTK md.151/4 uyarınca, bir limited şirket tarafından devralınan anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette, devralma ile ek yükümlülük ve kişisel edim yükümlülükleri de öngörülüyorsa veya bunlar mevcut olup da genişletiliyorsa, bütün ortakların oybirliğine gereksinim duyulacaktır.

Bu hususta son olarak, bir limited şirketin kooperatife dönüşmesi yönündeki kararın tüm ortakların onayıyla alınabileceği de zikredilebilir (TTK md.189/1-b).

(3) Tasfiye Halindeki Limited Şirketlerde Genel Kurul Yeter Sayıları

Limited şirketlerin sona ermesi ve tasfiyesi, limited şirketlere özgü TTK md.636 hükmünde belirlenen sona erme sebepleri ve TTK md.637 hükmünde öngörülen sona ermenin tescili ve ilanı düzenlemeleri dışında, anonim şirket hükümlerine topluca gönderme yapılmak suretiyle düzenlenmiştir. Gerçekten de TTK md.636/5 hükmü uyarınca sona ermenin sonuçlarına anonim şirketlere ilişkin hükümler limited şirketlere de uygulanır. Benzer şekilde TTK md.643 hükmü uyarınca, tasfiye usulü ile tasfiyede şirket organlarının yetkileri hakkında da anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanacaktır. TTK md.643 hükmünde yapılan yollamanın kapsamına, TTK md.538 hükmünün de girdiği belirtilebilir⁴²⁶. Anılan hükmün ilk fıkrası uyarınca, genel kurul aksini kararlaştırmamışsa, tasfiye memurları şirketin aktiflerini pazarlık yoluyla da satabilecek; ikinci fıkrası uyarınca ise önemli miktarda aktiflerin toptan satılabilmesi için genel kurulun kararı gerekecektir. Yine aynı fıkra uyarınca bu karar, TTK

⁴²⁵ Kendigelen/Zengin, **Yargıtay’ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi**, s.66.

⁴²⁶ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.82.

md.421/3-4 hükümlerine göre alınacaktır. TTK md.421/3 hükmüne göre alınacak genel kurul kararlarında sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyu aranmaktadır. Şu hâlde, limited şirketlerin tasfiyesi halinde de önemli miktarda aktiflerin toptan satılabilmesi için bir genel kurul kararı gerekecek; bunun için ise esas sermayenin %75'inin olumlu oyu gerekecektir⁴²⁷.

TTK md.643 yollaması kapsamına giren bir diğer hususun ise tasfiyeden dönme kararına ilişkin TTK md.548 hükmü olduğu söylenebilir. TTK md.548 hükmüne göre şirket, sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermiş ise, pay sahipleri arasında şirket malvarlığının dağıtımına başlanılmış olmadıkça, genel kurul şirketin devam etmesini kararlaştırabilecektir ki buna tasfiyeden dönülmesi adı denir. Hükümde, bu yöndeki bir genel kurul kararının sermayenin en az yüzde altmışının oyu ile alınması gerektiği, esas sözleşme ile bu nisabın ağırlaştırılabileceği ve başkaca önlemler öngörülebileceği belirtilmiştir.

TTK md.643 yollaması ile limited şirketlere de uygulanacak TTK md.548 hükmünde, şirketin ilk etapta tasfiyeye girişi (i) sürenin dolması, (ii) genel kurul kararı olarak belirtilmiştir. Bir limited şirketin süresi olabilir (TTK md.587/1-c). Bir limited şirketin süresinin bitmesi sebebi ile sona ermesi esnasında genel kurulun tasfiyeden dönme kararının, TTK md.548 hükmünde belirtilen yeter sayı ile (sermayenin en az yüzde altmışının olumlu oyu) alınacağı noktasında öğretide duraksama yoktur. Öte yandan, eğer limited şirket tasfiye sürecine bir genel kurul kararı ile girmişse⁴²⁸, her ne kadar tasfiyeden dönmek için TTK md.548 hükmündeki sair kurallara uyulması gerektiği noktasında tereddüt olmasa da tasfiyeden dönmeye ilişkin genel kurul kararının tabi olacağı yeter sayı kuralının TTK md.548'de belirtilen yeter sayı mı yoksa TTK md.621/1'de belirtilen yeter sayı mı (hatta TTK md.620'de belirtilen yeter sayı mı⁴²⁹) olacağı öğretide tartışılmıştır. Öğretide bir görüş⁴³⁰, fesih için limited şirketlerde çifte nisap öngörüldüğünden bir anlamda bu fesih iradesinin genel kurul

⁴²⁷ Karş. tasfiyede önemli miktarda aktifin toptan satışı noktasında uygulanacak yeter sayı normu olarak TTK md.620 hükmünün gösterildiği tablo için bkz: Kendigelen/Zengin, **Yargıtay'ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisalara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi**, s.90.

⁴²⁸ Bkz. ve inc. TTK md.636/1-b.

⁴²⁹ Kendigelen/Zengin, **Yargıtay'ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisalara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi**, s.90.

⁴³⁰ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, ss.353-354.

tarafından geri alınması anlamına gelecek tasfiyeden dönme kararının da aynı nisapla alınmasının menfaatler dengesine daha uygun düşeceğinden hareketle, şayet limited şirket bir genel kurul kararı ile tasfiyeye girmişse, tasfiyeden dönme kararının TTK md.621/1’de belirtilen yeter sayı ile alınması gerektiğini ileri sürmüştür. Öğretideki diğer görüş ise, bu noktada TTK md.548 hükmündeki yeter sayının uygulanması gerektiğini belirtmektedir⁴³¹. Kanaatimizce bu iki görüşten ikincisi üstün tutulmalıdır. Keza anonim şirketlerde de şirketin sona ermesi yönünde alınacak genel kurul kararında tatbik edilecek yeter sayı kuralı TTK md.529/1-d hükmünde belirlenmiştir. Bu yollama hükmüne göre aranan yeter sayı sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyudur. Görüleceği üzere kanun koyucu, anonim şirketlerde genel kurul kararı ile tasfiyeye girişi, tasfiyeden dönmeye nazaran daha ağır bir yeter sayıya bağlamıştır. Şu hâlde öğretilde ileri sürülen, limited şirket genel kurulunda tasfiye kararı alınması için aranan şartın daha ağır olması sebebiyle, bu iradedden dönmeye ilişkin kararın da daha hafif olmayan bir yeter sayı ile alınmasının menfaatler dengesine daha uygun olacağı fikrine katılmak mümkün gözükmemektedir. Şu hâlde limited şirketlerde de sona erme, genel kurul tarafından alınan bir fesih kararından kaynaklanıyorsa, tasfiyeden dönülmesi için TTK md.548’de öngörülen yeter sayının aranmasının gerekli ve yeterli olduğu söylenebilecektir.

f) Sirküler Tipi Karar Alma ve Bu Usulde Tatbik Edilecek Yeter Sayılar

(1) Genel Olarak

TTK md.617/4 hükmü uyarınca herhangi bir ortak sözlü görüşme isteminde bulunmadıkça, genel kurul kararları, ortaklardan birinin gündem maddesi ile ilgili önerisine diğer ortakların yazılı onayları alınmak suretiyle de verilebilir. Buna “sirküler tipi karar alma” denir⁴³². Yine anılan hüküm gereği, aynı önerinin tüm ortakların onayına sunulması kararın geçerliliği için şarttır.

Limited şirket genel kurulunun sirküler tipi karar alabilmesi için şirket sözleşmesinde bu yönde ayrıca bir düzenleme olmasına gerek yoktur⁴³³. Bununla

⁴³¹ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, ss.1183-1184.

⁴³² Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.527.

⁴³³ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.87; Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.245; Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.528.

birlikte sirküler tipi karar alma mekanizmasında geleneksel öneri – karşı öneri – müzakere – oylama – karar zincirinden kopulduğu için, bilhassa karşı önerilerin verilmesinin mümkün olup olmadığı gibi hususları belirlemek adına şirket sözleşmesinde sirküler tipi karar almaya ilişkin esasların belirlenmesinin faydalı olacağı savunulabilir.

eTK döneminde yalnızca ortak sayısı yirmiden az olan limited şirketler bakımından düzenlenen⁴³⁴ sirküler tipi karar alma mekanizması, genel kurulun klasik anlamda bir araya gelmeden karar üretebilmesini sağlayan, pratik ve zaman kazandırıcı bir yöntemdir. Hukukumuzda, anonim şirketlerde, yönetim kurulunun sirküler tipi karar alması mümkün kılınmış ise de (TTK md.390/4) anonim şirketlerin genel kurulları bakımından böyle bir olanak getirilmemiştir.

Mezkûr pratikliği temin etmenin doğal bir isteri olarak, her ortağa gönderilecek karar önerisinin tek bir kâğıttan ibaret olması, bir başka deyişle bütün ortakların aynı kâğıda imza atması gerekli değildir. Bu sonuca, anonim şirket yönetim kurulunun sirküler tipi karar almasını düzenleyen TTK md.390/4 hükmünde geçen “*onayların aynı kâğıtta bulunması şart değildir; ancak onay imzalarının bulunduğu kâğıtların tümünün yönetim kurulu karar defterine yapıştırılması veya kabul edenlerin imzalarını içeren bir karara dönüştürülüp karar defterine geçirilmesi kararın geçerliliği için gereklidir.*” ifadelerinden kıyasen ulaşılabılır. Şart olan, önerinin istisnasız olarak bütün ortaklara gönderilmiş olmasıdır. Aksi halde, gerekli yeter sayılara ulaşılmış olsa bile karar geçersiz sayılacaktır. Kanun koyucu bu sayede, sirküler tipi karar alma mekanizmasının önemli bir riskini (bir ortağın haberi dahi olmaksızın bir karar alınması) bertaraf etmektedir. Bu noktada, karar önerisinin, örneğin oy hakkından yoksun olması hasebiyle alınacak genel kurul kararına doğrudan bir etki göstermesinin mümkün olmadığı ortaklara da gönderilmesi gerektiğini belirtelim. Keza çalışmamızın ilgili bölümünde belirtildiği üzere⁴³⁵ oy hakkından yoksun ortakların da genel kurul toplantısına katılmaları ve önerilerdeki müzakerelerde söz alması mümkündür. İşte, sirküler tipi karar alınması esnasında, oy hakkından yoksun bir ortağın da bu hakkını,

⁴³⁴ Sirküler tipi karar mekanizmasının eTK döneminde de mevcut oluşu karşısında TTK md.617 hükmünün gerekçesinde yer alan “*tasarının 617’nci maddesi, son fıkrası hariç, yenilik içermemektedir.*” ifadelerinin isabetsiz olduğu söylenebilir.

⁴³⁵ Bkz: Bölüm 0

karar önerisi kendisine gönderildiğinde sözlü görüşme talebinde bulunmak suretiyle kullanmasına müsaade edilmelidir. Nitekim TTK md.617 hükmü uyarınca tek bir ortak bile sözlü görüşme isteminde bulunursa sirküler tipi karar alınamayacak ve ilgili kararın alınması için klasik bir manada bir genel kurul toplantısı yapılmak gerekecektir.

TTK md.627/4 hükmünde, önerinin ortaklara gönderiliş şekli bakımından herhangi bir düzenleme getirilmemiştir. Bu cümleden olarak öneri, ispatı mümkün her türlü yolla (noter aracılığı ile, taahhütlü posta ile, imza karşılı olmak üzere elden, faks yolu ile⁴³⁶, MERSİS üzerinden vb.) bütün ortaklara ulaştırılabilir.

TTK md.627/4 hükmünde, ortakların karar önerisine karşı cevap vermesi gereken bir süreden de bahsedilmemiştir. Kanaatimizce bu belirsizlik karşısında şirket sözleşmesinde uygun kabul edilebilecek bir süre öngörülmesi isabetli olur. Bunun öngörülmediği durumlarda, karar önerisi, hazır olmayanlar arasında yapılmış bir öneri sayılarak TBK md.5 hükmü işletilebilir. Mezkûr hükümde geçen “*bir yanıtın ulaşmasının beklenebileceği an*” olarak ise kanaatimizce asgari olarak TTK md.617/2 hükmünde geçen süre (15 gün) kıstas alınabilir⁴³⁷.

Yasa hükmünden de anlaşıldığı üzere, limited şirket genel kurulunun sirküler tipi alabileceği kararlar bakımından herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. Bir başka deyişle limited şirket genel kurulu her türlü kararı sirküler tipi ile de alabilir⁴³⁸. Bu cümleden olarak gerek TTK md.620 anlamında olağan kararların, gerek TTK md.621 anlamında önemli kararların gerekse de TTK md.589 anlamında şirket sözleşmesi değişikliği gibi kararların bu yolla alınabileceği saptanabilir.

(2) Sirküler Tipi Karar Almada Uygulanacak Yeter Sayılar

TTK md.617/4 hükmünde, limited şirket genel kurulunun sirküler tipi karar alırken bunu hangi yeter sayılarla yapacağı noktasında herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Hal böyle olunca, sirküler tipi karar alma esnasında uygulanacak yeter sayılarının ne olduğunun tespiti gerekir. Öğretide, bu hususta, anonim şirket

⁴³⁶ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.528.

⁴³⁷ eTK döneminde aynı yönde Arslanlı, **Limited Şirketin Teşkilatı (TTK m.536, 537)**, s.733.

⁴³⁸ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.246; Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.528.

yönetim kurulunun sirküler tipi karar almasına ilişkin TTK md.390/4 hükmüne paralel olarak üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayının kıyasen TTK md.617/4 hükmü bakımından da gerekli olan yeter sayı kuralı olarak kabul edilirse bu sefer de yeter sayının tespitinde sermayenin mi yoksa oyların mı dikkate alınacağı (keza TTK md.589 hükmünde esas sermayeye; TTK md.620 hükmünde oylara; TTK md.621 hükmünde ise hem esas sermayeye hem oylara atıf yapılmıştır) tartışılabileceğinin ileri sürülmüş olması⁴³⁹ bile bu sorunu incelemeye değer bir sorun kılmaktadır.

Öğretide bu hususta ileri sürülmüş bir başka görüş, TTK md.620 hükmünde düzenlenen yeter sayı kuralının hesaplanmasında “toplantıda temsil edilen oylar” kıstas alınıyor olduğu için, sirküler tipi karar almada sürecinde “evet” veya “hayır” cevabı vermek suretiyle o veya bu şekilde karar alma sürecine bir yanıt vermiş ortakların oy sayısına göre tespit yapılması gerektiği, bu cümleden olarak oylama sürecine hiçbir şekilde katılmamış bir ortağın oyunu olumsuz yorumlamanın TTK açısından kabul edilemeyeceği; buna karşılık TTK md.621 tahtında çifte engel kuralının ikinci yarısının oy hakkı bulunan sermayenin tamamına atıf yapılıyor olması hasebiyle, bu bakımdan tüm oy hakkına sahip sermayenin salt çoğunluğunun kıstas alınması gerektiği yönündedir⁴⁴⁰.

Kanaatimizce bu son görüşe katılmak da mümkün değildir. TTK md.617/4 hükmünde açıkça şart koşulduğu üzere, ortaklardan birinin gündem maddesi ile ilgili önerisinin tüm ortakların onayına sunulması kararın geçerliliği için olmazsa olmazdır. Nasıl ki fiziki bir genel kurul toplantısında herhangi bir ortak (veya temsilcisi) herhangi bir öneriye olumlu veya olumsuz oy vermenin yanı sıra oy vermeme gibi bir tavır takınabiliyor; fakat bu ortağın temsil ettiği oylar (TTK sistematiğine göre⁴⁴¹) olumsuz oy kefesine koyuluyorsa, sirküler tipi karar alma esnasında da ortaklardan birinin gündem maddesi ile ilgili önerisi kendisine sunulmuş fakat buna rağmen öneri lehine veya aleyhine herhangi bir aksiyon almamış ortak da “toplantıda temsil edilmiş” sayılmalıdır. Keza ortaklardan birinin gündem maddesi ile ilgili önerisinin her ortağa sunulması durumunda adeta bütün ortakların toplantıda temsil edilmesine benzer bir

⁴³⁹ Bkz: Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.362.

⁴⁴⁰ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.247-248.

⁴⁴¹ Bkz: Bölüm I.C.3.b).

durum oluşmaktadır. Şu hâlde sirküler tipi karar almada karar yeter sayısı belirlenirken (burada toplantı yeter sayısından bahsedilmesi manasızdır, keza sirküler tipi karar alma mekanizmasında, olası bütün toplantı yeter sayılarının zaten sağlandığı kabul edilebilir) tüm ortaklar genel kurula katılmış gibi tüm oyların dikkate alınması (tabii oydan yoksunluk gibi toplam nisaptan düşülecek istisnai haller hariç) icap eder⁴⁴². Bu fikri destekleyen bir hüküm olarak TTK md.390 zikredilebilir. Limited şirketin genel kurulunun sirküler tipi karar almasına ilişkin TTK md.617/4 hükmüne nazaran çok daha ayrıntılı kurallar getirdiği kabul edilebilecek olan anonim şirketin yönetim kurulunun sirküler tipi karar almasına ilişkin TTK md.390 hükmü incelendiğinde şu hususlar dikkati çeker: TTK md.390/1 uyarınca esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, anonim şirketin yönetim kurulu, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır. Anonim şirketin yönetim kurulunun sirküler tipi karar almasına ilişkin TTK md.390/4 hükmünde ise “üye tam sayısının çoğunluğu” bir karar yeter sayısı olarak düzenlenmiştir. Görüleceği üzere kanun koyucu (yine önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması gereken) sirküler tipi karar alma esnasında, anonim şirketin yönetim kurulunun üyelerinin hepsinin bulunduğu bir toplantıda hesap edilecek karar yeter sayısı ile sirküler tipi karar alma esnasındaki karar yeter sayısını aynı olarak belirlemiştir. Bu durum da kanun koyucunun, sirküler tipi karar alma esnasında sanki önerinin sunulduğu herkesi “toplantıdaymış gibi” addettiğinin bir göstergesidir.

Sirküler tipi karar alma esnasındaki yeter sayı paydası bir kere yukarıda belirtildiği gibi tespit edildikten sonra, ilgili karar bakımından yeter sayı oranının ne olacağı noktasında ise alınacak kararın niteliğine bakmak gerekecektir. Bu bağlamda örneğin TTK md.621/1’de sayılan önemli kararlara ilişkin sirküler tipi karar almada, şirketteki oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde; olağan kararlar ise şirketteki oyların salt çoğunluğu ile alınacaktır⁴⁴³.

⁴⁴² Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, s.375.

⁴⁴³ Bu durumda kararların tıpkı fiziki şekilde yapılan şirket genel kurulunda olduğu gibi aynı yeter sayılarla alınacağı yönünde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.529.

g) TTK md.589 ile md.621 Hükümlerinin Kanunda Yer Almasının Değerlendirilmesi

(1) Genel Olarak

Çalışmamızda evvelce de ifade edildiği gibi, limited şirket genel kurulunda şirket sözleşmesinin değişikliği için gerekli olan genel yeter sayı kuralı TTK md.589 hükmünde düzenlenmiştir. Anılan hükme göre aksi şirket sözleşmesinde öngörülmediği takdirde, şirket sözleşmesi, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla değiştirilebilecektir. Bundan başka, yine çalışmamızda evvelce ifade edildiği gibi, TTK md.621/1 anlamında kanun koyucu tarafından belirlenen bazı önemli kararlar, aynı zamanda bir şirket sözleşmesi değişikliği teşkil etmektedir. Öte yandan TTK md.621/1 hükmünde bu kararların alınabilmesi için gerekli yeter sayı kuralı, TTK md.589 hükmünde belirlenen kuraldan farklı bir şekilde belirlenmiştir: TTK md.621/1 hükmüne göre, bu kararlar, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilecektir. Bir başka deyişle, TTK, limited şirketlerde, bazı şirket sözleşmesi değişikliklerini aynı zamanda “önemli karar” olarak niteleyerek TTK md.621/1’de belirtilen yeter sayı kuralına tabi tutmuş, bunun dışındaki şirket sözleşmesi değişiklikleri için ise genel kural olarak TTK md.589 hükmünü öngörmüş gözükmektedir.

(2) TTK md.589 Hükümü ile TTK md.621 Hükümünün Aynı Anda Kanunda Yer Almasına Yöneltilen Eleştiriler

Türk hukukunda, TTK md.589 hükümü ile TTK md.621 hükmünün TTK’de aynı anda yer alıyor oluşu, çokça yazar tarafından, çoğu kez de pejoratif ve sert ifadelerle, eleştirilere konu olmuştur.

Kendigelen/Kırca, TTK md.589 ile TTK md.621 arasındaki ilişkiyi nitelendirirken “uyumsuzluk” ifadesini kullanmış ve “*TTK md.621/1 ile TTK md.589’daki nisapların birbirleriyle uyumlu olmaması, hatta çelişmesinden kaynaklanan, aşılması zorunlu önemli bir sorun*⁴⁴⁴”dan bahsetmiş; bu iki hükümde belirlenen yeter sayıların farklı oluşunun beraberinde “*gereksiz bir tartışmayı*”

⁴⁴⁴ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.78.

getireceğini belirtmiş; “sorunun” temelinde, TTK md.621 bakımından İsvBK esas alınırken, öte yandan bu hükümle “kesinlikle uyumlu olmayan” TTK md.589 hükmünün, “üstelik hiçbir süzgeçten geçirmeksizin” eTK md.513/1’den aynen aktarılmasının yattığını ifade etmiş; sonuç olarak her iki hükmün bir arada uygulanması “açık bir çelişki” yaratacağından, en kısa zamanda “bu hatanın” giderilmesinin zorunlu olduğunu belirtmiştir⁴⁴⁵.

Akbay, TTK’nin ve bu arada İsvBK’nin yeter sayı hükümlerini azaltma ve karışıklıklara engel olma eğilimindeyken TTK’de şirket sözleşmesi değişiklikleri için TTK md.589’da ayrı ve genel bir yeter sayı belirlenmiş olmasının yerinde olmadığını; bunun yerine hakkında karar alınması zorlaştırılmak istenen meselelerin “önemli karar” kategorisinde açıkça düzenlenerek çifte engel kuralına (TTK md.621/1) tabi tutulması gerektiğini, TTK’nin mevcut durumunda öyle bazı haller olabileceğini ki bu hallerde önemli karar olarak sınıflandırılmış bir şirket sözleşmesi değişikliğinin TTK md.589 hükmündeki yeter sayı kuralına nazaran daha kolay bir şekilde yapılabileceğini belirtmiştir⁴⁴⁶.

Bahtiyar, TTK md.589 hükmünde öngörülen yeter sayının, önemli kararların düzenlendiği TTK md.621’de öngörülen (çifte yeter sayı kuralına rağmen) yeter sayıdan daha ağır olduğu, bu nedenle iki hüküm arasında uyumsuzluk bulunduğu ve TTK md.589 hükmünün TTK md.621 ile uyumlu hale getirilmesi gerektiği yönündeki görüşü⁴⁴⁷ “haklı” bulmak suretiyle iki hüküm arasındaki bir uyumsuzluk olduğu düşüncesini tasvip etmiştir⁴⁴⁸.

Biçer/Hamamcıoğlu, TTK md.589 hükmü ile TTK md.621 hükmünden bahsederken, “ilk bakışta, TTK 621’in 589’a göre daha ağır yetersayılar öngördüğü, en azından amaçlananın bu olduğu izlenimi doğ[duğunu]” bununla beraber “her zaman TTK 621’in TTK 589’dan daha ağır yetersayıları içermediği[ni], bazı durumlarda TTK 589’un daha ağır yetersayıya sahip olduğu[nun] söylenebilece[ğini]”; “TTK 589. maddede imtiyazların kullanılmasına imkân tanınmamasına rağmen, TTK 621’de oyda imtiyazlı paylardan doğan oy hakkının

⁴⁴⁵ Kendigelen/Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt III*, ss.331-332.

⁴⁴⁶ Akbay, *Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*, s.234.

⁴⁴⁷ Yıldız, *TTK Tasarına Göre Limited Şirketler Hukuku*, s. 114 ve s.230;

⁴⁴⁸ Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, ss.364-365, dp:824.

kullanılması[nın] eleştirilebilecek nitelikte [olduğunu]” belirterek her ne kadar TTK’de aksinin öngörülmediği durumlarda kural olarak şirket sözleşmesi değişikliklerine TTK md.589 hükmünün uygulanmasının amaçlandığı, böylelikle de TTK md.589 ve TTK md.621 hükümlerinin TTK md.421’e benzer bir ilişki yarattığı söylenebilecekse de yeter sayılar açısından TTK md.589 ve md.621 arasındaki “*çelişkinin*” giderilmesi gerektiği kanaatinde olduklarını belirtmiştir⁴⁴⁹.

Çoştan, önemli karar niteliği taşımayan bir şirket sözleşmesi değişikliği için, TTK md.621/1’deki nisap sağlansa bile TTK md.589’daki nisabın sağlanmamasının söz konusu olabileceğini, bu durumun nisaplar arasındaki dengeyi “*bozduğunun*” açık olduğunu; bu “*sorunun*” TTK md.620 ve 621 hükümlerinin limited şirketler hukuku alanında bir yenilikken, kaynağını eTK md.513’ten alan TTK md.589 hükmünün ise ayrıca düzenlenmiş olmasından kaynaklandığını belirtmektedir⁴⁵⁰.

Kendigelen/Zengin, TTK md.621/1 hükmü ile TTK md.589 hükmünden bahsederken, TTK md.589 hükmünün “*bir amaca hizmet etmediği*”ni ve “*yürürlükten kaldırılması gerektiği*”ni belirtmiştir⁴⁵¹.

Çamoğlu, “*öğretideki tüm yazarların (TTK md.589 ile TTK md.621 arasındaki) bu ikilemin yapılacak bir yasal düzenleme ile giderilip iki hüküm arasındaki ahengin sağlanması gerektiği inancında olduğunu*” belirtmektedir⁴⁵².

(3) Değerlendirmemiz

a. Tespiti Gereken Hususlar

Bir önceki başlıkta açıkladığımız üzere, öğretideki çoğu yazar, TTK md.589 hükmü ile TTK md.621/1 hükmünün aynı anda var olmasını bir çelişki, hata veya sorun olarak görmektedir. Hal böyle olunca, hangi şirket sözleşmesi değişikliğine hangi yeter sayı kuralının tatbik edileceğinin, bu anlamda ortada bir kanun boşluğu olup olmadığının, bu durumun kanun koyucunun bilinçli bir tercihinin ürünü olup

⁴⁴⁹ Biçer/Hamamcıoğlu, *Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar*, ss.355-356.

⁴⁵⁰ Çoştan, *Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları*, ss.69-70.

⁴⁵¹ Kendigelen/Zengin, *Yargıtay’ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi*, s.67.

⁴⁵² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, N.1731e.

olmadığının, eğer bilinçli ise de bunun ardında yatan sebebin ne olduğunun bu bağlamda tespit edilmesi gerekli hususlardan olduğu söylenebilir.

b. Hangi Şirket Sözleşmesi Değişikliğine Hangi Kuralın Uygulanacağı ve Bunun Kanun Koyucunun Bilinçli Bir Tercihinin Ürünü Olup Olmadığı Sorunu

Peşinen ifade etmek gerekir ki TTK md.589 hükmü ile TTK md.621/1 hükmünün TTK’de aynı anda yer alıyor olması ne kadar eleştirilirse eleştirilsin, TTK lafzının gerekli kıldığı ve öğretinin kabul ettiği baskın görüş, TTK md.621/1’de sayılan önemli kararlardan şirket sözleşmesi değişikliği teşkil edenlerin (şirketin işletme konusunun değiştirilmesi, oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının ihracı, esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılması, esas sermayenin arttırılması ve nihayet şirket merkezinin değiştirilmesine yönelik kararlar) TTK md.621/1’deki yeter sayı ile; bunun dışındaki şirket sözleşmesi değişikliklerinin ise kural olarak TTK md.589’daki yeter sayı ile alınacağı yönündedir⁴⁵³. Bu görüşü destekler en önemli olgulardan biri, (gerçi her ne kadar Adalet Komisyonu aşamasında da olsa kanunun metnine eklenen) TTK md.589 hükmünde yer alan “621’inci madde hükmü saklıdır” ifadesidir. İsviçre hukukunda, limited şirketler bakımından genel bir şirket sözleşmesi değişikliği yeter sayı kuralı getiren bir hüküm bulunmaması sebebi ile İsvBK’nin herhangi bir yerinde (ve zaman itibarı ile doğal olarak eTK md.513 hükmünde) yer almayan bu “saklı tutuş” kanun koyucunun TTK md.589 hükmü ile TTK md.621/1 hükmünün “ilişkisinin” pekâlâ farkında olduğunu; bu iki hükmün TTK’de aynı anda yer aldığının bilincinde olduğunu şüpheyne mahal bırakmayacak bir şekilde gözler önüne sermektedir⁴⁵⁴.

Kanaatimizce kanun koyucunun limited şirketlerin genel kurulu özelinde birden fazla ağırlaştırılmış yeter sayıya yer verdiğinin bilinçli olduğunu gösteren (fakat bu sefer TTK md.589 hükmünde TTK md.621 hükmünün saklı olduğunun belirtilmesi kadar da kuvvetli olmayan) bir diğer argümanın ise TTK md.621/2 hükmü olduğu

⁴⁵³ Kendigelen/Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt III*, s.333; Akbay, *Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*, ss.233-234; Şener, *Limited Ortaklıklar Hukuku*, s.189 ve s.600; Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s.364; Biçer/Hamamcıoğlu, *Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar*, s.355.

⁴⁵⁴ Kanun koyucunun bu bilinçle hareket ettiği yönünde bkz: Kendigelen/Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt III*, s.332;

söylenbilir. TTK md.621/2 hükmünde, kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap aranıyorsa, bu nisabı daha da ağırlaştıracak şirket sözleşmesi hükümlerinin, ancak şirket sözleşmesinde öngörülecek çoğunlukla kabul edilebileceği belirtilmiştir. Halbuki hükmün kaynağı olan İsvBK md.808b/2 hükmünde, aynı kural kanunda aranan ağırlaştırılmış nisaplar bakımından değil de bütün nisaplar bakımından getirilmiştir. İşte, kanun koyucu, İsviçre hukukundaki yaklaşımın aksine, TTK md.589 hükmünü tesis ederek limited şirketlerde şirket sözleşmesi değişiklikleri için genel ve asgari bir yeter sayı kuralı belirlemiş, kanunda yer alan “olağan” nisapların ağırlaştırılmasını da (ki bu ancak bir şirket sözleşmesi değişikliği ile yapılabilecektir) en azından TTK md.589’da belirtilen yeter sayının sağlanması şartına bağlamış; TTK md.589 veya TTK md.621/1 hükümlerindeki gibi kanunca ağırlaştırılmış nisapların daha da ağırlaştırılması için uygulama alanı bulmasını istediği TTK md.621/2 hükmünü İsviçre hukukundan alırken, madde lafzında kendi sistematğine paralel bir değişiklik (kuralın yalnızca kanunda ağırlaştırılmış nisapların daha da ağırlaştırılması için getirilmesi) yapmayı ihmal etmemiştir.

Yukarıda izah ettiklerimiz doğrultusunda kanun koyucunun, TTK md.589 hükmü ile TTK md.621/1 hükmünü, üstelik buralarda yer alan yeter sayı kurallarının farklı olduğunu da bilerek tesis ettiği; TTK md.621/2 hükmündeki olduğu gibi, bilhassa şirket sözleşmesi değişikliklerine temas eden noktalarda, İsviçre hukukundan ayrıldığıнын farkında olarak iktibas esnasında TTK’nin kurmakta olduğu sistematğe uygun değişikliklerde bulunduğu söylenebilir. Hal böyle olunca da TTK md.589 ve md.621/1 anlamında, limited şirketlerde şirket sözleşmesinin değiştirilmesine uygulanacak yeter sayı normları bakımından ortada hüküm içi veya hüküm dışı bir kanun boşluğu⁴⁵⁵ olduğundan bahsedilemeyecek, TTK md.621/1’de sayılan ve özü itibarı ile bir şirket sözleşmesi değişikliği teşkil eden kararların (şirketin işletme konusunun değiştirilmesi, oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının ihracı, esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılması, esas sermayenin arttırılması ve nihayet şirket merkezinin değiştirilmesine yönelik kararlar) TTK md.621/1’de belirtilen yeter sayı kuralı ile; kural olarak diğer şirket sözleşmesi

⁴⁵⁵ Kavramlar hakkında detaylı açıklamalar için birçokları yerine bkz: Oğuzman/Barlas, **Medeni Hukuk: Giriş - Kaynaklar - Temel Kavramlar**, s.95 vd.

değişikliklerinin ise TTK md.589’da belirtilen yeter sayı kuralı ile alınması gerektiği rahatlıkla tespit edilebilecektir.

c. TTK md.589 ve md.621/1’de Belirlenen Yeter Sayı Eşiklerinin Karşılaştırılması

Yukarıda, kanun koyucunun TTK md.589 hükmü ile md.621/1 hükmünü aynı anda tesis ederken bilinçli bir şekilde davrandığını tespit etmiştik. Şimdi, kanun koyucunun neden böyle bir hukuk yapma tekniğini benimsediği üzerinde de durmanın faydalı olacağı kanaatindeyiz. Bunu yapmak için ise öncelikle TTK md.589 hükmü ile TTK md.621/1 hükmünde aranan yeter sayıların pratiğe nasıl döküldüğünün, uygulamada hangi hallerde hangi yeter sayı kuralının daha “ağır” olduğunun tespiti faydalı bir başlangıç olacak; kanun koyucunun bu sistematik ile -şayet varsa- güttüğü amacın ne olduğunun daha iyi anlaşılabilmesini mümkün kılacaktır.

TTK md.589 ile TTK md.621/1’de aranan yeter sayılar arasında çok temel bazı farklar olduğu vakıadır. Bir kere TTK md.589 hükmü esas sermayeyi -ve yalnızca esas sermayeyi- payda olarak alan bir karma yeter sayıdır. Yani hükümde belirlenen oran aslında bir karar yeter sayısını işaret etmekte ise de payda olarak bir bütün kıstas alındığından, hükümde dolaylı bir toplantı yeter sayısı da düzenlenmektedir⁴⁵⁶. TTK md.621/1 hükmü ise, getirdiği çifte nisap kuralının ilk yarısında toplantıda temsil edilen oyları; ikinci yarısında ise esas sermayeyi payda olarak alan kombine (çifte) ve aynı zamanda karma yeter sayı normudur. Keza hükmün ikinci yarısında payda olarak bir bütün kıstas alınmak suretiyle, dolaylı bir toplantı yeter sayısı kuralı da tesis edilmiştir⁴⁵⁷. Bir başka deyişle, TTK md.589 hükmü yalnızca esas sermayeye katılım oranını kıstas alırken, TTK md.621/1 hükmünde hem esas sermayeye katılım oranı hem de oy sayısı dikkate alınmaktadır. Bunun pratikteki en önemli anlamı, oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının olduğu limited şirketler bakımından görünür⁴⁵⁸. Belki TTK md.620 hükmünde olduğu gibi yeter sayıların salt oy hakkı kıstas alınarak belirlendiği hallerdeki kadar kuvvetli olmasa da TTK md.621/1’de (en azından sağlanması gereken çifte nisabın bir tanesinde) oy hakkı kıstas alınarak, oyda imtiyazın

⁴⁵⁶ Bu hususta bkz: Bölüm I.C.2.c).

⁴⁵⁷ Bu hususta bkz: Bölüm II.A.2.c)(2).

⁴⁵⁸ Bu hususta bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.219; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.77.

da devreye girebilmesi ve bu suretle etkisini gösterebilmesi mümkün olmuştur. Görüleceği üzere kanun koyucu, normalde şirket sözleşmesi değişikliklerinde kural olarak oyda imtiyazı devre dışı bırakmak isterken⁴⁵⁹ TTK md.621/1’de önemli karar olarak nitelendirilmiş bazı şirket sözleşmesi değişiklikleri bakımından oyda imtiyazın (kısmen de olsa) etki göstermesinin yolunu açmıştır.

TTK md.589 ile md.621/1 de düzenlenen yeter sayılardan hangisinin daha ağır bir yeter sayı kuralı teşkil ettiğine gelince, limited şirket özelinde oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının olup olmadığı noktasında bir ayırım yapmak faydalı bir başlangıç olacaktır.

Şayet şirkette TTK md.618/2 anlamında itibarî değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşeceği yönünde bir şirket sözleşmesi hükmü yoksa, TTK md.589’da aranan yeter sayının (tek bir hal hariç ki bu halde de yeter sayıların “ağırlığı” eşittir) TTK md.621/1 hükmünde aranan yeter sayıdan daha ağır olduğunu kabul etmek gerekir. Gerçekten de genel kurulda istisnasız olarak bütün ortakların temsil edildiği bir senaryoda, diyelim şirketin esas sermayesi beheri 25 TL itibari değerinde 4000 adet esas sermaye payından oluşuyorsa (toplam sermaye: 100.000 TL, toplam oy 4000 adet); TTK md.589 anlamında yeter sayının sağlanması için esas sermayenin 66.675 TL’sinin (hükümde aranan üçte ikiyi şartını sağlayan en düşük birim) olumlu oyu gerekecek; diğer yandan TTK md.621/1’deki yeter sayının sağlanması için de (çifte nisap kuralının sağlanması bakımından bu örnekte daha da zorlu olan ilk kural kıstas alınacak olursa) 4000 oyun 2667’sinin olumlu oyu, yani yine esas sermayenin 66.675 TL’lik kısmının olumlu oyu gerekecektir. Görüleceği üzere, oyda imtiyazın olmadığı limited şirketlerde, genel kurul toplantısına katılımın tam olduğu genel kurullarda, TTK md.589 ve md.621/1’de aranan yeter sayılar aynı orana tekabül etmektedir. Fakat toplantıya katılımın tam olmadığı diğer senaryolarda TTK md.621/1 hükmünde belirlenen yeter sayının, TTK md.589 hükmünde aranan yeter sayıdan doğal olarak daha “hafif” olduğu söylenmelidir. Bu olgunun “en uç” örneği, yukarıdaki örneğimizde bahsettiğimiz şirkette, toplantıda 2001 adet esas sermaye payının temsil edildiği ve toplantıdaki herkesin öneri lehine olumlu oy kullandığı senaryodur ki bu örnekte esas sermayenin 50.025 TL’sinin olumlu oyu ile bile TTK

⁴⁵⁹ Anonim şirketler bakımından bkz. ve inc. TTK md.479/3-a ve limited şirketler bakımından dolaylı olarak TTK md.589.

md.621/1’de belirlenen yeter sayı eşikleri (toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisi öneri lehine olumlu oy vermiş ve bu olumlu oylar oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunu oluşturmaktadır) sağlanabilmektedir.

Diğer taraftan şayet şirkette TTK md.618/2 anlamında itibarî değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşeceği yönünde bir şirket sözleşmesi hükmü varsa, TTK md.589 hükmünde belirtilen yeter sayı kuralının mı yoksa TTK md.621/1 hükmünde belirlenen yeter sayı kuralının mı daha ağır olduğu daha komplike bir hal almakta; şirket sözleşmesinde öngörülen imtiyazın gücü, toplantıya katılım ve öneri lehine oy kullanan pay grubu dağılımları, hangi yeter sayı hükmünün ne zaman daha ağır olacağı konusunda rol oynar hale gelmektedir. Bu hususu bir örnekle açıklamak için bu sefer, esas sermayesi A grubu ve B grubu olmak üzere iki farklı gruba ayrılan ve toplam sermayesi, beheri 25 TL değerinde 2000 adet A grubu; beheri 250 TL değerinde 200 adet B grubu esas sermaye paylarından oluşan ve şirket sözleşmesinde itibarî değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşeceği yönünde bir hüküm bulunan limited şirket örneğini ele alalım (toplam sermaye 100.000 TL, toplam oy 2200 adet). Bu örnekte, TTK md.589’da belirtilen yeter sayının sağlanması için esas sermayenin 66.675 TL’sinin (üçte ikiyi şartını sağlayan en düşük birim) olumlu oyu gerekli ve yeterli olacaktır. Fakat iş TTK md.621/1’deki yeter sayılarla karar almaya gelince, oyda öngörülen imtiyaz etkisini göstererek, TTK md.621/1 anlamında karar almayı TTK md.589 anlamında karar almaktan daha zor kılabilir. Şöyle ki, anılan örnekte genel kurul toplantısına katılımın tam olduğu ve oylanmakta olan öneri lehine bütün A grubu payların yarısının olumlu oy verdiği, B grubu payların ise tamamının olumlu oy verdiği bir senaryo üzerinde duralım. Böyle bir durumda olumlu oylar, toplamda 75.000 TL’lik esas sermaye ve 1200 oya tekabül edecektir. Esas sermayenin %75’inin öneri lehine olumlu oy kullanması, TTK md.589’da aranan yeter sayıyı sağlarken, TTK md.621/1’de aranan çifte nisap kuralının yalnızca birini (olumlu oyların esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunu oluşturması) sağlayacak; fakat ikinci şartı (toplantıda temsil edilen oyların üçte ikisi) sağlamayacaktır. Yani bu durumda TTK md.621/1’de aranan yeter sayıya ulaşamayacaktır.

Yukarıdaki örneklerden de görüleceği üzere, TTK md.589 hükmünde belirlenen yeter sayı ile md621/1’de belirlenen yeter sayının hangisinin daha “ağır” olduğu, şirkette TTK md.618 anlamında oyda imtiyazın öngörülüp öngörülmemesine göre

değişkenlik göstermektedir. Buna göre, şayet oyda imtiyaz söz konusu değilse, toplantıya tam katılımın olduğu durum hariç (ki bu durumda iki yeter sayı normunun sağlanma zorluğu eşit olmaktadır) TTK md.589 hükmünün daha ağır bir yeter sayı kuralı getirdiği; buna karşın oyda imtiyazın söz konusu olduğu durumlarda, genel kurula katılımın ve oylamanın dağılımına göre TTK md.621/1 hükmünün sağlanmasının daha zorlu bir hal alabileceği saptaması yapılabilir.

İfade etmek gerekir ki, ülkemizin ticari pratiğinde, seferlerin çoğunda, limited şirketlerde TTK md.618 anlamında bir oyda imtiyaz söz konusu olmamaktadır. Dahası, oyda imtiyazın olduğu şirketlerde dahi -özellikle ortakların sayısı nazara alındığında- yukarıda aktarılan örnekte olduğu gibi TTK md.589'da aranan yeter sayı şartı sağlanırken, TTK md.621/1 hükmünde aranan yeter sayının sağlanamadığı senaryoların bir hayli kısıtlı olacağı saptaması yapılabilir.

d. Farklı Şirket Sözleşmesi Değişikliklerinin Farklı Yeter Sayı Kurallarına Bağlanması -Varsa- Ardında Yatan Neden

Bir sermaye şirketinin anayasası olarak da tabir edilen şirket sözleşmesinin (veya esas sözleşmesinin) değiştirilmesi noktasında farklı yeter sayı kurallarının öngörülmesinin mantıklı ve tutarlı bir hukuk politikası olarak addedilmesi normaldir. Örneğin anonim şirketlere ilişkin TTK md.421/1 hükmü, esas sözleşmeyi değiştiren kararların, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınacağını hükme bağlamış; öte yandan TTK md.421/3 hükmünde anılan bazı esas sözleşme değişikliklerinin sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınacağını; giderek, TTK md.421/2'de anılan esas sözleşme değişikliklerinin ise sermayenin tümünü oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oybirliğiyle alınacağı belirtilmiştir.

Görüleceği üzere kanun koyucu, zaten olağan kararlara nazaran karar almayı zorlaştırdığı⁴⁶⁰ esas sözleşme değişikliklerinin bazı önemli gördüğü görünümünü, konunun önemine göre⁴⁶¹, daha da ağır yeter sayı kurallarına bağlamıştır. Kanun koyucunun önem atfettiği esas sözleşme değişiklikleri bakımından daha da ağır yeter

⁴⁶⁰ Bkz. ve inc. TTK md.418 ve md.421.

⁴⁶¹ Günay, *Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Genel Kurulda Nisaplar*, s.134.

sayı eşikleri belirlemiş olmasının *ratio legis*'i olarak azlık pay sahiplerinin korunması gösterilmektedir⁴⁶². Bunda aynı zamanda, kanun koyucunun “[bazı] konuları [...] ortaklığın ekonomik ve hukuki yapısını, pay sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini etkileyen temel işlemler olarak değerlendirmesinin ve bu hususlarda alınacak kararların [...] sermayenin mümkün olduğunca büyük kısmının mutabakatıyla gerçekleştirilmesini arzı etmesinin⁴⁶³” etkisi de yadsınamaz.

Yukarıda aktardığımız anonim şirket özelindeki ağırlaştırılmış yeter sayılar, konun koyucunun ilgili karara atfettiği ehemmiyet doğrultusunda doğru orantılı olarak zorlaşmaktadır. Ne var ki yukarıda da izah ettiğimiz üzere, TTK md.589 ile md.621 hükümlerinde belirlenen yeter sayılara ulaşmanın “zorluğu” karşılaştırıldığında, mutlak suretle “galip gelen” bir hükümden bahsetmek dahi mümkün olamamaktadır. İşte, çalışmamızın bu kısmında, TTK md.621/1’de sıralanan ve şirket sözleşmesi değişikliği teşkil eden kararlar, limited şirketlere en yakın sermaye şirketi olduğunu düşündüğümüz anonim şirketlere ilişkin ilgili yeter sayı kuralları ile teker teker mukayese edilerek, bunların anonim şirketlerin esas sözleşme değişikliği için aranan genel yeter sayıdan (TTK md.421/1) daha ağır bir yeter sayıya bağlanıp bağlanmadıkları tespit edilmeye çalışılacaktır. Böylelikle, TTK md.621/1’de sıralanan önemli kararların, limited şirketlere nitelik olarak pek de uzak olmayan anonim şirketler hukukunda, kanun koyucunun nazarında diğer şirket sözleşmesi değişikliklerinden (TTK md.589) daha ehemmiyetli olup olmadığı noktasında bir çıkarım yapıp yapılamayacağı görülebilir hale gelecektir.

TTK md.621/1’de sayılan ilk önemli karar, şirketin işletme konusunun değiştirilmesidir (TTK md.621/1-a). Anonim şirketlerde şirketin işletme konusunun “tamamen” değiştirilmesi TTK md.421/3 uyarınca sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyuna bağlanmış; “tamamen” olmayan işletme konusu değişiklikleri ise genel esas sözleşme değişikliği kuralından ayrı bir yeter sayıya bağlanmamıştır. Dolayısıyla bu hallerde, esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin genel kural (TTK md.421/1) uygulanacaktır⁴⁶⁴. Şu hâlde TTK md.621/1-a hükmünde belirtilen kararın, anonim şirketler bakımından

⁴⁶² Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, s.134.

⁴⁶³ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.224-225.

⁴⁶⁴ Uzunallı, **Anonim Şirkette İşletme Konusu**, s.163.

bazı hallerde normal esas sözleşme değişikliklerine nazaran daha ağır bir nisaba; bazı hallerde ise normal esas sözleşme değişikliği kuralına tabi tutulduğu söylenebilir.

TTK md.621/1’de sayılan bir diğer önemli karar oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının ihracıdır (TTK md.621/1-b). Anonim şirketlerde imtiyazlı pay oluşturulması⁴⁶⁵, TTK md.421/3-b hükmünde sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyuna bağlanarak, oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının ihracı noktasında, anonim şirketlerde normal esas sözleşme değişikliklerine nazaran daha ağır bir yeter sayı hükmü öngörüldüğü söylenebilir.

TTK md.621/1’de sayılan bir diğer önemli karar olan esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılması (TTK md.621/1-c) kararının anonim şirketlerde tam bir karşılığı olduğundan bahsedilemez. Payların devredilebilirliği ilkesinin esas olduğu ve nama yazılı payların devrine yalnızca bağlam adı verilen bir müessese ile engel olunabilen anonim şirketlerde, TTK md.621/1-c hükmünde anılan karara en yakın karşılığının, “*nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması*” kararı olduğu kabul edilebilir⁴⁶⁶. Anonim şirketlerde anılan kararın alınması için TTK md.421/3 uyarınca sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyu aranmak suretiyle bu bağlamda normal esas sözleşme değişikliklerine nazaran daha ağır bir yeter sayı kuralı tesis edilmiştir.

TTK md.621/1-d hükmünde sayılan esas sermayenin arttırılması kararının, anonim şirketlerde ayrı bir yeter sayı kuralına bağlanmadığı söylenmelidir. Şu hâlde esas sermayenin arttırılması, anonim şirketlerde TTK md.421/1’e -yani genel esas sözleşme değişikliği kuralına- tabidir.

⁴⁶⁵ Hükümde yer alan “oluşturulması” ifadesinden ne anlaşılması gerektiğini yönünde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.233-235.

⁴⁶⁶ Gerçi anonim şirketler hukukunda nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması ifadesinden, bağlam yaratılması veya bağlamın şartlarının ağırlaştırılmasının anlaşılacağı belirtilmektedir. Bu cümleden olarak bağlamın “kolaylaştırılması” veya “kaldırılması” kararlarının TTK md.421/1’e tabi olacağı ileri sürülmektedir: bu hususta bkz: Yargıtay 11’nin HD. 23.09.2019 T. ve 2018-4371/5635 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 18.07.2025).

TTK md.621/1’de sıralanan bir diğer önemli karar ise şirket merkezinin değiştirilmesidir (TTK md.621/1-f). Anonim şirketlerde şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlar sermayenin tümünü oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oy birliğine bağlanmışken (TTK md.421/2-b) bunun dışında kalan merkez nakilleri için ayrı bir yeter sayı öngörülmemiştir. Şu hâlde, TTK md.621/1-f hükmünde belirtilen kararın anonim şirketler bakımından bazı hallerde normal esas sözleşme değişikliklerine nazaran daha ağır bir nisaba bağlandığı, bazı hallerde ise normal esas sözleşme değişiklikleri ile aynı kurala tabi tutulduğu söylenebilir.

TTK md.621/1 hükmünde bir de rüçhan hakkının sınırlandırılması ya da kaldırılması ve şirketin feshi kararları önemli kararlar arasında sayılmıştır. Esasen bir şirket sözleşmesi değişikliği anlamına gelmeseler de bu kararların da anonim şirketler hukukunda hangi yeter sayılara tabi tutulduğunu incelemek çalışmamız bakımından faydalı olacaktır. TTK md.461/2 hükmünde, rüçhan hakkının en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılabilceği veya kaldırılabilceği hükme bağlanarak bu bağlamda normal esas sözleşme değişikliklerinde aranan yeter sayıdan daha ağır bir nisap öngörüldüğü söylenebilir.

Benzer şekilde, TTK md.529/1-d hükmünde, TTK md.421/3-4 hükümlerine atıf yapılarak, genel kurulun şirketin feshi yönündeki kararı (ki bu karar limited şirketlerde TTK md.621/1-ı’da zikredilmiştir), normal esas sözleşme değişikliklerine nazaran daha ağır bir nisaba (sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyu) bağlanmıştır.

Yukarıdaki karşılaştırmalı inceleme neticesinde TTK md.621/1’de sayılan bazı önemli kararlar bakımından şu sonuca ulaşılmaktadır:

Anonim şirketlere ilişkin düzenlemelerde, yukarıda karşılaştırmaya tabi tutulan yedi karar tipinin dört tanesinin tamamen; iki tanesinin ise “kısmen”, esas sözleşme değişikliklerinde tatbik edilecek genel yeter sayı kuralından daha ağır bir yeter sayı kuralına bağlandığı; bir tanesinin ise genel esas sözleşme değişikliği kuralına tabi tutulduğu görülmektedir. Şu hâlde akla, kanun koyucunun, en azından anonim şirketlerde, TTK md.621/1’de sayılan kararların çoğunluğunun olağan şirket sözleşmesi değişikliklerine nazaran daha ehemmiyetli kararlar olduğunu düşündüğü gelmektedir. Ne var ki kanun koyucunun TTK md.621/1 hükmünü tesis ederken, burada yer alan kararların TTK md.589’daki yeter sayı kuralına nazaran daha zor

alınmasını amaçladığını söylemek hiç de kolay değildir. Bir kere her şeyden önce, yukarıdaki başlıkta izah edildiği gibi, uygulamada TTK md.589 anlamında bir karar almak, seferlerin çoğunda TTK md.621/1 anlamında karar almaktan daha zorludur.

Bu sefer de akla, -anonim şirketlerdeki yeter sayı düzenlemelerine göz yumarak da olsa- TTK md.621/1’de sayılan kararların, bir şirketin günlük işleyişi ve faaliyeti noktasında sıklıkla ve kolaylıkla alınması gerekebilecek kararlar olduğu, bu suretle kanun koyucunun bu kararları almayı, -uygulamada çoğu kez TTK md.621/1 anlamında bir karar almanın TTK md.589 anlamında bir karar almaya nazaran daha kolay olacağını öngörmek suretiyle- kolaylaştırmayı amaçladığı gelebilir. Keza, örneğin, gördüğü ticari fırsat neticesinde bir seyahat acentesi belgesi almak isteyen bir limited şirketin, Seyahat Acentaları Yönetmeliği md.9/1-ç hükmünde aranan şart gereği, şirket sözleşmesinde yer alan amaç ve konu maddesini değiştirmesi (yani faaliyet konusunu değiştirilmesi)⁴⁶⁷; veya acil nakit ihtiyacında olan bir şirketin esas sermayesini arttırması; merkezinin bulunduğu taşınmazda kira sözleşmesinin süresi dolan veyahut bu bağlamda TBK md.350 tahtında aleyhine açılmış bir gereksinim sebebi ile tahliye davasını kaybeden bir şirketin acilen yeni bir merkeze geçmesinin gerekmesi gibi haller, gerçekten de ticari hayat pratiğinde kolay karar almayı gerekli kılan hallerden kabul edilebilir. Ne var ki, yukarıda da izah edildiği gibi TTK md.621/1 anlamında karar almanın bazı hallerde TTK md.589 anlamında karar almaktan daha zor olabileceği; TTK md.621/1 anlamında karar almanın daha kolay olduğu şirketlerde dahi TTK md.589 ile md.621/1 hükümlerinde aranan yeter sayılar bakımından arada kayda değer bir “kolaylık” farkı oluşmayacağı olguları bir kenara, birbirine yakın iki sermaye şirketi türü bakımından, yukarıda karşılaştırmaya tabi tutulan karar tiplerinin çoğunluğunu anonim şirketlerde daha ağır yeter sayı kurallarına tabi tutan kanun koyucunun, bu kararları limited şirketler bakımından kolaylaştırmak istediği de kolay kolay savunulabilir bir husus değildir.

Bu noktada son olarak akla bir de kanun koyucunun, TTK md.589 anlamında alınacak genel şirket sözleşmesi değişiklikleri ile TTK md.621/1 anlamında alınacak kararları “farklılaştırmak” istediği fikri gelebilir. Keza evvele belirtildiği üzere, anılan

⁴⁶⁷ Anılan hüküm, başvuru sahibi tüzel kişinin iştiğal konusu olarak “*turizm veya seyahat acentalığı faaliyetinin*” de yer aldığı şirket ana sözleşmesinin bulunduğu Ticaret Sicili Gazetesi’ni TÜR SAB’a yapılacak başvuruda temin edilmesi gereken belgeler arasında saymaktadır.

iki hüküm arasındaki en temel farklardan biri, TKT md.621/1’de aranan yeter sayıda oyda imtiyazların devreye girmesidir. Kanun koyucunun, anonim şirketlerde⁴⁶⁸ de limited şirketlerde⁴⁶⁹ de genel olarak esas sözleşmenin değiştirilmesi hallerinde oyda imtiyazı etkisizleştirmek istediği vakıadır. Bunun sebebinin, oyda imtiyazın söz konusu olduğu şirketlerde, pay sahiplerinin menfaatinin gözetilerek, önemli olduğu düşünülen kararlar bakımından imtiyazlı zümrenin gücünü törpülemek ve daha geniş bir menfaat çevresinin ortak arzusunu sağlamak olduğu söylenebilir⁴⁷⁰. Anonim şirketler özelinde, esas sözleşme değişikliklerinde oyda imtiyazın kullanılamayacağını belirten TTK md.479/3 hükmünün gerekçesinde yer alan “[o]yda imtiyazın etkisizleştiği kararlar sadece önem kriterine göre değil, aynı zamanda oyda imtiyazın hakimiyet kurulması aracı olarak kullanılmasına engel olmak amacına göre de belirlenmiştir. Tasarının oyda imtiyazlı paylara olanak tanımamasının temelinde ne güç ne de hakimiyet oluşturulmasına yardımcı olmak düşüncesi vardır. Kabul gören yaklaşım, akılcı, çağdaş, kurumsal yönetim ilkelerine dayalı amaca uygun, iyi, dağınık olmayan ve profesyonel yönetimdir. Baskı aracı olan, hakimiyeti güvence altına alma düşüncesine yönelik, kanunî sınır aşan oyda imtiyaz Tasarıya aykırıdır.” ifadeleri de bu görüşü destekler niteliktedir. Gelgelelim, TTK md.621/1’de anılan önemli kararlar incelendiğinde, kanaatimizce kanun koyucunun bu kararlar bakımından oyda imtiyazın tekrar etki kazanmasını istemiş olmasının makul bir gerekçesi olduğu söylenemez. Hatta, TTK md.621/1’de sıralanan bilhassa şirketin feshi, oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesi, rüçhan hakkının sınırlandırılması ya da kaldırılması, müdürlerin ve ortakların, bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına genel kurul tarafından onay verilmesi, bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması gibi kararların, tam da kanun koyucunun oyda imtiyazın hakimiyet kurulması aracı olarak kullanılmasına engel olmak istediği kararlardan olması beklenir.

⁴⁶⁸ Bkz. ve inc. TTK md. 479/3-a.

⁴⁶⁹ Bkz. ve inc. Şirket sözleşmesi değişikliklerinde matrah olarak esas sermayeyi kıstas alan TTK md.589.

⁴⁷⁰ Bkz. Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.83-84 ve orada adı geçen yazarlar.

Yukarıda anlattıklarımız bütüncül olarak ele alındığında, kanaatimizce, kanun koyucu, her ne kadar TTK md.589 ile TTK md.621/1'in ilişkisinin bilincinde hareket etmiş ve bu bağlamda limited şirketler hukukunda ortada herhangi bir kanun boşluğundan bahsedilemeyecek olsa da TTK md.621/1'de sıralanan kararların TTK md.589 hükmünden farklı (kimi zaman daha ağır, çoğu kez de daha hafif) yeter sayılara tabi tutmuş olmasının, bilinçli bir tercihin ürünü olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu bilinçsiz tercihin ardında, kanaatimizce, İsviçre hukukunun getirdiği bir yenilik olan İsvBK md.808 ve md.808b hükümlerinin TTK md.620 ve md.621'e alınırken; -bu arada eskiden İsviçre hukukunda da düzenlenen⁴⁷¹- genel şirket sözleşmesi değişikliğine ilişkin eTK md.513 hükmünün de muhafaza edilmek istenmesi; (İsvBK'nin güncel halinde şirket sözleşmesi değişikliğine ilişkin bir genel yeter sayı kuralı yer almıyor olmasından ötürü) bunu yaparken gerekli sistematik düzeltmeler es geçilmezken, iki nisap kuralı (TTK md.589 ve md.621/1) arasındaki ağırlığın ve TTK md.621/1'de belirtilen önemli kararların neler olduğunun yeterince üzerinde durulmaması yatmaktadır⁴⁷². Gerçekten de TTK md.621/1 hükmünde belirlenen yeter sayı ve önemli kararların ne olduğu noktasında neredeyse tamamen İsvBK md.808b hükmünden yararlanılmıştır. Keza iki hükmün getirdiği yeter sayı eşikleri aynı olduğu gibi, TTK md.621/1 ve İsvBK md.808b düzenlemelerinde sayılan önemli kararların yedi tanesinin birbirleriyle tam olarak örtüşmekte; hatta, bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması kararını düzenleyen TTK md.621/1-h düzenlemesi, İsvBK md.808b/8 ve md.808b/9 bentlerinde ayrı ayrı belirtildiğine göre, bu karar tiplerinin de iki kanunda ortak olduğu söylenebilmektedir. TTK md.621/1 ile İsvBK md.808b hükmünün ayrıldığı noktaların ise Türk hukukunda zaten uygulama alanı bulmayan karar tipleri olduğu da söylenmelidir⁴⁷³.

Sonuç olarak, TTK md.589 ile md.621/1'de düzenlenen yeter sayıların hangisinin daha “zorlu” olduğunun dahi değişken olduğu; TTK md.621/1'de sıralanan

⁴⁷¹ 2005 değişikliği öncesi eski İsvBK md.784/2.

⁴⁷² Benzeri yönde bkz: Çoştan, **Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları**, ss.69-70 ve dp.28.

⁴⁷³ Bu husustaki açıklamalarımız için bkz: Bölüm II.A.2.c)(3).

karar tiplerinin çoğunun anonim şirketler hukukunda sıradan esas sözleşme değişikliklerine nazaran daha ağır nisaplara bağlanmış olduğu, İsviçre hukukunda İsvBK md.808b hükmü tesis edilirken, burada yer alan yeter sayı eşiklerinin ve madde kapsamının, limited şirketler bakımından İsviçre hukukunda artık bir genel şirket sözleşmesi değişikliği nisabı hükmünün olmamasından hareketle belirlendiği; öte yandan eTK md.513 hükmünün muhafazası istenirken, belki gerekli sistematik uyumlar yapılmışsa da⁴⁷⁴ TTK md.589 ile md.621/1'de belirlenen yeter sayı eşiklerinin ve kapsamın yeterince süzgeçten geçirilmemiş olduğu bir kanun koyma ikliminde, her ne kadar kanun maddelerinin açık lafzı gereği bir kanun boşluğundan bahsedilemeyecekse de ideal bir kanun koyma şeklinden de bahsedilemeyeceği belirtilebilir.

Şayet kanun koyucu limited şirketler bakımından bir taraftan eTK döneminde olduğu gibi şirket sözleşmesi değişiklikleri için bir genel yeter sayı hükmü getirmek bir yandan da İsviçre hukukunda olduğu gibi bazı önemli kararları olağan kararlardan daha farklı bir yeter sayı kuralına bağlamak istiyorsa -ki kanaatimizce bu yönde bir yaklaşım salt İsviçre hukukunu tam takip etmiyor olması sebebi ile eleştirilmemeli ve hukuk politikası kapsamı dahilinde bir kanun koyma tercihi olarak değerlendirilmelidir- yalnızca düzenlenmekte olunan farklı nisapların kanun boşluğu yaratmaması için gerekli yapıyı oluşturmakla yetinmemeli; ayrıca yeter sayı hükümlerinin, azınlık haklarını korumasına, çoğunluğun tahakkümüne engel olmasına, imtiyazların bir hakimiyet aracı olarak kullanılmasını engellemesine, bir şirketin işlemez hale gelmesinin önünü almasına ve bir şirketin ticari pratikteki ihtiyaçlarına kolay cevap vermesine, ezcümle, bir limited şirketin bu manadaki bütün ihtiyacını karşılamasına da dikkat etmelidir. Bunu yapmanın birçok yolu olduğu söylenebilir. Akla ilk gelen yaklaşım, anonim şirketlerde hangi kararların hangi ağırlaştırılmış yeter sayılarla alındığını ve bunların limited şirketler özelinde de tatbik edilip edilmemesi gerektiğinin hukuk politikası dahilinde bir süzgeçten geçirilerek, TTK md.621/1 kapsamına alınan ve kanun koyucu bakımından ehemmiyetinin diğer şirket sözleşmesi değişikliklerine nazaran önemli ölçüde artmadığı (mesela işletme konusunun değiştirilmesi, esas sermayenin arttırılması) veya oyda imtiyazın kötü bir

⁴⁷⁴ TTK md.589 hükmünde md.621 hükmünün saklı tutulması ve md.621/2 hükmünün iktibas edilirken metinde gerekli değişikliğin yapılması gibi.

hakimiyet aracı olarak kullanılması sonucunu doğurabilecek (mesela oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesi) önemli kararlardan bazılarının TTK md.621/1 kapsamında çıkarılarak bunlar yerine kanun koyucu tarafından önemli görülen bazı tip kararların (mesela sermayenin azaltılması) TTK md.621/1 kapsamına dahil edilmesidir. Tabii TTK md.589 ve md.621/1’de düzenlenen yeter sayı eşiklerinin aynen korunması halinde, salt böyle bir kapsam değişikliğinin umulan yararı sağlamayacağı da ortadır. Bunun da bir çözüm önerisi olarak (hangisinin daha ağır bir yeter sayı kuralı getirdiği dahi her zaman net olmayan) TTK md.589 ile md.621/1’de öngörülen yeter sayı eşiklerinin arasının arttırılması mütalaa edilebilir. Kanun koyucunun örneğin anonim şirketlerde genel esas sözleşme değişikliklerini, kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği bir genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınacağını belirlemişken (TTK md.421/1) bazı önemli gördüğü esas sözleşme değişikliği kararları bakımından sermayenin en az %75’ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarını (TTK md.421/3) hatta bazı için ise oybirliğini (TTK md.421/2) aradığı ortadır. TTK md.421/1 de düzenlenen yeter sayı eşiği ile örneğin TTK md.421/3’te düzenlenen yeter sayı eşiği arasındaki fark yadsınamayacak kadar farklılaştırılmıştır. Dolayısıyla benzeri bir yaklaşımın limited şirketler bakımından uygulanmasının önünde de bir engel olduğundan bahsedilemez. Kanaatimizce burada TTK md.621/1’de aranan (çifte nisap kuralı ve oy eşiği gereğince) zaten “zorlu” yeter sayı eşiğinin yükseltilmesindense TTK md.589’da aranan “zorlu” yeter sayı eşiğinin hafifletilmesi daha makul bir yaklaşım olabilir. Hele ki İsviçre hukukunda artık limited şirketler bakımından TTK md.589 gibi genel bir şirket sözleşmesi değişikliği hükmüne hiç ihtiyaç duyulmadığı gözetildiğinde, bunun daha modern bir yaklaşım olacağı da savunulabilir. Bu manada TTK md.589’da aranan yeter sayının hafifletilmesi esnasında, kanaatimizce, oyda imtiyazların etkisiz tutulması fikri korunarak “*Kanunda veya şirket sözleşmesinde aksine ağırlaştırıcı hüküm bulunmadığı takdirde, esas sermayenin en az üçte birini oluşturuyor olması şartı ile toplantıda temsil edilen sermayenin çoğunluğu*” veya doğrudan bir toplantı yeter sayısı getirilmek suretiyle “*Kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda temsil edilen sermayenin çoğunluğu*” gibi yeter sayı eşikleri önerilebilir. Bu suretle TTK md.589’da aranan yeter sayı ile TTK md.621/1’de aranan yeter sayı arasındaki fark belirginleşecek; TTK md.621/1 kapsamında sayılacak karar

türleri noktasında da gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra daha ideal olarak tanımlanabilecek bir yeter sayı sistemi oluşturulmuş olunacaktır. Tabii TTK md.621/1 anlamında önemli kararların kapsamı, hukuk politikası dahilindeki ihtiyaçları karşılayacak kadar genişletilebiliyorsa; TTK md.589 hükmünün kanundan tamamen kaldırılması da bir başka çözüm olarak addedilebilir.

h) Yargıtay’ın İki Kişilik Limited Şirketlerde TTK md.621/1 Anlamında Alınacak Kararlara İlişkin İçtihadının Değerlendirilmesi

(1) Genel Olarak Yargıtay’ın Görüşü

İki kişilik limited şirketlerde, doktrindeki aksi yöndeki görüşlere rağmen, TTK md.621/1-h anlamında bir ortağın şirketten çıkarılması için açılacak davada, davacı sıfatının bizzat limited şirketin kendisinde olması gerektiğini, bu anlamıyla iki kişilik limited şirketlerde TTK md.621/1 uyarınca alınmış bir genel kurul kararı olmadan, bir ortağın davacı olarak diğer ortağı davalı göstermek suretiyle çıkarma davası açamayacağını, nitekim Yargıtay’ın yerleşik uygulamasının da bu yönde olduğunu çalışmamızın ilgili başlığı altında belirtmiştik⁴⁷⁵.

Ne var ki, iki kişilik limited şirketlerde TTK md.621/1 anlamında alınacak genel kurul kararlarına ve bu arada özellikle de TTK md.621/1-h anlamında bir ortağın şirketten çıkarılması için alınacak genel kurul kararlarına ilişkin Yargıtay kararları incelendiğinde, kanaatimizce “sakıncalı” ve hatta “isabetsiz” olabilecek ifadelerle ve saptamalarla karşılaşmaktadır.

Yargıtay’ın meseleye ilişkin kararlarında benimsediği görüşü, aktardığımız şu pasajla özetlenebilir: *“TK’nın 621. maddesinde önemli genel kurul kararlarının düzenlenmiş olup, bu düzenleme içinde 621/1-h maddesinde “Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması” önemli karar olarak nitelendirilmiştir. Önemli kararların temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınabileceği madde hükmünde açıklanmıştır. Dolayısı ile davalı şirketin iki ortağının olduğu göz önüne alındığında, her iki ortağın da aynı yönde oy*

⁴⁷⁵ Bkz. Bölüm II.A.2.c)(3)h.

*kullanmaması halinde önemli kararlardan sayılan ortağın haklı sebeple ortaklıktan çıkarılması için genel kurul kararı bakımından nisabın oluşması mümkün değildir.*⁴⁷⁶ Görüleceği üzere Yargıtay kararında, iki kişilik limited şirketlerde her iki ortağın da aynı yönde oy kullanmaması halinde, TTK md.621/1 anlamında önemli kararlardan sayılan ortağın haklı sebeple ortaklıktan çıkarılması için bir genel kurul kararı alınmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir.

Yargıtay, vermiş olduğu bir başka kararında⁴⁷⁷ *“limited şirketin, ortak sayısının 20'den az olduğu durumda şahıs şirketi özelliklerine yaklaşacak olması nazara alındığında iki ortaklı limited şirkette her iki ortağın da aynı yönde oy kullanmaması durumunda önemli kararlardan sayılan ortağın haklı sebeple ortaklıktan çıkarılması için genel kurul kararı bakımından öngörülen ağırlaştırılmış nisabın oluşması mümkün değildir. Bu sebeple tek ortak ile diğer ortak aleyhine alınan bu nitelikteki bir karar yok hükmünde olacaktır.”* demekle bu yöndeki görüşüne adeta bir gerekçe de sunmuştur.

Yargıtay, bir başka kararında⁴⁷⁸ ise iki ortaklı limited şirketlerde, ortaklardan sadece birinin iştiraki ile toplanan genel kurulda TTK md.621/1’de aranan nitelikli çoğunluğun sağlanamayacak olması karşısında alınacak genel kurul kararlarının yok hükmünde olduğuna işaret etmek suretiyle, genel kurul toplantısına iki ortağın da katılmaksızın TTK md.621/1 anlamında bir kararın alınmasının mümkün olamayacağını belirtmiştir.

Yargıtay’ın iki ortaklı limited şirketlere ilişkin yukarıda aktardığımız görüşünü, yalnızca TTK md.621/1-h anlamında bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması kararları bakımından değil, TTK md.621/1’de sayılan diğer haller bakımından da benimsediği gözükmektedir. Mesela bir ortağın %10 diğer ortağın ise %90 sermayeye sahip olduğu bir şirkette, *“2 ortaklı*

⁴⁷⁶ Yargıtay 11. HD’nin 03.02.2020 T. ve 2019-2945/879 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 08.07.2025).

⁴⁷⁷ Yargıtay 11. HD’nin 05.07.2023 T. ve 2022-63/722 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 13.07.2025)

⁴⁷⁸ Yargıtay 11. HD’nin 17.06.2020 T. ve 2019-3224/293 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 13.07.2025); aynı yönde İstanbul BAM 12. HD’nin 07.09.2023 T. ve 2023-1672/1289 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 13.07.2025).

limited şirketlerde ortaklardan sadece birinin iştiraki ile toplanan genel kurulda esas sermayenin artırılmasına dair bir karar alınamayacak olmasına ve alınmış ise de yoklukla malul bulunmasına göre (...)” demekle Yargıtay, TTK md.621/1’de sayılan diğer bir önemli karar olan esas sermayenin arttırılması kararı bakımından da aynı görüşü benimsediğini göstermiştir⁴⁷⁹.

Sonuç olarak, Yargıtay, iki ortaklı limited şirketlerde, kimi zaman ortakların sermayeye katılım kompozisyonunu hiç nazara almaksızın, kimi zaman da bunu nazara alsa bile, TTK md.621/1 anlamında bir genel kurul kararının alınması için her iki ortağın da toplantıya katılmasının ve aynı yönde oy kullanmasının şart olduğunu belirtmektedir. Gelgelelim Yargıtay’ın *contra legem* olarak addedilebilecek bu görüşünü benimsemenin mümkün olmadığı kanaatindeyiz. Çalışmamızın bir sonraki başlığı altında bu kanaatimizin sebepleri üzerinde durulacaktır.

(2) Görüşümüz

Bilineceği üzere TTK md.621/1 hükmü aynen şu şekildedir: “*Aşağıdaki genel kurul kararları, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilir:*” Bu hükümden ne anlaşılması gerektiği yönündeki detayları açıklamalarımıza çalışmamızda yer vermiştik⁴⁸⁰. Dikkat edilecek olursa TTK md.621/1 hükmünde belirlenen yeter sayı kuralında, limited şirketin kaç ortağı olduğuna yönelik herhangi bir ayrıma gidilmemiştir⁴⁸¹. Bu cümleden olarak limited şirketin ortak sayısı ister bir ister iki ister elli olsun, genel kurulda TTK md.621/1 anlamında alınacak kararlara tatbik edilecek yeter sayı kuralı aynıdır. Yani, anılan hükmün lafzına bakıldığında, TTK md.621/1’e göre alınacak bir genel kurul kararında gerekli karar yeter sayısına ulaşıp ulaşılmadığı tespit edilirken, genel kurulda öneri lehine kullanılan olumlu oyların, toplantıda temsil edilen oyların üçte ikisini ve ayrıca şirketteki toplam sermayenin salt çoğunluğunu oluşturup oluşturmadığına bakılması gerekli ve yeterlidir. Bu anlamda genel kurula kullanılan olumsuz oyların sayısının sıfır

⁴⁷⁹ Yargıtay 11. HD’nin 02.10.2018 T. ve 2018-3813/5914 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 13.07.2025); %80-%20 sermaye dağılımlı bir başka şirket örneğinde aynı yönde bkz: İzmir BAM 11. HD’nin 22.06.2023 T. ve 2020-1888/963 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 13.07.2025).

⁴⁸⁰ Bkz: Bölüm II.A.2.c)(2).

⁴⁸¹ Dural, *İki Ortaklı Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarma Davasında Ortağın Davacı Sıfatı ve Yargıtay Uygulaması*, s.418.

olmasının veyahut az evvel aktardığımız yeter sayının sağlanmasına hanel getirmemek şartıyla sıfırdan fazla olmasının bir önemi olduğundan bahsedilemez. Benzer şekilde, karar yeter sayısına (ve örtülü toplantı yeter sayısına) ulaşacak kadar oy mevcut olduktan sonra, bazı ortakların genel kurulda temsil edilmemiş olmasının da (tabii çağrı usullerine uyulduktan sonra) bir önemi olmayacaktır⁴⁸². Özetle, iki kişilik limited şirketlerde TTK md.621/1 anlamında bir genel kurul kararı alınması için Yargıtay'ın belirttiği gibi her zaman iki ortağın da olumlu oyu şartı aranacağından bahsedilemez⁴⁸³.

Örnek vermek gerekirse, şirket sözleşmesinde, çalışmamızda incelenen, oy hakkının hesaplanması konusunda dikkat edilmesi gereken ayrıksı hallerin⁴⁸⁴ bulunmadığı iki ortaklı bir limited şirkette, bir ortağın sermayeye katılım oranı %80, diğerinin %20 ise; bu şirketin gerekli usullere uyulmak suretiyle toplanan genel kuruluna %80 sermayeye sahip ortak katıldıktan ve TTK md.621/1 anlamında alınacak karara olumlu oy verdikten sonra, %20 sermayeye sahip ortağın toplantıya katılmamasının veyahut katılıp da olumsuz oy kullanmasının TTK md.621/1 uyarınca kararın alınmasını engellememesi kanunun açık lafzı gereğidir. Benzer şekilde, sermayenin %51'ine sahip bir ortağın usulüne uygun bir şekilde toplanan genel kurula katıldığı, %49 sermayeye sahip diğer ortağın ise toplantıya o veya bu sebeple katılmadığı bir diğer senaryoda, %51 sermayeye sahip ortağın genel kurulda TTK md.621/1 anlamında alınacak karara olumlu oy verdiği durumda da ilgili karar alınmış sayılmalıdır. Keza öneri lehine kullanılan olumlu oylar, toplantıdaki oyların üçte ikisinden fazlasını (bu son örnekte tamamını) ve aynı zamanda şirketteki esas sermayenin salt çoğunluğunu (bu son örnekte %51'ini) oluşturmaktadır.

Hal böyle olunca, şirket ortaklarının sermayeye katılım oranlarından tamamen bağımsız olarak, sırf şirkette iki ortak var diye, iki ortağın da genel kurul toplantısına katılıp aynı yönde oy kullanmadıktan sonra genel kurulda TTK md.621/1 anlamında bir karar alınamayacağını belirten yüksek mahkeme kararlarının, yasanın açık lafzına

⁴⁸² Aynı yönde bkz: Kendigelen/Zengin, **Yargıtay'ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi**, s.79.

⁴⁸³ Aynı yönde bkz: Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.363 ve dp.819.

⁴⁸⁴ Bkz. Bölüm II.B.

aykırı düşmek suretiyle isabetsiz olduğu saptanabilir⁴⁸⁵. Bu yöndeki çoğu kararında herhangi bir gerekçe dahi göstermeyen Yargıtay’ın, meseleye ilişkin olarak gerekçe sunduğu ender kararları incelenecek olduğunda, tespit edebildiğimiz kadarı ile iki temel gerekçe üzerinde durulduğu göze çarpmaktadır. Bunlardan biri, ortak sayısı 20’den az olan limited şirketlerde şahsılık unsurunun artması sebebiyle, iki ortağın da olumlu oyu olmaksızın TTK md.621/1’de anılan kararların alınamayacak olması ve diğeri ise TTK md.620’den farklı olarak TTK md.621/1’de “toplantıda” temsil edilen oylardan bahsedilmemiş olması gerekçeleridir⁴⁸⁶.

Ne var ki Yargıtay’ın belirttiği bu gerekçelerin, kendi görüşünü haklı kıldığı söylenemez. Bir kere limited şirketteki ortak sayısı azaldıkça şirketteki şahsılık unsurunun ön plana çıktığı düşüncesi başlı başına isabetli kabul edilebilecek ise de bu durumun kanunda aranan yeter sayıları değiştireceğinden bahsetmek mümkün değildir. Şayet kanun koyucu farklı ortak sayısına sahip şirketler bakımından farklı kurallar getirmek istiyorsa (ki eTK’de durum böyleydi) bunu açık açık kanunun lafzında belirtmektedir. Oysa TTK’de limited şirketler bakımından böyle bir hal mevcut değildir. TTK md.621/1 hükmünde TTK md.620’den farklı olarak “*toplantıda temsil edilen oylar*”dan değil de “*temsil edilen oylar*”dan bahsedilmiş olması gerekçesine gelince, öncelikle bu meseleye ilişkin açıklamalarımızın yer aldığı kısma⁴⁸⁷ atıf yapmak ve iki hüküm arasındaki bu ifade farklılığının pratikte herhangi bir anlam ifade etmediğinin kabul edildiğini hatırlatmak faydalı olacaktır. Kaldı ki Yargıtay’ın aksi bir şekilde TTK md.620’de geçen “*toplantıda temsil edilen oylar*” kavramı ile TTK md.621/1’de geçen “*temsil edilen oylar*” kavramının farklı yorumlanması gerektiği görüşünü benimsediği durumda dahi Yargıtay’ın iki kişilik limited şirketlere ilişkin kabul ettiği genel kaide haklı hale gelmemektedir. Keza Yargıtay, TTK md.621/1 anlamında bir genel kurul kararı alınabilmesi için iki kişilik limited şirketlerde, temsil edilen oyların toplantıda mı yoksa şirkette mi olduğuna bakılmaksızın ve bir ortağın toplantıya gelmiş-gelmemiş olduğundan ve temsil ettiği oy sayısından tamamen bağımsız olarak, adeta “ne olursa olsun” iki ortağın da genel kurul toplantısına katılmasını ve karar lehine olumlu oy kullanmasını aramaktadır. Şu

⁴⁸⁵ Aynı yönde bkz: Kendigelen/Zengin, **Yargıtay’ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi**, s.79.

⁴⁸⁶ Bkz: Yargıtay 11. HD’nin 02.10.2018 T. ve 2018-3813/5914 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 13.07.2025).

⁴⁸⁷ Bkz: Bölüm II.A.2.c)(2).

hâlde TTK md.620 ile md 621/1 hükmünün kullandığı ifadelerin farklı olmasının da Yargıtay'ın benimsediği görüş için bir temel oluşturamayacağı kabul edilmelidir.

Yargıtay'ın görüşünün isabetsizliğini farklı bir yoldan izah etmek için TTK md.589 hükmü de örnek gösterilebilir. TTK'de limited şirket genel kurullarına uygulanacak bir diğer ağırlaştırılmış yeter sayı kuralı getiren TTK md.589 hükmüne göre, aksi şirket sözleşmesinde öngörülmediği takdirde, şirket sözleşmesi, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla değiştirilebilecektir. Şu takdirde, iki ortaklı limited şirketlerde, sermayenin dağılım oranı ne olursa olsun iki ortak da genel kurul toplantısına katılıp şirket sözleşmesi değişikliğine olumlu oy vermeden şirket sözleşmesi değişikliği yapılamayacak mıdır? Bu sorunun cevabının hayır olması doğaldır. Keza söz gelimi esas sermayenin %70 - %30 olarak dağıldığı iki ortaklı bir limited şirkette, azınlıkta olan ortak usulüne uygun olarak toplanan genel kurula gelmese veyahut gelip de öneri lehine olumsuz oy kullansa bile, %70 oranda sermayeye sahip ortağın olumlu oyuyla TTK md.589 anlamında bir karar alınabilir.

Sonuç olarak, kanaatimizce, çalışmamızda belirtilen, oy hakkının hesaplanması konusunda dikkat edilmesi gereken ayrıksı hallerin⁴⁸⁸ bulunmadığı iki kişilik limited şirketlerde, TTK md.621/1 anlamında bir genel kurul kararı alınması için iki ortağın da toplantıya katılması ve öneri lehine olumlu oy kullanması mutlak bir şart olarak kabul edilemez. Yukarıda izah ettiğimiz gibi, TTK md.621/1 hükmünde aranan yeter sayının tek bir ortak tarafından da sağlanması pekâlâ mümkündür. Bu gibi hallerde, usulüne uygun toplanan genel kurul toplantısına diğer ortağın katılmamasının veyahut katılıp da olumsuz oy kullanmasının, alınacak kararın geçerliliğini etkilememesi gerektiğini belirtmek gerekir. Nitekim, Yargıtay'ın vermiş olduğu bir kararın⁴⁸⁹ karşı oyunda belirtilen görüşte, TTK md.621/1'de düzenlenen yeter sayı kuralının iki ortaklı limited şirketler için de geçerli olduğu, bu manada iki ortaklı limited şirketler bakımından kanunda herhangi bir istisna da öngörülmediği ve yeter sayı kuralında ortak sayısının gözetilmediği, oy hakkı bulunan bir tek ortağın, temsil edilen oyların en az üçte ikisini ve oy hakkı bulunan esas sermayenin salt çoğunluğunun bir arada bulunduran nitelikte bir oy hakkına sahip olduğu durumlarda, bu ortağın tek başına

⁴⁸⁸ Bkz. Bölüm II.B.

⁴⁸⁹ Yargıtay 11. HD'nin 05.07.2023 T. ve 2022-63/722 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 13.07.2025).

olumlu oy kullanarak TTK md.621/1 anlamında bir genel kurul kararı alabileceğini belirtilerek, Özel Dairedeki çoğunluk görüşüne katılmamıştır. Kanaatimizce de bu karşı oy yazısındaki görüş, Yargıtay'ın yerleşik sayılabilecek içtihadından üstün tutulmalıdır⁴⁹⁰. Yargıtay'ın *contra legem* olarak yasanın açık hükmüne tamamen aykırı, üstelik de mantıklı bir şekilde gerekçelendirilememiş bu görüşünden dönerek; tam tersine, işaret ettiğimiz gerekçelerle iki ortaklı limited şirketlerde de TTK md.621/1 uyarınca bir genel kurul kararı alınabileceğini belirten bir ilke kararı oluşturarak, giderek içtihadı birleştirme kararı oluşturarak uygulamaya yön vermesinin isabetli olacağı kanaatindeyiz.

Bu başlığı kapatmadan evvel önemle vurgulamak isteriz ki esas sermayeye katılım oranı eşit iki ortaktan oluşan limited şirketlerde, TTK md.621/1 anlamında bir genel kurul kararının tek bir ortağın olumlu oyuyla alınamaması⁴⁹¹ eşyanın tabiatı gereği olup bu husus Yargıtay'ın yukarıda belirttiğimiz görüşünden tamamen farklı olarak değerlendirilmelidir. Gerçekten de böyle bir ihtimalde, her şeyden evvel tek bir ortağın olumlu oylarının TTK md.621/1 de aranan şartlardan biri olan “*esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu*” şartını bile sağlaması mümkün olamamaktadır. Fakat bu durum limited şirketin iki ortaklı olmasından bağımsızdır. Keza aynı durum ikiden çok ortaklı limited şirketler bakımından da gündeme gelebilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, ortakların sayısına bakılmaksızın, oylanmakta olan öneri lehine kullanılan olumlu oyların TTK md.621/1'deki yeter sayı şartlarını sağlayıp sağlamadığı olmalıdır.

i) Limited Şirketlerde Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı

(1) Genel Olarak

Anonim şirketlere ilişkin TTK md.408/2 hükmü, anonim şirket genel kurulunun devredilmez yetkilerini düzenlemektedir. Anılan hükmün “f” bendinde, “*önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı[na]*” karar vermek, genel kurula ait devredilmez bir yetki olarak belirtilmiştir.

⁴⁹⁰ Aynı yönde bkz: Kendigelen/Zengin, **Yargıtay'ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi**, s.69.

⁴⁹¹ Kendigelen/Zengin, **Yargıtay'ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi**, s.79.

Önemli miktarda şirket varlığının toptan satış yetkisinin genel kurulda olacağına ilişkin bir düzenleme, eTK’de olmadığı gibi, TTK’nin Bilim Komisyonu’nca hazırlanan ilk metninde de mevcut değildi. Anılan düzenleme, Adalet Komisyonu tarafından TTK’ye eklenmiş; hükmün gerekçesinde ise bu eklemenin Yargıtay içtihatlarına uyum sağlamak amacıyla yapıldığı belirtilmiştir.

TTK md.408/2-f hükmü, beraberinde birçok tartışmayı getirmiştir. Biz, bu tartışmaların bir kısmına, çalışmamızın kapsamı dışına çıkmamak adına aşağıda kısaca değinip akabinde çalışmamız bakımından asıl önemli olan tartışmalar üzerinde durmak istiyoruz.

TTK md.408/2-f hükmü bakımından tartışma yaratan hususlardan biri, “önemli miktarda şirket varlığı” kavramından ne anlaşılması gerektiğidir. Satışa konu olacak malvarlığının şirket malvarlığının “önemli” bir kısmını teşkil edip etmemesine göre adeta satış kararını almaya yetkili organ değişeceğinden, sınırları muğlak olan bu ifadenin nasıl yorumlanması gerektiği mühimdir. Meseleye ilişkin Yargıtay kararları incelendiğinde, bu hususun, “*şirketin varlığını sürdürmesinde hayati önemi haiz bulunma*⁴⁹²”, “*şirketin tek malvarlığıyla ilgili olma veya işgal konusunun son bulmasını gerektirme*⁴⁹³” gibi ölçütlerin benimsendiği göze çarpmaktadır. Kanaatimizce bu noktada bir saptama yapılırken TMK md.4 hükmü çerçevesinde hâkime takdir yetkisi veren bir hüküm içi boşluk halinin söz konusu olduğu gözetilerek, her somut satış bakımından hâkimin, satışa konu malvarlığının şirket bakımından “önemli” olup olmadığının değerlendirmesi gerektiği savunulabilir⁴⁹⁴.

TTK md.408/2-f hükmü bakımından tartışma yaratan bir başka mesele, anılan hüküm çerçevesinde alınacak genel kurul kararının kapsamı ve içeriğine ilişkindir. Hükümde, söze konu genel kurul kararının içeriğinde yer alması zorunlu hiçbir unsura yer verilmemiştir. Hal böyle olunca, satışın alıcı tarafı, satış bedeli, ödeme şartları, alınacak teminatlar, satışın süresi gibi unsurların genel kurul kararında belirtilmesinin şart mı olduğu yoksa genel kurul bir kere satış iradesini ortaya koyduktan sonra anılan

⁴⁹² Yargıtay 11. HD’nin 13.02.2006 T. ve 2005-1362/1253 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi 16.07.2025).

⁴⁹³ Yargıtay 11. HD’nin 18.02.2013 T. ve 2011-11115/12795 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi 16.07.2025).

⁴⁹⁴ Aynı yönde bkz: Ayoğlu, **Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği**, s.95.

unsurlar bakımından yönetim kuruluna takdir yetkisi tanınmasının ihtimal dahilinde mi olduğu noktasında tereddütler ortaya çıkabilir. Bizim de katıldığımız görüşe göre, genel kurul, satışa konu olacak şirket varlıklarının neler olduğunu, alıcının kim olacağını, satış bedelinin ne olacağını ne tür teminatlar alınacağını kararında açıkça belirtebileceği gibi, genel kurulun satış iradesini ortaya koymak suretiyle bu unsurların ne olacağı konusunda, şirketin mevcut durumunu ve piyasanın şartlarını daha iyi değerlendirmesi beklenen organ olan yönetim kurulunu da yetkilendirebileceği kabul edilmelidir⁴⁹⁵.

TTK md.408/2- hükmü doğrultusunda alınan genel kurul kararına aykırı olarak, hatta böyle bir karar hiç olmaksızın yapılan satış sözleşmesinin hukuki akıbetinin ne olacağı da tartışılan bir başka husus olmuştur. Yargıtay'ın bu noktadaki temel görüşü, önemli miktarda şirket varlığının satışında genel kurul kararının mevcut olmadığı hallerde, satış sözleşmesinin batıl olduğu yönündedir⁴⁹⁶. Gerçi Yargıtay, somut durumdaki adalet isterinin gerektirdiği noktalarda, amacı hâkime özel ve istisnai hallerde adalete uygun düşecek şekilde karar verme imkânı da sağlamak olan TMK md.2 hükmünü de devreye sokarak, yapılan satış işleminin şirketin yararına olması veyahut satışın iptalini talep eden ortağın iyi niyetli olmaması gibi istisnai hallerde satış işleminin geçerli olabileceğine ilişkin kararlar da vermiştir⁴⁹⁷. Doktrinde bir görüş, genel kurulun sonradan satış işlemine icazet vermesi durumunda satış sözleşmesinin geçerli hale geleceği, aksi halde baştan itibaren geçersiz olacağı yönündedir⁴⁹⁸. Doktrindeki diğer bir görüş ise, bu noktada ortada genel kurul kararı bulunup bulunmamasına göre bir ayırım yapmakta ve genel kurulun toptan satışa yönelik bir iradesi mevcut ise ve fakat yapılan satış genel kurul kararına aykırı ise, iyi niyetli alıcıyı koruyan TTK md.371/4 hükmü tatbik edilerek satış işleminin geçerli kabul edilmesi gerektiğini; yok eğer genel kurulun toptan satışa yönelik bir iradesi hiç yoksa, yetkisiz temsil hükümlerinin uygulanarak genel kurulun satışa icazet vermesi

⁴⁹⁵ Dural, **Anonim Şirketin Önemli Miktarda Varlığının Satışına İlişkin Genel Kurul Kararının İçeriği ve Kapsamı**, ss.234-237.

⁴⁹⁶ Bkz: Albayrak Doğan, **Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirketlerde Önemli Miktarda Aktiflerin Devri**, ss.165-166'da sayılan kararlar.

⁴⁹⁷ Bkz: Yargıtay 11. HD'nin 05.02.2008 T. ve 2007-11137/1154 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi 16.07.2025).

⁴⁹⁸ Biçer/Hamamcıoğlu, **Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulana Alanı (TTK m.408/2-f), s.47.**

halinde işlemin geçerli; aksi takdirde baştan itibaren geçersiz addedilmesi gerektiğini belirtmektedir⁴⁹⁹. Genel kurulun kural olarak iç ilişkiye dönük kararlar alan bir organ olduğundan, TTK md.408/2-f hükmü gibi organlar arası yetki paylaşımını hedef alan bir normun üçüncü kişilerin hukuki menfaatlerini olumsuz etkileyecek şekilde yorumlanmaması gerektiğinden ve ticari hayatın sürat ve işlem güvenliği gereksinimlerinden yola çıkan bir başka görüş ise TTK md.408/2-f hükmünde aranan genel kurul kararının mevcut olmamasının, dış ilişkide üçüncü kişi ile akdedilen satış sözleşmesinin geçerliliğini etkilememesi, evleviyet prensibi uyarınca bu geçerlilik halinin satış sözleşmesinin var olan genel kurul kararına aykırı olduğu hallerde de korunması gerektiğini belirtmektedir⁵⁰⁰.

TTK md.408/2-f hükmünün yarattığı tartışmaların çalışmamızı daha fazla ilgilendiren kısmı ise hükmün limited şirketlere uygulanıp uygulanmayacağı, uygulanacaksa da alınacak genel kurul kararına hangi yeter sayı kuralının tatbik edileceğidir.

Bu noktada peşinen belirtmek gerekir ki TTK md.408/2 hükmünün limited şirketlerdeki iz düşümü olan TTK md.616/1 hükmünde, önemli miktarda şirket varlığının toptan satışına karar verilmesi, limited şirketin genel kurulunun devredilemez yetkileri arasında sayılmamıştır. Dahası, limited şirketlere uygulanacak anonim şirket hükümlerini belirten TTK md.644 hükmünde de TTK md.408/2-f hükmüne atıf yapılmamıştır. Öte yandan, Adalet Komisyonu'nun TTK md.408 hükmünün gerekçesinde, ilgili bent bakımından *“Yargıtay içtihatlarına uygun olarak önemli miktarda şirket varlığının satışının yönetim kurulu tarafından yapılamayacağı, bunun genel kurulun devredilemez ve münhasır yetkilerinden biri olduğu açıkça hükme bağlanmıştır.”* denmiştir. Gelgelelim, anonim şirketlere ilişkin bu hükmün gerekçesinde bahsedilen eTK döneminde verilmiş Yargıtay kararlarının çoğu limited

⁴⁹⁹ Dural, **Anonim Şirketin Önemli Miktarda Varlığının Satışına İlişkin Genel Kurul Kararının İçeriği ve Kapsamı**, ss.237-238; benzer yönde ve ayrıca genel kurul kararı doğrultusunda satım sözleşmesinin akdedilmesini takiben genel kurul kararının mahkeme tarafından yokluğunun veya butlanının tespitine ya da iptaline hükmedilmesini de değerlendiren görüş için bkz: Helvacı, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Bir Yetkisi Olarak Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı (TK 408/2-f)**, ss.71-76.

⁵⁰⁰ Ayoğlu, **Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği**, ss.100-102.

şirketlere ilişkin kararlardır⁵⁰¹. Hal böyle olunca, esasında çoğu limited şirketlere ilişkin olan Yargıtay içtihadına uyum bakımından önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı yetkisinin genel kurulda olacağı hususu anonim şirketlerde açıkça kanuna alınmışken limited şirketlerde buna ilişkin bir düzenleme yapılmamış olması öğretide eleştiri konusu olmuştur⁵⁰². Bu noktada iki farklı görüş öne sürülebilir:

Bunlardan biri, TTK md.616 hükmünde limited şirket genel kurulunun yetkileri arasında şirketin önemli miktarda malvarlığının toptan satışının sayılmamasının ve ayrıca TTK md.644'te de TTK md.408/2-f'ye yollama yapılmamasının kanun koyucunun bilinçli bir tercihi olduğu ve TTK md.623/3 hükmü de düşünüldüğünde, bu hususta genel kurula bırakılmış bir yetki olmadığına göre, önemli miktarda malvarlığının toptan satışı noktasında müdürlerin yetkili olacağı görüşüdür. Mesela Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun vermiş olduğu yakın tarihli bir kararındaki⁵⁰³ karşı oy yazısında bu husus *“kanunda, limited şirketin önemli miktarda varlığının toptan satışının, genel kurulun vazgeçilmez yetkileri arasında olduğuna ilişkin bir açıklık [olmaması]”, “bu yolda bir hük[mün] limited ortaklık genel kurulunun devredilmez yetkilerini düzenleyen TTK 616. maddesinde olmadığı gibi anonim şirketlere ilişkin hangi hükümlerin limited ortaklıklara da uygulanacağını düzenleyen TTK 644. maddenin yaptığı yollamalar arasında bu durum[un] belirtilmemiş [olduğu]”, “şirket organlarının yetkileri[nin] açık hükümlerle düzenlen[ceği]”, “açıkça genel kurula verilmemiş konularda ise yetkili organ[ın] anonim şirkette yönetim kurulu, limited şirkette müdürler [olduğu]”, “şu hâlde yaşayan limited şirketlerde önemli miktarda şirket varlığının (toptan) satışı[nın] da müdürlerin yetki alanına girmekte [olduğu]”* açıklamaları ile ifade edilmiştir. Helvacı⁵⁰⁴, organların yetkilerinin tespiti açısından sonuca ulaşılabilmesinin açık kanun hükmünün varlığına bağlı olduğundan hareketle TTK md.408/2-f hükmünün limited şirketlere kıyasen uygulanmasının mümkün olmadığını; tasfiye dışındaki dönemde önemli miktarda şirket varlığının toptan satışına ilişkin kararın müdür/müdürler tarafından alınabileceğini belirtmektedir. Benzer

⁵⁰¹ Albayrak Doğan, *Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirketlerde Önemli Miktarda Aktiflerin Devri*, s.173.

⁵⁰² Bkz: Kendigelen, *Yeni Türk Ticaret Kanunu – Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, s.309; Biçer/Hamamcıoğlu, *Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar*, s.357.

⁵⁰³ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 05.03.2025 T. ve 2023-11-976/98 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi 17.07.2025).

⁵⁰⁴ Helvacı, *Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Bir Yetkisi Olarak Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı (TK 408/2-f)*, s.47.

şekilde Çamoğlu⁵⁰⁵ da organların yetkilerinin yasa ile belirleneceğini belirterek limited şirketlerde önemli miktarda şirket varlığının satışının müdürlerde olduğunu; fakat tasfiye halindeki limited şirketlerde bu yetkinin genel kurulda olması sebebiyle oluşan bu çelişkinin kanun koyucu tarafından giderilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Bu noktadaki diğer görüş ise ortada bir kanun boşluğunun bulunduğunu kabul etmek suretiyle TTK md.408/2-f hükmünü limited şirketler bakımından da uygulamaktır. Nitekim öğretide baskın bir görüş olarak, limited şirketlere ilişkin TTK hükümlerinde açıkça TTK md.408/2-f hükmüne atıf yapılmamasına rağmen, düzenlemenin temel olarak limited şirketlere ilişkin Yargıtay kararlarından kaynaklandığı, dolayısıyla TTK md.616/1 hükmünde genel kurulun yetkileri sayılırken bu hususa değinilmemiş olmasının bir ihmalden kaynaklandığı, bu kanun boşluğunun ise TTK md.408/2-f hükmünün limited şirketlere de kıyasen uygulanmak suretiyle doldurulması gerektiği ifade edilmiştir⁵⁰⁶.

Ayrıca, TTK md.408/2-f anlamında karar alınırken aranacak yeter sayının ne olacağı da -anonim şirketler bakımından dahi- tartışılması gereken bir diğer meseledir. Hele ki TTK md.408/2-f hükmünün limited şirketlere de uygulanacağı kabul edilecek olursa, mesele bu yönüyle çalışmamızı daha da yakından ilgilendiren bir tartışma haline gelmektedir.

(2) Görüşümüz

Peşinen belirtelim ki kanaatimizce, limited şirketlerde de şirketin önemli miktarda varlığının toptan satışına ilişkin yetki genel kurulda olmalıdır. Bir kere her şeyden evvel, doktrinde de haklı olarak belirtildiği üzere, TTK md.408/2-f hükmü ile önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı yetkisi genel kurula verilirken, hükmün

⁵⁰⁵ Çamoğlu, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı**, s.331, dp.2.

⁵⁰⁶ Biçer/Hamamcıoğlu, **Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulanma Alanı (TTK m.408/2-f)**, s.49; ayrıca Dural, **Anonim Şirketin Önemli Miktarda Varlığının Satışına İlişkin Genel Kurul Kararının İçeriği ve Kapsamı**, s.227, dp.3; TTK md.408/2-f hükmünün gerekçesi olarak da gösterilen Yargıtay kararlarının çoğunun limited şirketlere ilişkin olmasına rağmen bu noktada limited şirket hükümlerinde bir düzenleme olmamasının bilinçli bir tercih olmadığından, ayrıca bunun bilinçli bir tercih olduğuna dair kanun gerekçesinde veya komisyon raporunda hiçbir emare olmamasından hareketle aynı yönde bkz: Albayrak Doğan, **Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirketlerde Önemli Miktarda Aktiflerin Devri**, s.173.

gerekçesinde bunun bir açıklaması olarak Yargıtay uygulaması gösterilmiştir. Ne var ki bu uğurdaki Yargıtay'ın kararlarının hani neredeyse tamamı limited şirketlere ilişkindir. Hal böyle olunca, aksi yöndeki olası iradesini de açıkça belirtmeyen kanun koyucunun, mezkûr düzenlemeyi anonim şirketler bakımından tesis ederken limited şirketler bakımından tesis edilmemesinin mantıklı bir açıklaması yapılamamaktadır. Dahası, bilineceği üzere, genelde anonim şirketlerin pay sahipleri, şirkete limited şirketlerin pay sahipleri kadar “yakın” da değildir. Dolayısıyla anonim şirketin genel kuruluna böyle bir yetki verilirken, benzer yetkinin limited şirket genel kuruluna verilmemesi, daha da abes hale gelmektedir. Bu yöndeki bir başka argüman olarak TTK md.643 hükmünde yapılan yollamanın kapsamına TTK md.538 hükmünün de girmesinden ötürü, tasfiye aşamasındaki limited şirketlerde, önemli miktarda aktiflerin toptan satılabilmesi için genel kurulun kararının gerekmesi gösterilebilir. Gerçekten de tasfiye aşamasına girmiş bir şirkette, önemli miktarda aktifin toptan satışı için genel kurul kararına gereksinim duyulurken, faal bir şirketin fiili tasfiyesi sonucu doğuracak nitelikte⁵⁰⁷ bir satış işlemi noktasında genel kurulun yetkisinin aranması, evleviyet prensibinin bir isteridir. Bunda başka, eTK döneminde ne limited şirketler bakımından ne de anonim şirketler bakımından TTK md.408/2-f benzeri bir hüküm olmamasına rağmen, şirketin varlığını sürdürmesinde hayati önemi haiz bulunan malvarlıklarının devri için genel kurul kararı gerekeceği içtihat konusu edilmişken, şimdi TTK döneminde, mezkûr içtihadın (yalnızca anonim şirketler bakımından da olsa) kanuna alındığı düşünüldüğünde, önemli nitelikte şirket varlığının toptan satışı yetkisinin genel kurulda olacağına dair kuralın limited şirkete kıyasen uygulanması eTK dönemindeki uygulamadan daha da anlaşılır kabul edilmelidir.

Sonuç olarak, kanaatimizce, limited şirketlere ilişkin TTK md.616/1 hükmünde genel kurulun yetkileri arasında şirketin önemli miktarda varlığının satışının belirtilmemiş olmasının ve TTK md.644 hükmünde anonim şirketlere ilişkin ilgili hükme atıf yapılmamış olmasının bilinçli bir tercihin ürünü olmadığı kabul edilmeli, ortada bir kanun boşluğunun olduğu kabul edilerek bu boşluğun TTK md.408/2-f hükmünün veya faal olmayan şirketler bakımından TTK md.643 atfı neticesinde uygulanacak olan TTK md.538 hükmünün faal limited şirketlere de *mutatis mutandis*

⁵⁰⁷ Bkz: Yargıtay 11. HD'nin 19.06.2017 T. ve 2015-15468/3850 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 16.07.2025).

uygulanarak doldurulabileceği kabul edilmelidir. Nitekim Yargıtay, TTK döneminde vermiş olduğu bir kararında⁵⁰⁸, satış bedelinin şirkete ödenmediği ve satışın muvazaalı olduğuna ek olarak “*limited şirkete ait fabrika binasının davacı şirketin sahip olduğu tek malvarlığı olduğu, şirketin ana sözleşmesinde belirlenen amacının gerçekleştirilebilmesi için dava konusu bu taşınmaza mutlak ihtiyacının bulunduğu, bu nedenle satışın yapılabilmesi için ortaklar kurulu kararı alınmasının gerektiği[ni]*” belirten yerel mahkeme kararını onamak suretiyle ve dahası Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararında⁵⁰⁹ “(...) 6102 Sayılı Kanun'un 408. maddesinin 2. fıkrasının (f) bendine göre anonim ortaklıklarda önemli miktarda şirket varlığının toptan satışına karar vermek yetkisinin genel kurulun devredilmez yetkileri arasındadır. Buna karşılık limited ortaklık genel kurulunun devredilmez yetkilerini düzenleyen 6102 Sayılı Kanun'un 616. maddesinde önemli miktarda şirket varlığının devrine ilişkin bir düzenleme olmadığı gibi, 6102 Sayılı Kanun'un 408. maddesinin 2. fıkrasının (f) bendinde yer alan hükmün limited ortaklıklara uygulanacak anonim ortaklık hükümlerini düzenleyen 6102 Sayılı Kanun'un 644. maddesinde bu maddeye yapılan bir atıf bulunmamaktadır. Ancak şirketin varlık ve faaliyetlerinin sürdürülebilmesini etkileyecek nitelikte önemli miktarda mal varlığının satılması, salt müdürlerin verebileceği bir karar sayılmamalı ve bu yetkinin genel kurula ait olduğu kabul edilmelidir. (...) Sonuç olarak limited şirketin üzerinde faaliyette bulunduğu ve devredilmesi hâlinde şirketin faaliyetini sona erip fiilen tasfiye sürecine girmesine neden olacak düzeyde hayati önemi haiz bir mal varlığı değeri olan taşınmazının şirketin müdürü tarafından bu yönde bir genel kurulu kararı olmaksızın devrine dair hukuki işlem, yukarıda sayılan emredici düzenlemeler gereğince batıldır.” demekle TTK döneminde de limited şirketler bakımından bu yöndeki iradesinin devam ettiğini göstermiştir.

Yukarıda vardığımız sonuç doğrultusunda, limited şirketlerde önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı noktasında yetkinin genel kurulda olduğu kabul

⁵⁰⁸ Bkz: Yargıtay 11. HD'nin 14.12.2017 T. ve 2017-4921/7276 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi: 16.07.2025).

⁵⁰⁹ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 05.03.2025 T. ve 2023-11-976/98 sayılı kararı (Kazancı) (Erişim Tarihi 17.07.2025).

edildiğinde, ortaya çözüme kavuşturulması gereken bir başka sorun çıkmaktadır: İlgili genel kurul kararı hangi yeter sayı ile alınacaktır?

Yukarıda değindiğimiz üzere limited şirketlerde önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı yetkisinin genel kurulda kabul edilmesi ya anonim şirketlere ilişkin TTK md.408/2-f hükmünün limited şirketlere kıyasen uygulanması ya da tasfiye halindeki limited şirketlere ilişkin TTK md.643 atfı neticesinde uygulanacak olan TTK md.538 hükmünün faal limited şirketlere de kıyasen uygulanması şeklinde mümkün olabilir. Bu sonuncu halde, çalışmamızda ulaştığımız sonuca paralel olarak⁵¹⁰, genel kurul kararına tatbik edilecek yeter sayı kuralının TTK md.421/3-4 olduğu, yani genel kurul kararlarında sermayenin en az %75'ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyunun aranacağı ileri sürülebilir.

Öte yandan TTK md.408/2-f hükmünün limited şirketlere de uygulanması neticesinde, limited şirket genel kurulunun bu kararı hangi yeter sayı ile alabileceğini tespit etmek için hükmün doğrudan düzenlendiği anonim şirketlerde bu genel kurul kararının hangi yeter sayı ile alınacağı üzerinde durmak kaçınılmazdır.

TTK md.408/2-f hükmü noktasına alınacak genel kurul kararının tabi olacağı yeter sayı hakkında TTK'de açık bir düzenleme mevcut değildir⁵¹¹. Öte yandan tasfiye halindeki anonim şirketlerin önemli miktarda varlığının toptan satışı noktasında uygulanacak TTK md.538 hükmünde, TTK md.421/3-4 hükümlerine açıkça yollama yapmak suretiyle sermayenin %75'inin olumlu oyu bu hususta bir yeter sayı olarak belirlenmiştir. Bu düzenlemeye “benzer” olarak GK Yön md.22/12 hükmünde önemli miktarda şirket aktiflerinin toptan satışı kararının, şirket sermayesinin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin olumlu oylarıyla alınacağı belirtilmiştir⁵¹². Gerçi GK Yön md.22/12'nin lafzında geçen “aktif” terimi karşısında, anılan hükmün TTK

⁵¹⁰ Bkz: Bölüm II.A.2.e)(3).

⁵¹¹ Karş: Meseleye ilişkin yeter sayı kuralını belirleyen AktG md.179 hükmünde, şirketin tasfiye halinde olup olmadığına bakılmaksızın anonim şirketin tüm (!) malvarlığının kül halinde devredilmesi noktasında gerekli genel kurul kararı nisabı olarak “temsil edilen sermayenin dörtte üçü” öngörülmüştür.

⁵¹² Öyle anlaşılmaktadır ki İTO tarafından GK Yön md.22/12 düzenlemesi nazara alınarak hazırlanmış “Anonim Şirketlerde Toplantı ve Karar Nisapları” isimli tabloda, “önemli miktarda şirket aktiflerinin toptan satış kararı” için sermayenin en az %75'i hem toplantı hem de karar nisabı olarak gösterilmiştir: Erişim Adresi: https://www.ito.org.tr/documents/Ticaret-Sicil/önemli_bilgiler_ve_duyurular/as_nisap.pdf (Erişim Tarihi: 18.07.2025).

md.538/2'nin bir tekrarı veyahut açıklaması olduğu, bu bağlamda TTK md.408-2/f'ye uygulanacak yeter sayıya yönelik olmadığı dahi düşünülebilir. Keza TTK md.538 hükmünde “aktif” terimi kullanılırken, TTK md.408/2-f hükmünde “şirket varlığı” terimi kullanılmıştır⁵¹³. Fakat yönetmelik hükmünün TK md.408/2-f'ye yönelik olup olmadığı tartışmasına hiç girmeksizin belirtmek gerekir ki kanunla öngörülmemiş bir yeter sayı kuralının, genel düzenleyici bir işlem olan yönetmelikle getirilmesi normlar hiyerarşisine aykırıdır⁵¹⁴.

TTK'de meseleye uygulanacak açık bir hüküm bulunmadığı ve -şayet doğrudan buna yönelikse de- ikincil mevzuattaki düzenlemenin normlar hiyerarşisine aykırı nitelik taşıdığını tespit ettikten sonra, öğretideki görüşler üzerinde durmak gerekir. Öğretide bir görüş, şirketin tasfiye halinde olup olmamasına göre, önemli miktarda varlığının toptan satışı noktasında farklı yeter sayı kuralları aramanın hukuk mantığına uymayacağından hareketle, TTK md.408/2-f anlamında alınacak genel kurul kararlarına da TTK md.421/2-3 hükümlerinin tatbik edilmesi gerektiğini savunmuştur⁵¹⁵. Öğretideki diğer bir görüş ise, TTK md.418 hükmü uyarınca, kanunda veya esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir düzenleme bulunmayan hallerde, genel kurul kararlarının TTK md.418'de belirtilen yeter sayılarla alınacağından hareketle, TTK md.408/2-f uyarınca alınacak genel kurul kararının da adi yeter sayılarla alınması gerektiğini belirtmiştir⁵¹⁶. Konuya ilişkin yargı kararları incelendiğinde, TTK md.408 hükmünün gerekçesinde işaret edilen, eTK dönemindeki konuya ilişkin Yargıtay kararlarında, tasfiye halindeki şirketlere ilişkin eTK md.443/2 hükmü yollaması

⁵¹³ Bu yönde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.257.

⁵¹⁴ Aynı yönde, Ayoğlu, **Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği**, s.95; Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.258; Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.155, dp.286; Biçer/Hamamcıoğlu, **Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK m.408/2-f)**, s.44.

⁵¹⁵ Ayoğlu, **Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği**, s.95.

⁵¹⁶ Helvacı, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Bir Yetkisi Olarak Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı (TK 408/2-f)**, ss.59-61; Kendigelen de ilgili kararın ağırlaştırılmış bir nisaba bağlanmadığını belirtmek suretiyle aynı görüştedir: Kendigelen, **Yeni Türk Ticaret Kanunu – Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, s.309; az evvel andığımız gerekçelere ek olarak, neticede faal bir ortaklığın varlığının toptan satışının pay sahiplerinin menfaatini zedeleme ihtimalinin, tasfiye halindeki bir ortaklığa nazaran daha düşük olduğundan da hareketle, TTK md.408/2-f bakımından ortada yeter sayılar noktasında bir kanun boşluğunun olduğu kabul edilecekse dahi, TTK md.538/2 hükmünün bu noktada kıyasen uygulanamayacağı, TTK md.408/2-f anlamında alınacak kararların TTK md.418'deki yeter sayılara tabi olması gerektiği yönünde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.265-266.

uyarınca sermayenin en az yarısına sahip veya temsilcilerinin hazır bulundukları ilk toplantıda; veya bu sağlanamazsa şirket sermayesinin en az üçte birine malik olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulundukları ikinci toplantıda, mevcut oyların ekseriyetinin (eTK md.388/3-4) konuya ilişkin nisap olarak benimsendiği gözükmemektedir⁵¹⁷. Bir başka deyişle Yargıtay, eTK döneminde limited şirketlere ilişkin vermiş olduğu kararlarda, önemli miktarda varlığın devri noktasında gerekli gördüğü genel kurul kararının nisabını, eTK md.388/3-4'e göre (tasfiye halindeki limited şirketlerin aktiflerin toptan satılabilmesi için alınacak genel kurul kararına uygulanacak yeter sayı) belirlemiştir. Diğer taraftan Yargıtay, TTK döneminde anonim şirketlere ilişkin olarak vermiş olduğu bir kararında, TTK md.538 hükmünün yalnızca tasfiye halindeki şirketlere ilişkin olduğunu, kanunda ayrıca ve açıkça düzenlenmemiş tüm genel kurul kararlarının TTK md.418 hükmüne göre alınması gerektiğini, dolayısıyla da faal anonim şirketlerde önemli miktarda malvarlığı satışı için TTK md.418'de anılan nisapların gerekli ve yeterli olduğunu belirtmiştir⁵¹⁸.

Görüleceği üzere öğretildeki görüş farklılıkları ve Yargıtay kararları, TTK md.408/2-f anlamında alınacak genel kurul kararına tatbik edilecek yeter sayının ne olduğunun tespiti noktasında bir yorum faaliyeti yapmayı makul göstermektedir.

TTK'de md.408/2-f anlamında alınacak genel kurul kararına uygulanacak nisap kuralları bakımından kanaatimizce şu saptamamalar yapılmalıdır: Gerçi maddi hukuk anlamında anonim şirketlerde, kanunda veya esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir düzenleme olmadığı sürece genel kurul kararlarının TTK md.418'de belirtilen adi nisapla alınması gerektiği malumdur. Keza TTK md.418 hükmü, yeter sayı açısından ayrıca ve açıkça özel olarak düzenlenmemiş bütün genel kurul kararları bakımından kuşatıcı bir nisap hükmüdür⁵¹⁹. Dahası, tasfiye halindeki şirketlere ilişkin TTK md.538 hükmünde işaret edilen yeter sayı normunun, tasfiye halindeki şirketlere özel olarak düzenlendiği, bu bağlamda istisnaların dar ve mahalline maksur yoruma tabi tutulması gerektiği temel prensibi karşısında TTK md.408/2-f anlamında alınacak genel kurul

⁵¹⁷ Bkz: Yargıtay 11. HD'nin 17.01.2000 T. ve 1999-8298/19 sayılı, 13.02.2006 T. ve 2005-1362/1253 sayılı kararları (Kazancı) (Erişim Tarihi: 17.07.2025).

⁵¹⁸ Bkz: Yargıtay 11. HD'nin 08.12.2021 T. ve 2020-306/6945 sayılı kararı (Lexpera) (Erişim Tarihi: 17.07.2025).

⁵¹⁹ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.261.

kararlarının TTK md.418'deki adi nisapla alınacağı – hiç değilse var olan hukuk bakımından- kabul edilebilecek olan görüştür. Öte yandan belirtmek gerekir ki TTK md.408/2-f hükmünün, TTK'nin Bilim Komisyonu tarafından hazırlanan taslağında mevcut değilken, Adalet Komisyonu tarafından kanun metnine eklendiği malumdur. Yukarıda da belirttiğimiz üzere Adalet Komisyonu, (esasen neredeyse tümü limited şirketlere ilişkin olarak verilmiş) Yargıtay kararlarına uyum için TTK md.408/2 hükmüne “f” bendini eklerken, benzeri bir eklemeyi limited şirketlere ilişkin TTK md.616 hükmüne eklemeyi (katıldığımız görüşe göre) ihmal etmiştir. Görünen odur ki, şirketin önemli miktarda varlığının toptan satışının genel kurulun yetkisinde olacağına ilişkin kural, kanun koyucu tarafından çok bilinçli ve ayrıntılı düşünülmüş bir kanun koyma süreci neticesinde TTK'de yerini bulmamıştır. Bu bağlamda akıllara, kanun koyucunun ilgili genel kurul kararına uygulanacak ayrı bir yeter sayı kuralını bilerek mi yoksa bilmeyerek mi düzenlemediği noktasında ciddi soru işaretleri gelmektedir. Dahası anılan hükmün anonim şirketler bakımından TTK'ye eklenmesine zemin veren yargı kararları incelendiğinde, şirketin bu denli önemli malvarlığını satışa konu etmesinin adeta bir fiili tasfiye sonucunu doğurduğundan hareketle, tasfiye halindeki şirketlere ilişkin hükümlerin kıyasen uygulandığı göze çarpmaktadır. Bilineceği üzere TTK md.538/2 hükmü yollaması doğrultusunda tasfiye halindeki şirketlerde önemli miktarda şirket aktiflerinin toptan satışına uygulanacak yeter sayı kuralı, “bir hayli” ağırlaştırılmış bir yeter sayıdır. Kanaatimizce, tasfiye aşamasında olan bir şirketin temel amaçlarından birinin malvarlıklarını satmak ve elden çıkartmak olduğu da düşünüldüğünde, tasfiye aşamasındaki şirketlerde dahi bu uğurda esas sermayenin %75'i gibi fevkalade yüksek bir nisap aranmaktayken, varlığını halihazırda devam ettirmekte olan faal şirketler bakımından TTK md.418'deki adi nisabın aranması hukuk mantığı ile bağdaşmayacak; dahası pay sahiplerinin ve şirketin menfaatlerinin korunması bakımından yetersiz kalacaktır⁵²⁰. Diğer bir yandan, anonim şirketlerin sona erme sebeplerini düzenleyen TTK md.529 hükmümde şirketin fesih yönündeki genel kurul kararı için aranan nisap olarak yine esas sermayenin %75'i işaret edilmiştir. Şirketin önemli miktarda malvarlığının toptan satışının bir fiili tasfiye olduğu fikri de hâkim olduğuna göre, TTK md.408/2-f anlamında alınacak genel kurul

⁵²⁰ Kendigelen, **Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, s.409; limited şirketler bakımından bkz: Biçer/Hamamcıoğlu, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, ss.357-358.

kararına da uygulanması gereken nisap *de lege feranda* olarak ağırlaştırılmış bir nisap olmalıdır. Dahası, pay sahiplerinin şirket işlemleri ile yakından ilgilenmesinin genellikle en düşük düzeyde olduğu söylenebilecek olan halka açık anonim şirketlere uygulanacak Önemli Nitelikteki İşlemler ve Ayrılma Hakkı Tebliği md.4/1-c, md.6/1 hükümleri uyarınca, yukarıda bahsini ettiğimiz “*şirketin önemli nitelikte varlığı*”ndan daha da az⁵²¹ olarak addedilebilecek malvarlığının devri sonucunu doğuran işlemler tesis edilmesi halinde dahi, bu işleme ilişkin yönetim kurulu kararının, halka açık anonim şirketlerin genel kurulu tarafından onanması zorunlu kılınmakta (Önemli Nitelikteki İşlemler ve Ayrılma Hakkı Tebliği md.7/1); önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısına katılıp da olumsuz oy veren ve bu muhalefeti tutanağa geçirten pay sahiplerine ayrılma hakkı tanınmaktadır (SerPK md.24). Mezkûr genel kurul kararına uygulanacak nisap da SerPK md.29/3 hükmünde işaret edilen TTK md.418 olarak değil, SerPK md.29/6’da belirtilen özel nisap olarak belirlenmiştir. Görüleceği üzere sermaye piyasası mevzuatında dahi faal bir şirketin önemli nitelikte bir malvarlığını devretmesi noktasında, genel kurulda nitelikli nisaplar aranmaktadır. Ayrıca, AktG md.179 hükmünde, şirketin tüm malvarlığının toptan devredilmesi noktasında gerekli nisap belirlenirken, şirketin faal halde olması ile tasfiye halinde olması arasında herhangi bir ayırım gözetilmeksizin, ağırlaştırılmış bir nisap (temsil edilen sermayenin dörtte üçü) kuralı benimsenmiş olması da karşılaştırmalı hukuk anlamında yol gösterici olarak kabul edilebilir.

İşte, sıraladığımız bütün bu gerekçeler, TTK md.408/2-f anlamında alınacak genel kurul kararına da “ideal olarak” ağırlaştırılmış bir nisap uygulanması gerektiğine ve bu konudaki en “yakın” nisap kuralı olarak da TTK md.538 yollaması ile TTK md.421/3-4 hükümlerinin kıyas alınabileceğine işaret etmektedir. Yukarıda andığımız gerekçelerle biz, anonim şirketlerde TTK md.408/2-f’ye göre alınacak genel kurul

⁵²¹ Önemli Nitelikteki İşlemler ve Ayrılma Hakkı Tebliği’nde önemlilik ölçütlerini belirleyen md.6/1 hükmü doğrultusunda (i) ortaklığın kamuya açıklanmış son finansal tablolarına göre işleme konu mal varlığının kayıtlı değerinin varlık (aktif) toplamına oranının veya, (ii) işlem tutarının, son altı aylık dönem içinde oluşan günlük düzeltilmiş ağırlıklı ortalama borsa fiyatlarının aritmetik ortalaması dikkate alınarak hesaplanan ortaklık değerine oranının veya, (iii) ortaklığın kamuya açıklanmış son yıllık finansal tablolarına göre önemli nitelikteki işleme konu mal varlığından elde edilen gelirin, sürdürülen faaliyetler dönem net karı/zararına etki eden tüm gelir kalemlerinin toplamına oranının, %75’ten fazla olması durumunda, bu önemlilik eşiklerini aşan mal varlığının devri veya bu mal varlığının devri sonucunu doğuran işlemler tesis edilmesi veya bu mal varlığı üzerinde 3/1/2014 tarihli ve 28871 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)’nin md.12 hükmüne aykırı olmamak kaydıyla üçüncü kişiler lehine sınırlı ayni hak tesis edilmesi önemli nitelikte işlem sayılmaktadır.

kararlarına ilişkin ayrı bir nisap hükmü getirilmemiş olmasını bilinçsiz bir tercihin ürünü olarak görüyor ve *de lege feranda* olarak TTK md.408/2-f'ye göre alınacak kararlara TTK md.421/3-4'te belirtilen yeter sayı kurallarının tatbik edilmesinin daha tutarlı bir yaklaşım olacağını düşünüyoruz.

Ulaştığımız bu sonuç doğrultusunda, *de lege feranda* olarak, limited şirketlerde önemli nitelikte şirket varlığının satışı yetkisinin genel kurulda olacağı sonucuna ister TTK md.408/2-f hükmünün ister TTK md.643 atfı neticesinde uygulanacak olan TTK md.538 hükmünün kıyasen uygulanması neticesinde ulaşılsın, yetkili organ ve aranacak nisap değişmeyecektir.

Öte yandan, limited şirketlerde önemli nitelikte şirket varlığının satışı yetkisinin genel kurulda olacağı sonucuna TTK md.408/2-f hükmünün kıyasen uygulanması durumunda, ilgili genel kurul kararına uygulanacak yeter sayı kuralı tereddütlere yol açabileceğinden, ağırlaştırılmış genel kurul nisabına tabi tutulması gerektiğini düşündüğümüz ve fakat var olan hukuk bakımından adi nisaba tabi olacağı yönünde Yargı kararları ve öğreti görüşleri bulunan TTK md.408/2-f hükmünün limited şirketlere kıyasen uygulanmasının beraberinde getireceği nisap tartışmalarına girmek yerine, faal olmayan şirketler bakımından TTK md.643 atfı neticesinde uygulanacak olan TTK md.538 hükmünün faal limited şirketlere de kıyasen uygulanması; bu bağlamda limited şirketlerde önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı için alınacak genel kurul kararına uygulanacak nisap olarak (tıpkı TTK md.643 atfı ile TTK md.538 hükmünün uygulanmasında olduğu gibi⁵²²) esas sermayenin %75'inin olumlu oyunun aranmasının daha net ve daha sağlıklı bir yaklaşım olacağı kanaatindeyiz.

B. Oy Hakkının Hesaplanması ve Yeter Sayılara Ulaşıp Ulaşılmadığının Tespitinde Önem Arz Eden Hususlar

1. Temel Kural

Daha evvelce belirtildiği gibi, limited şirketler özünde birer sermaye şirkettir. Bu sebeple ortakların haklarının birçoğu da sermayeye katılım oranlarına göre belirlenir. Ortakların haklarının çoğunun sermayeye katılım oranlarına göre belirlenmesi kuralı, kendini malvarlıksal haklarda gösterdiği gibi (örneğin kar

⁵²² Bkz. Bölüm II.A.2.e)(3).

paylarının kural olarak esas sermaye payının itibari değerine göre hesaplanacağını öngören TTK md.608/2 hükmü ve TTK md.643 atfı ile ortakların tasfiye payının ortakların ödedikleri sermayeye göre belirleneceğini düzenleyen TTK md.543 hükmü), yönetsel haklarda ve bu arada en önemli yönetsel haklardan biri olarak kabul edilen⁵²³ oy hakkının hesaplanışında da kendini gösterir. Gerçekten de TTK md.618/1 uyarınca ortakların oy hakkı esas sermaye paylarının itibarî değerine göre hesaplanır ve şirket sözleşmesinde daha yüksek bir tutar öngörülmemişse her 25 TL bir oy hakkı verir⁵²⁴.

TTK md.618/1 hükmü, limited şirketlerdeki oy hakkının hesaplanışına ilişkin adeta bir formül belirtmektedir. Anılan hükme göre, örneğin, sermayesi her biri 25 TL itibarî değere sahip 10.000 adet esas sermaye payından oluşan bir limited şirkette (toplam sermaye 250.000 TL), şirket sözleşmesinde aksi bir düzenleme olmadıkça her bir esas sermaye payı bir adet oy verecek; genel kuruldaki toplam oy sayısı 10.000 olacaktır. Dikkat edilsin ki örneğimizdeki limited şirketin toplam sermayesi 250.000 TL olmasına karşın bu kez her bir esas sermaye payının 2.500 TL olduğu bir ihtimalde, (TTK md.618/1 hükmü gereği şirket sözleşmesinde daha yüksek bir tutar öngörülmemişse her 25 TL bir oy hakkı vereceğinden) genel kuruldaki toplam oy sayısı yine 10.000 olacak fakat her esas sermaye payı bir oy vermiş olmayacaktır.

Görüleceği üzere, ortakların oy hakkının esas sermaye paylarının itibarî değerine göre hesaplanacağını düzenleyen TTK md.618/1 hükmünün ilk cümlesi ile aynı hükmün, şirket sözleşmesinde daha yüksek bir tutar öngörülmemişse her 25 TL'nin bir oy hakkı vereceğine ilişkin cümlesi, oyda imtiyazın öngörülmediği limited şirketler bakımından aynı sonuca ulaşan iki cümleden ibarettir⁵²⁵. TTK md.618/1 hükmündeki ilk cümlelerin oyda imtiyazın öngörüldüğü haller haricinde uygulama alanı bulabileceği istisnai bir durum olarak TTK md.583/1 hükmü uyarınca şirketin durumunun iyileştirilmesi amacıyla esas sermaye paylarının itibari değerinin 25 TL'nin altında

⁵²³ Çeker, **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması**, s.5

⁵²⁴ Esas sermayeyi oluşturan her 25 TL'nin bir oy vermesi kuralı ve TTK md.583 hükmü uyarınca şirket sözleşmesinde esas sermaye paylarının itibarî değerlerinin en az 25 TL olarak belirlenebileceği kuralları rastgele belirlenmiş kurallar değildir. TTK Tasarısı md.580 hükmüne göre limited şirketlerin esas sermayesi en az 25.000 TL olabilirdi. Fakat tasarıdan sonra kanunlaşan metinde bu tutar 10.000 TL olarak belirlenmiş; günümüzde ise 24/11/2023 tarihli ve 7887 sayılı Cumhurbaşkan Kararı ile 50.000 TL olmuştur.

⁵²⁵ Bu iki cümleden birinin metinden çıkarılmasının dahi mümkün olduğu yönünde bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.171.

olarak belirlenmesinin mümkün olması kuralı zikredilebilir ki bu ihtimalde ortakların oyları itibari değere göre hesaplanacaktır⁵²⁶.

Konumuz özelinde, limited şirket genel kurullarında oya dayalı yeter sayılarının tespit edilmesi noktasındaki temel hesaplama kuralını yukarda anlatmış bulunuyoruz. Bununla beraber, anonim şirketlerden de daha kapsamlı olarak, limited şirketlerin genel kurullarındaki toplantı ve karar yeter sayılarının hesaplanması bakımından nazara alınması gereken bazı ayrıksı durumlar vardır. Bu ayrıksı durumlar, oy sayısının sermayeye katılım oranına paralel belirlenmediği (oyda imtiyaz yaratıldığı) durumlar, oy hakkını kaldıran ya da kısıtlayan hallerin varlığı (oydan yoksunluk, oy hakkının donması veya oy hakkının sınırlandırılması) veya limited şirketler özelinde karşılaşılabilecek üstün oy hakkı ve veto hakkı durumları olarak özetlenebilir. Bu gibi hallerde, limited şirketlerdeki oy hakkının hesaplanışına ilişkin temel kuraldan sapılabilecek veya oy hakkının hesaplanmasına ilişkin kuraldan sapıldığı tam olarak söylenemese de yeter sayılara ulaşıp ulaşılmadığının (daha da doğrusu bir kararın alınıp alınamadığının) tespitinde anılan bu ayrıksı durumların da hesaba katılması gerekecektir. Şimdi aşağıda bu haller üzerinde durulacaktır.

2. Oyda İmtiyaz

a) Genel Olarak

Sermaye ortaklıklarında asıl olanın ortakların çoğu hakkının sermayeye katılım oranına göre belirlendiğini, bu manada her ortağın aldığı risk doğrultusunda haklara sahip olacağını, oy hakkının da kural olarak bu haklardan biri olduğunu yukarda belirtmiştik. Anılan bu kural, “paylar arasında eşitlik” ilkesi olarak adlandırılabilir⁵²⁷. Gelgelelim bu ilke emredici bir ilke değildir. Yukarıda bahsettiğimiz “alınan risk – elde edilen hak” dengesinin, her şirketin her ortağı bakımından doğrusal ilerlemesi bazen bizzat şirketin veya ortakların çıkarlarıyla veya ticaret hayatının gereklilikleriyle bağdaşmaz. İşte bu gibi durumlarda, paylar arasındaki eşitlik ilkesinden sapmak ve bazı paylara diğerlerine oranla ek ve farklı haklar sağlamak, günümüz ekonomik isterinin bir gereği olmuştur. Bunun da bir sonucu olarak, paylar arasındaki eşitlik

⁵²⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.171.

⁵²⁷ İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, s.334.

ilkesinin bir istisnası olan imtiyazlı payların yaratılabilmesi kanun koyucu tarafından mümkün kılınmıştır.

TTK'nin limited şirketlere ilişkin hükümlerinde, imtiyazlı payların temel ilkelerine ilişkin olarak anonim şirketlere ait TTK md.478 hükmüne veya imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin TTK md.454 hükmüne atıf yapılmamıştır. Ayrıca limited şirketlere ilişkin hükümlerde, anılan anonim şirket hükümlerin karşılığı olarak addedilebilecek düzenlemeler de mevcut değildir. Bununla beraber, örneğin, TTK md.576/1-c hükmünde, varsa imtiyazların limited şirketlerin şirket sözleşmesinde açıkça yer alması gereken unsurlardan biri olduğu düzenlenmiş; böylelikle limited şirketlerde de esas sermaye paylarına imtiyaz tanınmasının mümkün olduğu kabul edilmiştir⁵²⁸. Bundan başka, TTK md.587 hükmünde, tescil ve ilan edilmekle tescilin olumlu etkisinin⁵²⁹ görüleceği hususlar arasında, “*şirket sözleşmesinde öngörülmuş bulunan imtiyazlar*” sayılmakla, limited şirketlerde imtiyazın mümkün olduğu bir başka düzenleme ile pekiştirilmiştir. Ayrıca TTK md.621/1-b hükmünde oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesi, limited şirket genel kurulunda alınacak “önemli kararlar” arasında sayılmıştır. Görüleceği üzere kanun koyucu limited şirketlerde imtiyazlı payların var olabileceğini açıkça kabul etmekte ve fakat imtiyazlı paylara ilişkin olarak anonim şirket hükümlerine herhangi bir yollama yapmamakta veya limited şirketlere özgü düzenlemeler getirmemektedir. Öte yandan İsvBK md.799 hükmünde, “*les dispositions du droit de la société anonyme concernant les actions privilégiées s’appliquent par analogie aux parts sociales privilégiées*” denmekle imtiyazlı paylara ilişkin anonim şirket hükümlerinin, limited şirketlerin imtiyazlı esas sermaye paylarına da kıyasen uygulanacağı açıkça kabul edilmiştir. Öğretide İsvBK ile TTK arasındaki bu farklılığın bir özensizlikten ileri geldiği ve kanun boşluğu oluşturduğu belirtilmekle, limited şirketlere ilişkin imtiyazlı paylara uygulanacak özel düzenleme içeren TTK md.618/2-3 hükümleri hariç olmak üzere, imtiyazlı paylara ilişkin temel ilkeleri içeren TTK md.478 hükmünün, belirli grupların

⁵²⁸ Anılan hükümde yer alan “varsa” ifadesinin şarta bağlı bir kayıt olmasından hareketle hükmün sistematik olarak yanlış madde altında düzenlendiği yönünde bkz: Kendigelen, **Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, s.485.

⁵²⁹ Tescilin olumlu etkisi hakkında bkz: Güneş, **Ticaret Siciline Tescil ve İlanın Üçüncü Kişilere Etkisi**, s.60 vd.; ayrıca, TTK md.587/1-c hükmünde esas noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış şekilde şirketin işletme konusunun sicilin olumlu etki göstereceği hususlar arasında düzenlenmiş olmasının limited şirketler bakımından *ultra vires* ilkesi tahtında doğurduğu sonuçlar bakımından bkz. ve inc. Işık Yaşlı/Dural, **Limited Şirketlerde Ultra Vires Kaldırıldı mı?**, ss.625-626.

yönetim kurulunda temsil edilmesine ilişkin olarak birinci fıkrasının son iki cümlesi hariç olmak üzere TTK md.360 hükmünün ve imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin TTK md.454 hükmünün niteliğine uygun düştüğü oranda limited şirketlere de kıyasen uygulanacağı ileri sürülmüştür⁵³⁰. Gerçekten de İsviçre Ön Tasarı'sında imtiyazlı paylara ilişkin anonim şirket hükümlerinin, limited şirketlerin imtiyazlı esas sermaye paylarına da kıyasen uygulanacağına ilişkin bir hüküm yokken güncel İsvBK'ye md.799 hükmünün getirilmiş olması, ön tasarıyı temel alan TTK'nin bu manadaki eksikliğini gözler önüne sermektedir.

b) Limited Şirketlerde Oyda İmtiyaz

(1) Yaratılması

TTK sistematığında, oy hakkında imtiyazın yaratılması temelde iki şekilde yapılabilir. Bunlardan ilki, aynı itibari değerdeki paylara farklı miktarda oy hakkı tanınması yoludur. Bu yola “doğrudan imtiyaz” ya da “açık imtiyaz” tanınması yolu denir⁵³¹. Örneğin, anonim şirketlere ilişkin TTK md.479 hükmü uyarınca eşit itibarî değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı vermek doğrudan imtiyaz tanınmasıdır. Oyda imtiyazının yaratılmasının bir başka yolu ise farklı itibari değerdeki esas sermaye paylarına aynı kapsamda oy hakkı tanımaktır. Bu tip bir imtiyaz tanınması yoluna ise “dolaylı imtiyaz” ya da “gizli imtiyaz” tanınması yolu adı verilir⁵³² ki konumuz bakımından önem arz eden yöntem de bu sonuncusudur.

TTK'nin limited şirketlere ilişkin md.618/2 hükmü uyarınca, şirket sözleşmesinde oy hakkının itibari değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşecek şekilde de belirlenmesi mümkündür. Yani TTK'de farklı itibari değerdeki esas sermaye paylarının aynı oy gücüne (bir oy) sahip olmasının yolu açılmış; bir başka deyişle anonim şirketlerde oyda imtiyaz tanınması usulünün aksine limited şirketlerde oy hakkında yalnızca dolaylı imtiyaz yaratılması mümkün kılınmıştır. Görüleceği üzere kanun koyucu, İsviçre'deki düzenlemenin aksine⁵³³, bir

⁵³⁰ Kendigelen/Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt III*, ss.321-322; Şener, *Limited Ortaklıklar Hukuku*, s.192; Hamamcıoğlu, *Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi*, s.74.

⁵³¹ Akbay, *Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*, s.178.

⁵³² Biçer, *Anonim Ortaklıkta Oy Hakkında İmtiyaz ve Sınırları*, s.223; Akbay, *Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*, s.178.

⁵³³ Mehaz İsvBK md.693 ve md.806 hükümleri incelendiğinde, anonim ve limited şirketler bakımından oyda imtiyaz yaratma tekniğinin paralel (her ikisi de dolaylı) düzenlendiği görülmektedir.

sermaye şirketinde doğrudan imtiyazı; diğerinde ise dolaylı imtiyazı belirlemiştir. Kanun koyucunun bu tutumu, haklı bir gerekçeye dayanmıyor olması sebebi ile doktrinde eleştirilmiştir⁵³⁴.

Dolaylı imtiyaz yaratılması usulünde farklı itibari değerde esas sermaye paylarına aynı (bir) oy gücü verildiğine göre, böyle bir usulde şirket sözleşmesinde farklı itibari değerlere sahip esas sermaye paylarının yaratılması gerektiği de şüphenin dışındadır. Dolaylı oyda imtiyaz yaratılmakla, düşük itibari değerdeki esas sermaye paylarına sahip ortakların oy gücü arttırılmakta; yüksek itibari değerdeki esas sermaye paylarına sahip ortakların oy gücü azaltılmaktadır. Bir başka deyişle bu sistemde, imtiyazlı paylara sahip ortaklar, daha az sermaye ödemesi yaparak daha fazla sermaye ödemesi yapan ortaklar ile aynı oy gücüne sahip olmaktadır.

Bu anlattıklarımızı bir örnekle açıklayacak olursak: şirket sözleşmesinde her esas sermaye payının bir oy vereceğine ilişkin bir hüküm bulunan (oyda dolaylı imtiyazın öngörüldüğü) bir limited şirkette, A grubu esas sermaye paylarının her biri 25 TL; B grubu esas sermaye paylarının her biri ise 100 TL itibarî değere sahip olsun. Her iki grup esas sermaye payından da 1.000'er adet olan ve toplam esas sermayesini bu suretle 125.000 TL olan bu limited şirkette, toplam oy sayısı 2.000 olacaktır. A grubu esas sermaye payları, aslında 125.000 TL'lik esas sermayenin yalnızca 25.000 TL'sini karşılamalarına rağmen, şirketteki mevcut oyların yarısına (1.000) sahip olmak suretiyle oyda imtiyazlı olacaklardır.

(2) Oyda İmtiyazın Sınırları

TTK md.618/2 hükmünde, şirket sözleşmesi ile oy hakkını, itibarî değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşecek şekilde de belirlendiği hallerde, *“en küçük esas sermaye payının itibarî değeri[nin], diğer esas sermaye paylarının itibarî değerleri toplamının onda birinden az olama[yacağı]”* öngörülmek suretiyle yukarıda bahsettiğimiz dolaylı oyda imtiyaz tanınma yoluna bir limit getirilmiştir. Oyda imtiyaza bir sınır getirilmesinin temel amacının, ortakların sermaye katkıları ile ortakların oy gücü arasındaki oranın, oyda imtiyaz müessesesinden

⁵³⁴ Bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.65.

beklenen faydaları ortadan kaldıracak bir orantısızlığa evrilmesinin önüne geçmek olduğu söylenebilir⁵³⁵.

Anılan hükmün lafzından, şirket sözleşmesinde her bir esas sermaye payının bir oy vereceği düzenlenmiş bir limited şirket örneğinde, itibari değerleri 25 TL, 100 TL ve 200 TL olan üç farklı esas sermaye payı yaratılamayacağı anlamı çıkmaktadır. Keza bu örnekte, (25x10) işleminin sonucu (100+200) işleminin sonucundan küçük çıkmaktadır. Öğretide, TTK md.618/2 hükmünde yer alan “*diğer esas sermaye paylarının toplamının*” ifadesinin bir çeviri hatası olduğu, mehz İsviçre Borçlar Kanunu’nda böyle bir ifadenin yer almadığı, TTK’deki maddenin lafzına sıkı sıkıya bağlı kalmanın hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurabileceği gerekçeleri ile hüküm eleştirilmiş ve hükmün kaynak kanuna göre yorumlanması gerektiği, yani oy hakkında imtiyaz sınırının itibari değeri en düşük olan esas sermaye payının değerinin, diğer esas sermaye paylarının ondan birinden az olamayacağı (yani esasen en yüksek itibari değerli esas sermaye payının onda birinden az olamayacağı) şeklinde anlaşılması gerektiği ileri sürülmüştür⁵³⁶. Hal böyle olunca, limited şirketlerde oyda imtiyaz tanınmasının oransal sınırının ne olacağını tespit etmek bir yorum faaliyetini gerektirmektedir.

Oy hakkında imtiyaza bir sınır getirilmesi, anonim şirketler bakımından uygulama alanı bulan ve anonim şirketlerde doğrudan imtiyaz yaratma usulünün sınırını çizen TTK md.479/2 hükmünde, kural olarak⁵³⁷ bir paya en çok on beş oy hakkı tanınabileceği düzenlenmiştir. Kanaatimizce anonim şirketler ve limited şirketler bakımından oyda imtiyazın sınırlanışı düzenlenirken, iki şirket tipi arasındaki sınırlama oranını farklılaştırmak (bire on beş yerine bire on) bir noktaya kadar makul

⁵³⁵ Aynı yönde bkz: 23.02.1983 tarihli **Message concernant la révision du droit des sociétés anonymes**, s.803.

⁵³⁶ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.584; Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.183; Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.307; ayrıca her esas sermaye payına bir oy düştüğü bir şirkette örnek esas sermaye paylarının 125.000 TL, 175.000 TL ve 25.000 TL olduğu bir ihtimalin hükme uygun olmadığını belirtmek suretiyle karşı fikirde olduğunu anladığımız görüş için bkz: Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), **Ortaklıklar Hukuku II**, N:1712o.

⁵³⁷ Anılan hükme göre bu kuralın istisnası, kurumlaşmanın gerektirdiği veya haklı bir sebebin ispatlandığı durumlarda şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinin, kurumlaşma projesini veya haklı sebebi inceleyip bunlara bağlı olarak, sınırlamadan istisna edilme kararını vermesi halidir.

kabul edilebilecekse de⁵³⁸ sınırlama sistemindeki hesaplama yöntemini tamamen değiştirmenin -üstelik bir de oyda imtiyaz yaratılması yöntemleri de zaten farklılaştırılmışken- mantıklı bir gerekçesi yoktur. Örneğin, TTK md.618/2 hükmünün lafzına sıkı sıkıya bağlı kalınacak olursa, itibari değerleri 25 TL, 125 TL ve 150 TL olan farklı esas sermaye paylarına birer oy hakkı verilmesi mümkün olmayacak, itibari değeri en düşük olan esas sermaye payı ile en yüksek olan esas sermaye payı arasında 1/6 oranda bir oy hakkı imtiyazı yaratılması dahi mümkün olmayacaktır. Böyle bir sonucun kanun koyucunun bilinçli bir tercihi olup olmadığı tartışmaya açıktır.

Ayrıca, doktrinde de haklı olarak belirtildiği gibi mehz kanunun md.806/2 hükmünde, “*les parts sociales dont la valeur nominale est la plus basse doivent avoir une valeur nominale qui correspond au moins à un dixième de celle des autres parts sociales*” yani “*en küçük itibari değere sahip esas sermaye paylarının itibari değeri, diğer esas sermaye paylarının itibari değerinin en az onda biri kadar olmalıdır*” denmektedir. Bu ifadeden çıkartılması gereken anlam, en düşük itibari değere sahip esas sermaye payının itibari değerinin, kıyaslama yapıldığında (teker teker) diğer esas sermaye paylarının itibari değerinin onda birinden daha düşük olmaması (yoksa bunların itibari değerlerinin toplamından değil) gerekliliğidir. Kaldı ki TTK md.618/2 hükmümüm gerekçesinde de “*oransallık yönteminden sapılması halinde birinci fıkranın son cümlesi, oyda imtiyazı sınırlayan bir kuralı koymuştur. Hüküm, payların itibari değerleri farklılaştırılarak imtiyaz tanınması varsayımını düzenlemektedir. Buna göre, en küçük itibari değere sahip esas sermaye paylarının itibari değeri, diğer esas sermaye paylarının itibari değerlerinin en az onda biri kadar olabilir.*” denmekle İsvBK md.806/2 hükmünün lafzına paralel bir açıklama yapılmıştır.

Hal böyle olunca, TTK md.618/2 hükmünün mehz kanuna göre yorumlanması kanaatimizce daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Yine de işaret edelim ki TTK md.618 hükmünün apaçık lafzı karşısında böyle bir yorumlama eylemine kalkışmak, hukuk tekniği bakımından en ideal yol olarak kabul edilemez. Anılan hüküm *de lege lata*

⁵³⁸ Gerçi hem anonim (İsvBK md.693/2) hem limited şirketler (İsvBK md.806/2) bakımından dolaylı imtiyazı öngören İsviçre Borçlar Kanunu’nda, oyda imtiyazın sınırlanışı noktasında iki şirket tipi arasında bir oran farkı da belirlenmemiş, iki şirket tipi için de bire on kuralı getirilmiştir. Nitekim TTK’de iki şirket tipi için iki farklı oran belirlenmesini eleştiren görüş için bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.65.

olarak bambaşka bir sonuç doğurmaktadır⁵³⁹. Bu sebeple hükmün mehzaz düzenlemeye uygun olarak yeniden kaleme alınması gerektiği söylenebilir.

(3) Oyda İmtiyazın Etkisizleşmesi

Oyda imtiyazın TTK md.618/2 hükmü tahtında getirilen oransal sınırlamadan başka, etkisini tamamen veya kısmen yitirdiği bazı haller de mevcuttur.

TTK md.618/3 hükmüne göre, (i) denetçilerin seçimi, (ii) şirket yönetimi ya da onun bazı bölümlerinin denetimi için özel denetçi seçimi⁵⁴⁰ ve (iii) sorumluluk davası açılması hakkında karar verilmesi hallerinde, oy hakkının esas sermaye paylarının sayısına göre belirlenmesine ilişkin şirket sözleşmesi hükmü uygulanmayacak; yani yaratılmış olan oyda imtiyazlar tamamen etkisizleşecektir.

Oyda imtiyazın etkisizleşmesine ilişkin TTK md.618/3 hükmünün anonim şirketlerdeki iz düşümü olan TTK md.479/3 hükmü incelendiğinde limited şirketlerden farklı olarak esas sözleşme değişikliklerine ilişkin kararlarda da oyda imtiyazın etkisizleştiğinin düzenlendiği fark edilecektir. Fakat peşinen belirtelim ki limited şirketlere ilişkin TTK md.618/3 hükmünde şirket sözleşmesi değişikliklerinde oyda imtiyazın etkisizleştiğinin belirtilmemesi, şirket sözleşmesi değişikliklerinde oyda imtiyazın etkisizleşmeyeceği anlamına gelmez. Keza limited şirketlerde şirket sözleşmesi değişikliğine ilişkin kararlar kural olarak TTK md.589 uyarınca alınmaktadır. Anılan hükme göre, aksi şirket sözleşmesinde öngörülmediği takdirde, şirket sözleşmesi, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla değiştirilebilir. Görüleceği üzere anılan hükümde yeter sayı paydası olarak esas sermaye (yoksa oy değil) benimsenmiştir. Hal böyle olunca, şirket sözleşmesi değişikliklerine ilişkin kararlarda, her esas sermaye payına bir oy vererek dolaylı imtiyaz yaratılmış olması otomatikman etkisini yitirmektedir. Bu minvalde, TTK md.479/3'ün aksine TTK md.618/3'te şirket sözleşmesi değişikliklerinin zikredilmemiş olmasını eleştiren görüşlere⁵⁴¹ katılmak kanaatimizce mümkün değildir. Bu noktada ayrıca, bazı şirket sözleşmesi değişikliklerinin ve diğer önemli

⁵³⁹ Nitekim benzer görüşte bkz: Doğrusöz Koşut, **Limited Şirkette Oy Hakkı**, ss.175-177.

⁵⁴⁰ Hükmün bu bendinin, “özel denetim yapılması hakkında karar alınmasının söz konusu olduğu haller” olarak anlaşılması gerektiğini belirten -kanaatimizce de haklı- görüş için bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.185.

⁵⁴¹ Bkz: Moroğlu, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler**, s.387.

kararların tabi olduğu TTK md.621/1 hükmünden de bahsetmek gerekir. Anılan hükümde belirtilen önemli kararlar, (toplantıda) temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilir. Çifte (kombine) yeter sayı hükmü olan bu düzenlemenin ikinci kısmı incelendiğinde, hükümde belirtilen kararlar bakımından oyda imtiyazların -kısmen- etkisizleştiği, tam tersi bir bakış açısıyla, bazı şirket sözleşmesi değişiklikleri için imtiyazların -kısmen de olsa- yeniden aktifleştirildiği anlaşılabilmektedir⁵⁴².

3. Oy Hakkının Sınırlandırılması

a) Genel Olarak

TTK md.618/1 hükmünde, şirket sözleşmesi ile birden fazla paya sahip ortakların oy haklarının sınırlandırılabilmesi öngörülmüştür. Anılan hükmün gerekçesine göre her ortağın en az bir oyu bulunduktan ve her esas sermaye payı en az bir oy hakkı verdikten sonra birden fazla paya sahip ortakların oy hakları sınırlandırılabilir. TTK md.577/1-ı hükmünde de genel kurulda karar almaya, oy hakkına ve oy hakkının hesaplanmasına ilişkin kanuni düzenlemelerden ayrılan hükümlerin şirket sözleşmesinde öngörüldükten sonra geçerli olacağı hükmüne bağlanmıştır.

Limited şirketlerde oy hakkının sınırlandırılabilmesindeki amaç, bilhassa küçük veya orta ölçekli yatırımcıları şirkete yatırım yapmaya teşvik edebilmektedir. Bu sayede küçük veya orta ölçekli yatırımcılar, genel kurullardaki kararların oluşum süreçlerinde daha etkili olabilecektir⁵⁴³. Oy hakkının sınırlandırılmasındaki bir başka amaç da çoğunluk gücüne sahip ortakların azınlık ortaklar üzerindeki baskısını törpülemek olabilir. Doktrinde, oy hakkının sınırlandırılmasında dürüstlük kuralının ihlal edilmemesi gerektiği, sınırlamanın şirket bakımından makul bir sebebe dayanması gerektiği belirtilmektedir⁵⁴⁴.

Şirket sözleşmesinde çeşitli oy hakkında sınırlama yöntemleri öngörülebilir. Bu bağlamda örneğin her bir ortağın en fazla belirli bir sayıda oy hakkına sahip

⁵⁴² Bu hükümlere ilişkin detaylı açıklamalarımız için bkz: Bölüm II.A.2.c)(2) ve ayrıca imtiyazların etkisizleşmesi noktasında bkz: Bölüm II.B.2.b)(3).

⁵⁴³ Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, ss. 300-301.

⁵⁴⁴ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.962a.

olabileceği⁵⁴⁵, her ortağın sermaye payı bakımından belirli bir raddeye kadar her 25 TL'lik kısmının bir oy; bu raddenin üzerindeki her 50 TL'lik kısmın bir oy hakkı tanıyacağı gibi düzenlemeler öngörülebilir⁵⁴⁶. Şirket sözleşmesinde herhangi bir ortağın, bütün oyların en fazla belirli bir yüzdesini kullanabileceğini belirtmek suretiyle bir sınırlama getirmek de mümkündür⁵⁴⁷. Hatta, her bir ortağın yalnızca tek bir oy hakkına sahip olacağı (kafa hesabı) da şirket sözleşmesinde kararlaştırılabilir⁵⁴⁸. Bu sonuncu durumda, kanaatimizce, madde gerekçesinde de belirtildiği üzere her esas sermaye payına en az bir oy hakkı verilmesi, yani eğer her ortağın yalnızca tek bir oy hakkı olacaksa, tek bir esas sermaye payının olması gerektiği de söylenmelidir.

Şirket sözleşmesinde yer alan oy hakkına ilişkin sınırlamalar, yalnızca belirli konulara ilişkin genel kurul kararları bakımından getirilebileceği gibi, bütün genel kurul kararları bakımından da getirilebilir. Şayet şirket sözleşmesinde bu konuda bir açıklık yoksa, sınırlamanın bütün genel kurul kararları bakımından getirildiği kabul edilmelidir⁵⁴⁹.

Oy hakkının sınırlandırılmasına ilişkin hükümlerin, henüz kuruluşta şirket sözleşmesinde yer alması mümkündür. Ayrıca oy hakkının sınırlandırılmasına ilişkin hükümler, TTK md.589 uyarınca yapılacak bir şirket sözleşmesi değişikliği ile sonradan da şirket sözleşmesine getirilebilir. Yalnız burada, öğretide ileri sürülen bir görüş uyarınca, ilgili şirket sözleşmesi değişikliğinin evvelce oy hakkında imtiyaza sahip ortakların imtiyazlarını etkiliyor olması söz konusu olabilir. Anılan görüşe göre böyle bir durumda anonim şirketlerdeki imtiyazlı pay sahiplerinin korunmasına ilişkin hüküm kıyasen devreye sokulmalı ve ilgili şirket sözleşmesi değişikliği TTK md.454 uyarınca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunca onaylanmalıdır⁵⁵⁰.

⁵⁴⁵ Anonim şirketler bakımından aynı yönde bkz: Çeker, **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması**, s.228.

⁵⁴⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.172; kademelendirmenin ve pay sahiplerinin alt ve üst soylarını toplayarak bir sınırlandırma getirilmesi gibi yöntemlerin geçersiz olacağı yönünde bkz: Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.962c.

⁵⁴⁷ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.962c.

⁵⁴⁸ Pulaşlı, **Şirketler Hukuku Şerhi**, N.187; anonim şirketler bakımından aksi yönde: Çeker, **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması**, s.232.

⁵⁴⁹ Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, ss.301-302.

⁵⁵⁰ Bkz: Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, ss.303; ayrıca limited şirketlerde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu müessesesinin uygulanmasına ilişkin açıklamalarımız için

b) Oy Hakkının Sınırlandırılmasının Yeter Sayılara Etkisi

Şirket sözleşmesinde yer alan sınırlama neticesinde, ortakların sınırı aşan oy hakları hukuken var olsalar da şirket sözleşmesindeki sınırlama hükmü yürürlükte olduğu müddetçe genel kurul toplantılarında kullanılmaz hale gelecektir. TTK'de kullanılmaz hale gelen bu oyların toplantı ve karar yeter sayılarında hesaba katılıp katılmayacağına ilişkin açık bir hüküm yoktur. Örneğin Alman hukukunda, AktG md.134/1 hükmünde, kanun veya esas sözleşme uyarınca gerekli olan sermaye çoğunluğu hesaplanırken, oy hakkına getirilen sınırlamaların dikkate alınmayacağı açıkça hükme bağlanmıştır. Doktrinde, oy hakkındaki sınırlamaların oy hakkının donması müessesesine benzediğinden hatta sınırlandırılmış oyların donduğu⁵⁵¹ dile getirildiğinden hareketle⁵⁵², sınırlandırılmış olan oyların genel kurul toplantı ve karar yeter sayıları bakımından dikkate alınmayacağı dile getirilmiştir⁵⁵³.

Sınırlandırılan oyların karar yeter sayılarına olan etkisini tespit etmenin, toplantı yeter sayılarına olan etkisini tespit etmekten nispeten daha kolay olacağı söylenebilir. Bir kere sınırlandırılan oyların, payda olarak oya dayalı bir belirlemenin yapıldığı yeter sayı normlarında (mesela karar yeter sayısının bakımından toplantıda temsil edilen oyları esas alan TTK md.620 hükmü) karar yeter sayısında hesaba katılmayacakları açıktır. Keza bu oylar teknik anlamda toplantıda “temsil edilen oy” olarak sayılamaz. Burada, payda olarak oya dayalı bir belirlemenin değil de örneğin sermayeye dayalı bir belirlemenin yapıldığı durumlarda sınırlandırılan oylara tekabül eden sermaye miktarının toplam sermayeden düşülüp düşülmeyeceği tartışılabilir. Kanaatimizce böyle bir durumda da sınırlandırılan oylara tekabül eden sermaye miktarı toplam sermayeden düşülmelidir. Keza sınırlandırılan oylara tekabül eden sermaye miktarının toplam sermayeden düşülmemesi halinde, genel kurulda karar almak zorlaşabilir, giderek, imkansızlaşabilir⁵⁵⁴. Örneğin her biri 25 TL itibarı değere sahip 4.000 esas sermaye payının oluşturduğu 100.000 TL toplam sermayeli bir limited şirkette,

bkz: Bölüm II.B.2.a); oy hakkında sınırlamaların şirket sözleşmesine sonradan getirilmesi halinde, bunun ortakların müktesep haklarına hanel getireceğini ve dolayısıyla ilgili bütün ortaklarca onaylanması gerektiğini belirten görüş için bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.172.

⁵⁵¹ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.994.

⁵⁵² Oy hakkının donmasının yeter sayılara etkisi konusunda bkz: Bölüm II.B.7.c).

⁵⁵³ Arslanlı, **Anonim Şirkette Pay ve Pay Sahipliği**, s.253.

⁵⁵⁴ Oydan yoksun payların karar yeter sayılarına olan etkisi bakımından aynı yönde bkz: Kendigelen, **Anonim Şirketlere İlişkin Hükümlerde Benimsenen Bazı Ağırlaştırılmış Nisaplar Bilinçli Bir Tercihin Ürünü mü?**, s.552 vd.

herhangi bir ortağın toplam oy hakkının yüzde 25'inden fazlasını kullanamayacağı yönünde bir şirket sözleşmesi hükmü olsun. Şayet karar yeter sayısı bakımından sınırlandırılan oylara tekabül eden sermaye miktarının toplam sermayeden düşülemeyeceği kabul edilecek olursa, örneğimizdeki şirkette herhangi bir ortağın esas sermayeye katılım oranı yüzde 60'ın üzerine çıktığında, bu şirketin TTK md.589'da belirtilen yeter sayıya ulaşarak bir şirket sözleşmesi değişikliği yönünde genel kurul kararı alması imkânsız olmaktadır. Kanun koyucunun oy hakkını sınırlandırma müessesesinden umduğu yarar, çoğunluğun azınlık üstündeki tahakkümünü kırmak ve küçük veya orta ölçekli yatırımcıları şirkete yatırım yapmaya teşvik edebilmektedir. Yoksa kanun koyucunun oy hakkının sınırlandırıldığı şirketlerin şirket sözleşmesi değişikliği gibi yeri geldiğinde hayati öneme sahip olabilecek genel kurul kararlarını alamamasını amaçladığı veya buna mahal tanıdığı düşünülemez. İşte bu sebeple, sınırlandırılan oylara tekabül eden sermaye miktarının toplam sermayeden düşülmesi, hem oy hakkının sınırlandırılmasından beklenen temel faydayı koruyabilmek hem de şirketi önemli kararları alamaz pozisyona sokmamak bakımından neredeyse bir zorunluluktur.

Yukarıda karar yeter sayısı bakımından ulaştığımız sonuca toplantı yeter sayısı bakımından da varılıp varılamayacağı tartışmalıdır. Yukarıda da belirtildiği gibi, sınırlandırılmış oyların oy hakkının donması ile benzer sonuçlar yarattığını kabul eden görüşler, sınırlandırılmış oyların toplantı yeter sayısı bakımından da dikkate alınmaması gerektiğini savunmuştur⁵⁵⁵.

Öte yandan Zengin, oy hakkının donduğu durumların ortak noktasının, bu hükümlerin başlangıçta var olmayan ve fakat sonradan meydana gelen, şirket yönetimindeki istikrarın sekteye uğramasının engellemesine hizmet eden tedbir veya tepki düzenlemeleri olduğu, anonim şirketlerde uygulama alanı bulan oy hakkının sınırlandırılmasına ilişkin TTK md.434/2 hükmünün ise çoğunluktaki pay sahiplerinin genel kuruldaki oy gücünü sınırlandırarak diğer pay sahipleri üzerindeki tahakkümünü hafifletmeyi hedefleyen bir imkan olduğu, bu sınırlandırmanın ortakların da iradesine dayandığı (keza böyle bir sınırlandırma ya baştan şirket sözleşmesinde yer alabilir ya da sonradan ilgili yeter sayıya uyarak eklenebilir; yoksa oy hakkının donduğu bazı

⁵⁵⁵ Bu konudaki detaylı açıklamalarımız için bkz: Bölüm II.B.7.c).

haller gibi sonradan birden bire çıkagelmez), dolayısıyla başka amaçlar için getirilmiş bir hukuki müessesenin (oy hakkının donması) sonuçlarını kıyas yolu ile başka (hatta zıt) amaçlar için getirilen bir başka hukuki müessesenin (oy hakkının sınırlandırılması) sonuçlarına uyarlamanın temel yorum ilkeleri ile bağdaşmayacağı, oy hakkının sınırlandırılmasında hangi payların sınırlamadan etkilendiğinin dahi bilinemediği, bu bakımdan toplantı yeter sayısı bakımından bir pay sahibinin mülkiyetindeki farklı itibari değere sahip payların hangilerinin sınırlandırıldığına gerçek anlamda belli olmadığını, bu cümleden olarak toplantı nisabı noktasında net bir hesaplama yapmanın mümkün olmadığı, oy hakkının donmasına ilişkin TTK bazı hükümlerinde lafzen (dolaylı da olsa) toplantı yeter sayısı bakımından donan oyların dikkate alınmayacağına açıkça belirtilmişken, TTK md.434/2 hükmünde bu hususta suskun kalınmış olmasının bir kanun boşluğu yaratmaktan ziyade olumsuz bir düzenleme içerdiği görüşlerinden hareketle, oy hakkının sınırlandırıldığı hallerde bile sınırlandırılan oyların toplantı yeter sayısından düşülmemesi gerektiğini dile getirmiştir⁵⁵⁶. Yazarın oy hakkının donması müessesesi ile oy hakkının sınırlandırılmasının ardında yatan fikirlerin başka, hatta yer yer zıt olduğu noktasındaki fikirlerine katılmakla birlikte, kanaatimizce oy hakkının sınırlandırıldığı hallerde bunun toplantı yeter sayısından düşülmemesini kabul etmek mümkün olamaz. Bir kere, tıpkı karar yeter sayısı bahsinde vurguladığımız gibi, şayet şirket sözleşmesinde genel kurulun toplanması için bir toplantı yeter sayısı öngörülmüşse veya genel kuruldaki ilgili gündem maddesine uygulanacak yeter sayı hükmü bir karma yeter sayı hükmü olup da dolaylı yoldan bir toplantı yeter sayısı aranmasına sebebiyet veriyorsa sınırlandırılan oyların toplantı yeter sayısı bakımından dikkate alınması halinde, şirket yine işlemez hale gelebilecek, müesseseden umulan fayda büyük ölçüde yitirilecektir. Keza örneğin her biri 25 TL itibari değere sahip 4.000 esas sermaye payının oluşturduğu 100.000 TL toplam sermayeli ve şirket sözleşmesinde herhangi bir ortağın toplam oy hakkının yüzde 10'undan fazlasını kullanamayacağı yönünde hüküm bulunan bir limited şirkette, esas sermayeye katılım oranı yüzde 35 olan bir ortak, sırf kendi çıkarını düşünerek bir şirket sözleşmesi değişikliğinin müzakere edileceği genel kurula kasten katılmayarak bile TTK md.589 anlamında aranacak (dolaylı) toplantı yeter sayısının sağlanamamasını mümkün kılabilir. Böyle

⁵⁵⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.477-481.

bir durumda herhangi bir ortağın toplam oy hakkının yüzde 10'undan fazlasını kullanamayacağı yönündeki şirket sözleşmesi hükmünden beklenen faydanın yiteceği kuşkusuzdur. Oy hakkının sınırlandırıldığı hallerde bunun toplantı yeter sayısından düşülmesi gerektiği yönündeki bir diğer argüman, TTK md.201/1 hükmünün kıyas yolu ile uygulanmasıdır. Anılan hüküm, iki sermaye ortaklığının karşılıklı olarak birbirlerinin sermayelerine en az yüzde yirmi beş oranında iştirak etmeleri haline bilerek sebep olan ortaklığın iştirak konusu olan paylardan doğan toplam oylarıyla diğer pay sahipliği haklarının sadece dörtte birini kullanabileceğini belirtmekte ve geri kalan dörtte üçlük kısım bakımından ilgili payların toplantı ve karar nisabının hesaplanmasında dikkate alınmayacağını düzenlemektedir. TTK md.201 hükmünün ardında yatan sebep ve düzenlediği hal oy hakkının sınırlandırılmasından farklı olsa da iki hukuki müessesede de ortağın elinde bulundurduğu payların bir kısmı oy hakkı vermeye devam ederken, geri kalan kısmının oy hakkı ortadan kalkmaktadır. Şu hâlde, oy hakkı ortadan kalkan payların toplantı yeter sayılarına olan etkisinin karşılıklı iştirak hali için başka, oy hakkının sınırlandırılması hali için başka türlü tespit edilmesinin makul bir gerekçesi olamaz. Sonuç olarak kanaatimizce, sınırlandırılan oylar, karar yeter sayısında olduğu gibi toplantı yeter sayısında da bütünden düşülmeli ve yeter sayılar buna göre tespit edilmelidir.

4. Üstün Oy

a) Genel Olarak

TTK md.577/1-e hükmünde, genel kurul kararının oylanması sonucunda oyların eşit çıkması hâlinde bazı ortaklara üstün oy hakkı tanıyan hükümlerin şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde geçerli olacağı öngörülmüştür. Böylelikle belirli bir oylamadaki öneri lehine ve aleyhine oyların eşit çıkması hallerinde tıkanmaları engellemek için bazı ortaklara üstün oy hakkı tanınmasının önü açılmıştır⁵⁵⁷. Üstün oy müessesesi, önemini bilhassa gruplaşmaların olduğu aile tipi limited şirketlerde ve esas sermayeye katılım oranları eşit iki ortağın bulunduğu ve oyda imtiyazın öngörülmediği limited şirket şirketlerde gösterir⁵⁵⁸. Özellikle de bu son halde, iki ortak aynı yönde oy kullanmadıkça biri diğerine üstün gelemeyecek, hatta büyük ihtimalle

⁵⁵⁷ Hamamcıoğlu, *Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi*, s.337.

⁵⁵⁸ Hamamcıoğlu, *Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi*, s.338.

iki ortak farklı yönde oy kullandıkları için genel kuruldaki oylamalar hep berabere⁵⁵⁹ bitecektir. İşte, bu gibi durumlarda, üstün oy devreye girerek genel kurulda karar alınmasını mümkün kılacaktır.

Peşinen belirtelim ki TTK md.577/1-e hükmü mehz kanunun güncel düzenlemesinden ayrılmaktadır. Mehz İsvBK md.808a hükmüne göre, genel kurulda eşitlik halinde genel kurul başkanının oyu kural olarak üstün sayılmakta; öte yandan aksi bir düzenleme şirket sözleşmesinde öngörülebilmektedir⁵⁶⁰.

TTK md.577/1-e uyarınca üstün oy hakkı tanınacak ortakların kimler olduğunun şirket sözleşmesinden anlaşılabilmesi, tespit edilebilmesi gerekir⁵⁶¹. Keza TTK md.577/1-e hükmü, veto hakkının aksine, üstün oy noktasında “belirli veya belirlenebilir” ortaklardan değil, “bazı” ortaklardan söz etmektedir⁵⁶². Bu cümleden olarak, söz gelimi, belirli bir ortağın adı ve soyadı şirket sözleşmesinde belirtilerek veya “kurucu” gibi belirli bir zümre ortağın şahsı hedef alınarak bu ortağın eşitlik halinde üstün oya sahip olacağı öngörülebilir. Kanaatimizce, İsviçre düzenlemesine benzer şekilde, genel kurul toplantısı başkanının üstün oya sahip olacağı da şirket

⁵⁵⁹ Öğretide Şener, bu hali “pat” olarak isimlendirmekte ve bir satranç teriminin şirketler hukuku literatürüne girdiğini belirtmekteyse de “pat” teriminin, anılan eserin baskısından önce, 1999 tarihli İsviçre Ön Tasarısı’nın uzman raporunda kullanıldığı gözükmektedir: “C’est l’affaire des rédacteurs des statuts de trouver les solutions idoines aux situations de «patt» pouvant résulter d’un droit de veto. (...) Une situation de «patt» non résolue pourra donc être éclaircie dans le cadre de cette procédure. bkz: Rapport d’experts pour un avant-projet de révision du droit de la société à responsabilité limitée. Erişim adresi: <https://www.news.admin.ch/fr/nsb?id=20670> (Erişim Tarihi: 14.06.2025). Kanaatimizce, pat terimi bir oylamanın sonucunun eşit çıkması halinde kullanılabilecek en uygun satranç terimi değildir. Bunun sebebi, satrançta puan sonucu bakımından “berabere” olarak nitelendirilen çeşitli hallerin olması; bir oyuncunun oynayabileceği hiçbir hamlesi yokken bir de şahı tehdit altında değilse oluşan pat (stalemate - patt) halinin bu beraberlik hallerinden yalnızca biri olmasıdır. Pat hali, genellikle satranç maçında üstün olan tarafın bir hatası (dikkatsizliği) sebebiyle oluşan bir beraberlik türü olduğundan genel kurulda ortakların oylarını farklı yönde kullanmasının bu anlamda pat haline benzediği söylenemez. İlle de bir satranç terimi tercih edilecekse “materyal eksikliği – ölü konum” veya “anlaşma” sebebiyle beraberlik hallerinin genel kuruldaki oylamanın berabere kalması haline daha yakın olduğu, genel kuruldaki oyların eşit çıkması durumunun ise basitçe “beraberlik” olarak nitelendirilmesinin daha uygun olacağı söylenebilir: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.595; FIDE Satranç Kuralları, erişim adresi: <https://www.tsf.org.tr/fide-kurallari> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

⁵⁶⁰ Eşitlik halinde başkanın oyunun üstün çıkmasına ilişkin bir düzenleme, hukukumuzda limited şirketlerin müdürlerinin alacağı kararlar bakımından TTK md.624/3’te öngörülmüştür. Anılan hükme göre oyların eşit çıkması halinde müdürler kurulu başkanının oyu üstün sayılır.

⁵⁶¹ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.320.

⁵⁶² Karş. TTK md.577/1-e hükmünün alındığı İsviçre Ön Tasarısı md.777/5 hükmünde veto hakkı ve üstün oy hakkı bakımından böyle bir ayrıma gidilmemiştir. TTK md.577/1-e hükmünün lafzındaki bu farklılığın, üstün oy müessesesinin hukukumuzda güncel İsviçre hukukundan farklı bir şekilde düzenlenmiş olmasından ileri geliyor olabileceği akla gelmektedir. Bu konuda ayrıca bkz: Bölüm II.B.5.a).

sözleşmesinde öngörülebilir⁵⁶³. Genel kurul toplantı başkanının çoğu kez müdürler kurulu başkanı olacağı (TTK md.625/1 ve md.624/2) ve limited şirketlerde müdürlerin hepsinin aynı zamanda ortak olma zorunluluğu olmadığı düşünüldüğünde, genel kurul toplantısı başkanının üstün oya sahip olacağı şirket sözleşmesinde öngörülmüşse, bu kişinin ortak olmadığı (daha doğru bir ifadeyle, oy hakkına sahip olmadığı) durumlarda, şirket sözleşmesindeki üstün oya ilişkin hüküm o toplantı özelinde uygulama alanı bulamaz⁵⁶⁴.

Kanun koyucu, üstün oy hakkının bazı ortaklara tanınabileceğini belirterek, lafzen, hakkın paya değil, ortağın şahsına tanınabileceğini belirtmiştir. Hak paya değil de kişiye bağlandığından, bu durum teknik anlamda bir imtiyaz olarak kabul edilemeyecek ve ilgili ortağın o veya bu sebeple payını devretmesi durumunda üstün oy hakkı sona ererek payları devralan yeni kişiye geçmeyecektir⁵⁶⁵.

TTK md.577/1-e hükmünün lafzından, birden fazla ortağa üstün oy hakkı tanınabileceği anlamı çıkmaktadır. Fakat üstün oy müessesesinin temel varlık sebebinin kilitlenmelerin önüne geçmek olduğu düşünüldüğünde, birden fazla üstün oya sahip ortakların aynı öneride kutuplaşarak üstün oy müessesesini işlevsiz hale getirmesi de mümkün olduğundan, şirket sözleşmesi tasarlanırken bu gibi durumlar da nazara alınmalıdır. Bu cümleden olarak birden fazla ortağa üstün oy hakkı tanınacaksa, bunun farklı tip kararlar bakımından tanınması daha isabetli olacaktır.

Belirtmek gerekir ki üstün oy hakkı tanıyan hükümler, belirli veya belirlenebilir ortakların şahsına tanındığı için, bu hakkın sonradan şirket sözleşmesinden kaldırılması için TTK md.589'daki nisap gerekli fakat yetersizdir. Böyle bir durumda

⁵⁶³ Aynı yönde Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.59; bu durumun, üstün oy hakkının ortağın şahsına tanınması kuralını karşıladığı noktasında bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.320.

⁵⁶⁴ Toplantı başkanının ortak olma zorunluluğu olmaması sebebiyle, şirket sözleşmesinde toplantı başkanına üstün oy verilemeyeceği hakkında karşı görüşler için bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.174; Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.340.

⁵⁶⁵ Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.340; Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.175;

ayrıca müktesep hakka sahip anılan ortağın veya ortakların da böyle bir şirket sözleşmesi değişikliğine razı olması gerekir⁵⁶⁶.

b) Üstün Oyun Kullanılışı ve Oydan Bağımsız Olup Olmadığı Sorunu

TTK’de üstün oy hakkının, genel kuruldaki oyların “eşit” çıkması halinde anlam kazanabileceği düzenlenmiştir. Kanun, oyların eşit çıkmasından bahsettiğinden, lafzi bir bakış açısıyla üstün oyun uygulama alanı bulabileceği hallerin, basit veya salt çoğunluk aranan kararlarla sınırlı olduğunu kabul etmek gerekir. Yani ağırlaştırılmış yeter sayıların arandığı TTK md.589 veya md.621 gibi hükümlere uygun olarak alınacak kararlarda üstün oy uygulama alanı bulmaz⁵⁶⁷. Örnek olarak, genel kurulda oylanan bir öneri lehine 5; aleyhine 5 oy kullanılmışsa üstün oy hakkı uygulama alanı bulabilecektir. Böyle bir ihtimalde üstün oy hakkı sahibinin karar lehine oy kullanmış olması halinde kararın doğrudan alınmış sayılıp sayılmayacağı veya üstün oy hakkı sahibinin ilk başta öneri aleyhine oy kullanmışken eşitliğin oluşması halinde bu kez ters yönde oy kullanıp kullanamayacağı tartışmaya değer bir mevzudur.

Öğretide, üstün oy hakkına sahip ortağın bu hakkını oylamada eşitlik çıkması halinde ayrıca kullanacağı, şirket sözleşmesinde tanınan hakkın bu ortağa ek olarak belirleyici bir oy hakkı daha vereceği, böylece oy hakkından bir anlamda bağımsızlaştığı, bunun sonucu olarak da ilgili ortağın oylamada herhangi bir öneri aleyhine oy kullanırken, oluşan eşitlik sonrasında bu kez öneri lehine oy kullanmasının mümkün olduğu belirtilmiştir⁵⁶⁸. Böyle çelişkili bir davranışın TMK md.2’ye aykırılık oluşturabileceği, dolayısıyla da ilgili karar aleyhine iptal davası açılabilceği düşünülebilecekse de öğretide somut şartlar çerçevesinde ortağın kişisel menfaatleri doğrultusunda ilk etapta önerinin aleyhine oy kullanırken, oyların eşit çıkması halinde bu sefer (bağımsızlaşan ve kendisine ek olarak tanınan) oy hakkını ters yönde

⁵⁶⁶ Üstün oy hakkının bu yönü ile veto hakkına benzediğini belirten ve veto hakkının ilgili ortağın rızası olmadan kaldırılamayacağını belirten görüş için bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.319.

⁵⁶⁷ Benzer görüşte bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.174. Ayrıca, Üstün oy müessesesinin temel amacının tıkanmaları engellemek olduğu düşünüldüğünde, TTK md.621 gibi ağırlaştırılmış yeter sayıların arandığı durumlarda da oylamanın “eşikte” kaldığı hallerde üstün oyun bir anlam ifade edebilmesi düşünülebilirdi. Gelgelelim kanaatimizce kanunun lafzındaki “oyların eşitliği” ifadesinin açıklığı karşısında artık böyle bir yaklaşım *contra legem* olarak nitelendirilmelidir.

⁵⁶⁸ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.175; Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.341; Doğrusöz Koşut, **Limited Şirkette Oy Hakkı**, s.200.

kullanmasının başlı başına bir çelişki yaratmadığı, böyle bir davranışın ilgili ortağın imzalamış olduğu bir oy sözleşmesinden kaynaklanabileceği gibi, bir sebebinin de üstün oy hakkı tanınan kişinin (özellikle de genel kurul başkanı olduğu hallerde) bu hakkını şirketin menfaatleri doğrultusunda kullanmasının gerekebileceği olduğu, hatta bunun bağlılık yükümünün bir isteri olduğu ileri sürülmüştür⁵⁶⁹.

Kanaatimizce üstün oy, oyların eşit çıkması hâlinde, kararın üstün oyun kullanıldığı doğrultuda oluşmasını sonuçlayan ve bu suretle tanındığı kişinin görüşünü üstün tutmak suretiyle ilgilisine bir avantaj sağlayan, dolaylı olarak da tıkanmaları ortadan kaldıran bir hak olarak ele alınmalıdır. Bir başka deyişle üstün oy hakkı sahibinin eşitlik halinde bağımsız bir oy hakkı daha olduğu söylenemez. Nitekim hukuki müessesenin adlandırılışının “üstün oy” olması bile bunu destekler niteliktedir. Mevzuat kanunda da bu kavram İsvBK md.808a hükmünde “*voix prépondérante*” yani “ağır basan, üstün gelen oy” şeklinde tanımlanmıştır. Görüleceği üzere burada “ek” bir oy söz konusu değildir; bilakis halihazırda mevcut olan oyun, güçlendirilmesi, diğerleri karşısında ağır basması, üstün gelmesi durumu mevcuttur. Dolayısıyla bu hak -hiç kuşkusuz açık hüküm gereği yalnızca ve yalnızca oyların eşit çıktığı takdirde- önerinin oylanması esnasında zaten şarta bağlı olarak (oyların eşit çıkması şartı) başından beri devrededir. Üstün oy hakkının bağımsız bir oy hakkı tanımadığı, dolayısıyla da oyların eşit çıkması halinde üstün oy hakkı sahibi ortağın ilk seferde verdiği oyun tersi yönde bir oy kullanmasının zaten mümkün olmadığı yönündeki bu görüşü, müdürlerin karar alma mekanizmasındaki kural da desteklemektedir. Şöyle ki birden fazla müdürün söz konusu olması halinde bunların nasıl karar alacağını düzenleyen TTK md.624/3 hükmünde “[B]irden fazla müdürün varlığı hâlinde, bunlar çoğunlukla karar alırlar. Eşitlik hâlinde başkanın oyu üstün sayılır” denmektedir. Mevzuat kanunda da aynı sayılabilecek⁵⁷⁰ kural İsvBK md.809/4 hükmünde benimsenmiş ve müdürler kurulu başkanının üstün oyu, tıpkı genel kurula uygulanacak İsvBK md.808a hükmünde olduğu gibi “*voix prépondérante*” yani üstün oy terimi ile ifade edilmiştir. Görüleceği üzere, müdürlerin karar alması esnasındaki başkanın oyunun üstün olması hali, genel kurulda bir ortağın oyunun üstün olması

⁵⁶⁹ Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, ss.341-342 ve orada dipnotta adı geçen yazarlar.

⁵⁷⁰ Esasında mevzuat kanun “kullanılmış oyların” çoğunluğunu aramaktayken TTK “çoğunluğu” aramaktadır. Hüküm mevzuat kanundan alınırken bu aşamada bir çeviri hatası olduğu ve hükmün mevzuat düzenlemeye göre yorumlanması gerektiği yönünde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.734.

halinden teknik manada farklı değildir. Müdürler kurulunda karar alınırken her müdürün yalnızca tek bir oya sahip olduğu kabul edilmektedir⁵⁷¹. Yani oyların eşit çıkması halinde müdürler kurulu başkanının ikinci bir kere daha oy vermesi gibi bir prosedür yoktur. Müdürler kurulu başkanının oyu, oyların eşit çıkması şartına bağlı olarak *per se* üstün gelmektedir. Şu hâlde genel kurulda da üstün oy sahibinin oyunun da oyların eşit çıkması halinde *per se* üstün geleceği söylenmelidir. Gerçi müdürler ile şirket arasındaki ilişkinin niteliği ile ortaklar ile şirket arasındaki ilişkinin farklı olduğu, bir ortağın şirketten beklentisi ile bir şirketin müdürden beklentisinin farklılaştığı kuşkunun dışındadır. Gelgelelim ortaklar, kuruluşa veya sonradan şirket sözleşmesini değiştirmek suretiyle belirli bir ortağa üstün oy hakkı tanıyorlarsa, bu ortağın oyunun eşitlik halinde üstün tutulacağını ve bu ortağın oyunu verirken kişisel menfaatlerini de gözeteceğini peşinen kabul etmiş sayılmalıdır. Zaten bir ortağa üstün oy hakkı tanınması salt şirketteki karar alma süreçlerinin kilitlenmesinin önünü açmak amacını güdüyor da olamaz; üstün oy aynı zamanda ilgili ortağa (ki hayatın olağan akışında bu ortak o veya bu sebeple bu hakkı hak edecek bir bilgiye, tecrübeye, saygınlığa, sermayeye vs. sahiptir) sağlanmış kritik bir avantajdır. Dolayısıyla da üstün oy hakkı sahibinin oyların eşit çıkması halinde bir daha oy kullanacağını, hele ki bunu yaparken bağlılık yükümü sebebi ile oyunu şirketin menfaatlerini gözetererek vereceği kanaatimizce kabul edilemez. Sonuç olarak, tıpkı oyların eşitliği halinde üstün oy eğer öneri lehineyse öneri otomatikman kabul edilmiş sayılacağı gibi, üstün oy hakkına sahip ortağın bir öneri aleyhine oy vermiş olması halinde (eşitlik halinde çoğunluk sağlanamayarak öneri reddedilmiş sayılacağından) üstün oy hakkını kullanabileceği bir durum söz konusu olmayacaktır⁵⁷².

Yine üstün oy hakkı “ek” bir oy olarak kabul edilmemesi gerektiğinden, üstün oy hakkının toplantı ve karar nisapları bakımından (eşitlik halinde üstün oyun öneri lehine olması halinde önerinin kabul edilmiş sayılacağı sonucu haricinde) ek bir önemi veya sonucu olduğundan bahsedilemez.

Bu hususta son olarak belirtmek isteriz ki üstün oyun bağımsızlaştırılmasının (yani örneğin genel kuruldaki oylama neticesinde oyların eşit çıkması halinde üstün

⁵⁷¹ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.734.

⁵⁷² Böyle bir ihtimalde üstün oy hakkının “işlevsiz” olduğunu belirtmek suretiyle aynı fikirde olduğu anlaşılan görüş için bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.320.

oy hakkına sahip ortağın “ek” bir oy kullanacağını öngören bir şirket sözleşmesi hükmünün geçerli olup olmayacağı kanaatimizce emredici hükümler ilkesinin yorumlanması ile alakalı olacaktır. Bu şekilde bir şirket sözleşmesi hükmünün, limited şirketlerin işleyişini olumsuz etkilemeyeceği; olsa olsa üstün oy hakkını kullanmayan ortakların şirketin tıkanmasını engellememiş olacakları; fakat zaten üstün oy hakkının hiç mevcut olmamasının da benzer bir sonuç yaratacağı ve tıkanma durumu aşmanın çeşitli yolları (şirket feshi, ortaklıktan çıkma-çıkarma gibi) olduğu düşünüldüğünde, üstün oyu bağımsızlaştıran şirket sözleşmesi hükümlerinin geçerli kabul edilebileceği kanaatindeyiz.

5. Veto Hakkı

a) Genel Olarak

TTK md.577/1-e hükmünde, belirli veya belirlenebilir ortaklara veto hakkı tanıyan hükümlerin şirket sözleşmesinde düzenlenmesi halinde geçerli olacağı öngörülmüştür. Veto hakkı, ilgisine, normal şartlarda alınmış sayılmasına yetecek bir yeter sayı ile kabul edilmiş bir genel kurul⁵⁷³ kararının reddi imkanını vermektedir⁵⁷⁴. Bir başka deyişle, veto hakkına sahip bir ortak, belirli bir kararı veto ettiği takdirde, ilgili öneri sanki reddedilmiş gibi bir sonuç ortaya çıkar⁵⁷⁵. Bu anlamıyla veto hakkı, ilgisinin konumunu kuvvetlendirmekte hatta adeta onun kararını fiilen genel kurul kararının üzerinde kılmaktadır⁵⁷⁶.

Anonim şirketler bakımından tek borç ilkesinden bahseden TTK md.480 hükmünün gerekçesinde “*Ulusal hukukun uygun görmediği ve bu sebeple emredici hükümlerle koruma altına aldığı hemen hemen her menfaat veya hak (çoğu kez) yan düzenle ya zedelenmekte ya da sınırlandırılmaktadır. Bu yan düzen güçlüye, hukukunu getirmek, hakimiyet kurmak, istediği an istediği fiyatla karşı tarafın paylarını almak*

⁵⁷³ Madde hükmünde her ne kadar açıklık olmasa da TTK md.577/1-e hükmünde bahsedilen veto hakkının genel kurul kararları bakımından anlaşılması gerektiği ve müdürlerin kararlarının vetosunun - çeviri hatasını haiz- TTK md.625/2 tahtında olabileceği yönünde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.57.

⁵⁷⁴ Teknik anlamda veto hakkı sayılmayacak olsa bile, ortakların toplantıya katılmamak veya olumlu oy kullanmamak şeklindeki davranışları ile (mesela çağrısız genel kurul hallerinde veya oybirliği gerektiren kararda) dolaylı bir veto hakkına sahip olduğu yönünde bkz: Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, ss.312-313.

⁵⁷⁵ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.314.

⁵⁷⁶ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.56; Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.329.

veya paylarını satmak hakkını sağlamaktadır. Veto hakları da bu düzenin önemli silahıdır.” denilmekle, veto hakkı hakkında pejoratif çıkarımlarda bulunmaktadır⁵⁷⁷. Ne var ki anonim şirketler bakımından adeta reddedilen⁵⁷⁸ veto hakkı müessesesi öyle anlaşılmaktadır ki kişisel özellikleri haiz limited şirket bakımından reddedilmek istenmemiştir. Kanun koyucunun bu yaklaşımında, özellikle de şirketin işlerinden fiilen uzaklaşan, yaşça büyük, alanında tecrübeli aile üyeleri gibi ortakların şirketten kopmamalarının ve özellik arz eden konularda (dolaylı da olsa) söz sahibi olabilmelerinin yolunu açtığı söylenebilir⁵⁷⁹. Limited şirketlerde veto hakkı, bilhassa aile üyesi olmayan ortakların da bulunduğu şirketlerde kritik aile üyelerine veya esas sermayeye katılım oranı sembolik olan fakat aile içerisinde önemli bir konuma sahip kimselere tanınarak bu kişilerin şirketin işleyişinde (en azından şirketin ne tip kararları almayacağı noktasında) söz sahibi olabilmesini mümkün kılmaktadır⁵⁸⁰.

İsvBK’de veto hakkı md.807 hükmünde ayrıntılı bir biçimde düzenlenmiştir. İsvBK md.807 hükmüne göre, şirket sözleşmesi ile belirli ortaklara, şirket sözleşmesinde belirtilecek bazı kararlar bakımından veto hakkı tanınabileceği, veto hakkının şirket sözleşmesinde sonradan öngörülebilmesi için bütün ortakların onayının gerekeceği ve veto hakkının devredilemeyeceği belirtilmiştir. Öte yandan, TTK’nin kaleme alınışında büyük oranda yararlanıldığını belirttiğimiz 1999 Tarihli İsviçre Ön Tasarı’sında, İsvBK md.807 benzeri bir hüküm bulunmamaktaydı. Anılan ön tasarıda veto hakkına ilişkin olarak yalnızca iki hüküm bulunuyordu: Ön Tasarı’nın md.777/5 hükmü (ki bu hüküm TTK md.577/1-e hükmü ile çok büyük oranda aynıdır) ve belirli veya belirlenebilir ortaklara veto hakkı tanınması yönündeki kararı önemli bir karar olarak addederek çifte nisaba bağlayan Ön Tasarı md.810c-7 hükmü.

Doktrindeki görüşler, TTK’de İsvBK md.807 gibi veto hakkı konusunda detay düzenlemeler içeren bir hüküm olmamasının önemli bir eksiklik ve hatta önemli bir hata teşkil edip bir kanun boşluğu oluşturduğu, Türk hukukunda hâkimin limited şirketlerdeki veto hakkı noktasında bir kanun boşluğu ile karşılaştığı hallerde, TMK

⁵⁷⁷ Aynı yönde bkz: Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.313.

⁵⁷⁸ Bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.402-403.

⁵⁷⁹ Benzer yönde bkz: Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.174.

⁵⁸⁰ Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.317.

md.1 uyarınca İsvBK md.807 hükmünden faydalanması gerektiği⁵⁸¹, İsvBK md.807 hükmünün TTK'ye alınmamasının bilinçli bir tercihin ürünü olmadığı⁵⁸², Türk hukukundaki veto hakkına ilişkin düzenlemelerin eksik ve yetersiz olduğu⁵⁸³ yönündedir. İsvBK md.807 hükmünün TTK'ye alınmamış olmasını bir unutkanlık olarak değerlendiren bu bakış açısından yola çıkan görüşler, veto hakkının yalnızca ortaklara (yoksa esas sermaye paylarına değil) tanınabileceğini⁵⁸⁴, veto hakkının yalnızca belirli genel kurul kararları için tanınabileceğini⁵⁸⁵, daha sonradan veto hakkının şirket sözleşmesine getirilebilmesi için bütün ortakların rızasına ihtiyaç duyulacağını⁵⁸⁶ ileri sürmektedir.

İşin doğrusu, bütün genel kurul kararları bakımından geçerli olabilecek bir veto hakkı tanınmasının şirketi felce uğratma tehlikesi doğuracağı⁵⁸⁷; şirketin irade oluşumunu büsbütün etkileyebilen bir hakkın sonradan şirket sözleşmesinde öngörülmesi için bütün ortakların onayının aranmamasının tehlikeli sonuçlar doğurabileceği, bu manada İsvBK md.807 benzeri bir hükmün TTK'de de yer almasının daha sağlıklı olacağı, kanaatimizce de *de lege feranda* niteliğinde pekâlâ kabul edilmesi gereken görüştür.

Gelgelelim, yukarda aktarılan görüşlerin es geçtiği husus, TTK'nin, veto hakkını yalnızca belirli ortaklara tanıyan, bu suretle veto hakkının devredilmesine açıkça karşı çıkan, hakkın hangi genel kurul kararları bakımından kullanılacağını açıkça belirtilmesi lazım gelen güncel İsviçre hukukundaki hukuk politikasını değil, İsviçre Ön Tasarı'sında güdülen hukuk politikasını mehz almış olduğu vakıasıdır. Bir başka

⁵⁸¹ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.57; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.316.

⁵⁸² Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, ss.315-316.

⁵⁸³ Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.326.

⁵⁸⁴ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.316.

⁵⁸⁵ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, ss.57-58; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.316; Aksi takdirde şirketin bloke olması riskinin olduğu yönünde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.58; aynı konu anlamında tartışılmış olmasa da veto hakkının bir şantaj aracı olarak bile kullanılabilceği yönünde bkz: Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.318.

⁵⁸⁶ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.318.

⁵⁸⁷ Aslında böyle bir durumda genel kurul kararları bakımından herhangi bir sınırlandırma yapılmamış olmasının dürüstlük kuralına aykırı düştüğü, böyle bir halin TTK md.636/3 anlamında şirketin haklı sebeple feshini mümkün kılacağı veya TTK md.640/3 anlamında veto hakkını sürekli olarak şirketi felce uğratabilecek şekilde kullanan ortağın haklı sebeple şirketten çıkarılması sonucunu doğurabileceği savunulabilir.

deyişle, TTK md.577/1-e hükmünün me hazı, (günümüzde mülga) İsvBK md.776a/1 hükmü değil; 1999 tarihli İsviçre Ön Tasarı’sının md.777/5 hükmüdür.

İki ortaklı limited şirketler, *joint ventures* ve benzeri türde yapılar için, özellikle de genel kurulda karar alma mekanizması noktasında esnek bir hukuki zemin oluşturma amacı güden İsviçre Ön Tasarı’sının getirdiği hukuki iklimde, şirket sözleşmesi ile belirli veya belirlenebilir ortaklara ve bu arada belirli sermaye gruplarına⁵⁸⁸ genel kurul kararlarında veto hakkı tanımak mümkündür. Ön Tasarı sistematüğinde veto hakkının sonradan şirket sözleşmesinde öngörölmesi için oybirliğı değil, ağırlaştırılmış nisap aranmakta; veto hakkının devri yasaklanmamakta ve herhangi bir türde genel kurul kararı ile sınırlandırılması şartı aranmamaktadır.

Görölceğı üzere, Ön Tasarı’nın veto hakkına yaklaşımı ile güncel İsvBK’nin veto hakkına yaklaşımı bir hayli farklıdır. TTK, (kanaatimizce her ne kadar kanunlaşan İsvBK metnindeki değışiklikleri takip edip de bahsi geçen bu iki farklı hukuk politikasından hangisinin Türk hukukuna daha uygun olduğı noktasında bilinçli bir tercih yapmaksızın) Ön Tasarı sistematüğini benimsemiştir. Hal böyle olunca, Türk hukukunda, TTK md.577/1-e hükmünün me hazı olarak (mülga) İsvBK md.776a/1 hükmünü göstererek⁵⁸⁹ İsvBK md.807 hükmünün TTK’ye alınmamasının veto hakkına ilişkin esaslar bakımından bir kanun boşluğu yarattığı düşüncesiyle, bu boşluğun İsvBK md.807 hükmünden yararlanılarak doldurulması kanaatimizce *de lege lata* olarak doğru bir yaklaşım olarak kabul edilemez.

Şu halde, kanaatimizce, TTK’nin mevcut hali ile veto hakkının sonradan şirket sözleşmesine getirilebilmesi noktasında TTK md.589’da düzenlenen yeter sayının gerekli ve yeterli olduğı⁵⁹⁰; hakkın yalnızca belirli⁵⁹¹ değil “belirli veya belirlenebilir” ortaklara tanınabileceğı, bu cümleden olarak veto hakkı sahibi olarak ilgili ortağın ad

⁵⁸⁸ Bu hususta İsviçre limited şirketler hukukunun revizyonuna ilişkin Ön Tasarı’nın uzman raporu için bkz: *Rapport d’experts pour un avant-projet de révision du droit de la société à responsabilité limitée* Erişim adresi: <https://www.news.admin.ch/fr/nsb?id=20670> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

⁵⁸⁹ Bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.315.

⁵⁹⁰ Görünen odur ki İsviçre Ön Tasarı’sında önemli kararlar arasında sayılmasına rağmen kanun koyucu, veto hakkının sonradan şirket sözleşmesinde öngörölmesini TTK md.621/1’e değil, TTK md.589’a tabi tutmak istemiştir. Bunun ardında, ilgili karar bakımından oyda imtiyazların tamamen etkisiz hale getirilme fikri yattığı savunulabilir.

⁵⁹¹ Bkz. ve karşı. Mülga İsvBK md.776a-1 hükmü.

ve soyadını açıkça belirtmenin, “kurucular” gibi belirli bir zümre ortağın şahsını hedef almanın veya X ailesine mensup ortaklar gibi bir belirleme yapmanın⁵⁹² mümkün olduğu⁵⁹³; veto hakkının bütün genel kurul kararları bakımından tanınabileceği sonuçlarına ulaşmak gerekir.

Bundan başka, veto hakkının belirli bir süre ile sınırlandırılmasının⁵⁹⁴ (örneğin yalnızca ilk iki yıl boyunca) ve başka veto hakkı sahibi bir ortak ile müştereken kullanılabilecek şekilde öngörülmesinin mümkün olduğu⁵⁹⁵ saptamaları da yapılabilir.

b) Veto Hakkının Kullanılışı

TTK’de, veto hakkının nasıl kullanılacağına ilişkin bir düzenleme yoktur. Hal böyle olunca, veto hakkının çeşitli usullerde ve zamanlarda kullanılması ihtimalleri akla gelebilir.

Peşinen belirlemek isteriz ki kanaatimizce yukarıda izah ettiğimiz “üstün oy” kavramının aksine, “veto hakkı” ilgisinin her zaman otomatik olarak kullandığı bir hak olarak vücut bulmayabilir. Veto hakkı, ilgisine (genel kurula) ulaşmakla sonuç doğuran bir irade beyanıdır⁵⁹⁶. Bir başka deyişle, kanaatimizce şirket sözleşmesi ile kendisine genel kurulda oyların eşit çıkması halinde üstün oy hakkı tanınan kişi, aksi şirket sözleşmesinde öngörülmedikçe, vermiş olduğu oy ile bu hakkını otomatik olarak kullanırken, veto hakkı sahibinin vermiş olduğu olumsuz oy ile veto hakkını otomatik olarak kullanılmış olmaz⁵⁹⁷. Kanaatimizce bunun gerekçesi, TTK’nin sistematığında üstün oy -adı üzerinde- doğrudan doğruya oya bağlanmış bir hakken, veto hakkının doğrudan doğruya oya bağlanmamış olmasıdır⁵⁹⁸. Bunun da bir sonucu olarak kendisine veto hakkı tanınan ortak, bir genel kurul oylamasında ilgili öneriyi olumsuz oy bile vermiş olsa veto hakkını kullanmayabilir. Burada daha karmaşık olabilecek bir

⁵⁹² Hamamcıoğlu, *Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi*, s.326.

⁵⁹³ Ön Tasarı’nın uzman raporuna göre, veto hakkının belirli grup esas sermaye paylarına tanınması dahi mümkündür: bkz: *Rapport d’experts pour un avant-projet de révision du droit de la société à responsabilité limitée* Erişim adresi: <https://www.news.admin.ch/fr/nsb?id=20670> (Erişim Tarihi: 14.06.2025).

⁵⁹⁴ Şener, *Limited Ortaklıklar Hukuku*, s.58; Kendigelen/Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt III*, s.316;

⁵⁹⁵ Kendigelen/Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt III*, s.316.

⁵⁹⁶ Aynı yönde bkz: Hamamcıoğlu, *Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi*, s.328.

⁵⁹⁷ Şirket sözleşmesinde bu hususta bir düzenleme olmayan haller bakımından karşı görüşte bkz: Kendigelen/Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt III*, s.318.

⁵⁹⁸ Örneğin TTK’de ve mehzaz kanunda “vetolu oy” gibi bir ibare yoktur.

durum, ilgili ortağın başlangıçta öneri lehine oy kullanırken sonradan veto hakkını kullanarak kararın alınmasının önüne geçmesi halidir. Böyle bir tutumun çelişkili bir davranış teşkil edebileceği ve TMK md.2'ye aykırılık oluşturabileceği söylenebilir. Ancak kanaatimizce bir ortağın ilgili öneri lehine oy verip de sonradan veto hakkını kullanmasının makul kabul edebileceği bazı özel durumlar da olabilir.

Öğretide Hamamcıoğlu⁵⁹⁹ veto hakkının kullanılma zamanı ve usulü ile alakalı olarak TTK'de bir hüküm olmadığını belirterek veto hakkının genel kurul toplantısındaki oylama sırasında, oylama öncesinde ve genel kurul toplantısından sonra kullanılması ihtimalleri üzerinde durmaktadır. Yazara göre veto hakkının kullanılmasının en uygun anı, ilgili gündemin görüşüleceği genel kurul toplantısı esnasıdır. Keza veto hakkının genel kurul toplantısından sonra kullanılması hali genel kurul kararının akıbetini belirsiz kılacak, ilgili kararın veto hakkının kullanılacağı süreye kadar uygulanıp uygulanmayacağı noktasında şüpheler doğuracaktır. Yazara göre veto hakkının genel kurul toplantısından ve bu arada ilgili oylamadan hemen önce kullanılması da sakıncalıdır. Zira bu yönde bir uygulama genel kurul toplantılarındaki müzakere süreçlerine zarar verecek, sağlıklı bir tartışma ortamı oluşmasının önüne geçecektir. Adı geçen yazar gibi biz de veto hakkının ilgili genel kuruldan önce veya sonrasında kullanılmasının sakıncalı olduğu, aksi yönde şirket sözleşmesi hükümlerinin şirkete zarar verebileceği kanaatindeyiz. Bu cümleden olarak kanaatimizce de veto hakkının kullanılmasının en uygun zamanı ilgili gündemin görüşüleceği genel kurul toplantısı esnasıdır. Kaldı ki aksi yönlerdeki şirket sözleşmesi hükümlerinin geçerli olup olmayacağı meselesinin de ayrıca emredici kurallar ilkesi doğrultusunda yorum faaliyetine muhtaç ve çözümlenmesi gereken bir mesele olduğu kanaatinde olduğumuzu vurgulayalım⁶⁰⁰. Sirküler tipi karar alınması⁶⁰¹ esnasında ise veto hakkını haiz ortağın bu hakkını genel kurul kararına verdiği oy cevabı ile birlikte kullanması gerektiği ifade edilebilir.

Açıklamalarımız doğrultusunda, uygulamada şirket sözleşmesinde veto hakkının nasıl kullanılacağına ilişkin açık hükümler getirilmesi, bunu yaparken de veto

⁵⁹⁹ Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, ss. 327-329.

⁶⁰⁰ Öğretide Cengil, her ne kadar şirket işleyişinde aksama meydana getirebilecek olsa da veto hakkının genel kuruldan sonra belirli bir süre içinde kullanılabilmesine ilişkin bir düzenlemenin şirket sözleşmesinde öngörülebileceğini belirtmektedir: Cengil, **Limited Şirket Sözleşmesi**, s.149.

⁶⁰¹ Bu konuda bkz: Bölüm II.A.2.f).

hakkının toplantıdan önce veya sonra kullanılamayacağını belirtilmesi faydalı olacaktır⁶⁰². Şirket sözleşmesinde açık hüküm bulunmayan hallerde, veto hakkının genel kurul esnasında veya sirküler tipi karar alınması esnasında cevaben kullanılması gerektiğini, haksız yere toplantıdan çıkarılma veya mücbir sebep gibi istisnai hallerde ise veto hakkı sahibinin bu hakkını veto etmek istediği ilgili kararı öğrenir öğrenmez ilk fırsatta şirkete bildirmesi gerektiği kanaatinde olduğumuzu da belirtelim⁶⁰³.

İlgilisine (genel kurula) ulaşmakla sonuç doğuran bir irade beyanı niteliğinde olduğunu belirttiğimiz veto hakkının, toplantı esnasında sözlü ve (özellikle de istisnai hallerde) yazılı olarak kullanılabileceğinin altını çizelim. Ayrıca, nasıl ve ne zaman kullanılacağından bağımsız olarak, veto hakkının, ilgisinin bu hakkı kullanmasıyla kararın olumlu yönde oluşumunu engellemek hariç toplantı ve karar yeter sayılarını bakımından ayrı bir etki göstermeyeceğini de belirtelim.

6. Oy Hakkından Yoksunluk

a) Genel Olarak

Kanun koyucu, bazı hallerde oy hakkı sahiplerinin bu hakkını kullanarak genel kurulda alınacak kararda etkili olabilmelerini tehlikeli görmüş; somut genel kurulda alınmakta olan kararın oy hakkı sahibi ile doğrudan doğruya bağlantılı olabileceği hallerde, oy hakkı sahibi ile şirketin menfaatlerinin zıt düşebileceği, bu durumun şirketi zarara uğratabileceği gibi endişelerle bazı kararlar bakımından ilgili ortakların oy hakkından yoksun olacağını düzenlemiştir.

Nemo debet esse iudex in propria causa (kimse kendi davasının yargıçı olamaz) ilkesinin şirketler hukukundaki bir görünümü olan oy hakkından yoksunluk müessesesi limited şirketler özelinde TTK md.619'da düzenlenmiştir. Bu müessese ile, oydan yoksun kişinin kendi menfaatiyle ilgili bir hususun oylamasına katılması engellenmeye çalışılmış⁶⁰⁴ ve şirket iradesinin içerik olarak doğru bir şekilde teşkilini güvence altına almak⁶⁰⁵ amaçlanmıştır.

⁶⁰² Aynı yönde bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.318.

⁶⁰³ Aynı yönde bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.318.

⁶⁰⁴ Tokcan, **Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk**, s.28.

⁶⁰⁵ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.586.

TTK md.619 hükmüne göre, (i) müdürlerin ibralarına ilişkin kararlarda herhangi bir şekilde şirket yönetimine katılmış bulunanlar, (ii) şirketin kendi esas sermaye payını iktisabına ilişkin kararlarda esas sermaye payını devreden ortak ve nihayet (iii) ortağın bağıllık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyetlerde bulunmasını onaylayan kararlarda ilgili ortak oy kullanamayacak, bir başka deyişle oy hakkından yoksun olacaktır.

TTK md.619 düzenlemesi ile anonim şirketlerdeki oy hakkından yoksunluğa ilişkin düzenleme olan TTK md.436 hükmü karşılaştırıldığında, TTK md.436 hükmünde üç yerine iki oydan yoksunluk halinin düzenlendiği görülmektedir. Bu iki halden birinin limited şirketlerle anonim şirketler arasında paralellik gösterdiği söylenebilir. Keza TTK md.436/2’de “[ş]irket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişiler, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamaz.” denmekle limited şirketlere ilişkin herhangi bir şekilde şirket yönetimine katılmış bulunanların müdürlerin ibralarına ilişkin kararlarda oy kullanamayacakları kuralına benzer bir kural getirilmiştir. Öte yandan anonim şirketlerde, pay devirlerinin genel kurulca onaylanması gibi bir müessese olmadığı için, şirketin kendi paylarını iktisabına ilişkin kararlarda payını devreden ortağın oy hakkından yoksun olduğuna yönelik bir düzenlemeye TTK md.436’da yer verilmemiş olması da şaşırtıcı değildir. Benzeri bir yorum ortağın bağıllık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyetlerde bulunmasını onaylayan kararlarda ilgili ortağın oydan yoksun olduğuna ilişkin limited şirket düzenlemesinin anonim şirketlerde yer almıyor oluşu hakkında da yapılabilir.

TTK md.436 hükmü ile md.617 hükmünün karşılaştırılması noktasında asıl kayda değer husus, TTK md.436/1 hükmünde pay sahiplerinin kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy hakkında yoksun oldukları düzenlenmişken benzeri bir (genel) düzenlemenin TTK md.619 hükmünde yer almamasıdır. Nitekim bu durum öğretide bir eksiklik olarak değerlendirilmiş ve eleştirilmiştir⁶⁰⁶. Gerçi kişisel unsurları da haiz bir sermaye şirketi

⁶⁰⁶ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.67 ve dipnotta adı geçen yazarlar.

olan limited şirketler bakımından oydan yoksunluğa ilişkin genel bir düzenlemenin TTK md.619’da yer almıyor oluşu da bir noktaya kadar makul karşılanabilir⁶⁰⁷.

Görüleceği üzere TTK md.619 hükmü yukarıda anılan üç halde, ilgili ortağın oy kullanmasını yasaklamaktadır. Hükmün lafzında geçen “oy kullanamazlar”, “oy kullanamaz” ifadelerinden, bu üç halde oy hakkından yoksunluğun emredici nitelikte olduğu, bir başka deyişle şirket sözleşmesi ile bu üç halde ilgili ortakların oy hakkını kullanabileceğinin öngörülmesinin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır⁶⁰⁸.

İlgili oylama bakımından oy hakkı sahibinin oy hakkından yoksun olmasının sonucu, ilgilinin oy hakkını kullanılamamasıdır. Bu noktada ilgilinin oyunu olumlu, olumsuz veya çekimser yönde kullanacak olmasının bir önemi de yoktur⁶⁰⁹. Oydan yoksun kişi, bu yasaklılık haline rağmen bir kararda oy kullanmışsa bu bir yetkisiz katılım teşkil eder ve ilgili karar aleyhine TTK md.446 anlamında bir iptal davası açılabilir⁶¹⁰.

Belirtmek gerekir ki oydan yoksunluk, genel kurulda yalnızca oydan yoksun olunan gündem maddesi ile sınırlıdır. Bir başka deyişle ilgili ortak genel kurul toplantısındaki diğer gündem maddeleri bakımından (tabii bu gündem maddelerinde oy hakkından yoksunluk sonucunu doğuracak başka bir durum yoksa) oy hakkını kullanabilir⁶¹¹.

Oydan yoksun olan oy hakkı sahibinin, genel kurula katılması için temsilci tayin ederek ilgili hususta oy kullanabilmesi de mümkün kabul edilmemektedir⁶¹². Aksi kabulde oydan yoksunluk müessesesi çok kolay bir şekilde dolanılabilir ve müesseseden beklenen yarar hani neredeyse tamamen yitirilecektir. Kaldı ki temel

⁶⁰⁷ Bu minvalde, anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin genel kuruldan izin almaksızın kendileri ile işlem yapamayacağına ilişkin TTK md.395 gibi bir hükmün limited şirketler bakımından getirilmemiş olması da ayrı bir örnek olarak gösterilebilir.

⁶⁰⁸ Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, s.309; Bilgili/Cengil, **Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, s.82.

⁶⁰⁹ İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, s.137; Teoman, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, s.165.

⁶¹⁰ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.593; Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.200.

⁶¹¹ Teoman, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, ss.165-166.

⁶¹² Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.592; Tokcan, **Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk**, s.79

hukuk ilkeleri gereğince bir kimsenin kendisinin yapma yetkisinin olmadığı bir hususta başkasına temsil yetkisi vermesi de mümkün değildir⁶¹³.

Burada akla gelebilecek bir soru, ilgili gündem maddesi bakımından oy hakkından yoksun bir kişinin, başkasına ait oyları temsilen kullanıp kullanamayacağıdır. Alman hukukunda, GmbHG md.47/4 düzenlemesi ile oydan yoksun ortağın yalnızca kendisi için değil, bakası için de oy hakkını kullanamayacağı belirtilmiştir. Şener⁶¹⁴, Türk hukukunda, oy hakkından yoksun ortağın başkasına ait oyları temsilen kullanabileceği görüşündedir. Kanaatimizce bu görüşe katılmak mümkün değildir. Bu noktada her şeyden önce TTK md.619 hükmü ile TTK md.436 hükmünde göze çarpan bir ifade farklılığına değinmek yerinde olacaktır. TTK md.619 hükmü, oydan hakkından yoksun kişilerin, maddede belirtilen üç durumda, kendi paylarından doğan oy hakkı ile başkasının paylarından doğan oy hakkı bakımından herhangi bir ayırım gözetmeksizin oy kullanamayacağını belirtirken; TTK md.436/2 hükmünde oy hakkından yoksun olacağı düzenlenen kişilerin “*kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını*” kullanamayacağı belirtilmiştir. Bu hükümden anlaşılan, anonim şirketlerde, örneğin yönetim kurulu üyeleri, kendilerinin ibra edilmesine ilişkin kararlarda oy kullanamayacaklar; fakat bu uğurda başkalarının oylarını temsilen oy kullanabileceklerdir. Nitekim GK Yön md.19/4 hükmünde anılan oy hakkından yoksun kişilerin yönetim kurulu üyesi olmayan diğer pay sahiplerinin oy haklarını temsilen kullanabilecekleri açıkça belirtilmekle bu husus pekiştirilmiştir. Bu düzenlemenin *de lege feranda* bağlamında isabeti tartışılabilir olsa da limited şirketler bakımından oy hakkından yoksunluğu düzenleyen TTK md.619 hükmünde böyle bir imkândan bahsedilmediği gibi, tam tersine, TTK’de oy hakkından yoksunluk hallerinde ilgili “*ortak (..) oy kullanamaz*” şeklinde bir düzenleme mevcuttur. Oy hakkından yoksunluk ile kanun koyucunun amaçladığı şey bir ortak ile şirketin (ve bu arada diğer ortakların) menfaat çatışmasını şirket lehine engellemek olduğuna göre, toplantıda kendi adına oy kullanamayacak bir kimsenin başkası adına da oy kullanamaması kanaatimizce daha ideal bir yaklaşım olacaktır⁶¹⁵.

⁶¹³ Oğuzman/Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, s.231.

⁶¹⁴ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.592.

⁶¹⁵ Aynı yönde bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.197.

Evvelce belirtildiği gibi, TTK md.600/3 hükmü uyarınca bir esas sermaye payı üzerinde intifa hakkı bulunması halinde, pay intifa hakkı sahibi tarafından temsil edilecek, oy hakkı da intifa hakkı sahibince kullanılacaktır. Oy hakkından yoksunluk sonucunu doğuracak karar bizzat esas sermaye payı malikini ilgilendiriyor ve onun etki alanı bakımından oydan yoksunluk sorularını akla getiriyorsa, intifa hakkı sahibinin oy hakkından yoksun olmadan oyunu kullanabilmesi; yok eğer oy hakkından yoksunluk sonucunu doğuracak karar bizzat intifa hakkı sahibini ilgilendiriyor ise intifa hakkı sahibinin oy hakkından yoksun olması adaletli bir yaklaşım olarak mütalaa edilebilir. Keza bu son halde, ilkinin aksine, oy kullanacak kişi ile şirket arasında bir menfaat ihtilafı vardır⁶¹⁶.

b) TTK Md.619’da Sayılan Oydan Yoksunluk Hallerinin Haricinde Şirket Sözleşmesi ile Başkaca Oydan Yoksunluk Hallerinin Öngörülüp Görülemeyeceği Sorunu ve Hüküm Kapsamında Yer Alıp Almadığı Şüpheli Bazı Durumlar

(1) Genel Olarak

TTK md.619’da sayılan oydan yoksunluk hallerinin haricinde şirket sözleşmesi ile başkaca oydan yoksunluk hallerinin öngörülüp görülemeyeceği üzerinde durmak gerekir.

Emredici hükümler ilkesinin olmadığı İsviçre hukukunda, bir görüş oydan yoksunluk hallerinin kanunda sınırlı olarak düzenlenmiş olduğundan hareketle şirket sözleşmesinde yeni bir oydan yoksunluk halinin öngörülmesinin mümkün olmadığı yönündeyken diğer bir görüş ise oy hakkından yoksunluğa ilişkin düzenlemelerin objektif nedenlere dayandığı hallerde, bilhassa ciddi menfaat ihtilafları söz konusu ise şirket sözleşmesinde oy hakkından yoksunlukla sonuçlanacak başkaca hallerin de öngörülebileceği yönündedir⁶¹⁷.

Türk hukukunda, anonim şirketler bakımından ifade etmiş olsa da Teoman⁶¹⁸, oydan yoksunluk hallerinin sınırlayıcı bir biçimde öngörüldüğünü, her paya en az bir

⁶¹⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.197.

⁶¹⁷ Bilgili/Cengil, **Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, s.91 ve orada anılan yazarlar.

⁶¹⁸ Teoman, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, ss.135-136.

oy hakkı tanındığını, bu olanağı kaldıran esas sözleşme hükümlerinin geçersiz olduğunu, kanunda belirlenmiş oy hakkından yoksunluk hallerinin daraltılmasının veya genişletilmesinin mümkün olmadığını belirtmiştir. Nitekim tespit edebildiğimiz kadarı ile Türk doktrininde baskın olan görüş, yukarıda aktardığımız Teoman'ın gerekçelerine ek olarak, oydan yoksunluğa ilişkin hükümlerin, vazgeçilmez bir hakkın kullanımını belirli hallerde ortadan kaldıran hükümler olmalarından ve ayrıca vazgeçilmez hakların ilgisinin rızası ile bile ortadan kaldırılamayacağından hareketle, kanunda öngörülenlerden başka oydan yoksunluk halleri yaratmanın mümkün olmadığı yönündedir⁶¹⁹. Limited şirketler özelinde de baskın olarak ifade edilebilecek görüş de aynı yönde, yani şirket sözleşmesinde oy hakkından yoksunluğa ilişkin başkaca haller öngörülmesinin mümkün olmadığı yönündedir⁶²⁰.

Öte yandan Türk doktrininde, kanunda öngörülenler haricinde, başkaca oydan yoksunluk hallerinin de söz konusu olabileceğini ileri süren görüşler vardır⁶²¹. Çamoğlu'na⁶²² göre, TTK md.619'da veyahut çıkarılmaya ilişkin hükümlerde çıkarılmakta olan ortağın oy hakkının olmayacağına ilişkin bir düzenlemenin yer almıyor oluşu “hiç kimsenin kendi davasının hâkimi olamaz” evrensel kuralına aykırı düşmekte olup bu manada ortada bilinçsiz bir boşluk olduğu kabul edilmelidir. Bu görüş minvalinde yazar, kanun koyucunun mezkûr suskunluğunu bilinçli olarak yaptığının savunulamayacağını ve bir ortağın haklı nedenle çıkarılmasına ilişkin genel kurul oylamasında çıkarılmakta olan ortağın oy hakkı bulunmadığının kabulü gerekeceğini belirtmektedir. Tokcan⁶²³ ise bu noktada bir kanun boşluğu bulunduğu fikrine katılmamakla birlikte, çıkarılma durumlarında çıkarılan ortağın paylarının limited ortaklıkça iktisap edilecek olmasından dolayı, çıkarılmakta olan ortağın oy hakkından yoksun olmasını, TTK md.619/2 anlamında şirketin kendi esas sermaye

⁶¹⁹ Nomer, **Anonim Ortaklıkta Oydan Yoksun Paylar**, s.3; Çeker, **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması**, s.195; Şener, **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı**, s.510; Arslanlı, **Anonim Şirketler II-III: Anonim Şirketlerin Organizasyonu ve Tahviller**, s.51.

⁶²⁰ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.587; Hamamcıoğlu, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, ss.309-310; Tokcan, **Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk**, s.22; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.67.

⁶²¹ Çamoğlu, **Limited Ortaklıktan Çıkarılma**, s.9, dp.7; Can, **Bilgi Alma ve İnceleme Talebi Müdürlükler Tarafından Reddedilen Limited Şirket Ortağının Genel Kurulda Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorusu Üzerine Düşünceler**, s.138; Bilgili/Cengil, **Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, ss.92-95.

⁶²² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, 1678c.

⁶²³ Tokcan, **Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk**, s.63.

payını iktisabına ilişkin kararlarda, esas sermaye payını devreden ortağın oydan yoksun olması kuralının bir parçası olarak değerlendirmektedir.

Kanunda öngörülenlerden başkaca oydan yoksunluk hallerinin de söz konusu olabileceği fikri, aynı zamanda bilgi alma ve inceleme talebi reddedilen ortağın buna ilişkin olarak alınacak genel kurul kararında oydan yoksun olup olmadığı tartışması ekseninde dile getirilmiştir. Bilineceği üzere TTK md.614 hükmüne göre her ortak, müdürlerden, şirketin bütün işleri ve hesapları hakkında bilgi vermelerini isteyebilecek ve belirli konularda inceleme yapabilecektir. Öte yandan ortağın, elde ettiği bilgileri şirketin zararına olacak şekilde kullanması tehlikesi varsa, müdürler, bilgi alınmasını ve incelemeyi gerekli ölçüde engelleyebilecek, bu konuda ortağın başvurusu üzerine kararı genel kurul verecektir. İşte, Can'a göre⁶²⁴ nasıl ki bağlılık yükümünden veya rekabet yasağından muaf tutulacak ortak bakımından oydan yoksunluk halinin öngörülmesindeki amaç şirketin korunması ise, ortağın bilgi alma hakkının icrası yoluyla elde edeceği bilginin şirketin zararına olabileceği gözetilerek şirket aynı şekilde korunmalı, netice olarak bilgi alma ve inceleme talebi müdürlerce reddedilen ortağın bunun onaylanmasına ilişkin genel kurulda oy hakkından yoksun olacağı kabul edilmelidir⁶²⁵.

Bilgili/Cingil⁶²⁶ ise bu hususta bir adım daha ileri giderek, TTK md.619 hükmünün emredici olduğunu, ilke olarak, şirket sözleşmesinin kanunda buna açıkça izin verilmiş olması halinde emredici hükümlerden sapabileceğini, emredici ilkeler hükmünün gerekçesinde, *“kanunda açıkça izin verilmişse”* ibaresinin kapsamı bakımından *“hükümdeki ‘kanunda açıkça izin verilmişse’ ibaresi, maddenin lafzından ‘sapabilme’ imkanının açıkça anlaşılmadığı durumlarda, amaca uygun düşen, metodoloji öğretisine aykırı olmayan, tatmin edici gerekçelere dayanan, sonuçları adil olan ve menfaatler dengesini gözetten bir yorumla ‘sapabilme’nin haklılık kazandığı varsayımları da kapsamaktadır.”* ifadelerinin yer aldığını, dolayısıyla yeni bir oydan yoksunluk halinin mümkün olup olmadığı hususunda gerekçedeki bu ifadelerin de

⁶²⁴ Can, **Bilgi Alma ve İnceleme Talebi Müdürler Tarafından Reddedilen Limited Şirket Ortağının Genel Kurulda Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorusu Üzerine Düşünceler**, s.138

⁶²⁵ Aynı görüşün *de lege feranda* olarak kabul edilmesi gerektiği yönünde bkz: Bilgili/Cengil, **Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, s.100.

⁶²⁶ Bilgili/Cengil, **Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, s.92 vd.

değerlendirilmesi gerektiğini; bu bağlamda TTK md.619’da düzenlenen yoksunluk hallerinin düzenlenme amacı ile örtüşen, hükmün kapsamı içerisinde değerlendirilebilen ve ortaklığın menfaatinin gerektirdiği başkaca hallerde de oydan yoksunluğun şirket sözleşmesinde öngörülebileceğini belirtmektedir. Bu görüş minvaline yazarlar, Doğrudan TTK md.619 kapsamı içerisinde olduğunu belirttiği bilançonun onaylanmasına ilişkin kararlarda şirket yönetimine katılanların oydan yoksunluğu ve bilgi alma ve inceleme talebi müdürler tarafından reddedilen ortağın buna ilişkin genel kurul kararında oydan yoksunluğu hallerinden başka, her ne kadar TTK md.619 kapsamına doğrudan girmese de pay devirlerinde ve ortaklıktan çıkarılma hallerinde, şirket sözleşmesi ile bir oydan yoksunluk hali getirilmesinin mümkün olduğunu ileri sürmektedir.

(2) Görüşümüz

Peşinen belirtmek isteriz ki kanaatimizce şirket sözleşmesi ile yeni oydan yoksunluk hallerinin yaratılıp yaratılamayacağı İsviçre hukukunda bile tartışmalıyken, Türk hukukunda bu yönde düzenlemelerin şirket sözleşmesinde öngörülebilmesinin mümkün olmadığını söylemek gerekir. Keza TTK md.579’da düzenlenen emredici hükümler ilkesine ilişkin düzenleme, TTK md.619 hükmünün bu noktadaki sessizliği, asgari oy hakkının sınırlandırılmayacağına ilişkin ilke ve istisnaların dar yorumlanması gerektiğine ilişkin temel yorum ilkesi⁶²⁷ bu görüşümüzü desteklemektedir. Bu noktada, eTK md.537/2 hükmünde yer alan, oy hakkından yoksunluğa ilişkin esas sözleşmeye koyulacak hükümlerin geçersiz olduğuna ilişkin düzenlemenin TTK’ye alınmamış olmasının da aksi görüşü destekleyemeyeceğini belirtelim. Zira yukarıda da belirttiğimiz gibi, bu sonuca TTK md.579’da yer alan emredici hükümler ilkesinden ulaşılmaktadır. Bu sefer de akla, tıpkı Bilgili/Cengil’in⁶²⁸ dolaylı olarak dile getirdiği gibi, TTK md.579 anlamındaki sapma imkanının, “*amaca uygun düşen, metodoloji öğretisine aykırı olmayan, tatmin edici gerekçelere dayanan, sonuçları adil olan ve menfaatler dengesini gözetten bir yorumla*” var kabul edilebileceği düşüncesi gelebilir. Ancak kanaatimizce, bir kişinin kendi isteği ile bile vazgeçmesinin mümkün olmadığı, bir şirket ortağın sahip olduğu

⁶²⁷ Gözler, **Yorum İlkeleri**, s.35.

⁶²⁸ Bilgili/Cengil, **Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, s.92 vd.

en önemli yönetsel hak olan⁶²⁹ oy hakkının, şirket sözleşmesi ile öngörülecek bazı durumlarda ilgilisinin elinden alınabileceği düşüncesi, metodoloji öğretisine aykırı olmayan, tatmin edici gerekçelere dayanan, sonuçları adil olan ve özellikle de menfaatler dengesini gözetten bir durum olarak kabul edilmemelidir. Kanaatimizce oy hakkından yoksun olmak o kadar mühim ve ilgilisi bakımından sonuçları o kadar ağır olan bir müessesedir ki, bir ortağın ne zaman oy hakkından yoksun olacağı hususu kanun koyucu tarafından sınırlayıcı ve emredici bir şekilde düzenlenmeli, bu sınırlamalar daraltılıp genişletilememelidir.

(3) TTK md.619 Kapsamında Olup Olmadığı Şüpheli Bazı Durumlar

Yukarıda da bahsi geçen, (i) şirket yönetimine katılanların bilançonun onaylanmasında oydan yoksunluğu, (ii) çıkarılmakta olan ortağın oydan yoksunluğu ve (iii) bilgi alma ve inceleme talebi reddedilen ortağın oydan yoksunluğu durumlarını ayrıca incelemek gerekir. Keza bu hallerin, sırasıyla TTK md.619/1, TTK md.619/2 ve md.619/3 ile “bağlantılı” olduğu ve dolayısıyla bu hükümler kapsamında değerlendirilmesi gerektiği düşünülebilir.

Bilineceği üzere TTK md.644 hükmünde, anonim şirketlere ilişkin TTK md.554 ilâ md.561 hükümlerinin limited şirketlere de uygulanacağı belirtilmiştir. Bu hükümler arasında ibraya ilişkin TTK md.558 hükmü de vardır. Ayrıca TTK md.610’da finansal tablolar ve yedek akçelere ilişkin olarak anonim şirketlere dair TTK md.514 ilâ md.527 hükümlerinin limited şirketlere de uygulanacağı öngörülmüştür. Şu halde, bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararının, kararda aksine açıklık bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve denetçilerin ibrası sonucunu doğruracağına; bununla beraber, bilançoda bazı hususlar hiç veya gereği gibi belirtilmemişse veya bilanço şirketin gerçek durumunun görülmesine engel olacak bazı hususları içeriyorsa ve bu hususta bilinçli hareket edilmişse onamanın ibra etkisini doğurmayacağına ilişkin TTK md.424 hükmünün limited şirketlere de uygulanacağı söylenebilir. İşte, örtülü ibra olarak adlandırılabilir bu müessese uyarınca, şayet limited şirket genel kurulunda bilançonun onaylanması bir örtülü ibra anlamına gelecekse, onamanın ibrayı etkileyen kısmı bakımından şirket yönetimine katılanların TTK md.619/1 anlamında oy hakkından yoksun olacağı kabul edilmelidir. Burada

⁶²⁹ Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.254.; Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.59.

kanaatimizce dikkat edilmesi gereken husus, örneğin ibraya ilişkin ayrı bir gündem maddesinin olması hasebiyle bilançonun onaylanmasının örtülü ibra sayılmayacağı hallerde şirket yönetimine katılmış bulunanların bilançonun onaylanması bakımından oy hakkından yoksun olmayacağıdır. Ayrıca bilançonun onaylanmasına ilişkin kararın örtülü ibra doğurduğu hallerde dahi şirket yönetimine katılmış bulunanların oy hakkından yoksunluklarının yalnızca örtülü ibra sonucuna ilişkin olduğunu kabul etmek gerekir⁶³⁰. Yani, örneğin ortak olan bir müdür, bilançoğu onaylayıp onaylamama konusunda oy hakkını haiz olacaktır.

Kanaatimizce, yukarıda bilançonun onaylanmasının doğuracağı örtülü ibranın, TTK md.619/1 kapsamı içerisinde kaldığına ilişkin saptamamızı, çıkarılmakta olan ortağın oydan yoksunluğu ve bilgi alma ve inceleme talebi müdürlerce reddedilen ortağın bunun onaylanmasına ilişkin genel kurul oylamasındaki oydan yoksunluğu bakımından yapmak güçtür.

Çıkarılmakta olan ortağın oydan yoksun olup olmadığı bakımından ilk evvel, çıkarılmakta olan ortak bakımından bir oydan yoksunluk düzenlemesinin yapılmamış olmasını bilinçsiz bir boşluk olarak değerlendiren görüş karşısında şu saptamalarda bulunulabilir: Kanun koyucunun, sermaye ortaklıklarının sistematığını de düşünerek, “hiç kimse kendi davasının hâkimi olamaz” yönündeki kaideyi, sermaye şirketlerinin genel kurulunda sert bir şekilde uygulamadığı bilinmektedir. Mesela, bir ortağın müdürler kurulunun seçiminde, kendisinin müdür seçilmesi yönünde oy kullanmasına veya müdürlere verilecek huzur hakkının belirlenmesi noktasında (tamamen kendi menfaatine gibi gözükse de) oy kullanmasına bir engel olmadığı kabul edilmektedir. Benzer şekilde, limited şirketlerde kural olarak esas sermaye paylarının devri de genel kurul onayına tabiyken, esas sermaye payını başkasına devretmekte olan ortak da bu hususta oy kullanabilmektedir. İşin esasında bu gibi hallerde “hiç kimse kendi davasının hâkimi olamaz” yönündeki kaidenin sert uygulanmaması, sermaye şirketlerinin yapısının doğal bir isteridir. Gerçekten de TTK md.621/1-h anlamında, bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması veya bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması noktasındaki genel kurul kararı, sırf çıkarılması düşünülen

⁶³⁰ Aynı yönde bkz: Tokcan, **Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk**, s.46.

ortağın kullandığı ve yoksun olmadığı oy hakkı sebebiyle alınamıyor olabilir. Kanaatimizce bu, TTK md.621/1 anlamında bir karar alınmasını kendi başına engelleyebilecek kadar esas sermayeye katılmış olan veya oy hakkı bulunan bir ortağın, rızası hilafına ortaklıktan çıkarılamaması anlamına gelen, dengeli, adil ve sermaye şirketlerinin yapısına uygun bir durumdur. Şirkette önemli bir yer tutan ortağın çıkarılması noktasında genel kurulda yeter sayıyı tek başına sağlayamayan ortak veya ortaklar, pekâlâ TTK md.638/2 anlamında mahkemeden çıkmasına karar verilmesi için dava açabilir. Ayrıca TTK md.636/3 anlamında böyle bir durumda, her ortak mahkemeden şirketin feshini dahi isteyebilecek, mahkeme, istem yerine, davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebilecektir. Görüleceği üzere çıkarılması planlanan ortağın oy hakkından yoksun olmaması, şirket menfaati ve dahi diğer ortaklar bakımından çözümü mümkün olmayan bir problem ortaya çıkartmamaktadır. Burada “çoğunluğun” şirketten çıkarılmasındansa (ki bu halde çok büyük bir ihtimalle TTK md.612/2’de belirtilen şirketin kendi paylarını iktisap etmesi noktasındaki %20’lik sınır aşılabacağından, çıkarma işlemi ile aynı anda şirket bakımından hem maliyetli hem de prestij düşürücü bir işlem olan sermaye azaltımına da gidilmesi gerekecektir) “azınlığın” şirketten ayrılması daha makul ve sermaye şirketlerinin yapısına daha uygun bir çözüm olacaktır. Netice olarak bizim de katıldığımız görüşe göre çıkarılmakta olan bir ortağın da oy hakkı olabileceğinin kabulü gerekir⁶³¹.

TTK md.619/2 anlamında şirketin kendi esas sermaye payını iktisabına ilişkin kararlarda, esas sermaye payını devreden ortağın oydan yoksun olması kuralının, ortaklıktan çıkarılma hallerinde de uygulama alanı bulacağı yönündeki görüşe katılmak da kanaatimizce mümkün değildir. Bir kere, bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması veya bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması için alınacak genel kurul kararı ile şirketin kendi esas sermaye payını iktisabına ilişkin olarak genel kurulda alınacak karar birbirinden farklıdır. Şöyle ki çıkarılma, ortağın şahsına ilişkin olup şirketteki bütün esas sermaye payları bakımından hüküm ve anlam ifade eder.

⁶³¹ Aynı yönde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.905; ayrıca bkz. ve karşı. Limited şirketlerin aksine, bir sermaye şirketi olmayan kolektif şirketlerde bir ortağın haklı sebeple çıkarılması oylamasında ilgili ortağın oy kullanmayacağını (dolaylı olarak) düzenleyen TTK md.255 hükmü.

Diğer taraftan şirketin kendi paylarını iktisap etmesi, bir ortağın yalnızca belirli bir kısım esas sermaye paylarına ilişkin de olabilir. Çıkarılma neticesinde çıkarılan ortağın paylarının ne kadarının şirket tarafından iktisap edilebileceği, bunların ne kadarının sermaye azaltımına konu edileceği dahi belirsizdir. Kaldı ki şirket sözleşmesinde esas sermaye paylarının geçişlerinin genel kurul onayı olmaksızın da yapılabileceği öngörülebilir (TTK md.595/2). Ayrıca müdürlerin, şirketin kendi paylarını iktisabı konusunda genel kurul tarafından yetkilendirilmesi de mümkündür (TTK md.616/1-ı). Örneğin genel kurulun hali hazırda şirketin kendi paylarını iktisap etmesi noktasında müdürleri yetkilendirmiş olduğu bir durumda, şirketin kendi esas sermaye paylarının iktisabı hususunda bir genel kurul kararı aranıp aranmayacağı dahi tartışılabilir. Özellikle de müdürlerin bu hususta yetkilendirildiği ve ayrıca şirket sözleşmesinde TTK md.595/2 anlamında esas sermaye paylarının geçişi için genel kurul kararının aranmayacağına öngörüldüğü durumlarda, ortada alınacak ve çıkarılması planlanan ortağın oydan yoksun olabileceği bir genel kurul kararı bile olmayacağı kanaatindeyiz. Bu hususta son olarak, her ne kadar TTK md.619/2 lafzına yer alan “*devreden*” ifadesinin tercih edilmiş olmasının, mehzaz kanunda yer alan “*qui cède*⁶³²” ifadesi tercihi karşısında hükmün kapsamını daraltmak amacı taşıdığı söylenemeyecekse de mehzaz kanundaki ifade de çıkarılma hallerinin hükmün kapsama alanı içine alınmak istediği yönünde tereddüte yer bırakmayacak bir anlam taşımamaktadır. Andığımız bütün bu gerekçelerden ötürü biz, TTK md.619/2 anlamında şirketin kendi esas sermaye payını iktisabına ilişkin kararlarda esas sermaye payını devreden ortağın oydan yoksun olmasının, ortaklıktan çıkarılma hallerinde uygulama alanı bulamayacağını ve netice olarak çıkarılmakta olan ortağın buna ilişkin genel kurulda oy hakkından yoksun olmadığını düşünüyoruz.

Bilgi alma ve inceleme talebi müdürlerce reddedilen ortağın bunun onaylanmasına ilişkin genel kurulda oydan yoksun olup olmadığı meselesine gelince, bağlılık yükümünden veya rekabet yasağından muaf tutulacak ortak bakımından TTK md.619/3'te oydan yoksunluk öngörülmüş olmasının amacı (şirketin korunması) göz önünde tutularak, sırf bununla paralel bir amaca hizmet edecek olması sebebi ile bilgi alma hakkı müdürlerce reddedilen ortağın da bu konudaki genel kurulda oydan yoksun

⁶³² “*Céder*” fiili bırakmak, satmak teslim etmek anlamlarına gelmekte olup konu bakımından anılan fiilin “*devretmek*” fiilinden daha geniş bir anlam taşıdığı ileri sürülebilir.

olacağı fikri, kanaatimizce kabul edilemez. Tıpkı bir yukarıdaki paragrafta izah edilen meselede olduğu gibi, söze konu iki genel kurul kararı (bir tarafta ortağın, bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmasına izin verilen genel kurul kararı ile diğer tarafta bilgi alma hakkı müdürlerce reddedilen ortağın, bilgi alma talebinin onaylanacağı genel kurul kararı) birbirinden tamamen bağımsız iki farklı genel kurul kararıdır. Örneğin, bir ortağın sadakat yükümlülüğünün bir görünüş biçimi olarak şirkete ait sırları başkalarına açıklamasının temel yaptırımı, şirketin tazminat istemesidir⁶³³. Bu noktada ortağın ilgili şirket sırrını tesadüfen veyahut TTK md.614 anlamında bilgi alma ve inceleme hakkını kullanırken öğrenmiş olmasının bir önemi yoktur⁶³⁴. Bir ortağın sadakat yükümlülüğünü ihlal etmesi çokça şekilde vücut bulabilir ve bu bir yaptırıma bağlanmıştır. Korunmak istenen menfaatin halihazırda yaptırıma bağlanmış olduğu ve ayrıca oydan yoksun olması gerektiği savunulan ortağın diğer ortaklara rağmen TTK md.621/1 anlamında bir genel kurul kararı almaya yetecek sermaye ve oy çoğunluğuna sahipken (keza durum böyle değilse kendisinin oydan yoksun olmaması zaten şirket zararına olamayacaktır), kendisinin şirket bilgilerine kendini müdür seçmek gibi başkaca yollarla ulaşma gücü de olduğu gözetildiğinde, bilgi alma ve inceleme hakkı tanınıp tanınmayacağına ilişkin genel kurul oylamasında, bilgi alma ve inceleme hakkının kendisine tanınmasını isteyen ortağın oydan hakkından yoksun olmadığı kabul edilmelidir⁶³⁵. Bu, aynı zamanda istisnaların dar yorumlanması ilkesinin bir isteridir.

c) Oy Hakkından Yoksunluğun Genel Kurul Toplantısına Katılma Hakkı Bakımından Etkisi

Oy hakkından yoksun kişinin genel kurul toplantısına katılıp katılamayacağı meselesi, üzerinde durmaya değer bir meseledir.

Örneğin müdürler kurulunda kendi menfaati ile şirketin menfaatinin ihtilaflı olduğu hallerde müdürlerin müzakerelere katılamaması sonucunu doğuran TTK md.393 hükmü⁶³⁶, ilgili yöneticinin “müzakerelere katılmasını” yasaklamakla yöneticinin oy kullanmasına ek olarak toplantıya (en azından ilgili gündem maddesi

⁶³³ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.479.

⁶³⁴ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.477.

⁶³⁵ Aynı yönde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.514.

⁶³⁶ Anonim şirketlere ilişkin bu hükmün limited şirketlere de uygulanması gerektiği yönünde bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.732.

bakımından) katılımının da önüne geçmektedir. Bunun genel kurul bakımından da benzer şekilde uygulanması anlamına gelecek şekilde oy hakkından yoksun ortağın genel kuruldan geçici olarak ayrılması gerektiği, böylelikle etkiden daha uzak bir müzakere ortamı oluşacağı akıllara gelebilir.

Gelgelelim, bizim de katıldığımız görüşe göre genel kuruldaki oy hakkından yoksunluk halinin, oy hakkından yoksun kişinin toplantıya katılamaması sonucunu doğuracağı kabul edilemez. Zira bir kere TTK md.619 hükmündeki üç oydan yoksunluk hali için de ısrarla “oy kullananama” sonucundan bahsedilmektedir; yoksa paydan doğan hakların kısıtlandığı bazı hukuki müesseselerde olduğu gibi “*bütün haklardan*” veya “*oy hakkı ile ilgili haklardan*” bahsetmemektedir. Bir başka anlatımla kanun koyucu oy hakkından yoksunluğun sonucunu ilgilinin oy hakkına inhisar ettirmiş⁶³⁷; başkaca haklardan hiç bahsetmemiştir. Aşağıda da değinileceği üzere kanun koyucu ilgilinin paylarından kaynaklanan başkaca haklarını da kullanmamasını istediği hallerde bunu açıkça belirtmektedir. Hal böyle olunca, oy hakkından yoksun bir kişinin dahi genel kurul toplantılarına katılabilmesi ve müzakerelerde söz hakkında sahip olabilmesi gerektiğinin kabulü gerekir⁶³⁸. Yani, oy hakkından yoksunluk, genel kurula katılma, müzakerelere katılma, konuşma, görüş açıklama, bilgi alma, iptal davası açma gibi başkaca haklara teşhir etmemelidir⁶³⁹. Zaten oydan yasaklı ortak ancak toplantıya katılmakla ilgili husus hakkındaki görüşlerini dile getirerek genel kurulda daha sağlıklı bir karar alınmasına yardımcı olabilecektir⁶⁴⁰.

d) Oy Hakkından Yoksunluğun Yeter Sayılar Bakımından Etkisi

Yukarıda oy hakkından yoksun bir ortağın dahi genel kurul toplantısına katılabileceğini belirttik. Peki acaba bir de toplantıya katılabileceği kabul edilen bu oydan yoksun ortakların, oydan yoksun olmasalar idi temsil ettiği oylar (veya sermaye kısmı) toplantı ve karar yeter sayıları bakımından nasıl bir etki gösterecektir?

⁶³⁷ Aynı yönde bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.200.

⁶³⁸ İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, s.137.; Teoman, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, s.173; ve ayrıca bu meseleyi genel kurul toplantısına katılma hakkının niteliği, bu hakkında kapsamı, sınırlandırılması bağlamında değerlendiren ve aynı sonuca ulaşan ayrıntılı bir görüş için bkz. ve inc. Tokcan, **Limited Ortaklıklarda Oy Hakkından Yoksunluk**, ss.80-92.

⁶³⁹ Teoman, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, s.173;

⁶⁴⁰ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.591.

Öğretide baskın olarak nitelendirilebilecek görüş, oydan yoksunluk halinin toplantı yeter sayıları üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı yönündedir⁶⁴¹. Kanaatimizce de bu görüş, kural olarak isabetlidir. Keza genel kurul toplantısına katılma hakkı olan bir ortağın toplantı yeter sayıları bakımından dikkate alınmayarak kendisinin oylarının (veya sermaye kısmının) toplamdan düşülmesi çelişkili olur. Keza yukarıda da belirtildiği gibi toplantı yeter sayılarının bir işlevi de toplanan kurulun bir *forum* niteliğinde olması; böylelikle de toplantıdaki meselelerin arzu edilen çoğunlukta bir ortak çevresi tarafından tartışılarak şirket iradesini daha iyi yansıtan bir genel kurul kararının alınmasına zemin hazırlanmasıdır. Hal böyleyken toplantıya katılabilen, söz alabilen, müzakereleri ve toplantıda alınacak kararları yönlendirme imkanına sahip bir ortağın oylarının (veya sermaye payının) toplantı yeter sayısı hesaplanırken bütünden düşülmemesi gerektiği kolaylıkla savunulabilir.

Şurasını peşinen belirtelim ki aşağıda izah olunacak meselelerden tamamen bağımsız olarak, konumuz özelinde oy hakkından yoksunluğun toplantı yeter sayılarına etki ettiği çok önemli bir hukuki düzenleme mevcuttur. Çalışmamızda bahsedildiği⁶⁴² üzere kombine yani çifte yeter sayı normu niteliğini haiz TTK md.621/1 hükmünde, bazı genel kurul kararlarının “*temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması*” halinde alınabileceği öngörülmüştür. Çalışmamızda açıklandığı üzere kanaatimizce dolaylı bir toplantı yeter sayısı düzenlemesi içeren bu normun toplantı yeter sayısı bakımından önem arz eden kısmı “*oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu*” kısmıdır. Hükmün lafzından da görüleceği üzere kanun koyucu, oy hakkı bulunmayan (mesela oydan yoksun) ortakların TTK md.621/1 anlamında toplantı yeter sayısına dahil edilmemesini istemiş ve bunu açık açık belirtmiştir. Hal böyle olunca TTK md.621/1 uyarınca alınacak genel kurul kararlarında, oydan yoksun ortakların temsil ettiği oyların toplamdan düşülmesi kanun

⁶⁴¹ Teoman, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, ss.177-181; İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, ss.221-222; Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.256; Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.432; Oydan yoksun pay sahibinin katılımı olmaksızın çağrısız genel kurul yapılamayacağını belirtmek suretiyle dolaylı olarak aynı yönde bkz: Yargıtay 11. HD’nin 10.12.2019 T.ve 2019-1269/8039 sayılı kararı (Lexpera) (Erişim Tarihi: 22.06.2029).

⁶⁴² Bkz: Bölüm II.A.2.c)(2).

gereğidir⁶⁴³. Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında⁶⁴⁴ bu görüşü benimsemiştir.

Öte yandan kanaatimizce başkaca toplantı yeter sayıları bakımından (örneğin anonim şirketlere ilişkin toplantı yeter sayıları, limited şirketlere ilişkin TTK md.589 uyarınca alınacak kararlarda aranacak -dolaylı- toplantı yeter sayıları ve şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde başkaca limited şirket genel kurul toplantıları) kanun koyucunun TTK md.621'dekine benzer bir düzenleme getirmemiş olması, bir kanun boşluğu olarak nitelendirilmemeli, bilakis bir "bilinçli susma" addedilmeli; yani bu diğer hallerde oydan yoksunluk hallerinin toplantı yeter sayısı bakımından bir etki yaratmayacağı (oy hakkından yoksun kişilerin temsil ettiği oyların bütünden düşülmeyeceği) kabul edilmelidir⁶⁴⁵.

Gerçi çalışmamızda, oy hakkının sınırlandırılmasının toplantı yeter sayılarına etkisini incelerken, sınırlandırılan oyların toplantı yeter sayısı hesaplanırken bütünden düşülmesi gerektiğini belirtmiştik⁶⁴⁶. İşin esasında, tıpkı oy hakkından yoksunlukta olduğu gibi, oy haklarının bir kısmı sınırlandırılan ortak da (sınırlanmayan oyları bakımından) genel kurul toplantısına katılabilmekte, söz alabilmekte ve müzakereleri ve toplantıda alınacak kararları yönlendirme imkanına sahip olabilmektedir. Ne var ki oy hakkının sınırlandırılması ile oydan yoksunluk müesseseleri arasındaki temel farklılıklar, vardığımız neticedeki farklılığı da haklı kılmaktadır. Şöyle ki, oy hakkının sınırlandırılması kural olarak genel kuruldaki bütün kararlar bakımından uygulama alanı bulan, genele yayılmış bir haldir. Bu sınırlamanın içine, şirketin alacağı çok mühim kararlar (mesela şirketin feshi) dahil olduğu gibi, şirketin olağan işleyişine ilişkin temel kararlar da (mesela görev süresi dolan müdürlerin yerine yenilerinin seçilmesi) dahildir. Öte yandan yukarıda da izah edildiği üzere limited şirketlerde oy hakkından yoksunluk, yalnızca kanunda öngörülmüş üç halle sınırlıdır. Hal böyle olunca, oy hakkının sınırlandırılması durumunda, sınırlandırılan oyların toplantı yeter sayısı bakımından bütünden düşülmemesi halinde, oy hakkı sınırlanan ortağın şirket

⁶⁴³ Aynı yönde bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.198-199; Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.453-455.

⁶⁴⁴ Yargıtay 11 HD. 10.06.2020 T. ve 2019-4835/2737 sayılı kararı (Lexpera) (Erişim Tarihi: 22.06.2025).

⁶⁴⁵ Aynı yönde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.453-454.

⁶⁴⁶ Bölüm II.B.3.b).

sözleşmesinde öngörülecek toplantı yeter sayısına veya karma yeter sayı normu uyarınca aranacak toplantı yeter sayısına ulaşılmaması adına kasten toplantıya gelmeyerek şirketi adeta işlemez hale getirmesi dahi mümkünken, oy hakkından yoksunluk halinde böyle bir tehlikeden tam anlamıyla bahsedilemez. Keza oy hakkından yoksunluk halleri incelendiğinde, bunların şirketi bloke etmekten uzak, *sine qua non* vasfında olmayan (mesela ortağın bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyetlerde bulunmasının onaylanması veya şirketin kendi esas sermaye payını iktisap etmesi) veya kimi şirketlerde niteliği gereği zaten geçerli olarak alınması mümkün dahi olmayan (mesela her ortağın aynı zamanda müdür olduğu şirketlerde müdürlerin ibrasına ilişkin karar) nitelikte kararlar olduğu görülecektir. Şu hâlde oy hakkından yoksunluk hallerinde, oy hakkından yoksun kısmın bütünden düşülmesinin, şirketin hayatına devam edebilmesi noktasında mantıklı bir gerekçesi olduğundan bahsedilemez.

Oy hakkından yoksunluğun karar yeter sayısı bakımından etkisine gelince, karar yeter sayısı normunun aradığı payda bakımından bir ayrıma gitmek, sorunun cevabını tespit etmek bakımından kolaylaştırıcı olacaktır. Bir kere, karar yeter sayısına ilişkin normda eğer payda olarak “oy” esas alınıyorsa, oy hakkından yoksun olan ortakların sahip olduğu oyların karar yeter sayısı hesabına dahil edilmemesi işin niteliği gereğidir⁶⁴⁷. Keza bir ortak oydan yoksunken, kendisinin normal şartlarda kullanabileceği oyların “toplantıda temsil edildiğinden” veya olumlu, olumsuz veya çekimser olarak kullanılabileceğinden bahsedilemez.

Karar yeter sayısı normunun aradığı paydanın doğrudan doğruya oy değil de örneğin esas sermayenin bir kısmı olduğu hallerde oy hakkından yoksun ortakların temsil ettiği sermayenin, karar nisabının hesaplanmasında toplam sermaye miktarından düşülüp düşülmeyeceği meselesi üzerinde durulabilecekse de peşinen belirtmek gerekir ki inceleme konumuz bakımından bu meselenin bir anlam ifade etmesi ticari pratikte hani neredeyse hiç karşılaşılmayacak kadar ender olacaktır. Keza TTK md.619’da tahdidi olarak sayıldığını belirttiğimiz oydan yoksunluk hallerinde

⁶⁴⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.614b; Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.256; Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.456; Tokcan, **Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk**, s.126; Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, s.61.

geçen müdürlerin ibrasına ilişkin kararlar ile şirketin kendi sermaye payını iktisap etmesine ilişkin kararlar, payda olarak “oyu” esas alan bir yeter sayı normu (daha açık bir deyişle TTK md.620) tahtında alınacak kararlardır. Oydan yoksunluğa ilişkin son hal olan ortağın bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyetlerde bulunmasını onaylayan kararlar ise TTK md.621/1 uyarınca alınacak “önemli” kararlardandır. Ancak TTK md.621/1 hükmünde yeter sayı olarak “*temsıl edilen [!] oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan [!] esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması*” arandığından, bu oydan yoksunluk hali bakımından da karar yeter sayısı hesaplanırken oydan yoksun ortağın oylarının bütünden düşüleceği tartışmasız hale gelmektedir. Keza bu oyların “*temsıl edildiği*” veya “*oy hakkı bulunduğu*” söylenemeyecektir.

Oy hakkından yoksun olan ortakların sahip olduğu oyların, payda olarak oy değil de örneğin esas sermaye payını kıstas aldığı hallerde karar yeter sayısının bütünden düşülüp düşülmeyeceği, daha ziyade anonim şirketler nezdinde anlam ifade edebilir. Öğretide, anonim şirketle ilişkin olarak, karar yeter sayısının toplam sermayeye dayalı olarak hesaplandığı böyle durumlarda da oydan yoksun olan sermaye kısmının bütünden düşülmemesi halinde karar nisabına ulaşmanın çok zor hatta imkansız olacağından ve özellikle de yeni TTK sisteminde anonim şirketler için pek çok önemli kararın alınmasında karar yeter sayısını toplam sermayeyi ölçüt alarak belirleyen kanun koyucunun oydan yoksunluk müessesesi ile amaçladığının bu kararların alınmasına engel olmak istemiş olabileceğinin kabul edilemeyeceğinden hareketle, karar yeter sayısının toplam sermayeye dayalı olarak hesaplandığı hallerde de oydan yoksun payların karar yeter sayısı hesabında bütünden düşülmesi gerektiği savunulmuştur⁶⁴⁸. Kanaatimizce böyle bir düşünce, anonim şirketler özelinde kabul edilebilir bir düşüncedir. Bunun en önemli sebebi, anonim şirketlerde oydan yoksunluğu ilişkin TTK md.436 hükmünün ilk fıkrasında yer alan “genel” oydan yoksunluk kuralıdır. TTK md.436/1 hükmüne göre “[p]ay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy

⁶⁴⁸ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.457-458; Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, ss.62-63.

kullanamaz.” Görüleceği üzere TTK md.436/1 hükmü, bir “iş veya işlem”den bahsetmekle genel bir oydan yoksunluk kuralı tesis etmektedir. Yani bir pay sahibi, kendisi veya hükümde anılan kişilerin şirket ile arasındaki kişisel nitelikteki hiçbir iş ve işlemine ilişkin müzakerelerde oy hakkını haiz olmayacaktır. Hal böyle olunca, anonim şirketler bakımından karar yeter sayısının toplam sermayeye dayalı olarak hesaplandığı çok önemli meselelerde de bir pay sahibinin oydan yoksunluğu gündeme gelebilecektir. En basitinden, TTK md.356 hükmünde şirketin tescilinden itibaren iki yıl içinde bir işletme veya aynın, sermayenin onda birini aşan bir bedel karşılığında devralınmasına veya kiralanmasına ilişkin sözleşmelerin, genel kurulca onaylanıp ticaret siciline tescil edilmedikçe geçerli olmayacağı belirtilmiştir. Bu hükümde anılan genel kurul kararı TTK md.421/3 hükmünde aranan yeter sayılarla -yani sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla- alınacaktır (TTK md.356/3). Şu hâlde örneğin şirketin tescilinden itibaren iki yıl içinde satın alınacak bir işletmenin, bizzat bir ortağa ait olduğu bir ihtimalde, karar yeter sayısının toplam sermayeye dayalı olarak hesaplanacağı genel kurulda, karar yeter sayısı hesaplanırken oydan yoksun olan (işletme sahibi) ortağın sermayesinin bütünden düşülmemesi, kararın alınmasını zorlaştıracak veya imkânsız kılacak; belki de şirket için müthiş bir fırsat veya gereklilik olan satın alma işlemi gerçekleşmeyecektir. Kanun koyucunun anılan hükümleri tesis etmekteki amacının bu olacağı düşünülemeyeceğine göre, anonim şirketler özelindeki TTK md.436/1 hükmünün var olduğu bir kanun düzeninde, karar yeter sayısının toplam sermayeye dayalı olarak hesaplandığı durumlarda oydan yoksun sermaye kısmının karar yeter sayısının bütünden düşülmesi bir gerekliliktir.

Gelgelelim limited şirketlerde TTK md.436/1’de olduğu gibi genel bir oydan yoksunluk hali mevcut değildir. Bu durumun isabeti tartışılabilecekse de⁶⁴⁹ *de lege lata* anlamında limited şirketler bakımından öngörülmüş üç oydan yoksunluk hallerinin ikisinde karar yeter sayısı toplam sermayeye dayalı olarak hesaplanmamakta; bir diğerinde ise açık hüküm gereği oydan yoksun sermaye payı bütünden düşülmektedir. Bir başka deyişle, ortada karar yeter sayısının toplam

⁶⁴⁹ TTK md.436/1’deki gibi genel bir oydan yoksunluk düzenlemesinin limited şirketlerde öngörülmemesinin bir eksiklik olduğu, bu durumun eleştirildiği ve bu hususta kanun değişikliği yapılması gerektiği yönündeki görüş için bkz: Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.67 ve orada adı geçen yazarlar.

sermayeye dayalı olarak hesaplandığı ve oydan yoksun sermaye kısmının bütünden düşölüp düşölmeyeceğı noktasında açık bir düzenleme olmayan hiçbir hal mevcut değildir. Şu hâlde limited şirketler bakımından yukarıdaki tartışma yalnızca ve yalnızca oydan yoksunluğun söz konusu olabileceğı hallere ilişkin genel kurul kararlarındaki yeter sayıların toplam sermayeyi (veya en azından toplam sermayeyi de) kıstas alacak şekilde ağırlaştırılması halinde gündeme gelebilir. Tespit edebildiğimiz kadarı ile öğretide, ticari pratikte karşılaşıma ihtimalinin hani neredeyse hiç olmadığı bu ayrıksı durum üzerinde bir inceleme yapılmamış; mesele yargı kararlarına da yansımamıştır. Kanaatimizce, anonim şirketlerden farklı olarak, limited şirketlerde genel bir oydan yoksunluk hali öngörölmediğinden ve öngörölmiş olan üç oydan yoksunluk halinin de şirketin hayati fonksiyonlarını etkilemekten uzak durumlar olmasından hareketle, şirket sözleşmesinde oydan yoksunluğun söz konusu olabileceğı hallere ilişkin genel kurul kararlarındaki yeter sayıların toplam sermayeyi (veya en azından toplam sermayeyi de) kıstas alacak şekilde ağırlaştırılmış olması ihtimalinde dahi karar yeter sayısı hesaplanırken oydan yoksun sermaye kısmı bütünden düşölmemelidir.

7. Oy Hakkının Donması

a) Genel Olarak

Ortakların sahip olduğı esas sermaye paylarından kaynaklanan oyları hiç veya kısmen kullanamayacağı hallerden bazılarına yukarıda değinmiştik. Bu hallerden bir başkası da oy hakkının donmasıdır. Oy hakkının donmasında kimi zaman yalnızca ilgili esas sermaye payından doğan oy hakkı donarken, kimi zaman ise buna bağıli diğerk haklar da donmaktadır. Bu donma hali kimi zaman TTK’de açıkça “donma” terimiyle ifade edilmişken kimi zaman ise “donma” terimi hiç kullanılmamıştır. Oy hakkının donması müessesesi, donmaya neden olan olgu devam ettiğı müddetçe etkisini koruması ve genel kurulda oylanacak öneriden bağımsız olması yönü ile oy hakkından yoksunluk müessesesinden ayrıışmaktadır⁶⁵⁰. Bu yönüyle oy hakkının donması müessesesinin oy hakkından yoksunluğa göre daha ağır sonuçları olduğı çıkarımı yapılabilir⁶⁵¹. Oy hakkının donduğı haller bakımından kanun koyucunun oy hakkının

⁶⁵⁰ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.994a.

⁶⁵¹ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.200-201.

donmasına sebebiyet veren olgunun gerçekleşmiş ve sürmekte olduğu hallerde, ilgili esas sermaye paylarından kaynaklanan hallerin kullanılmasını tehlikeli olabileceğini düşündüğü söylenebilir⁶⁵².

b) Oy Hakkının Donduğu (veya Donmuş Gibi Değerlendirildiği) Haller

Tespit edebildiğimiz kadarı ile öğretide, limited şirketler özelinde “oy hakkının donması” kavramı altında çoğu kez yalnızca TTK md.612 hükmünden bahsedildiği görülmektedir⁶⁵³. Ancak limited şirketler bakımından oy hakkının donduğu hallerin yalnızca TTK md.612/4 hükmü ile sınırlı olduğu söylenemez. Şimdi aşağıda oy hakkının donduğu veya doktrinde donmuş gibi değerlendirildiği haller üzerinde durulacaktır.

Peşinen belirtmek isteriz ki aşağıda sıralanacak başlıklardan başka, öğretide oy hakkının sınırlandırılması halinde sınırlama kapsamındaki oyların da donmuş gibi kabul edileceği kabul edilmektedir⁶⁵⁴. Fakat konumuz bakımından aşağıda yüzeysel olarak inceleyeceğimiz diğer donma hallerine nazaran daha detaylı bir şekilde incelenmesinin gerekli olduğunu düşündüğümüzden ötürü oy hakkının sınırlandırılması müessesesi çalışmamızda ayrı bir başlık olarak incelenmiştir⁶⁵⁵. Tekrara düşmemek adına oy hakkının sınırlandırılmasına ve yeter sayılara olan etkisine bu başlık altında bir kere daha yer vermemeyi uygun görüyoruz.

(1) Limited Şirketin Kendi Paylarını İktisap Etmesi

TTK md.612 hükmüne göre, limited şirketin iktisap ettiği kendi esas sermaye paylarından kaynaklanan oy hakları ile buna bağlı diğer haklar, paylar şirketin elinde bulunduğu sürece donar. Bir başka deyişle bu paylardan kaynaklanan oy hakları ve buna bağlı haklar (örneğin genel kurulun toplantıya çağrılmasını sağlama, gündeme madde eklettirme, genel kurula katılma, müzakerelere katılma, öneride bulunma hakkı

⁶⁵² Benzer yönde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.459.

⁶⁵³ Örneğin bkz. ve inc.: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.200

⁶⁵⁴ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.994; Çelikyurt, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkının Donması**, s.73.

⁶⁵⁵ Bkz: Bölüm II.B.3.

gibi⁶⁵⁶) kullanılamaz. Her ne kadar şirketin kendi paylarını iktisabı TTK md.612 hükmünde çeşitli şartlara bağlanmış ve böyle bir iktisaba üst sınırlar getirilmişse de TTK md.612/4 düzenlemesi ile normalde şirketin kendisi (yani müdürler) tarafından temsil edilecek bu paylardan kaynaklanan oy haklarının kullanılmayarak, müdürlerin önerileri kendi lehine oylaması ve bu suretle genel kurul demokrasisinin olumsuz etkilenmesi engellenmeye çalışılmıştır.

(2) Bildirim, Tescil ve İlan Yükümlülüklerine Aykırılık Hali

TTK md.198 uyarınca bir teşebbüsün⁶⁵⁷ bir sermaye şirketinin doğrudan veya dolaylı olarak, %5'ini, %10'unu, %20'sini, %25'ini, %33'ünü, %50'sini, %67'sini veya %100'ünü temsil eden miktarda paylarına sahip olduğu veya payları bu yüzdelerin altına düştüğü takdirde, bildirim ile tescil ve ilan yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde ilgili paylara ait oy hakkı dahil diğer haklar donar.

(3) Karşılık İştirak Halleri

TTK md.201 uyarınca, bir sermaye şirketinin paylarını iktisap edip karşılıklı iştirak konumuna bilerek giren diğer bir sermaye şirketi, iştirak konusu olan paylardan doğan toplam oylarıyla diğer pay sahipliği haklarının sadece dörtte birini kullanabilir; bedelsiz payları edinme hakkı hariç, diğer tüm pay sahipliği hakları donar. Burada donan hakların salt 3/4'lük kısım hakkında oluşunu vurgulayalım⁶⁵⁸.

(4) Iskat Hali

TTK md.585 hükmünde, esas sermaye pay bedellerinin ödenmesi, ödeme yeri, ifa borcu, ifa etmemenin sonuçları, bedelleri tamamen ödenmemiş payların devri hususlarında anonim şirketlere ilişkin hükümlere (TTK md.480 vd.) yollama

⁶⁵⁶ Limited şirketlerde oy hakkının donmasına ilişkin TTK md.612 hükmünün mehz kanundaki karşılığı İsvBK md.783'tür. İsvBK md.783/4 düzenlemesinde, ortaklığın kendi paylarını iktisap haline ilişkin anonim şirket düzenlemelerinin analoji yolu ile limited şirketlere de uygulanacağı belirtilmiştir. Anılan yollamanın doğrudan karşılığı İsvBK md.659a/1 hükmü olup, TTK md.612/4 ile paralel bir düzenleme içermektedir. TTK'de anonim şirketlerdeki benzeri donma halinde ise yalnız oy hakkı ve buna bağlı hakların değil; bedelsiz pay alma hakkı hariç bütün hakların donacağı düzenlenmiştir (TTK md.389). Anılan sebeple limited şirketlerdeki oy hakkı ile buna bağlı hakların neler olduğu noktasında İsvBK md.656c/2 yol gösterici olabilir. Anılan hükme göre, genel kurulun toplantıya çağrılmasını talep etme hakkı, toplantıya katılma hakkı, bilgi edinme hakkı, belgeleri inceleme hakkı, gündeme bir konu ekletme hakkı ve öneride bulunma hakkı oy hakkı ile bağlantılı haklardan sayılırlar.

⁶⁵⁷ Kavram hakkında detaylı bilgi için bkz: Şener, **Ortaklıklar Hukuku**, s.170 vd.

⁶⁵⁸ Çelikyurt, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkının Donması**, s.199.

yapılmıştır. Buna göre sermaye koyma borcunu süresi içinde yerine getirmeyen - esasında nakden⁶⁵⁹ taahhüt ettiği esas sermaye payı bedellerini ödemede temerrüde düşen- ortaklar bakımından ıskat gündeme gelebilir. Iskat neticesinde sermaye koyma taahhüdünü yerine getirmeyen ortak, temerrüde düştüğü paylardan doğan haklarından (bu arada oy haklarından) yoksun bırakılabilir ve söz konusu paylar satılıp yerine başkası alınabilir⁶⁶⁰.

(5) İstisnai Bir Hal: Toplantıdan Çıkarılma

Genel kurul toplantısına katılma, bir ortağın en temel pay sahipliği haklarından biri olup vazgeçilmez bir haktır⁶⁶¹. Bu hak, toplantıda hazır bulabilme, bilgi alma, oy kullanma, iptal davası açma gibi hakları da beraberinde getirir. Vazgeçilmez nitelikte olduğunu belirttiğimiz genel kurula katılma hakkına rağmen bazı durumlarda ortak toplantıdan çıkarılabilir. Gerçekten de ortağın pay sahipliği haklarını kötüye kullandığı davranışlar (ortağın toplantıda onur kırıcı sözler sarf edilmesi, sürekli olarak bağırması, sürekli olarak söz kesmesi veya sözü başkasına vermemesi, diğer kişilere saldırmaları gibi⁶⁶²) toplantının sağlıklı bir şekilde yürütülmesini engelliyorsa, ilk evvel söz süresinin sınırlandırılması, ilgili kişinin uyarılması, söz hakkının kaldırılması, özür dilemeye davet edilmesi gibi gerekli önlemler alınacak, tüm bu önlemlere rağmen toplantı hala sağlıklı bir şekilde yürütülemezse ilgili kişi *ultima ratio* olarak toplantıdan çıkarılabilecektir⁶⁶³. Öğretide, bu gibi bir toplantıdan çıkarılma halinde, o genel kurul toplantısı ile sınırlı olmak üzere paya bağlı olan ve ancak genel kurulda kullanılabilen bazı hakların (bu arada oy hakkının) geçici olarak donduğu kabul edilmektedir⁶⁶⁴.

⁶⁵⁹ Keza aynı sermaye taahhütleri TTK md.128/2 uyarınca zaten güvence altındadır. Bu hususta: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.125.

⁶⁶⁰ Limited şirketlerde ıskat yaptırımının uygulanma tarzının sermaye yapısı farklılığı sebebi ile anonim şirketlerdekinden ayrışacağı yönünde bkz. ve inc. Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.130 vd.

⁶⁶¹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1681b.; Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.103-104; eTK döneminde bir Yargıtay kararında bahsedilen “doğal bir hak” niteliğinin müstesna haktan da öte bir hak olduğu yönünde bkz: Topcan, **Anonim Şirket Pay Sahiplerinin Vazgeçilmez Nitelikteki Hakları ve Bu Hakların İhlalinin Hukuki Neticesi**, s.87 ve dp.382.

⁶⁶² Pay sahipliği haklarının toplantıdan çıkarılmayı makul kılacak kadar kötüye kullanıldığı görüşmeler için bkz: Teoman, **Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Genel Kuruldan Çıkarılması**, s.68 vd.

⁶⁶³ Teoman, **Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Genel Kuruldan Çıkarılması**, s.69 vd.

⁶⁶⁴ Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, s.69. Teoman, **Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Genel Kuruldan Çıkarılması**, s.72.

**(6) Limited Şirketlerde Oy Hakkının Donmasının Söz konusu Olmadığı
Bir Hal: TTK md.494**

Oy hakkının donduğu haller bahsini kapatmadan önce, anonim şirketlerin aksine limited şirketlerde oy hakkının donmasının söz konusu olmayacağı bir hal üzerinde de kısaca durmak gerekir. Keza bu bahsini ettiğimiz hal, kafa karışıklıklarına mahal verebilmektedir.

Anonim şirketlere ilişkin TTK md.494 hükmü, payların miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cebri icra gereği iktisap edilmeleri hâlinde bunların mülkiyeti ve bunlardan kaynaklanan malvarlığına ilişkin hakların derhâl; genel kurula katılma haklarıyla oy haklarının ise ancak şirketin onayı ile birlikte devralana geçeceğini düzenlemektedir. Öğretide, şirket bu onayı verene kadar oy haklarının donacağı belirtilmekte ve bu husus oy hakkının donduğu haller altında incelenmektedir⁶⁶⁵. Ne var ki limited şirketlere ilişkin TTK md.596 hükmünde, esas sermaye payının, miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yoluyla geçmesi hâllerinde, tüm hakların (bu arada oy hakkının) ve borçların, genel kurulun onayına gerek olmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçeceği; üç ay içerisinde genel kurulca bir ret kararı verilmesi halinde ret kararının devrin gerçekleştiği günden itibaren geçerli olmak üzere geriye etkili olacağı; fakat bu konudaki kararın verilmesine kadar geçen süre içinde alınan genel kurul kararlarının geçerliliğinin etkilenmeyeceği düzenlenmiştir. Hal böyle olunca limited şirketler bakımından esas sermaye payının geçişleri esnasında oy hakkının donmasından bahsedilemeyeceği söylenmelidir.

c) Oy Hakkının Donduğu (veya Donmuş Gibi Değerlendirildiği) Hallerin Yeter Sayılara Etkisi

Oy hakkının donduğu veya donmuş gibi değerlendirildiği hallerin toplantı ve karar yeter sayılarına etkisinin ne olacağı kimi zaman kanunda açıkça düzenlenmiş, kimi zaman ise bu hususta suskun kalınmıştır. Şu hâlde anılan hallerin yeter sayılara etkisini bu ikili ayırım doğrultusunda incelemek mümkündür.

⁶⁶⁵ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.994.

(1) Yeter Sayılara Etki Bakımından Açık Düzenleme Bulunan Hal(ler)

Oy hakkının donduğu hallerin yeter sayılara etkisi hakkında pozitif bir düzenleme içeren bir durum, TTK md.201’de düzenlenen karşılıklı iştirak halidir. İşin aslında bu hal, limited şirketler bakımından oy hakkının donmasının yeter sayılara etkisi noktasında pozitif bir düzenleme içeren yegâne haldir.

İki sermaye şirketinin karşılıklı olarak birbirlerinin sermayelerine en az %25 oranında iştirak etmeleri haline bilerek sebebiyet veren şirketin, iştirake konu paylardan doğan haklarının *gratis* payları edinme hariç $\frac{3}{4}$ ’ünün donduğu bu halde; donan oy haklarının yeter sayılara olan etkisi TTK md.201/1-c.2’de açıkça düzenlenmiştir. Hükme göre “*söz konusu paylar toplantı ve karar nisabının hesaplanmasında dikkate alınmaz*”. Öğretide, hükümde yer alan “*söz konusu paylar*” ifadesinin lafzının “*basit karşılıklı iştirake bilerek neden olan ortaklığın iştirake konu bütün paylarının, giderek bu paylardan doğan hakların tamamının nisapların hesaplanmasında dikkate alınmayacağı sonucuna varmaya elverişli*” olduğu belirtilmiştir⁶⁶⁶. Ancak bizim de katıldığımız görüşe göre burada kastedilen yalnızca bedava payları edinme hariç diğer hakları donan kısım, yani iştirake konu oyların $\frac{3}{4}$ ’üdür. Bu cümleden olarak donmaya konu olmayan $\frac{1}{4}$ ’lük kısım için pay sahibinin hakları donmayacaktır⁶⁶⁷. Nitekim anılan hükmün gerekçesinde “[m]esela, yavru şirket ana şirketin sermayesinin yüzde kırkına sahipse, yüzde kırkın yüzde yirmibeşi olan yüzde on yavru şirketin kullanabileceği oyun sınırını gösterir. Geri kalan yüzde otuz donar.” örneği ile bu husus gerekli açıklıkla teyit edilmiştir. Yine madde gerekçesinde “[k]ullanılmayan kısım toplantı ve karar nisaplarında hesaba katılmaz.” ifadelerine yer verilmiştir. Sonuç olarak, karşılıklı iştirak halinde iştirake konu oylardan kaynaklanan hakların donan kısmı ($\frac{3}{4}$ ’ü) toplantı ve karar yeter sayılarının toplamından düşülecek; kalan $\frac{1}{4}$ ’lük kısım ise düşülmeyecektir.

(2) Yeter Sayılara Etki Bakımından Açık Düzenleme Bulunmayan Haller

Oy hakkının donduğu hallerin yeter sayılara etkisinin açıkça düzenlemediği hallerden söz açılınca, üzerinde durulması gereken en önemli hallerden biri, TTK

⁶⁶⁶ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.463 ve orada dp.311’de adı geçen yazarlar.

⁶⁶⁷ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.464-465.

md.612 hükmüdür. Yukarıda da izah edildiği gibi, limited şirketin iktisap ettiği kendi esas sermaye paylarından kaynaklanan oy hakları ile buna bağlı diğer haklar, paylar şirketin elinde bulunduğu sürece donar. Anılan kanun maddesinde, donma halinin yeter sayılara etkisi noktasında suskun kalınmıştır. Şu hâlde anılan sorunun cevabını bulmanın bir yorum faaliyetini gerekli kılacağı söylenebilir. TTK md.612 hükmünün gerekçesinde, “*Şirketin kendi esas sermaye paylarının iktisabı anonim şirkete paralel şekilde düzenlenmiştir.*” denmektedir. Gerekçede kastedilen düzenlemenin anonim şirketlerdeki somut karşılığı TTK md.379 vd. hükümleridir. Gerçekten de şirketin kendi paylarını iktisabı noktasında limited şirkettekilere benzer⁶⁶⁸ olarak nitelendirilebilecek düzenlemelerden sonra, TTK md.389’da “*Şirketin iktisap ettiği kendi payları ile yavru şirket tarafından iktisap edilen ana şirketin payları, ana şirketin genel kurulunun toplantı nisabının hesaplanmasında dikkate alınmaz. Bedelsiz payların iktisabı hariç, şirketin devraldığı kendi payları hiçbir pay sahipliği hakkı vermez. Yavru şirketin iktisap ettiği ana şirket paylarına ait oy hakları ile buna bağlı haklar donar.*” denmiştir. Hal böyle olunca, anonim şirketler bakımından şirketin kendi paylarını iktisap etmesi hali, öğretide oy hakkının donduğu durumların yeter sayılara etkisinin “-kısmen de olsa- kanunda düzenlendiği durumlar”dan biri olarak nitelenmiştir⁶⁶⁹. Fakat işin ilginç yanı, TTK md.389’un gerekçesinde “[h]ükümle ilgili bir kısım sorunlar[ın] kanunî çözümlerin sakıncaları göz önüne alınarak içtihadı ve öğretiye bırakıl[dığı] [...] İşaret edilmek istenen sorunlar[ın], inter alia, söz konusu payların tutarınca toplantı nisabının azalıp azalmadığı” olduğu söylenmiştir. Bizzat maddenin lafzında, söz konusu payların toplantı nisabında dikkate alınmayacağı açık belirtilmişken madde gerekçesinde böyle bir ifadenin yer alıyor olması çelişkili durmaktadır. eTK döneminde de benzeri düzenlemenin yeter sayılara etkisi noktasında, ortaklığın mülkiyetindeki kendi paylarının yeter sayılar hesaplanırken dikkate alınmaması gerektiği, bir başka deyişle yeter sayı hesaplanırken bu kısımların bütünden düşülmesi gerektiği, hükümle hedeflenen amacın ancak bu suretle elde

⁶⁶⁸ Örneğin (istisnalar dışında) iktisap sınırının sermayenin %10’u olması, iktisap için şirketin belirli bir mali güce sahip olması gibi şartlar iki şirket tipi bakımından benzerlik göstermektedir.

⁶⁶⁹ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.465; Bundan başka, halka açık anonim şirketler bakımından uygulama alanı bulacak SPK’nin II-22.1 numaralı Geri Alınan Paylar Tebliği md.18/1 hükmünde de “[g]eri alınan payların ortaklıkların genel kurullarında toplantı nisabının hesaplanmasında dikkate alın[mayacağı]” belirtilmek suretiyle bir başka pozitif düzenlemeye yer verilmiştir. Anılan tebliğ md.4 hükmü uyarınca “geri alınan paylar” ifadesi, “tebliğ kapsamında ortaklığın kendisi veya bağlı ortaklıkları tarafından satın alınan kendi paylarını” ifade etmektedir.

edilebileceği belirtilmiştir⁶⁷⁰. Hal böyle olunca hem TTK md.389 lafzının açık ifadesi hem de hükmün getiriliş amacı düşünüldüğünde anonim şirketlerde şirketin kendi iktisap ettiği payların hem toplantı hem de karar yeter sayısı bakımından dikkate alınmayacağı sonucuna varılabilecektir. Limited şirketlere ilişkin TTK md.612 hükmünün lafzında yeter sayılara etki bakımından bir ifade yer almıyor olsa da, şirketin kendi paylarını iktisap müessesesinin anonim şirketlerdekine paralel olarak düzenlendiğini belirten madde gerekçesinin desteği ve ayrıca limited şirketlerin kendi payını iktisap etmesi halinde bu paylara ilişkin toplantıya katılma ve oy haklarının donacağından kuşku duyulmadığı olgusu karşısında, anonim şirketlerdeki düzenlemenin kıyasen limited şirketlere de uygulanabileceğini, netice olarak TTK md.612 anlamında donan hakların toplantı yeter sayısı ve karar yeter sayısı bakımından dikkate alınmaması gerektiği; bir başka deyişle bunların yeter sayı hesaplanırken bütünden düşülmesi gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Donma halinin yeter sayılara etkisinin açıkça düzenlenmediği bir diğer hal ise TTK md.198’de düzenlenen bildirim, tescil ve ilan yükümlülüklerine uymama halidir. Anılan hükmün ikinci fıkrasına göre, birinci fıkra da öngörülen bildirim ile tescil ve ilan yükümlülüğü yerine getirilmediği sürece, ilgili paylara ait oy hakkı dâhil, diğer haklar donar. Maddenin lafzından da açıkça anlaşılabileceği üzere, donan hakların kapsamına oy hakkının ve bu arada toplantıya katılma hakkının girdiği kuşkunun dışındadır. Öğretide, bizim de katıldığımız görüş doğrultusunda, tıpkı TTK md.201 ve md.389’da olduğu gibi, bu donma halinde de ilgili payların toplantı ve karar yeter sayıları bakımından dikkate alınmaması gerektiği, ayrıca bu durumun donma halinin doğal bir sonucu olduğu belirtilmiştir⁶⁷¹.

⁶⁷⁰ İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, s.279. Yazar, bu payların “toplantı yeter sayısında da” dikkate alınmaması gerektiğini belirtmiştir. İlgili hüküm olan eTK md.329/3’te “*şirketçe devralınan payların umumî heyette temsili caiz değildir*” denmekteydi. Dolayısıyla bu payların karar yeter sayısında zaten dikkate alınmayacağı kabul edilmekteydi. Benzeri açıklıkta bir düzenleme TTK md.389’da yer almamasına rağmen, TTK md.389’un gerekçesinde, “*maddenin sonuçları, 6762 sayılı Kanunun 329 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne nazaran daha kesin ve kapsamlıdır.*” dendiğinden, öğretide, çoğun azı da ihtiva edeceğinden hareketle, benzeri yorumun TTK md.389 için de yapılabileceği dile getirilmiştir: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.466-468.

⁶⁷¹ Okutan Nilson, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Şirketler Topluluğu Hukuku**, s.527.

Öğretide baskın olarak donma hali olarak kabul edilen⁶⁷² ıskat halinde de durum benzerdir. Yukarıda anıldığı gibi ıskat halinde mütemerrit pay sahibi iştirak taahhüdünden ve yaptığı kısmi ödemelerden doğan haklarından yoksun bırakılabilmektedir. Konumuza temas ettiği kısmi ile, bu hakların kapsamına toplantıya katılma hakkının ve oy hakkının da girdiğini belirtmek gerekir. Gerçi TTK’de, ıskata konu payların akıbetinin ne olacağı konusunda açık bir düzenleme yoktur. Bu hususta tespit edebildiğimiz kadarı ile öğretildeki görüşler, söze konu payların mülkiyetinin şirkete geçeceği⁶⁷³, mütemerrit pay sahibinin şeklen malik kalmaya devam edeceği⁶⁷⁴ ve nihayet söze konu payların sahipsiz kalacağı⁶⁷⁵ yönlerinde temelde üçe ayrılmaktadır. Gelgelelim andığımız bu görüş farklılıkları, ıskata konu payların toplantı ve karar yeter sayısına etkisinin sonucu noktasında anlamsızlaşmaktadır. Keza mülkiyetin mütemerrit pay sahibinde olacağı kabul edilecekse, toplantıya katılma ve oy haklarının bu pay sahibi tarafından kullanılamaması zaten ıskat müessesesinin doğal bir isteridir. Yok eğer payların mülkiyetinin şirkete geçtiği veya en azından payların üzerindeki tasarruf hakkının yönetim kuruluna (veya müdürlere) geçtiği⁶⁷⁶ kabulünde de bu sefer şirketin kendi paylarını iktisap etmesi halindeki benzer sakıncalar su yüzüne çıkacaktır. Keza bu ihtimalde de yönetim kurulu veya müdürler tarafından ıskata konu paylardan doğan hakların genel kurulda kendi menfaatlerine uygun olarak kullanılması riski aynen devam edecektir⁶⁷⁷. Bu da bizi şirketin kendi paylarını iktisap etmesi halinde bu payların yeter sayılara etkisi noktasında ulaştığımız sonuca götürecektir. Netice olarak ıskata konu payların da toplantı ve karar yeter sayılarının hesabında dikkate alınmaması gerektiği sonucuna ulaşılabilir⁶⁷⁸.

Son olarak, öğretide, ortağın veya temsilcisinin genel kurul toplantısından çıkarıldığı hallerde, o genel kurul toplantısı ile sınırlı olmak üzere paya bağlı olan ve ancak genel kurulda kullanılabilen bazı hakların geçici olarak donduğunun kabul

⁶⁷² Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.994; Çelikyurt, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkının Donması**, s.164.

⁶⁷³ Domaniç, **Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması**, TTK. Şerhi II, s.1335.

⁶⁷⁴ Şenocak, **Anonim Ortaklıkta İskat Kararının Hukuki Sonuçları**, s.289.

⁶⁷⁵ İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, s.286.

⁶⁷⁶ Bkz: Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), **Ortaklıklar Hukuku II**, N.1068; Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, s.246.

⁶⁷⁷ Şenocak, **Anonim Ortaklıkta İskat Kararının Hukuki Sonuçları**, s.290.

⁶⁷⁸ Aynı yönde bkz: Günay, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, ss.64-65; Şenocak, **Anonim Ortaklıkta İskat Kararının Hukuki Sonuçları**, s.290.

edildiğini yukarıda belirtmiştik. Oy hakkı ve buna bağlı hakların donduğu durumların toplantı ve karar yeter sayılarına etkisi noktasında yukarıdaki diğer donma halleri bakımından ulaştığımız genel sonuç, toplantıdan çıkarılma hali için de tatbik edilebilir. Bu suretle, toplantıdan çıkarılan bir ortağın temsil ettiği esas sermaye ve oy hakları, toplantı ve karar yeter sayısının hesaplanmasında dikkate alınmamalıdır⁶⁷⁹.

III. BÖLÜM: LİMİTED ŞİRKET GENEL KURULLARINDA YETER SAYILARA ULAŞILIP ULAŞILMADIĞININ TESPİTİ VE YETER SAYILARA UYMAMANIN MÜEYYİDESİ

A. Yeter Sayılara Ulaşıp Ulaşılmadığının Tespiti

Çalışmamızın önceki kısmında belirttiğimiz esaslar doğrultusunda her bir genel kurul toplantısı ve genel kuruldaki her gündem maddesi bakımından ulaşılması gereken yeter sayıların ne olduğunun tespit edilmesi kadar önemli bir diğer husus da bu tespitin ne zaman ve nasıl yapılacağıdır. Keza ancak bu şekilde, bir araya gelen topluluğun hukuken bir genel kurul sayılıp sayılamayacağı veya ilgili önerinin genel kurulda kabul edilip edilmeyeceği belirlenebilecektir.

Çalışmamızın devamında, yeter sayılara ulaşılıp ulaşılmadığının tespiti meselesini (iki farklı başlığın farklı tespit yöntemlerinin uygulanmasını gerektirmesi hasebiyle) toplantı yeter sayısı bakımından ayrı karar yeter sayısı bakımından ayrı başlık altında inceleyeceğiz.

1. Toplantı Yeter Sayısı Bakımından

Çalışmamızda, limited şirketler bakımından hukukumuzda özel durumlar hariç toplantı yeter sayısından bahsedilemeyeceğini belirtmiştik⁶⁸⁰. Hatırlanacağı üzere bu haller temel olarak, çağrısız genel kurul, şirket sözleşmesinde genel kurullar bakımından bir toplantı yeter sayısının öngörülmüş olması hali ve karma yeter sayıların uygulanacağı hallerdir.

⁶⁷⁹ Teoman, *Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Genel Kuruldan Çıkarılması*, s.69; Zengin, *Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar*, ss.482-483.

⁶⁸⁰ Bkz: Bölüm II.A.1.

Yine çalışmamızda belirtildiği üzere, toplantı yeter sayısının limited şirket genel kurullarında iki işlevi olduğundan söz edilebilir⁶⁸¹. Anılan iki işlevinden biri, bir genel kurulun “var” olup olmadığı ile ilgilidir. Gerçekten de bir genel kurul toplantısının hukuken var olabilmesi, ancak yeterli sayıda üyenin usulüne uygun olarak ve genel kurul toplantısı yapmak niyetiyle bir araya gelmesiyle mümkün olabilir. Anılan işlevlerden ikincisi ise ilk etapta hukuken var olan genel kurulun bir karar üretmeye ehliyetinin olup olmadığını tespit etmek noktasında karşımıza çıkmaktadır. Keza bir genel kurulun toplanmış sayılması, başlı başına bazı kararları almaya ehil olacağı anlamına gelmeyecek; bunun için ayrıca toplanmış olan genel kurulun, ilgili kararı almaya ehil olması da gerekecektir.

a) Tespitin Yapılacağı Zaman

Limited şirketlerde genel kurul toplantı yeter sayısının özel durumlar harici söz konusu olamayacağını evvelce belirtmiştik. Şu hâlde çalışmamızın daha kompakt olmasını sağlamak adına, limited şirket genel kurulunda toplantı yeter sayısının uygulama alanı bulacağı özel haller üzerinden toplantı yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığının yapılacağı zamanı (anı) belirlemek kolaylaştırıcı bir yöntem olacaktır. Fakat bu özel haller üzerinde durmadan evvel, bir genel kurul toplantısının ne zaman açılmış/kapanmış sayılacağı hususu ve “toplantı süreci/süresi” kavramı üzerinde de durmak gerekir; keza toplantı yeter sayısına ulaşıp ulaşılmadığının tespiti anılan bu kavramlarla doğrudan ilgilidir.

Genel manada, genel kurul toplantısının yetkili kimse⁶⁸² tarafından açıldığı anda başlamış olduğu kabul edilir⁶⁸³. Limited şirketlerde ise müdürlerin genel kurulun her aşamasında büyük bir işlev üstlendiği belirtilmektedir⁶⁸⁴. Bu bağlamda limited şirket genel kurulunu da kural olarak⁶⁸⁵ müdür veya müdürler kurulu başkanı yönetir (TTK md.624/2). Dolayısıyla şirket sözleşmesinde genel kurulun yönetimine ve toplantı başkanının kimliğine ilişkin düzenlemelere ayrıca yer verilmemişse genel kurul

⁶⁸¹ Bkz: Bölüm I.C.2.a).

⁶⁸² Özellikle anonim şirketlerde bu yetkili kimsenin kim olduğuna ilişkin bkz: Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.688.

⁶⁸³ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.424.

⁶⁸⁴ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.134.

⁶⁸⁵ Bu bağlamda şirket sözleşmesinde toplantı başkanının kim olacağı veyahut nasıl seçileceği belirlenebilir. Böyle durumlarda toplantıyı açma yetkisinin de bu kişide olacağı kabul edilmelidir.

toplantısının limited şirketteki tek müdür veya müdürler kurulu başkanınca açılacağı söylenebilir⁶⁸⁶.

Nasıl ki genel kurul toplantısı, yetkili kimse tarafından açıldığı anda başlamış kabul ediliyorsa, toplantının kapanması da benzer şekilde olmalıdır⁶⁸⁷. Dolayısıyla genel kurul toplantısı, bunu yapmaya yetkili kişinin⁶⁸⁸ açıklamasıyla kapanmış kabul edilmelidir.

Genel kurul toplantısının “süreci” veya “süresi” ifadelerinden ise toplantının açıldığı andan kapandığı veya niteliği gereği kapanmış sayılacağı zamana kadar geçen süreç anlaşılmalıdır⁶⁸⁹.

(1) Çağrısız Genel Kurul Durumunda

Çağrısız genel kurullarda toplantı yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığını tespitinin yapılacağı zamanı belirlemek nispeten daha kolaydır. Keza TTK md.617/3 hükmünün atfı ile limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulacak çağrısız genel kurula ilişkin TTK md.416 hükmünde, bütün payların sahipleri veya temsilcilerinin, aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde, genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabileceği ve “*bu toplantı nisabı var olduğu sürece*” karar alabileceği belirtilmiştir. Hükümden açıkça anlaşılacağı üzere, çağrısız genel kurullardaki toplantı yeter sayısı, toplantının başlangıcından sonuna kadar aranacaktır. Şayet bu toplantı yeter sayısı bir noktada sağlanmamaya başlanırsa, o aşamadan sonra bir arada kalan kalan topluluğun bir genel kurul olduğundan bahsedilemeyecektir.

⁶⁸⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, ss.133-134 ve ayrıca anonim şirketlerde bu görevin yönetim kurulu başkanında olacağına ilişkin olarak bkz: İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, s.141; GK Yön md.23/1 ve ÖnlÇYön md.6.

⁶⁸⁷ Bu hususta ve ayrıca son gündem maddesinin görüşülmüş olmasının toplantının bitmiş olması için başlı başına yeterli olmayacağı yönünde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.428.

⁶⁸⁸ Bu kişinin toplantı başkanı olacağı yönünde bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.133; bu kişinin aynı zamanda toplantı açan kişi olarak da kabul edilebileceği yönünde Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.428, ve dp.232.

⁶⁸⁹ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.429.

Bu bağlamda toplantıyı açmaya yetkili kimse, bir kere toplantıyı açmadan evvel⁶⁹⁰ toplantı yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığını kontrol edecek; toplantıyı gerekli yeter sayının (bu sefer bütün ortakların veya temsilcilerinin katılımı) sağlandığını tespit ettikten sonra açacaktır⁶⁹¹.

Benzer bir şekilde toplantı başkanı, çağrısız genel kurullara ilişkin nisabın toplantı süresi boyunca sağlandığını da kontrol edecektir. Şayet çağrısız genel kurulda bütün ortakların veya temsilcilerinin katılımının artık mevcut olmadığı anlaşılırsa, toplantı başkanı toplantının sona erdiğini⁶⁹² açıklayacaktır.

(2) Şirket Sözleşmesinde Genel Kurullar Bakımından Bir Toplantı Yeter Sayısının Öngörülmesi Olması Hali

Şirket sözleşmesinde genel kurullar bakımından bir toplantı yeter sayısı öngörülmesi, toplantı yeter sayısının, bir araya gelen topluluğun bir genel kurul olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceğine ilişkin işlevi, ilgili toplantının bütünü için yine geçerli olacağından ötürü, gerekli toplantı yeter sayısına ulaşıp ulaşılmadığının toplantı açılmadan evvel kontrol edilmesi noktasında yukarıda çağrısız genel kurul toplantısı bakımından yaptığımız açıklamalar aynen geçerli kabul edilmelidir. Bu bağlamda şayet şirket sözleşmesinde öngörülen toplantı yeter sayısı sağlanamamışsa, toplantıyı açılmamalıdır.

Burada ilginç bir nokta, şirket sözleşmesinde toplantı yeter sayısı hakkında öngörülen hükümde, “toplantı yeter sayısının toplantı süresi boyunca aranacağı” belirtilmemiş olması hali olabilir. Örneğin anonim şirketlere ilişkin TTK md.418

⁶⁹⁰ Anonim şirketlere ilişkin GK Yön md.23/1’in lafzından, toplantının ilk evvel açılacağı, daha sonra gerekli nisabın sağlanıp sağlanmadığının kontrol edileceği gibi bir anlam çıkmakta ise de kanaatimizce bu yaklaşım ne anonim ne de limited şirketlerde uygulanamaz. Keza toplantı yeter sayısı, toplantının “var” olup olmadığı ile ilgili bir mesele olduğundan ve toplantının açılması akabinde başkanın seçilmesi gibi kararların karar ehliyetini gerektirmesi sebebiyle toplantı yeter sayısının toplantı başlamadan evvel aranması mantıki bir zorunluluktur. Öte yandan GK Yön md.28 hükmünde “*Toplantı başlamadan önce, Kanun ve esas sözleşmede öngörülen asgari toplantı nisabının sağlanamaması veya toplantı sırasında yapılan yoklama sonucunda toplantı açılmadan önceki hazır bulunan pay listesine göre hesaplanan karar nisabı kadar payın temsil edilmediğinin anlaşılması halinde toplantı ertelenir.*” denmekle, GK Yön md.23/1’in “yanıltıcı” ifadesinin doğurduğu şüphelerin giderildiği söylenebilir. Bu hususta ayrıca bkz: Örn İç Yön. md.6.

⁶⁹¹ Yönetim kurulu toplantıları bakımından aynı yönde bkz: Dural, **Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları**, s.329.

⁶⁹² Bu yönde ve aynı zamanda toplantı nisabının sağlanmış olduğu ana kadar alınan kararların geçerli olduğu yönünde bkz: Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.669.

hükmünde anılan toplantı yeter sayısının toplantı süresince korunmasının şart olduğu belirtilmiştir. Esasında TTK md.418 hükmünün gerekçesinde eTK md.372 ve eTK md.378 hükümlerinin tekrarlandığı belirtilmişse de eTK'nin ilgili hükümlerinde, “nisabın toplantı süresi boyunca aranacağı” gibi bir şart aranmamaktaydı. Fakat buna rağmen öğretilde, eTK döneminde dahi toplantı nisabının toplantı boyunca sağlanmasının “hukukun yazısız kurallarından biri olduğu⁶⁹³” kabul edilmekteydi⁶⁹⁴. Günümüzde kanun koyucunun bu tartışmaları sona erdirmeye yönündeki iradesinin TTK md.416 ve md.418 hükümlerinden açıkça anlaşılabileceğinden de hareketle⁶⁹⁵, kanaatimizce şirket sözleşmesinde toplantı yeter sayısı hakkında öngörülen hükümde, “toplantı yeter sayısının toplantı süresi boyunca aranacağının” belirtilmemiş olması halinde bile toplantı başkanının toplantı süresi boyunca toplantı yeter sayısının sağlandığını kontrol etmesi icap eder. Ancak burada şu hususlara dikkat etmek gerekir: Toplantı başkanının yapması gereken şey, toplantı süresince şirket sözleşmesinde öngörülen toplantı yeter sayısının altına düşülüp düşülmediğinin⁶⁹⁶ kontrol edilmesidir. Yoksa bazı gündem maddelerinin gerektirdiği toplantı yeter sayısı daha yüksek olmakla beraber, şirket sözleşmesinde öngörülen toplantı yeter sayısı eşiği bunlardan daha düşükse, sırf gündem maddelerinin gerektirdiği özellikli toplantı yeter sayısına ulaşılmıyor diye toplantı sona erdirilmemelidir⁶⁹⁷. Böyle bir durumda, şirket sözleşmesinde öngörülen toplantı yeter sayısının altına düşülmedikçe, her bir gündem maddesinin müzakerelerine geçmeden önce, gündem maddesi özelinde bir toplantı

⁶⁹³ Çamoğlu, **Yeni Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar**, s.250; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.708.

⁶⁹⁴ Bu bağlamda, yönetim kurulu toplantılarında da bazı pay sahiplerinin toplantıyı terk etmeleri neticesinde toplantı yeter sayısının sağlanmaz hale gelmesi halinde toplantıya devam edilemeyeceğini belirten: Dural, **Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları**, s.331. Karş: eTK döneminde toplantıdan ayrılmaların toplantı yeter sayısının oluşumunu etkilemeyeceği yönünde: İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, s.131; TTK döneminde dahi bu yönde Bahtiyar, **Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının “Toplantı Süresince Korunması” Şartına İlişkin TTK. 418/1 Hükmünün Değerlendirilmesi**, s.87; eTK döneminde, çağrısız genel kurullar özelinde, çağrısız genel kurula ilişkin hükmün gerekçesi de göz önünde bulundurulduğunda, hükmün amacının çağrı prosedürünü ortadan kaldırmak olduğundan hareketle hükümde aranan toplantı nisabının yalnız toplantının başında aranacağı yönünde bkz: Dural, **Çağrısız Toplanan Genel Kurulda Pay Sahiplerinden Birinin Toplantıyı Terk Etmesi Alınan Kararların Geçerliliğini Etkiler mi?**, s.374.

⁶⁹⁵ TTK md.416 ve md.418 hükümlerinin açık lafzı karşısında artık toplantı yeter sayısının bozulduğu durumlarda toplantıya devam edilmesinin mümkün olmadığı ve toplantı yeter sayısının korunması ilkesinin artık geçerli bir kanuni ilke niteliğini kazandığı yönünde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.432 ve orada dp.246'da adı geçen yazarlar.

⁶⁹⁶ Çağrısız genel kurullar bakımından ise benzer şekilde TTK md.416'da gösterilen toplantı yeter sayısının altına düşülüp düşülmediğinin toplantı süresince kontrol edilmesi gerekecektir.

⁶⁹⁷ Toplantı yeter sayısı kuralının gündem maddesi özelinde aranacağı kanaatini belirttiikten sonra benzer yönde bkz: Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.708.

yeter sayısı araştırması yapılması gerekecek; her bir gündem maddesi müzakerelere açılıp da bu konudaki oylama sonuçlanıncaya kadar ilgili gündem maddesinin gerektirdiği toplantı yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığı ayrıca kontrol edilecektir⁶⁹⁸. Benzeri bir yaklaşım, şirket sözleşmesinde bütün genel kurul kararları bakımından değil de yalnızca bazı genel kurul kararları bakımından bir toplantı yeter sayısı getirilmişse de benimsenmelidir. Böyle bir durumda, (özellikle de genel kurulların bütünü için şirket sözleşmesinde bir toplantı yeter sayısı belirlenmemişse) toplantı başkanı, gündem maddesi özelinde bir toplantı yeter sayısı takibi yapmakla yetinmelidir.

Bu hususta son olarak belirtmek isteriz ki kanaatimizce yitirilen toplantı nisabının çok kısa sürede tekrardan sağlanacağına ilişkin haklı bir beklenti varsa (mesela bir ortağın toplantı başkanına da bildirerek acil bir telefonu yanıtlamak üzere toplantı odasından çıkmış ve bu suretle toplantı yeter sayısının anlık olarak sağlanamıyor olması) toplantı başkanının toplantının sona erdiğini açıklaması uygun olmaz. Kanaatimizce böyle bir durumda yitirilen toplantı nisabının çok kısa sürede tekrardan sağlanacağına ilişkin makul beklentiler doğrultusunda genel kurul toplantısı bekletilmelidir⁶⁹⁹.

(3) Karma Yeter Sayıların Uygulanacağı Haller

Çalışmamızda, karma yeter sayı hükümlerinin dolaylı bir toplantı yeter sayısı da öngördüklerini belirtmiştik⁷⁰⁰. Fakat yukarıda izah ettiğimiz çağrısız genel kurul ve şirket sözleşmesinde bir toplantı yeter sayısının öngörülmüş olması durumlarından farklı olarak, karma yeter sayıların mantıki bir zorunluluk olarak beraberinde getirdiği toplantı yeter sayısı, doğrudan doğruya bir araya gelen topluluğun bir genel kurul olarak nitelendirilmesine engel teşkil etmez.

Gündem maddelerinin bağımsızlığı ilkesi ile birlikte değerlendirildiğinde, TTK md.589, md.621, md.147/4, md.149/5, md.151/1-c, md.151/4, md.169/4, md.171/2,

⁶⁹⁸ Erdem, **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Toplantı Yetersayıları Bağlamında Pay Sahibinin Toplantıdan Ayrılmasının Alınan Kararların Geçerliliğine Etkisi**, ss.95-96.

⁶⁹⁹ Bu manada “*kaybolan nisabın kısa sürede yeniden sağlanmasına yönelik haklı bir beklenti*” halini dile getiren ve bunu toplantının sona ermesinin bir istisnası olarak değerlendiren görüş için bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.429.

⁷⁰⁰ Bkz. Bölüm I.C.2.c).

md.173/3, md.186/3, md.189/1-c ve md.607 hükümleri gibi karma yeter sayılarının uygulama alanı bulacağı hallerde, toplantı başkanının görevi, (tabii çağrısız genel kurul ve şirket sözleşmesinde bir toplantı yeter sayısının öngörölmüş olması durumları söz konusu değilse) yalnızca ilgili karma yeter sayı normunun uygulama alanı bulacağı gündem maddesine geçilmeden evvel toplantı yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığını kontrol etmek; şayet ilgili gündem maddesi için gerekli toplantı nisabı mevcut değilse ilgili gündem maddesinin müzakerelerine geçilmeksizin bir sonraki gündem maddesine geçilmesini temin etmek olmalıdır⁷⁰¹. Ayrıca bir gündem maddesi, karma yeter sayı normunun uygulamasını gerektirmesi nedeni ile örtölü bir toplantı yeter sayısı gerektiriyorsa, bu toplantı yeter sayısının ilgili gündem maddesinin müzakerelere açılmasından hemen önce başlayarak oylama bitinceye kadar aranması gerektiğinin de altını çizelim.

b) Tespitin Yapılışı

Toplantı yeter sayısına ulaşıp ulaşılmadığının kronolojik olarak ilk tespit edileceğİ zamanın toplantı açılmadan evvel olduğunu belirtmiştik. Bu aşamada toplantıyı açmaya yetkili kişinin yararlanabileceğİ en önemli kaynaklardan biri olarak hazır bulunan listesi gösterilebilir⁷⁰². Gerçekten de TTK md.617/3 atfı ile limited şirketler bakımından uygulama alanı bulacak TTK md.417 hükmüne göre müdürlerin, ortakların ad ve soyadları veya unvanlarını, adreslerini, sahip oldukları esas sermaye payı miktarını, esas sermaye paylarının payların itibarİ değerlerini, gruplarını, şirketin esas sermayesi ile ödenmiş olan tutarını, toplantıya aslen ve temsil yoluyla

⁷⁰¹ TTK md.621 ve md.589 gibi hallerde genel kurul başkanının bu görevini belirten görüş için bkz: Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.140; fakat yazar, başkanın bu görevini “toplantının açılmasından önceye” inhisar ettirmiş durmaktadır. Gelgelelim belirttiğimiz üzere çağrısız genel kurul ve şirket sözleşmesinde bir toplantı yeter sayısının öngörölmüş olması durumları söz konusu değilse, genel kurul toplantısında tek bir gündem maddesinin olması ve bu maddenin örneğİn TTK md.589’a tabi bir yeter sayı kuralının tatbikini gerektirmesi halinde dahi toplantı açılmalı, ancak yegâne gündem maddesinin görüşölmesine geçilememelidir. Ayrıca, toplantı yeter sayısının karar ehliyetinin bir unsuru olduğundan hareketle, toplantı nisabının her bir gündem maddesine ilişkin müzakerelerin başladığİ anda mevcut olması ve o konudaki oylamanın sonuna kadar muhafaza edilmesinin zorunlu olduğunu belirtmek suretiyle aynı yönde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.441.Yazar bu görüşün devamında (kanaatimizce haklı olarak) toplantı yeter sayısının yegane işlevinin karar ehliyeti ile ilgili olmadığından, aynı zamanda bir işlevinin de toplantının “varlığı” ile ilgili olduğundan bahsetmekte ise de şu anda incelemekte olduğumuz karma yeter sayıların uygulanacağı ve çağrısız genel kurul ve şirket sözleşmesinde bir toplantı yeter sayısının öngörölmüş olması durumlarının mevcut olmadığı hallerde, toplantı yeter sayısının limited şirket genel kurulunun “varlığı” ile ilişkilendirilemeyecek olmasından hareketle yazarın devam düşüncelerinin incelemekte olduğumuz hususi konuya uygulanamayacağını, yazarın görüşlerinin anonim şirketler hukuku bakımından anlam ifade ettiğİni belirtelim.

⁷⁰² Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.140.

katılacakların imza yerlerini belirten bir hazır bulunan listesi hazırlaması lazım gelir. Hazır bulunan listesi toplantının yapılacağı yerde hazır bulundurulacak ve toplantıya alınacak kişiler kural olarak bu listeye göre toplantıya alınacaktır (TTK md.415/1). Toplantıya katılacak kimseler, toplantı girişinde bu listeyi imzalayacaktır (TTK md.417). İşte, bu hazır bulunan listesi, bir genel kurul toplantısı açılmadan evvel, kural olarak toplantıya girmiş ve girmemiş bütün hak sahiplerinin hazır olup olmadıklarını belirleyici bir liste olduğundan, toplantı başlangıcında yapılacak toplantı yeter sayısının tespitinde bu belgeden yararlanılacaktır⁷⁰³.

Toplantı süresince veyahut spesifik bir gündem maddesinin müzakeresi esnasında da toplantı yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığı noktasında yararlanılacak en temel belge, yine hazır bulunan cetveli olmaktadır. Bu doğrultuda toplantıya giriş-çıkışların, giriş-çıkış yapan kimselerin temsil ettiği esas sermaye payları ve gruplarının, varsa imtiyazlarının, giriş-çıkış zamanları da belirtilerek hazır cetveline işlenmesi, yani hazır cetvelinin güncellenmesi faydalı olacaktır⁷⁰⁴.

Her ne kadar limited şirketlerin genel olarak çok ortaklı şirketler olmadığı, dolayısıyla da toplantıya giriş-çıkışların takibinin nispeten kolay olacağı söylenebilirse de giriş-çıkışların her zaman hazır cetveline eksiksiz olarak işlenemeyebileceği ve hazır cetvelinin sürekli olarak güncellenmesinin beraberinde getirdiği zorluklar⁷⁰⁵ da unutulmamalıdır. Bu bağlamda, giriş-çıkışların listeye işlenmesine paralel olarak, gerekli görülen hallerde yoklama yapılması, gerekli görülüyorsa giriş-çıkış yapan kimselerin de her seferinde imzasının alınması gibi ek kontrol yöntemlerine başvurmak da pekâlâ mümkündür. Bu konuda görev genel kurul başkanına düşmektedir⁷⁰⁶.

⁷⁰³ İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, s.131; Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.438; hazır cetvelinin düzenlenmesinin amacı ile ilgili olarak ayrıca bkz: Teoman, **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantısına İlişkin Hazır Cetveli (TTK. m. 376)**, ss.233-234.

⁷⁰⁴ Coştan, **Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları**, s.66; Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.214; Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.442.

⁷⁰⁵ Bu hususta detaylı açıklamalar için bkz: Teoman, **Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantısına İlişkin Hazır Cetveli (TTK. m. 376)**, s.240.

⁷⁰⁶ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.214.

2. Karar Yeter Sayısı Bakımından

Genel kurul toplantısında yapılan oylama neticesinde karar yeter sayısının sağlanıp sağlanamadığının tespiti, ilgili oylamanın sonucunun ne olduğunu tespit etmekle doğrudan ilgili olduğundan ötürü kritik bir önemi haizdir. Bir genel kurulda oylamanın sona ermesi kavramından, oylama sonucunun bulunması anlaşılır⁷⁰⁷. Oylama sonucunun bulunmasından ise ideal olarak her bir oylama neticesinde ne kadar oyun olumlu ne kadar oyun olumsuz kullanıldığının, varsa çekimser⁷⁰⁸ ve geçersiz⁷⁰⁹ oyların sayısının tespit edilmesi anlaşılmalıdır⁷¹⁰. Bu tespiti kural olarak toplantı başkanı yapacaktır⁷¹¹.

Limited şirket genel kurulunda karar yeter sayısına ulaşıp ulaşılmadığını tespit ederken toplantı başkanına büyük bir görev düşmektedir. Bu görevin çoğu kez iki aşamalı olduğu söylenebilir. İlk aşama, oylamaya esas paydanın belirleniyor olması gerektiği hallerde söz konusu olur. Gerçekten de salt oylamanın sonucunda verilen olumlu oyların sayımı neticesinde karar yeter sayısına ulaşıp ulaşılmadığının anlaşılabilceği TTK md.589 hükmü gibi bir bütünü payda olarak alan yeter sayı normları hariç, toplantıda temsil edilen oyları esas alan yeter sayı kurallarının uygulanacağı toplantılarda, toplantı başkanı ilk aşamada oylamaya esas sayıyı tespit etmelidir. Bir başka deyişle toplantı başkanı, ilgili gündem maddesine uygulanacak yeter sayı normunda, karar yeter sayısı olarak neyin kıstas alındığına göre her seferinde bir hesaplama yapmalıdır. Şayet ilgili gündem maddesine uygulanacak yeter sayı normunda temsil edilen oydan bahsediliyorsa (mesela TTK md.620 hükmünde olduğu gibi) toplantı başkanı her gündem maddesinin oylamasına geçildiğinde, o an toplantıda ne kadar oyun temsil edildiğini, ilgili teklifin oylanmasından hemen önce hesaplamalıdır⁷¹². Toplantı başkanının bunu teminen her oylamadan önce oylamaya esas sayıyı duyurup en azından ilgili önerinin oylamasının sona ermesine kadar

⁷⁰⁷ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.240.

⁷⁰⁸ TTK md.422/1 ve GK Yön md.26/2-3 hükümlerine rağmen çekimser kalanların da sahip olduğu oy sayısının ve temsil ettiği sermayenin tutanakta bulunması gerektiği yönünde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.442-446.

⁷⁰⁹ Geçersiz oyların da olumlu veya doğrudan olumsuz olarak değerlendirilemeyeceğinden ve çekimser oylara nazaran oy kullanma iradesi ile kullanılmış olduklarından hareketle, bunların tutanakta olumlu, olumsuz ve çekimser oylardan ayrı olarak belirlenmesi gerektiği yönünde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.447.

⁷¹⁰ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.443.

⁷¹¹ Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, ss.442-443.

⁷¹² Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.214.

kimsenin toplantı salonunu terk etmemesini isteyebileceği bile belirtilmektedir⁷¹³. Tabii toplantı başkanı toplantıda o an ne kadar oyun temsil edildiğini hesaplarken hazır bulunanlar listesinden yaralanmalı, varsa oyda imtiyaz, oy hakkının donması, oy hakkının sınırlandırılması gibi müesseseleri de hesaba katmalıdır.

Toplantıda, oylamaya esas toplam oyun belirlenmesi gereken durumlarda bu tespit edildikten sonra veya TTK md.589 hükmünde olduğu gibi, esasen ilk etapta böyle bir tespit yapmanın fazladan bir fayda getirmediği hallerde, toplantı başkanı karar yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığı noktasında ikinci aşamaya geçecektir. İkinci aşamada, kullanılan oylar, olumlu, olumsuz, çekimser, geçersiz gibi sınıflandırmalara tabi tutulacak; akabinde, ilgili gündem maddesi bakımından uygulanacak yeter sayı normunda belirlenen yeter sayıya ulaşıp ulaşılmadığı tespit edilecektir.

İlgili yeter sayı normunun aradığı çoğunluk türüne ve oranına⁷¹⁴ göre yeter sayının ne zaman sağlanmış sayılacağına ve bu hususta veto hakkı⁷¹⁵ ve üstün oy⁷¹⁶ gibi özellikle dikkat edilmesi gereken hususlara⁷¹⁷ çalışmamızda yer verildiği için burada tekrara düşmemek adına yalnızca ilgili bölümlere atıf yapmakla yetiniyoruz.

B. Yeter Sayılara Uymamanın Müeyyidesi

1. Genel Olarak

Kanun koyucu, TTK md.622 hükmünde, anonim şirket genel kurul kararlarının butlanına ve iptaline ilişkin hükümlerin, kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanacağını öngörmüştür. Anonim şirketlerde genel kurul kararlarının hükümsüzlüğüne ilişkin uygulanacak hükümler TTK md.445-md.451 hükümleridir. Anılan hükümler esasen genel kurul kararlarının butlanını ve iptalini düzenlemekte ise de bunların yanında, TTK’de düzenlenmeyen genel kurul kararlarının yokluğu ve

⁷¹³ Akbay, **Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, s.213; yazar aynı zamanda bunun ilgili kişilerin toplantıdan çıkmasına engel olunabileceği şeklinde anlaşılmasını gerektiğini de belirtmektedir.

⁷¹⁴ Bkz. Bölüm I.C.3.

⁷¹⁵ Bkz. Bölüm II.B.5.

⁷¹⁶ Bkz. Bölüm II.B.4

⁷¹⁷ Genel olarak bkz: Bölüm II.B.

askıda hükümsüzlüğü noktasında da anonim şirketlere ilişkin açıklamaların limited şirketler bakımından da geçerli olacağı öğretide dile getirilmektedir⁷¹⁸.

Genel kurul kararlarının iptal edilebilirliğine ilişkin TTK md.445 ve md.446 hükümlerine göre, genel kurul toplantısında hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten, toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren ortaklar, bir kurul olarak müdürler veya kararların yerine getirilmesi kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa müdürlerden her biri, kanun veya şirket sözleşmesi hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler. Burada sözü geçen dava, limited şirkete karşı açılır⁷¹⁹.

eTK döneminde genel kurul kararları bakımından ayrıca düzenlenmeyen butlan müessesesi ise TTK md. 447’de düzenlenmiştir. Anılan hükme göre, genel kurulun, özellikle⁷²⁰, ortakların, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, ortakların bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, limited şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararları batıldır.

Limited şirket genel kurul kararlarının iptal edilebilirliği ve butlanı noktasında, çalışmamızın kapsamı dışına çıkmamak adına daha fazla açıklama yapmadan şimdi burada yokluk kavramından da bahsetmek faydalı olacaktır⁷²¹.

⁷¹⁸ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.91.

⁷¹⁹ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.632.

⁷²⁰ “Özellikle” ifadesinden de anlaşılacağı üzere TTK md.447 hükmünde genel kurul kararlarının butlan sebepleri tadadi olarak sıralanmıştır. Bunlardan başka örneğin TBK md.27 hükmünde anılan butlan hallerinin, bir hukuki işlem olan genel kurul kararlarında da uygulanacağını kabulü gerekir. Bu hususta bkz: Moroğlu, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, s.30.

⁷²¹ Limited şirket genel kurul kararlarının iptal edilebilirliği ve butlanı noktasında ayrıntılı açıklamalar için bkz: Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, ss.604-641.

Bir hukuki işlemin, meydana gelişi noktasında emredici hüküm kurallarına aykırı olması söz konusu olabilir. İşlemin meydana gelişine ilişkin bu kurallar, işlemin içeriğine (konusuna) ilişkin hükümlerden ayrılırlar. Keza hukuki işlemin içeriğine ilişkin emredici kurala aykırılıklar, işlemin şeklen mevcut ve meydana gelmiş olmasını ve fakat içeriği bakımından hiç kimseye karşı hüküm ve sonuç doğurmamasını sonuçlar. Diğer taraftan hukuki işlemin kurucu şekli nitelikteki emredici hukuk kurallarına aykırılıkları ise işlemin hiç meydana gelmemesini sonuçlar. İşte, bir hukuki işlemin şekli unsurlarını öngören emredici hukuk kuralların aykırılık sebebi ile hukuki işlemin mevcudiyet dahi kazanamaması halinde hukuki işlemin yokluğundan bahsedilir⁷²². TTK’de veya TBK’de açıkça bahsedilmese de yokluk müessesesi, hukukumuzda yerleşmiş bir müessese olup butlan müessesesi ile aralarındaki nitelik farkından başka bağlandıkları hukuki sonuçlar bakımından da farklılıklar arz etmektedir⁷²³. Bu bağlamda özellikle altını çizmek istediğimiz husus, her ne kadar TTK md.445-md.451 hükümlerinde yokluk müessesesinden bahsedilmemekte ise de özü itibarı ile bir hukuki işlem olan genel kurul kararları hakkında da yokluk kavramının uygulama alanı bulacağıdır⁷²⁴. Şu hâlde, bir genel kurul kararının alınması esnasında, kurucu şekli nitelikteki emredici hukuk kurallarına uyulmamışsa, genel kurul kararının yok hükmünde olduğunun kabulü gerekir⁷²⁵. Yoklukla sakat olan genel kurul kararları hiçbir sonuç doğurmaz. Bunlar aleyhine iptal davası değil, yokluğun tespiti davası açılabilir. Bu davanın açılması için herhangi bir süre sınırı olamayacağı gibi, hâkim, genel kurul kararının yoklukla malul olduğunu re’sen gözetmelidir⁷²⁶. Genel kurul kararlarının yokluğu haline verilenen alışıldık örnekler, bütün ortakların TTK md.414 uyarınca toplantıya çağrılmaması, (anonim şirketlerde ve gerekli olduğu hallerde) toplantıda başkanlık temsilcisinin bulunmaması, toplantı ve karar yeter sayılarına ulaşılmamış olması gibi hallerdir⁷²⁷.

Toplantı ve karar yeter sayılarının, genel kuruldaki iradenin oluşumunda hayati bir rol oynadığı yadsınamaz. Dolayısıyla toplantı ve karar yeter sayılarına

⁷²² Moroğlu, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, s.33.

⁷²³ Moroğlu, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, ss.36-37.

⁷²⁴ Kendigelen/Kırca, **Şirketler Hukuku Cilt III**, s.91; Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.605.

⁷²⁵ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.605.

⁷²⁶ Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.607.

⁷²⁷ Moroğlu, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, s.110, s.126.

aykırılıkların müeyyidesi üzerinde ayrıca durmak gerekir. Şimdi çalışmamızın devamında bu husus toplantı yeter sayılarına uyulmaması ve karar yeter sayılarına uyulmaması olarak iki farklı başlık altında incelenecektir.

2. Toplantı Yeter Sayısına Uyulmaması

Çalışmamızda evvelce belirttiğimiz üzere, kural olarak, limited şirket genel kurullarında bir toplantı yeter sayısı aranmamaktadır. Bununla beraber çağrısız genel kurul, şirket sözleşmesinde bir toplantı yeter sayısı öngörülmesi veya karma yeter sayı hükümlerinin uygulanmasının gerekmesi hallerinde, limited şirket genel kurullarında da toplantı yeter sayılarına riayet edilmesi bir zorunluluktur. Peki ama buna riayet edilmemesinin müeyyidesi ne olacaktır?

Toplantı yeter sayısına uyulmaması, ya toplantıda ilk etapta gerekli temsilin sağlanamaması veyahut başlangıçta gerekli oranda temsil sağlanmakla beraber, toplantı başladıktan bir süre sonra gerekli oranın altına düşülmesi şeklinde vuku bulabilir.

Çalışmamızın çeşitli kısımlarında, toplantı yeter sayılarının özetle (i) genel kurulun “varlığı”, (ii) ve bir araya gelen topluluğun karar ehliyetini teşkil etmesi bakımından iki farklı işlevi olduğunu; karma yeter sayıların gündem maddesi özelinde beraberinde getirdiği örtülü toplantı yeter sayısı bir yana, şirket sözleşmesinde genel kurul toplantıları bakımından genel bir toplantı yeter sayısı belirlenmiş olduğu veyahut çağrısız genel kurul prosedürünün işletildiği durumlarda, gerekli toplantı yeter sayısı oluşmamışsa, toplantının açılmaması gerektiğini, şayet toplantı yeter sayısı toplantı esnasına sağlanamaz hale gelmiş ise de keyfiyetin toplantı başkanı tarafından tespit edilerek toplantıya son verilmesi gerektiğini; spesifik gündem maddelerinin gerektirdiği örtülü (veyahut spesifik kararlar için şirket sözleşmesinde öngörülmüş münferit) toplantı yeter sayısı kurallarının ise salt ilgili gündem maddesinin müzakerelerinin başlamasından oylamanın sonlanmasına kadar aranması gerektiğini belirtmiştik⁷²⁸.

⁷²⁸ Bkz: Bölüm III.A.1.

Şayet çağrısız genel kurula ilişkin gerekli toplantı yeter sayısına veya şirket sözleşmesinde genel kurullar bakımından getirilen genel toplantı yeter sayısına ulaşılmadan toplantı açılır veya toplantı esnasına bu nisapların altına düşülmesine rağmen toplantı devam ettirilir ve akabinde bir karar alınır; veya benzer şekilde, karma yeter sayıların beraberinde getirdiği örtülü toplantı yeter sayısına veya şirket sözleşmesinde münferit kararlar için öngörülmüş toplantı yeter sayısına riayet edilmeden ilgili gündem maddesinin müzakerelerine başlanır veya toplantı müzakereler esnasında gerekli nisabın altına düşülmesine rağmen bir karar alınır, bizim de katıldığımız öğretideki hakim görüş⁷²⁹ ile yüksek yargı kararlarının uygulaması⁷³⁰, bu kararın yoklukla malul olacağıdır.

Öğretide azınlıkta kalan bir görüş ise, anonim şirketlere ilişkin genel toplantı yeter sayısı düzenlemesini içeren TTK md.418/1 hükmünün yedek bir hukuk kuralı olduğunu, kuralın, toplantıya katılmayan halihazır pay sahiplerini korumayı amaçladığını, TTK md.446’da toplantıya katılmayan pay sahiplerine de iptal davası açılma hakkı tanınmış olması karşısında toplantı yeter sayısına aykırılığın iptal edilebilirliğe yol açması gerektiğini belirtmektedir⁷³¹.

3. Karar Yeter Sayısına Uyulmaması

Çalışmamızda⁷³², karar yeter sayısının yöneldiği hukuki sonucun ne olduğu konusunda öğretide bir fikir birliğinin bulunmadığını, bu durumun karar yeter sayısı hakkında yapılan tanımlamalardan dahi anlaşılabildiğini belirtmiştik.

Kısaca hatırlatmak gerekirse, bir görüşe göre, karar yeter sayısı kararın kurucu bir unsuru olup karar yeter sayısına ulaşamadığı takdirde, ortada olumlu veya olumsuz bir kararın varlığından bahsedilemez. Bu görüşü savunan yazarlara göre karar

⁷²⁹ Arslanlı, **Anonim Şirketler II-III: Anonim Şirketlerin Organizasyonu ve Tahviller**, s.39; İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, s.152; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku I**, N.722a; Dural, **Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları**, s.330; Dural, **Anonim Şirkette Olumsuz Azınlık Hakları Düzenlemesi**, s.190; Şener, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s.605; Bahtiyar, **Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının “Toplantı Süresince Korunması” Şartına İlişkin TTK. 418/1 Hükmünün Değerlendirilmesi**, s.59; Ayoğlu, **Oydan Yoksun Pay Sahiplerinin Katılımı ile Alınan Genel Kurul Kararlarının Akıbeti (TTK m. 361/3’ün Uygulama Alanı)**, s.736.

⁷³⁰ Örnek mahiyetinden bkz: Yargıtay 11. HD’nin 28.05.2014 T. ve 2014/4452-9938 sayılı kararı (Lexpera) (Erişim Tarihi: 22.06.2025).

⁷³¹ Moroğlu, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, ss.123-125.

⁷³² Bkz. Bölüm I.C.2.b).

yeter sayısına uyulmamasının müeyyidesi yokluktur. Yargıtay'ın da müstakar olduğu söylenebilecek içtihadına göre, kanuni veya sözleşmesel karar yeter sayılarına uyulmamasının müeyyidesi yokluktur⁷³³. Öğretide de bu görüş kendine çokça taraftar bulmuştur⁷³⁴.

Bir diğer görüş ise, karar yeter sayısını, oylama neticesinde oluşacak kararın yönünün tayini için bir kıstas olarak kabul etmektedir. Bu görüşe göre, her oylama neticesinde bir karar meydana gelir, yani kararın yokluğu söz konusu olmaz; fakat kanunen veya sözleşmesel olarak aranan karar nisabı eşiğine ulaşılmamışsa, bu takdirde limited şirket bakımından hukuk aleminde bir değişiklik olmaz. Bu görüşe göre, söz gelimi TTK md.589 tahtında yapılacak bir şirket sözleşmesi değişikliği oylanırken şayet esas sermayenin üçte ikisi öneri lehine olumlu oy vermemişse ortada olumsuz bir karar; şayet bu oranda olumlu oy çıkmışsa olumlu bir karar meydana gelmiş olacaktır. Bu görüşü savunanlara göre, karar yeter sayısına uymamanın yaptırımı yokluk değil, iptal edilebilirliktir⁷³⁵.

Karar yeter sayılarına uyulmamasının müeyyidesi noktasında bir başka görüş de karar yeter sayısı kuralının kaynağına göre bir ayırım yapmaktadır. Bu görüşe göre şayet kanuni bir karar yeter sayısına uyulmazsa bunun yaptırımı yokluk; sözleşmesel bir karar yeter sayısına uyulmazsa bunun yaptırımı iptal edilebilirliktir⁷³⁶.

Çalışmamızda evvelce katıldığımızı belirttiğimiz üzere karar yeter sayıları iki işlev üstlenir. Bunlardan ilki, ortada genel kurula izafe edilebilecek bir kararın var olup olmadığı; ikincisi ise bu kararın yönünün ne olduğu noktasındadır⁷³⁷. Katıldığımız bu görüş uyarınca, karar yeter sayılarına ulaşılamamasının müeyyidesi anlamında, şayet

⁷³³ Yargıtay 11. HD'nin; 20.01.2014 tarih ve 2013-11753/1144 sayılı (İÜHF Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, **Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları (2014)**, s. 271); 14.05.2015 tarih ve 2014-9937/6935 sayılı (a.g.e, ss. 433-434); 02.10.2018 tarih ve 3813/5914 sayılı (İÜHF Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, **Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları (2018)**, ss.221-222) kararları.

⁷³⁴ Arslanlı, **Anonim Şirketler II-III: Anonim Şirketlerin Organizasyonu ve Tahviller**, s.71; İmregün, **Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayılarının Esas Sözleşme ile Düzenlenmesi**, s.453; Ayoğlu, **Oydan Yoksun Pay Sahiplerinin Katılımı ile Alınan Genel Kurul Kararlarının Akıbeti (TTK m. 361/3'ün Uygulama Alanı)**, s.736.

⁷³⁵ Moroğlu, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, ss.138-140; Nomer, **Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, s.39.

⁷³⁶ İmregün, **Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayılarının Esas Sözleşme ile Düzenlenmesi**, ss.453-454.

⁷³⁷ Bu husustaki detaylı açıklamalar için bkz: Bölüm I.C.2.b).

yapılacak oylama neticesinde olumlu veya olumsuz oylar, ilgili karar yeter sayısı normunda belirtilen orana ulaşmıyorsa yokluk halinden bahsedilmek gerekecektir⁷³⁸.

⁷³⁸ Aynı yönde bkz: Zengin, **Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, s.448.

SONUÇ

Çalışmamızda incelenen temel hususlar ve ulaşılan bazı önemli sonuçlar özetle aşağıdaki gibidir:

Limited şirketler, ülkemizde en çok tercih edilen şirket türüdür. Kanun koyucu tarafından bir sermaye şirketi olarak nitelendirilen limited şirketlere ilişkin TTK düzenlemelerin birçoğu İsviçre Borçlar Kanunu'ndan, daha da doğrusu, 1999 Tarihli İsviçre Ön Tasarı'sından iktibas edilmiştir. Limited şirketler, sermaye şirketi olma özelliğinin yanında, şahsılık unsuru da barındırırlar. Bu bağlamda, limited şirket ortaklarının arasındaki ilişkinin, örneğin anonim şirketlere nazaran daha sıkı olduğu, TTK'nin de bu durumu gözeterek, limited şirketlerin anayasası sayılabilecek temel kuruluş belgesi olan şirket sözleşmesinin, anonim şirketlerin esas sözleşmesine nazaran daha esnek olabilmesinin yolunu açtığı, bunun ise pratikte pay sahipleri sözleşmelerine olan ihtiyacı azaltabileceği söylenebilir.

Genel kurul ve müdürler (kurulu) olmak üzere iki zorunlu organa sahip olan limited şirketlerin hayati kararlarını alma yetkisi daha ziyade genel kuruldadır. Genel kurul, limited şirketin bütün ortaklarının doğal üyesi olduğu, şirketin hayatına yön veren bir organdır. Genel kurul yılda en az bir defa olağan şekilde ve ayrıca buna ihtiyaç duyulduğunda, kural olarak ortaklarının veya temsilcilerinin katılımıyla toplanır. Genel kurulun toplanabilmesi için kural olarak bir çağrı prosedürüne gereksinim duyulur; ancak bütün ortaklar veya temsilcileri, aralarından biri itirazda bulunmadıkça, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabilir ve bu toplantı nisabı var olduğu sürece karar alabilir. Genel kurulda karar alınabilmesi için ise yeter sayı normlarına uyulması bir gerekliliktir. Öte yandan limited şirket genel kurullarında tatbik edilecek yeter sayı normları, TTK içerisinde dağınık, karmaşık ve uygulama ile öğretide görüş ayrılıklarına sebep verir niteliktedir.

Yeter sayı kavramı yalnızca şirketler hukukunda değil, toplu karar alma mekanizmasının olduğu çoğu hukuk alanında karşımıza çıkan yaygın bir müessesedir. Limited şirketler özelinde yeter sayı kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için yeter sayılar işlevleri bakımından (i) toplantı yeter sayıları, (ii) karar yeter sayıları ve (iii) karma yeter sayılar olarak; yeter sayı normunda aranan oran bakımından (i) oy birliğine dayalı ve (ii) çoğunluğa dayalı yeter sayılar olarak; limited şirket özelinde esas aldıkları payda bakımından ise (i) sermayeye dayalı yeter sayılar, (ii) oy hakkına

dayalı yeter sayılar, (iii) kişi sayısına dayalı yeter sayılar ve (iv) kombine yeter sayılar olarak farklı başlıklar altında incelenebilir.

Temel amacı genel kurullara bir *forum* niteliği kazandırmak ve genel kurullarda asgari oranda bir temsil sağlamak suretiyle müzakerelerin demokratik bir ortamda yapılmasını hedef alan toplantı yeter sayısı normları, bir araya gelen topluluğun bir genel kurul olarak addedilmesi ve bir araya gelen bu topluluğun bir karar üretebilme ehliyetini haiz olması olarak iki farklı işlev üstlenir. Karar yeter sayısı normları ise gerekli toplantı yeter sayısının sağlandığı veya toplantı yeter sayısının aranmadığı bir genel kurulda, genel kurula atfedilebilecek olumlu veya olumsuz bir iradenin oluşabilmesi ve oluşan iradenin yönünün tayini için gerekli ekseriyeti belirleyen normlar olarak tanımlanabilir. Bundan başka, bir yeter sayı normu lafzen bir toplantı yeter sayısına işaret etmemekle birlikte, karar yeter sayısı olarak bir matrahı (paydayı) teşkil eden birimin tamamını kıstas alıyor ve bunun belirli bir kısmını karar yeter sayısı olarak düzenliyorsa, bunun bir karma yeter sayı normu olduğu söylenir. Karma yeter sayı normları, beraberinde doğal ve örtülü olarak bir toplantı yeter sayısı da getirir. Ancak karma yeter sayı normlarının beraberinde getirdiği örtülü toplantı yeter sayısı, klasik manada bir toplantı yeter sayısı değildir. Bunların örtülü olarak getirdiği toplantı nisabı yalnızca ilgili gündem maddesinin müzakerelerine geçilmesi ve o hususta bir oylamanın yapılabilmesi bakımından anlam ifade eder; yoksa genel kurul toplantısının bütününe uygulanacak toplantı yeter sayısı kuralı (hatta genel kurul toplantısının yegâne gündem maddesi karma yeter sayı kuralının tatbikini gerektiren bir maddeden ibaret olsa bile) başka olup karma yeter sayı normlarının beraberinde getirdiği dolaylı toplantı yeter sayısı ile karıştırılmamalıdır. Gündeme bağlılık ilkesinin istisnaları ve hatta sonradan iptale konu olabilecek olsa da gündemde yer almayan hususlarda genel kurulun karar alabilmesinin teorik olarak mümkün olduğu düşünüldüğünde, yegane gündeminin bir karma yeter sayı kuralının tatbikini gerektiren bir genel kurul toplantısı bile bu karma yeter sayının dolaylı olarak gerektirdiği toplantı yeter sayısından bağımsız olarak (fakat tabii limited şirket sözleşmesinde eğer genel bir toplantı yeter sayı kuralı varsa o kurala uyarak) açılabilir; ancak karma yeter sayının tatbikini gerektiren gündem maddesinin müzakerelerine, ilgili örtülü toplantı yeter sayısı sağlanmadıkça, geçilemez.

Çoğunluğa dayalı yeter sayılar bakımından yapılabilecek temel ayırımın başlıkları ise mutlak çoğunluğa dayalı yeter sayılar ve nispi çoğunluğa dayalı yeter

sayılardır. Mutlak çoğunlukta, çoğunluk olup olmadığı tespit edilecek kümenin karşısına kendisi haricindeki bütün kümeler, yani genel olarak paydanın geri kalanı koyulur. Nispi çoğunlukta ise çoğunluk olup olmadığı tespit edilecek kümenin karşısına yalnızca rakip küme (veya birel olarak rakip kümeler) koyulur. Limited şirketlerdeki kanuni yeter sayı normları kural olarak mutlak çoğunluk esasını benimser. Bunun doğal bir sonucu olarak genel kurul toplantısında olumlu olarak kullanılmayan bütün oylar (olumsuz oylar, çekimser oylar, geçersiz oylar), yeter sayılara ulaşıp ulaşılmadığının tespitinde sanki olumsuz bir oymuş gibi sonuç doğurur. Mutlak çoğunluk ile salt çoğunluk kavramları birbirleri ile tam örtüşmez. Aksine, kanaatimizce, salt çoğunluk kavramı, mutlak çoğunluk kavramının bir alt kümesidir. Bu cümleden olarak, mutlak çoğunluğun kendi içerisinde salt (adi) çoğunluk ve nitelikli (ağırlaştırılmış) çoğunluk olarak başlıklara ayrılması mümkündür. Anlatılanları bir örnekle açıklamak gerekirse: 100 kişilik bir toplulukta, 51 kişi ile 99 kişi sayısı arası mutlak çoğunluğu; 100 kişi sayısı oybirliğini; 51 sayısı ise salt çoğunluğu teşkil eder. 100 kişilik bir toplulukta bir başkan seçilmesi için oylama yapılıyorsa ve A kişisi 20 oy ile en çok oya sahip aday olmuşsa, 20 sayısı nispi çoğunluğu teşkil eder. Salt çoğunluğun nasıl hesaplanacağı ise her zaman verilen örnekteki kadar kolay olmayabilir. Salt çoğunluk hesaplanırken paydanın bir çift sayı olması halinde paydadaki sayı ikiye bölünür ve çıkan sonucu yukarı yönlü (büyük) izleyen ilk birime ulaşılmış olması aranır. Payda bir tek sayı ise, paydadaki sayı yine ikiye bölünür, çıkan kesirli sonucu yukarı yönlü (büyük) izleyen ilk tam sayı birimin sağlanmış olması halinde salt çoğunluğa ulaşıldığı kabul edilir; yoksa bu son halde paydanın ikiye bölümü sonrası ulaşılan sonucun tama iblağ edilmesi ve iblağ edilen sayıya bir eklenmesi, kanaatimizce, doğru bir yaklaşım olarak kabul edilemez.

TTK'de, TTK md.617'nin yollamasıyla limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulan TTK md.416 hükmü (çağrısız genel kurul) dışında, limited şirketler bakımından doğrudan bir toplantı yeter sayısı öngörülmemiştir. Bütün pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımını bir toplantı yeter sayısı olarak düzenleyen TTK md.416 hükmü dışında, limited şirketler bakımından toplantı yeter sayısının söz konusu olabileceği diğer hallerin, şirket sözleşmesinde bir toplantı yeter sayısı öngörülmesi hali ve karma yeter sayı hükümlerinin tatbikini gerektiren haller olduğu söylenebilir. Yalnız bu sonuncusunun, evvelce de belirtildiği gibi, genel kurulun açılması noktasında değil de gündem maddelerinin bağımsızlığı prensibi uyarınca, salt

ilgili oldukları gündem maddesinin müzakereleri bakımından bir toplantı yeter sayısı kuralı getirdiği ifade edilmelidir.

İsvBK md.808 hükmünün bir çevirisi olduğu söylenebilecek TTK md.620 hükmü, limited şirket genel kurullarındaki olağan kararlara ilişkin yeter sayı kuralını belirler. Anılan hüküm uyarınca kanunda veya şirket sözleşmesinde bazı kararların farklı yeter sayılarla alınacağına ilişkin bir hüküm olmayan her genel kurul kararı, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınır. Toplantıda temsil edilen oylar ifadesinden, toplantı esnasında bizzat maliki, (kanuni veya iradi) temsilcisi ya da intifa hakkı sahibi tarafından temsil edilen her oy anlaşılmalıdır. TTK md.620 hükmü yalnızca bir karar yeter sayısı düzenlemektedir.

TTK md.589 hükmü ise, şirket sözleşmesi değişikliklerinin, aksi şirket sözleşmesinde belirtilmedikçe, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla yapılabileceğini belirten bir karma yeter sayı normudur. İsvBK’de şirket sözleşmesi değişiklikleri için TTK md.589’a benzer genel bir yeter sayı kuralı, artık, yoktur; buna rağmen eTK md.513/1 hükmünden TTK’ye getirilen md.589 hükmü, çalışmamızda değinildiği gibi çokça tartışmaya zemin hazırlamıştır. TTK md.589 hükmü anlamında önemli bir nokta, hükmün payda olarak esas sermayeyi kıstas alıyor olması sebebi ile oyda imtiyazları dolaylı olarak etkisiz hale getirmesidir. Oyda imtiyazın etkisizleşmesine ilişkin TTK md.618/3 hükmünde, anılan hükmün anonim şirketlerdeki iz düşümü olan TTK md.479/3 hükmünün aksine, esas sözleşme değişikliklerine ilişkin kararlarda da oyda imtiyazın etkisizleştiğinin düzenlenmemiş olması bu manada yadırganmamalıdır.

TTK md.621 hükmünde önemli kararlar sıralanmış ve bunlara ilişkin yeter sayı kuralları belirlenmiştir. Hükmün öğretide en çok tartışma yaratan kısmı, birinci bendidir. Anılan bentte, bazı farklı genel kurul kararları sayılmış ve (esasinda çoğu bir şirket sözleşmesi değişikliği teşkil eden) bu kararların genel kurulda alınması için temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması aranmıştır. Hükmün kapsamı ve yeter sayı kuralı, mehzaz kanundaki md.808b ile -Türk hukukunda limited şirketler bakımından geçerli olmayan bazı ayırksı haller hariç- çok büyük oranda örtüşmektedir. Hükmün lafzı öğretide çokça eleştirilere konu olmuştur. Bir kere hükmünde geçen “temsil edilen oylar” ifadesi ile TTK md.620 hükmünde geçen “toplantıda temsil

edilen oylar” ifadesinin örtüşmemesi problematik gözükmemektedir. Bununla beraber mehzaz kanunda iki hüküm bakımından da bu hususta aynı ifadenin (*voix représentées*) tercih edilmiş olması ve hükmün bir kombine yeter sayısı olması sebebi ile “*temsil edilen oylar*” ifadesinden “*toplantıda temsil edilen oylar*” anlaşılmalıdır. Hükümde yer alan bir başka problematik ifadenin ise “*oy hakkı bulunan (!) esas sermayenin tamamının (!)*” ifadesi olduğu ileri sürülmüştür. Esasında hukukumuzda limited şirketlerde oy hakkından sürekli yoksun bir esas sermaye payı oluşturulması mümkün değildir. Kanun koyucunun, her türlü nisap hükmünde, oy hakkından yoksunluk gibi haller sonucu kullanılmayan oy kısımlarının paydadan düşüldüğünü “hatırlatmadığı” da vakıadandır. Haliyle oy hakkı bulunan/bulunmayan esas sermaye payı kavramları bu manada kafa karışıklıklarına zemin hazırlamaktadır. Kanaatimizce hükümde yer alan bu ifade, İsvBK md.808b hükmünün çevirisi esnasında, mehzaz kanunda da yer alan “*pour lequel le droit de vote peut être exercé*”, yani “*oy hakkının kullanılabilceği*”, “*oy hakkı olan*” ifadesinin doğrudan metne alınmasından ileri gelmektedir. İsvBK md.808b’de, TTK md.621/1’den farklı olarak pay devrinin onaylanması veya bir kimsenin oy hakkını haiz ortak olarak tanınması da “önemli karar” olarak belirtilmiştir. İsviçre hukukunda, esas sermaye paylarının miras, mal rejimi veya icra yoluyla geçmesi halinde paylardan doğan oy hakkı ve buna bağlı haklar genel kurul onayı ile geçmektedir. İşte, İsvBK md.808b hükmünde “*oy hakkı olan*” ifadesinin yer alması tam da bu sebeple, şüpheli gidermek adınadır. Oysa hukukumuzda esas sermaye paylarının miras, mal rejimi veya icra yoluyla geçmesinin sonuçlarını düzenleyen TTK md.596 hükmü uyarınca esas sermaye payına ilişkin tüm haklar ve borçlar (bu arada oy hakkı dahil), genel kurulun onayına gerek olmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçmektedir. Şu hâlde, limited şirket esas sermaye paylarının miras, mal rejimi veya icra yoluyla geçmesinin sonuçlarının İsviçre hukukundan başka türlü bir rejime bağlandığı Türk hukukunda, TTK md.621/1 hükmünde “*oy hakkı bulunan*” ifadesinin geçiyor olmasının, TTK md.621/1-g anlamında alınacak kararlar bakımından oy hakkından yoksun olunan kısmın paydadan düşüleceği yönünde bir hatırlatıcı rol üstlenmesine karşın örneğin TTK md.589 hükmünde kullanılması mümkün olmayan oyların paydadan düşüleceğine ilişkin benzeri bir ifadenin yer almıyor olması karşısında “tehlikeli” olduğu saptanmıştır.

TTK md.621/1 hükmünde tesis edilen yeter sayı kuralının ikiye ayrılarak incelenmesi faydalıdır. Bunlardan biri toplantıda temsil edilen oyların en az üçte

ikisinin olumlu oyu; diğeri ise bu olumlu oyların (oy hakkı bulunan) esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunu teşkil etmesidir. Dil bilgisel bir yaklaşımla, hükmünde yer alan “ve” bağlacından ve “*bir arada bulunması*” ifadelerinden, kanun koyucunun, TTK md.621/1 hükmünün aradığı iki farklı şartın da aynı anda (kümülatif olarak) sağlanması istediği sonucu çıkmaktadır. Dolayısıyla, esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu ile toplanan bir limited şirket genel kurulunun hazır oyların üçte ikisi ile önemli kararları alabileceği görüşünün aksine, hükmün bir kombine (çifte) yeter sayı normu olduğu ve hükmün ikinci yarısında belirtilen kuralın dolaylı bir toplantı yeter sayısı teşkil ettiği kabul edilmelidir.

Aktarılan yeter sayı normlarına ek olarak TTK’de, örneğin, md.607, md.621/3, md.151, md.173, md.189, md.643-md.538 gibi başkaca hükümlerde de limited şirket genel kurullarına ilişkin yeter sayı kuralları mevcuttur. Özellikle de yeniden yapılandırmaya ilişkin hükümlerde kafa sayısının hala bir kıstas olarak ele alınması öğretide bir gözden kaçma ürünü olarak nitelendirilmiştir. Gerçekten de İsvBK’de limited şirketlere ilişkin hükümlerin 2008 yılında değiştirilmesi neticesinde FusG ile İsvBK hükümlerinin bu manadaki paralelliğine son verilmesine rağmen, bu keyfiyetin gözden kaçırılarak TTK’ye yansıtılmaması sorunun ardında yatan temel sebep olarak zikredilebilir.

TTK’de belirlenen gerek olağan gerek ağırlaştırılmış yeter sayı normlarının şirket sözleşmesi ile ağırlaştırılması mümkündür. Yeter sayı normlarının hafifletilmesi bakımından ise nispi emredici karakterdeki ağırlaştırılmış yeter sayıların hafifletilemeyeceği kabul edilmelidir. Öte yandan lafzında iki yönlü sapmaya izin veren TTK md.620 hükmünde aranan yeter sayı kuralının, nispi çoğunluğun aşağısına inilmemek kaydı ile, hafifletilmesinin mümkün olduğu kabul edilmelidir.

TTK’deki yeter sayı normlarının şirket sözleşmesi ile değiştirilmesi noktasında devreye girecek yeter sayı normunun ne olduğu noktasında akla yine şirket sözleşmesi değişikliklerine ilişkin TTK md.589 hükmü ve kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap aranıyorsa, bu nisabı daha da ağırlaştıracak şirket sözleşmesi hükümlerinin, ancak şirket sözleşmesinde öngörülecek çoğunlukla kabul edilebileceğini öngören TTK md.621/2 hükmü gelmektedir. TTK md.621/2 hükmünün mehzadaki düzenleme ile örtüşmediği nokta, İsvBK md.808b/3 hükmünde ağırlaştırılmış nisap / ağırlaştırılmamış nisap ayrımı yapılmaksızın, bütün nisap

ağırlaştırma yeter sayılarının şirket sözleşmesinde öngörülecek çoğunluk olarak belirlenmiş olmasıdır. TTK md.621/2 hükmünün bu uyumsuzluğu eleştirile konu olmuş, hatta öğretide hükmün mehzaz kanuna uygun olarak yorumlanması gerektiği ileri sürülmüştür. Ne var ki kanaatimizce TTK md.621/2 hükmünde bir çeviri hatası olduğundan bahsedilemez. Keza İsviçre hukukunda şirket sözleşmesi değişiklikleri için genel bir yeter sayı normu yoktur. Bu İsviçre kanun koyucusunun bir hukuk politikasıdır. Oysa Türk kanun koyucu, güttüğü hukuk politikası uyarınca limited şirketlerin şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için asgari bir nisap belirlemiştir. İşte, TTK md.621/2 hükmünde “*kanunda belli kararların alınabilmesi için ağırlaştırılmış nisap aranıyorsa*” ifadesinin geçmesi tam da bu sebeptedir. Kanun koyucu bilinçli olarak, kanunda belirlenen ağırlaştırılmamış nisapların değiştirilmesi noktasındaki yeter sayı olarak TTK md.589 (keza bunlar hiç kuşkusuz bir şirket sözleşmesi değişikliğidir) hükmünün; halihazırda ağırlaştırılmış yeter sayıların daha da ağırlaştırılması noktasında ise, genel kurulda daha sonradan ulaşılması çok güç bir yeter sayı kuralının şirket sözleşmesine getirilmeden evvel bu yeter sayıya ulaşıp ulaşılamayacağını peşinen sınanmasını isteyerek, TTK md.621/2 hükmünün devreye girmesini istemiştir. Zaten, TTK md.621/2 hükmünün bir çeviri hatası olmadığı, hükümde geçen “*daha da ağırlaştırma*” ifadesinden de anlaşılmaktadır. Keza halihazırda ağırlaştırılmamış bir yeter sayı kuralının “daha da” ağırlaştırılmasından bahsedilemez. Burada dikkate değer bir husus, ağırlaştırılmış nisap teşkil etmeyen olağan yeter sayı kurallarının ağırlaştırılması özü itibarı ile bir şirket sözleşmesi değişikliği olduğundan ve bunlar bakımından kural olarak TTK md.621/2 hükmünde belirtilen yeter sayının değil de TTK md.589’da belirtilen yeter sayısının uygulanmasının gerekeceği hallerde, şayet şirket sözleşmesinde olağan kararlar bakımından getirilmek istenen yeni nisap kuralı TTK md.589 hükmündeki yeter sayı kuralından daha da ağırsa (veya en azından imtiyazların devreye girmesi ile bazı hallerde daha da ağır olabiliyorsa), bu halde artık TTK md.621/2 hükmünün uygulanmasının kanunun amacına daha uygun düşeceğidir.

TTK md.589 hükmü ile TTK md.621 hükmünün TTK’de aynı anda yer alıyor oluşu öğretide acımasız eleştirilere zemin vermiştir. Bu bağlamda şüphenin dışında olan olgu, TTK md.621/1’de sayılan önemli kararlardan şirket sözleşmesi değişikliği teşkil edenlerin TTK md.621/1’de belirtilen yeter sayı ile; bunun dışındaki şirket sözleşmesi değişikliklerinin ise kural olarak TTK md.589’da belirtilen yeter sayı ile yapılabileceğidir. Kanun koyucu da TTK md.589 hükmünde, TTK md.621 hükmünün

saklı olduğunu belirterek (ve ayrıca yukarıda izah edildiği gibi TTK md.621/2 hükmünü İsviçre hukukundan iktibas ederken, TTK md.589 hükmünün bilincinde olarak hükmün lafzında gerekli değişikliği yaparak) TTK md.589 ile TTK md.621/1 hükmünün ilişkisinin farkında olduğunu açıkça belli etmiştir. Şu halde genel kurulda hangi karara hangi yeter sayının uygulanacağı noktasında bir kanun boşluğu olmadığıнын kabulü gerekir. Burada tartışılması gereken asıl nokta, kanun koyucunun iki hükmün aynı anda yer alıyor olmasının farkında olup olmamasından ziyade; iki hükümde yer alan yeter sayı normlarının bilinçli bir tercihin ürünü olup olmadığıdır.

TTK md.589 hükmü esas sermayeyi -ve yalnızca esas sermayeyi- payda olarak kabul etmektedir. TTK md.621/1 hükmünde ise getirdiği çifte nisap kuralının ilk yarısında toplantıda temsil edilen oylar; ikinci yarısında ise esas sermayeyi payda olarak kabul edilmektedir. Bunun pratikteki anlamı, TTK md.621/1’de (en azından sağlanması gereken çifte nisabın bir tanesinde oy hakkının kıstas alınmış olması sebebi ile) oyda imtiyazın devreye girebilmesidir. Normalde şirket sözleşmesi değişiklikleri için imtiyazları devre dışı bırakmak isteyen kanun koyucunun TTK md.621/1 hükmünde sıralanan önemli kararlar arasına şirket sözleşmesi değişikliği teşkil eden kararları da katmış olması bu bağlamda ilginçtir. Fakat işin belki de en ilginç kısmı, TTK md.589 hükmünün mü yoksa TTK md.621/1 hükmünün mü daha ağır bir nisap teşkil ettiği sorusuna verilebilecek net bir cevabın olmamasıdır. Şöyle ki, oyda imtiyazın öngörülmediği limited şirketlerde TTK md.589’da aranan yeter sayı, genel kurulda istisnasız olarak bütün ortakların temsil edildiği senaryo hariç (ki bu senaryoda iki hükmün getirdiği yeter sayı kurallarının ağırlığının eşit olduğundan bahsedilir) TTK md.621/1 hükmüne nazaran daha ağır bir yeter sayıdır. Gelgelelim, oyda imtiyazın öngörüldüğü bir limited şirkette, TTK md.589 hükmünde belirtilen yeter sayı kuralının mı yoksa TTK md.621/1 hükmünde belirlenen yeter sayı kuralının mı daha ağır olduğu daha komplike bir hal almakta; bu sorunun cevabı toplantıya katılım, kullanılan oylar ve imtiyaz seviyesine göre değişebilmektedir.

Diğer taraftan, her ne kadar tıpkı anonim şirketlerde olduğu gibi (mesela TTK md.421/1, md.421/2, md.421/3) farklı nitelikte şirket sözleşmesi değişikliklerinin konunun ehemmiyetine doğru orantılı olarak daha ağır nisaplara bağlanması normal karşılanabilecekse de aynı hususun TTK md.621/1 ile md.589 hükmü ilişkisi bakımından söylenmesi güçtür. Bir kere demin izah edildiği gibi hangi hükmün daha ağır bir nisap kuralı getirdiği dahi değişkendir. Kaldı ki oyda imtiyazın olmadığı

limited şirketler bakımından dahi bu iki kuralın belirlendiği yeter sayı zorluklarının birbirinden çok ayrıştığı söylenemez. Bu bağlamda özellikle, anonim şirketler hukukunda, TTK md.621/1’de sayılan ve şirket sözleşmesi değişikliği teşkil eden karardan yedi karar tipinin dört tanesinin tamamen; iki tanesinin ise “kısmen”, esas sözleşme değişikliklerinde tatbik edilecek genel yeter sayı kuralından daha ağır bir yeter sayı kuralına bağlandığı; bir tanesinin ise genel esas sözleşme değişikliği kuralına tabi tutulduğu analizi önem arz eder. Bu analiz ve hükümlerde getirilen yeter sayı kurallarından çıkan netice, kanun koyucunun TTK md.621/1’de yer alan şirket sözleşmesi değişikliklerini genel kural olan TTK md.589 hükmüne göre daha ağır bir yeter sayıya bağlama niyetinde olamayacağı (keza iki hükümden hangisinin daha ağır bir yeter sayı kuralı getirdiğinin değişken olması bir yana, seferlerin çoğunda TTK md.589 hükmü daha ağır bir eşik belirlemektedir); bu şirket sözleşmesi değişikliklerini daha hafif bir yeter sayıya da bağlama niyetinde olamayacağı (keza bunların pek çoğu anonim şirketlerde, genel sözleşme değişikliklerine nazaran daha ağır nisaplara bağlanmıştır); benzer şekilde, bunları “farklılaştırma” niyetinde de olamayacağı (keza kanun koyucu imtiyazların uygulama alanı bulmayacağı kararlara ilişkin TTK md.479/3 hükmünün gerekçesinde, oyda imtiyazın etkisizleştiği kararların sadece önem kriterine göre değil, aynı zamanda oyda imtiyazın hakimiyet kurulması aracı olarak kullanılmasına engel olmak amacına göre de belirlenmiş olduğunu belirterek, özellikle de şirket sözleşmesi değişiklikleri bakımından oyda imtiyazdan pejoratif ifadelerle bahsetmiştir) saptanmaktadır. Yani görünen odur ki kanun koyucunun, TTK md.621/1’de sıralanan kararları TTK md.589 hükmünden (kimi zaman daha ağır, çoğu kez de daha hafif olmak üzere) farklı yeter sayılara tabi tutmuş olması, bilinçli bir tercihin ürünü değildir. Bunun ardında, yenilik teşkil eden İsvBK md.808 ve md.808b hükümlerinin TTK md.620 ve md.621’e alınırken; eTK md.513 hükmünün de muhafaza edilmek istenmesi; fakat iki nisap kuralı (TTK md.589 ve md.621/1) arasındaki ağırlığın ve TTK md.621/1’de belirtilen önemli kararların neler olduğunun yeterince üzerinde durulmaması yatmaktadır.

Kanaatimizce TTK md.589 hükmünün varlığı, salt İsviçre hukukunu tam takip etmiyor olması sebebi ile eleştirilmemeli ise de (keza bu hukuk politikası kapsamı dahilinde bir kanun koyma tercihi olarak değerlendirilmelidir) yalnızca düzenlenmekte olunan farklı nisapların kanun boşluğu yaratmaması için gerekli yapıyı oluşturmakla yetinmemeli; ayrıca farklı yeter sayı hükümlerinin limited şirketlerin ihtiyaçlarını karşılamasına da dikkat edilmelidir. Bu bağlamda çalışmamızda, anonim

şirketlerde hangi kararların hangi ağırlaştırılmış yeter sayılarla alındığını ve bunların limited şirketler özelinde de tatbik edilip edilmemesi gerektiğinin hukuk politikası dahilinde bir süzgeçten geçirilerek, TTK md.621/1 kapsamına alınmış ve fakat ehemmiyetinin diğer şirket sözleşmesi değişikliklerine nazaran önemli ölçüde artmadığı veya oyda imtiyazın kötü bir hakimiyet aracı olarak kullanılması sonucunu doğurabilecek önemli kararlardan bazılarının TTK md.621/1 kapsamından çıkarılarak, bunların yerine önemli görülen bazı tip kararların TTK md.621/1 kapsamına dahil edilesi ve bu yapılırken de TTK md.589 ve md.621/1’de düzenlenen yeter sayı eşiklerinin arasının arttırılması önerilmektedir. Bu noktada, İsviçre hukukunda limited şirketler bakımından TTK md.589 gibi genel bir şirket sözleşmesi değişikliği hükmüne hiç ihtiyaç duyulmadığı da düşünülerek, TTK md.621/1’de aranan “zorlu” yeter sayı eşığının yükseltilmesinden, TTK md.589’da aranan “zorlu” yeter sayı eşığının hafifletilmesi önerilmektedir. Tabii, TTK md.621/1 anlamında önemli kararların kapsamı hukuk politikası dahilindeki ihtiyaçları karşılayacak kadar genişletilebiliyorsa; TTK md.589 hükmünün kanundan tamamen kaldırılması da bir başka öneri olarak mütalaa edilebilir.

Yargıtay’ın yerleşik içtihadı, esas sermayeye katılım oranlarına bakılmaksızın, iki ortaklı limited şirketlerde, iki ortağın da genel kurul toplantısına katılıp ikisinin de öneri lehine olumlu oy kullanmadan TTK md.621/1 anlamında bir genel kurul kararı alınamayacağı yönündedir. Halbuki, TTK md.621/1 hükmünde, şirketteki ortak sayısına dair herhangi bir sınırlama olmayıp hüküm iki ortaklı limited şirketlere de aynı şekilde uygulanmalıdır. Bu cümleden olarak, iki ortaklı limited şirketlerde, eğer esas sermayenin dağılımı, bir ortağın tek başına TTK md.621/1’de aranan yeter sayı şartlarını sağlamasını mümkün kılıyorsa, bu ortağın usulüne göre toplanmış bir genel kurulda olumlu oy kullanması ile TTK md.621/1 anlamında bir genel kurul kararı alınabilir. Hatta, şayet bir ortak esas sermayenin salt çoğunluğunu temsil ediyorsa, usulüne uygun toplanan genel kurula ikinci ortak gelmese dahi, ilk ortağın olumlu oyu TTK md.621/1’deki yeter sayı şartlarını sağlayacağından, bu ihtimalde de TTK md.621/1 anlamında bir genel kurul kararı alınabilmelidir. Yerleşik içtihadın gerekçesinin çoğu kez verilmediği, verilen ender gerekçelerin de Yargıtay’ın görüşünü haklı kılmadığı düşünüldüğünde, Yargıtay’ın isabetsiz olarak addedilebilecek bu görüşünden dönmesi gerektiği mütalaa edilebilir.

Anonim şirketlerde önemli miktarda şirket varlığının toptan satışının genel kurula ait bir yetki olduğunu düzenleyen TTK md.408/2-f hükmü, uygulamada çokça tartışmaya zemin vermiştir. “Önemli miktarda şirket varlığı” kavramından ne anlaşılması gerektiği, bu bağlamda alınacak genel kurul kararının içeriğinin ve kapsamının ne olması gerektiği, genel kurul kararına aykırı olarak ve hatta ortada hiç genel kurul kararı olmaksızın yapılan satış işleminin hukuki akıbetinin ne olacağı bu tartışmalardan bazılarıdır. Çalışmamız bakımından da önem arz eden asıl tartışma, anılan hükmün limited şirketlere de uygulanıp uygulanmayacağı, uygulanacaksa da alınacak genel kurul kararına hangi yeter sayı kuralının tatbik edileceğidir. Her ne kadar limited şirketlerde genel kurulun devredilmez yetkileri arasında şirketin önemli miktarda varlığının toptan satışı gösterilmemiş ve limited şirketlere uygulanacak anonim şirket hükümlerini belirten TTK md.644 hükmünde de TTK md.408/2-f hükmüne atıf yapılmamış olsa da önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı noktasında limited şirketlerde de genel kurulun yetkili olduğu kabul edilmelidir. Keza TTK md.408/2-f hükmü, Bilim Komisyonu tarafından hazırlanan ilk TTK metninde mevcut değilken, kanuna Adalet Komisyonu aşamasında eklenmiştir. Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı yetkisi genel kurula verilirken, hükmün gerekçesinde bunun bir açıklaması olarak ise Yargıtay uygulaması gösterilmiştir. Oysa meseleye ilişkin eTK döneminde verilen Yargıtay kararları incelendiğinde, kararların çok büyük bir kısmının limited şirketlere ilişkin olduğu gözlemlenmektedir. Dolayısıyla, (esasinda çoğu) limited şirketler için verilmiş yargı kararlarına uyum için kanuna eklenen bir kuralın, anonim şirketler bakımından getirilirken limited şirketler bakımından getirilmemesinin mantıklı bir gerekçesi olduğundan bahsedilemez. Kanun koyucunun aksi yönde bir irade belirtmemiş olduğu, anonim şirketlerin pay sahiplerinin, şirkete limited şirketlerin pay sahipleri kadar “yakın” da değilken anonim şirketin genel kuruluna böyle bir yetki verilmişken, benzer yetkinin limited şirket genel kuruluna verilmemiş olmasının izahının güç olduğu, limited şirketlerde TTK md.643 hükmünde yapılan yollamanın kapsamına TTK md.538 hükmünün de girmesinden ötürü, tasfiye aşamasındaki limited şirketlerde, önemli miktarda aktiflerin toptan satılabilmesi için genel kurulun kararının gerekeceği malumken, faal şirketler bakımından böyle bir genel kurul kararının evleviyet prensibi gereğince aranması gerektiği, eTK döneminde anonim şirketlere ilişkin TTK md.408/2-f benzeri bir düzenleme hiç yokken dahi faal limited şirketlerin önemli miktarda varlığının toptan satışının adeta fiili bir tasfiye yarattığından hareketle limited şirketlerde genel kurul

kararı aranmaktayken, şimdi TTK md.408/2-f hükmünün (yalnızca anonim şirketler bakımından da olsa) kanuna getirilmiş olması karşısında bu yetkinin limited şirketlerde de genel kurulda olmasının daha anlaşılır olacağı olguları da düşünüldüğünde, TTK md.616/1 hükmünde genel kurulun yetkileri arasında şirketin önemli miktarda varlığının satışının belirtilmemiş olmasının ve TTK md.644 hükmünde anonim şirketlere ilişki ilgili hükme atıf yapılmamış olmasının bilinçli bir tercihin ürünü olmadığı ve ortada bir kanun boşluğunun olduğu kabul edilerek bu boşluğun TTK md.408/2-f hükmünün veya faal olmayan şirketler bakımından TTK md.643 atfı neticesinde uygulanacak olan TTK md.538 hükmünün faal limited şirketlere de *mutatis mutandis* uygulanarak doldurulabileceği kabul edilmelidir. Bu yönde alınacak genel kurul kararına tatbik edilecek yeter sayı kuralına gelince, yukarıda anılan iki hükümden hangisinin kıyasen uygulanacağı, *de lege lata* olarak tereddütlere yol açabilecektir.

TTK md.408/2-f anlamında alınacak genel kurul kararının anonim şirketler bakımından tabi olacağı yeter sayı hakkında TTK’de açık bir düzenlemenin mevcut olmadığı, GK Yön md.22/12 hükmünde “benzer” bir genel kurul kararı için yeter sayı kuralı getirilmiş ise de anılan hükmün normlar hiyerarşisine aykırı olduğu için uygulanamayacağı, kanunda veya esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir düzenleme bulunmayan hallerde, genel kurul kararlarının anonim şirketlerde TTK md.418’de belirtilen yeter sayılarla alınacağından hareketle, TTK md.408/2-f anlamındaki genel kurul kararının da TTK md.418’deki adi nisapla alınması, *de lege lata* çerçevesinde savunulabilecek olan görüştür. Bununla beraber, TTK md.408/2-f hükmünün, TTK’nin Bilim Komisyonu tarafından hazırlanan taslağında mevcut değilken, Adalet Komisyonu tarafından kanun metnine eklendiği ve fakat bu yapılırken limited şirketlere ilişkin benzer bir düzenleme getirilmesinin ihmal edildiği, yani şirketin önemli miktarda varlığının toptan satışının genel kurulun yetkisinde olacağına ilişkin kaide TTK’ye dahil edilirken, bilinçli ve ayrıntılı düşünülmüş bir kanun koyma süreci yürütülmediği, bu bağlamda kanun koyucunun ilgili genel kurul kararına uygulanacak ayrı bir yeter sayı kuralını bile bile mi yoksa unutma eseri olarak mı düzenlemediği noktasında ciddi soru işaretleri olduğu, hükmün anonim şirketler bakımından TTK’ye eklenmesine zemin veren yargı kararları incelendiğinde şirketin bu denli önemli malvarlığını satışa konu etmesinin adeta bir fiili tasfiye sonucunu doğurduğundan hareketle, tasfiye halindeki şirketlere ilişkin hükümlerin kıyasen uygulandığı, TTK md.538/2 hükmü yollaması doğrultusunda tasfiye halindeki

şirketlerde önemli miktarda şirket aktiflerinin toptan satışına uygulanacak yeter sayı kuralının epey ağırlaştırılmış bir yeter sayı kuralı olduğu, tasfiye aşamasında olan bir şirketin temel amaçlarından birinin malvarlıklarını satmak ve elden çıkartmak olduğu düşünüldüğünde, tasfiye aşamasındaki şirketlerde dahi bu uğurda esas sermayenin %75'i gibi yüksek bir nisap aranmaktayken, varlığını halihazırda devam ettirmekte olan faal şirketler bakımından TTK md.418'deki adi nisabın aranmasının hukuk mantığı ile bağdaşmayacağı, dahası, böyle bir tutumun pay sahiplerinin ve şirketin menfaatlerinin korunması bakımından yetersiz kalacağı, nitekim halka açık anonim şirketler bakımından dahi sermaye piyasası mevzuatında bu uğurda aranan genel kurul kararlarında ağırlaştırılmış nisapların kabul edildiği, karşılaştırmalı hukuk noktasında da AktG md.179 hükmünde şirketin tasfiye halinde olup olmadığına bakılmaksızın ağırlaştırılmış nisaplar benimsendiği gözetildiğinde, TTK md.408/2-f anlamında alınacak genel kurul kararına da “ideal olarak” ağırlaştırılmış bir nisap uygulanması gerektiği ve bu konudaki en “yakın” nisap kuralı olarak da TTK md.538 yollaması ile TTK md.421/3-4 hükümlerinin kıyas alınabileceği söylenebilir. Ulaşılan bu sonuç doğrultusunda, *de lege feranda* olarak, limited şirketlerde önemli nitelikte şirket varlığının satışı yetkisinin genel kurulda olacağı sonucuna ister TTK md.408/2-f hükmünün ister TTK md.643 atfı neticesinde uygulanacak olan TTK md.538 hükmünün kıyasen uygulanması neticesinde ulaşılsın, yetkili organ ve aranacak nisap değişmemelidir. Öte yandan var olan hukuk bağlamında daha net bir yaklaşım çizebilmek adına, ağırlaştırılmış genel kurul nisabına tabi tutulması gerektiğini düşündüğümüz ve fakat var olan hukuk bakımından adi nisaba tabi olacağı yönünde yargı kararları ve öğreti görüşleri bulunan TTK md.408/2-f hükmünün limited şirketlere kıyasen uygulanmasının beraberinde getireceği nisap tartışmalarına girmek yerine, faal olmayan şirketler bakımından TTK md.643 atfı neticesinde uygulanacak olan TTK md.538 hükmünün faal limited şirketlere kıyasen uygulanmasının; bu bağlamda limited şirketlerde önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı için alınacak genel kurul kararına uygulanacak nisap olarak esas sermayenin %75'inin olumlu oyunun aranmasının daha net ve daha sağlıklı bir yaklaşım olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Limited şirketlerde oy hakkı esas sermaye paylarının itibarî değerine göre hesaplanır ve şirket sözleşmesinde daha yüksek bir tutar öngörülmemişse her 25 TL bir oy hakkı verir. Bununla beraber şirket sözleşmesinde, oy hakkının, itibari değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşecek şekilde de belirlenmesi

mümkündür ki bu durumda dolaylı (örtülü) imtiyaz yaratılmış olur. TTK md.618/2 hükmünde bu tip imtiyaz tanınmasının bir sınırı olarak “*en küçük esas sermaye payının itibarî değeri[nin], diğer esas sermaye paylarının itibarî değerleri toplamının (!) onda birinden az olama[yacağı]*” kuralı getirilmiştir. Ne var ki TTK md.618/2 hükmünün me hazı (İsvBK md.806/2) ve TTK’nin gerekçesi incelendiğinde, en düşük itibari değere sahip esas sermaye payının itibari değerinin, kıyaslama yapıldığında (teker teker) diğer esas sermaye paylarının itibari değerinin onda birinden daha düşük olmaması (yoksa bunların itibari değerlerinin toplamından değil) gerekliliği göze çarpar. Kanaatimizce bir çeviri hatasını barındıran bu hükmün me haz kanuna göre yorumlanması ve hükmün me haz düzenlemeye uygun olarak yeniden kaleme alınması bir gerekliliktir.

TTK md.618/1 hükmü uyarınca şirket sözleşmesi ile birden fazla paya sahip ortakların oy hakları sınırlandırılabilir. Bir ortağın sınırlandırılan oyları genel kurul toplantılarında kullanılmaz hale gelir. Kanaatimizce, sınırlandırılan oylar, toplantı yeter sayısı bütününden de karar yeter sayısı bütününden de düşülmeli ve yeter sayılar buna göre tespit edilmelidir. Keza aksi kabulde genel kurulun özellikle TTK md.589 ve md.621 anlamında bir karar üretmesi zorlaşabilir, giderek, imkânsız hale gelebilir.

TTK md.577/1-e uyarınca, genel kurul kararının oylanması sonucunda oyların eşit çıkması hâlinde bazı ortaklara üstün oy hakkı tanınabilir. Kanaatimizce genel kurulda oyların eşit çıkması halinde, kural olarak, üstün oy hakkı sahibi bir daha oy kullanmaz. Keza, üstün oy, adı üstünde, diğer oylara üstün gelir. Esasında üstün oy kavramına aynı zamanda müdürler kuruluna ilişkin normda da rastlanır. TTK md.624/3 uyarınca birden fazla müdürün varlığı hâlinde, bunlar çoğunlukla karar alırlar. Eşitlik hâlinde ise başkanın oyu üstün sayılır. İsviçre hukukunda, bizim hukukumuzun aksine, üstün oy aynı zamanda genel kurul başkanına da tanınmış; müdürler kurulu başkanına tanınan bu hak ile genel kurul başkanına tanınan bu hak, birebir aynı ifadelerle kanun metinlerinde yer almıştır. Müdürler bir karar alırken nasıl ki müdürler kurulu başkanı oyların eşit çıkması halinde yeni bir oy kullanmıyor; kendisinin oyu *per se* üstün geliyorsa, şirket sözleşmesinde kendisine üstün oy hakkı tanınan ortağın genel kuruldaki oyu da (oylamanın eşit çıkması şartına bağlı olarak) *per se* üstün gelmelidir. Yoksa üstün oy hakkı sahibinin yeni bir oy kullanmasından, kural olarak, bahsedilemez. Bunun aksi şirket sözleşmesinde kararlaştırılabilir.

TTK md.577/1-e uyarınca, şirket sözleşmesinde belirli veya belirlenebilir ortaklara veto hakkı tanınabilir. Güncel İsvBK md.807 hükmünde, TTK'nin aksine, veto hakkı ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş; şirket sözleşmesi ile belirli ortaklara, şirket sözleşmesinde belirtilecek bazı kararlar bakımından veto hakkı tanınabileceği, veto hakkının şirket sözleşmesinde sonradan öngörülebilmesi için bütün ortakların onayının gerekeceği ve veto hakkının devredilemeyeceği belirtilmiştir. Türk öğretisinde, TTK'ye, İsvBK md.807 benzeri bir hükmün alınmamış olması bir unutkanlık eseri olarak değerlendirilmiş ve veto hakkına ilişkin esaslar noktasında bir kanun boşluğu olduğu ileri sürülerek bu boşluğun İsvBK md.807 hükmü doğrultusunda doldurulması gerektiği belirtilmiştir. İsvBK md.807 hükmünün veto hakkına ilişkin olarak getirdiği kurallar *de lege feranda* olarak isabetli kabul edilebilecek olsa da es geçilmemesi gereken husus, TTK'nin, güncel İsviçre hukukundaki veto hakkına ilişkin hukuk politikasını değil, İsviçre Ön Tasarı'sında güdülen hukuk politikasını mehz almış olduğu gerçeğidir. Anılan politikada, genel kurulda karar alma mekanizması noktasında çok esnek bir hukuki zemin oluşturma amacı güdülmüş, şirket sözleşmesi ile belirli veya belirlenebilir ortaklara ve bu arada belirli sermaye gruplarına, bütün genel kurul kural kararları bakımından bir veto hakkı tanınmasının önü açılmış, veto hakkının devri yasaklanmamış ve veto hakkının sonradan şirket sözleşmesinde öngörülmesi için oybirliği aranmamıştır. Hal böyle olunca, İsvBK md.807 hükmünün TTK'ye alınmamasının veto hakkına ilişkin esaslar bakımından bir kanun boşluğu yarattığı düşüncesiyle, bu boşluğun İsvBK md.807 hükmünden yararlanılarak doldurulmasının *de lege lata* bağlamında doğru bir yaklaşım olarak kabul edilemeyeceği, TTK'nin mevcut hali ile veto hakkının sonradan şirket sözleşmesine getirilebilmesi noktasında TTK md.589'da düzenlenen yeter sayının uygulanması gerektiği, veto hakkının yalnızca belirli değil "belirli veya belirlenebilir" ortaklara, hatta sermaye gruplarına, her genel kurul kararı bakımından tanınabileceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

TTK md.619 hükmünde (i) müdürlerin ibralarına ilişkin kararlarda herhangi bir şekilde şirket yönetimine katılmış bulunanların, (ii) şirketin kendi esas sermaye payını iktisabına ilişkin kararlarda esas sermaye payını devreden ortağın ve (iii) ortağın bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyetlerde bulunmasını onaylayan kararlarda ilgili ortağın oy kullanamayacağı belirtilmiştir. Kanaatimizce TTK md.619 hükmünde yer alan oydan yoksunluk halleri şirket sözleşmesi ile genişletilemez. Keza oy hakkından yoksun olmak sonuçları itibarı ile ilgilisi bakımından o kadar ağır olan

bir müessesedir ki, emredici hükümler ilkesi karşısında, bir ortağın ne zaman oy hakkından yoksun olacağı hususu kanun koyucu tarafından sınırlayıcı ve emredici bir şekilde düzenlenmeli, bu sınırlamalar daraltılıp genişletilememelidir. Dahası, her ne kadar bilançonun onaylanmasının örtülü bir ibra doğuracağı durumlarda, TTK md.619/1 anlamında şirket yönetimine katılanların örtülü ibraya münhasır olarak oydan yoksun olacağı kabul edilebilecekse de, öğretideki aksi yöndeki azınlık görüşlere rağmen, bir ortağın çıkarılmasına ilişkin genel kurul kararında ve ayrıca bilgi alma ve inceleme talebi müdürlerce reddedilen bir ortağın, kendisine bilgi alma ve inceleme hakkı tanınıp tanınmayacağına ilişkin genel kurul kararında oy hakkını haiz olduğu, ilgili ortağın bu genel kurul kararları bakımından oy hakkından yoksun olmadığı kabul edilmelidir. Limited şirketlerde oy hakkından yoksunluk halleri, yalnızca TTK md.619'da zikredilen üç hal ile sınırlı olacağından ve oy hakkının sınırlandırılması halinde sınırlandırılan oyların toplantı ve karar nisaplarından düşülmesi fikrinin ardında yatan sebebin aksine, kanunda belirtilen oydan yoksunluk hallerinde genel kurulun TTK md.589 veya md.621 anlamında olduğu gibi kritik kararları almasının zorlaşacağından bahsedilemeyeceğinden ve ayrıca bu kimselerin genel kurul toplantılarına katılmalarının önünde bir engel de olmadığından ötürü, oy hakkından yoksun kimselerin temsil ettiği oyların yeter sayı nisaplarından düşülmemesi, kanaatimizce, daha doğru bir yaklaşımdır.

Oy hakkının donduğu durumlar TTK md.612'de belirtilen hal ile sınırlı değildir. TTK'de bundan başka oy hakkının donduğu veya donmuş gibi değerlendirildiği durumlar da mevcuttur. Donan oyların nisaplardan düşülüp düşülmeyeceği kanunda her zaman açıkça belirlenmiş değildir. Donma hallerinde bizim de katıldığımız görüşe göre, her ne kadar ilgili hükümde bu yönde açık bir lafız olmasa bile, ilgili payların toplantı ve karar yeter sayıları bakımından dikkate alınmaması gerektiği kabul edilmelidir.

Çağrısız genel kurul durumunda veyahut şirket sözleşmesinde öngörülmüş olması durumunda bir toplantı yeter sayısı aranacaksa, bunun elde edilip edilmediği toplantının başlamasından önce ve toplantı süresince araştırılmalı, bu noktada hazır bulunanlar cetvelinden de yararlanılmalıdır.

Toplantı yeter sayısının sağlanmadığı andan itibaren (ki bu an başlangıçta da olabilir) alınan kararlar ve ayrıca karar yeter sayısındaki eşiğe ulaşmayan kararlar yoklukla malul olur.

KAYNAKÇA

AKBAY Direnç, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.

AKER Halit, “Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sıfatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebep Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”, **BATİDER**, C.32, S.1, s.63-147.

ALTAY Anlam, **Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler (Equity Joint Ventures)**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009. (Altay, Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler).

ALBAYRAK DOĞAN Ayşe, “Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirketlerde Önemli Miktarda Aktiflerin Devri”, **Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu, Tebliğler ve Tartışmalar (12 Ekim 2018)**, İstanbul: 2018, s.161-175.

ARSLANLI Halil, “Anonim Şirkette Pay ve Pay Sahipliği”, **İÜHFM**, C. XXIII, S.3-4, s.248-290.

ARSLANLI Halil, “Limited Şirketin Teşkilatı (TTK m.536, 537)”, **Ord. Prof. Dr. Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan**, İstanbul: 1978, s.713-770.

ARSLANLI Halil, **Anonim Şirketler II-III: Anonim Şirketlerin Organizasyonu ve Tahviller**, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1960.

ARSLANLI Halil, **Ticaret Kanunu Şerhi, İkinci Kitap - Yedinci Fasıl: Limited Şirketler (Madde 503-556)**, Birinci Kısım (Madde 503-517), İstanbul: 1962

AYOĞLU Tolga, “Oydan Yoksun Pay Sahiplerinin Katılımı ile Alınan Genel Kurul Kararlarının Akıbeti (TTK m. 361/3'ün Uygulama Alanı)”, **GSÜHFD Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan**, 2002/1, s.734-746.

AYOĞLU Tolga, “Önemli Miktarda Şirket Varlığının Satışında Genel Kurul Kararının Hukuki Niteliği”, **Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, İstanbul: 2017, C.5, S.1, s.93-104.

AZARKAN Necat, “Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası” **Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi**, C.6, S.1, s.24-46.

BAHTİYAR Mehmet, “Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının “Toplantı Süresince Korunması” Şartına İlişkin TTK. 418/1 Hükmünün Değerlendirilmesi”, **Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan**, İstanbul: On İki Levha, 2017, s.59-102.

BAHTİYAR Mehmet, “İki Kişilik Limited Ortaklıkta Haklı Sebeple Çıkma Davası ve Yargıtay Kararları”, **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu**, 30. Sempozyum, Ankara: 2017, s.103-130.

BAHTİYAR Mehmet, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nın Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, **Makaleler II**, İstanbul: Beta, 2008, s.177-236.

BAHTİYAR Mehmet, **Ortaklıklar Hukuku**, İstanbul: Beta, 2024.

BİÇER Levent / HAMAMCIOĞLU Esra, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler”, **BÜHFD**, İstanbul: C.12, 2017, S. 149-150, s.71-134.

BİÇER Levent / HAMAMCIOĞLU Esra, “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulana Alanı (TTK m.408/2-f)”, **Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, İstanbul: 2013, C.1, S.1, s.33-52.

BİÇER Levent / HAMAMCIOĞLU Esra, “Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar”, **İKÜHFD**, C.16, 2017, S.2, s.343-381.

BİÇER Levent, **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkında İmtiyaz ve Sınırları**, İstanbul: Yetkin, 2019.

BİLGİLİ Fatih / CENGİL M. Fatih, “Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu”, **GSÜHFD**, 2017/1, s.69-122.

BİLGİLİ Fatih / DEMİRKAPI Ertan, **Şirketler Hukuku Dersleri**, Bursa: Dora, 2017,

BİLGİLİ Fatih / DEMİRKAPI Ertan, **Şirketler Hukuku**, Bursa: Dora, 2013.

BİRSEL Mahmut T., “Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları”, **İmran Öktem’e Armağan**, Ankara: Sevinç Matbaası, 1970, s.620-659.

BUZ Vedat, **Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar**, Ankara: Yetkin, 2005.

CAN Ozan, “Bilgi Alma ve İnceleme Talebi Müdürler Tarafından Reddedilen Limited Şirket Ortağının Genel Kurulda Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorusu Üzerine Düşünceler”, **Ankara Barosu Dergisi**, S. 2015/2, 2015, s.45-66.

CANÖZÜ Salih, **Anonim Şirketlerde İbra**, İstanbul: On İki Levha, 2021.

CENGİL, M. Fatih, **Limited Şirket Sözleşmesi**, Ankara, Yetkin, 2024.

ÇAMOĞLU Ersin “Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı”, **Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan**, İstanbul: On İki Levha, 2019.

ÇAMOĞLU Ersin, “Limited Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar”, **Yaklaşım**, 2012, Yıl: 20, S.239, s.251-257.

ÇAMOĞLU Ersin, “Limited Ortaklıktan Çıkarılma”, **Batider**, C.XXX, 2014, S.3, s.5-18.

ÇAMOĞLU Ersin, “Yeni Ticaret Kanunu’nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Nisaplar”, **Yaklaşım**, Ocak 2013, Y: 21, S.241, s.244-253.

ÇAMOĞLU Ersin, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili, **Halil Arslanlı Bilim Arşivi**, (Çevrimiçi) <http://arslanlibilimarsivi.com/>.

ÇEBİ Hakan, “Limited Şirket Sözleşmesinin Değiştirilmesi”, **Regesta**, C.6, 2021, S.2, s.273-299.

ÇEBİ Hakan, **Limited Şirketler Hukuku**, Ankara: 2019.

ÇEKER Mustafa, **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması**, Ankara: 2000.

ÇELİKYURT Faruk, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkının Donması**, İstanbul: Beta, 2018.

ÇEVİK Orhan, **Anonim Şirketler: İkinci Kitap: İdare Meclisi, Müdürler, Murakıplar, Genel Kurul**, Nüve, Ankara: 1976.

ÇOŞTAN Hülya, “Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları”, **TFM**, 2015/1, s.65-73.

ÇOŞTAN Hülya, Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı (!) Paylar ve İmtiyazlı Paylar, **AnkBD**, C.70, 2012, S.4, s.77-90.

DOĞAN Sema Nur, **Limited Şirket Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, Ankara: Seçkin, 2021.

DOĞRUSÖZ KOŞUT Hanife, **Limited Şirkette Oy Hakkı**, İstanbul: Vedat, 2021.

DOMANIÇ Hayri, **Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması**, **TTK. Şerhi II**, İstanbul: Yaylacık Matbaası, 1988.

DURAL H. Ali “Anonim Şirketin Önemli Miktarda Varlığının Satışına İlişkin Genel Kurul Kararının İçeriği ve Kapsamı”, **Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan**, İstanbul: On İki Levha, 2017.

DURAL H. Ali, “Anonim Şirkette Olumsuz Azınlık Hakları Düzenlemesi”, **Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı**, İstanbul: Beta, 2001.

DURAL H. Ali, “Çağrısız Toplanan Genel Kurulda Pay Sahiplerinden Birinin Toplantıyı Terk Etmesi Alınan Kararların Geçerliliğini Etkiler mi?”, **Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı**, İstanbul: Vedat, 2009.

DURAL H. Ali, “İki Ortaklı Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarma Davasında Ortağın Davacı Sıfatı ve Yargıtay Uygulaması”, **BÜFHD**, C.16, 2021, S.197, s.413-421.

DURAL H. Ali, “Limited Şirket Genel Kuruluna İlişkin Türk Ticaret Kanunundaki Ağırlaştırılmış Yetersayıların Şirket Sözleşmesiyle Daha Da Ağırlaştırılması İçin Gereken Yetersayı (TTK m. 621/2)”, **Prof. Dr. Haluk Burcuoğlu’na Armağan**, C.1, İstanbul: Filiz Kitapevi, 2020.

DURAL H. Ali, **Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları, İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukuku’na Etkileri**, İstanbul: Vedat, 2009, s.313-353. (Dural, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Yetersayıları)

DURAL Mustafa / ÖĞÜZ Tufan, **Türk Özel Hukuku Cilt II – Kişiler Hukuku**, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2013.

ERDEM Nuri, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Toplantı Yetersayıları Bağlamında Pay Sahibinin Toplantıdan Ayrılmasının Alınan Kararların Geçerliliğine Etkisi”, **İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 2018, Y.4, S.2, s.77-109.

GÖKÇE Selman Yavuz, “Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi İmtiyazı”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.14, 2024, S.1, s.667-697.

GÖZLER Kemal, **Yorum İlkeleri**, Kamu Hukukçuları Platformu Toplantısı, Ankara, (Çevrimiçi) <http://www.anayasa.gen.tr/yorum-ilkeleri.pdf> (Son Erişim Tarihi: 24.06.2025).

GÜNAY Gözde Engin, **Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Genel Kurulda Nisaplar**, İstanbul: On İki Levha, 2023.

GÜNEŞ Zeynep, **Ticaret Siciline Tescil ve İlanın Üçüncü Kişilere Etkisi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan: 2020.

HAMAMCIOĞLU Esra, **Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi**, Ankara: Yetkin, 2022.

HELVACI Mehmet, “Anonim Ortaklık Genel Kurulunun Devredilemez Bir Yetkisi Olarak Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı [TK 408/2-(f)]: Temel Sorunlar, Hükümün Yorumu ve Uygulanması Hakkında Düşünce ve Öneriler”, **Yürürlüğünün 7. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu - III - Tebliğler - Tartışmalar (18 Ekim 2019)**, İstanbul: 2019, s.33-83.

IŞIK YAŞLI Şeyma / DURAL H. Ali, Limited Şirketlerde Ultra Vires Kaldırıldı mı?, **Prof. Dr. H. Ercüment Erdem'e Armağan**, C.2, Ed. Sıtkı Anlam Altay, Tolga Ayoğlu, Fülürya Yusufoglu Bilgin, On İki Levha, 2023, s.599-629.

İLBASMIŞ HIZLISOY Özlem, “Anonim Ortaklıklarda Gizli Yedek Akçeler”, **Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.1, Y.2006, S.2, s.315-327.

İMREGÜN Oğuz, “Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayılarının Esas Sözleşme ile Düzenlenmesi”, **Bilgi Toplumu’nda Hukuk: Ünal Tekinalp’e Armağan**, C.I, İstanbul: Beta, 2003, s.441-454.

İMREGÜN Oğuz, **Anonim Ortaklıklar**, İstanbul: Yasa, 1989.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları (2014), Ed. Abuzer Kendigelen, Hasan Onur Akay, M. Yasir Akteke, Sergül Balsever, Ş. İpek Aşıkoğlu, M. Akif Özsoy, İstanbul: On İki Levha, 2018.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları (2018), Ed. Abuzer Kendigelen, İsmail Cem Soykan, Yasemin Aydınalp, Elif Oğuz, Onur Şanda, İstanbul: On İki Levha, 2019.

KALENDER Emre, “Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Yerinin Esas Sözleşmede Gösterilmesi”, **Batider**, C.XXXII, 2019, S.2, s.213-232.

KARAAHMETOĞLU İsmail Özgün, **Anonim Şirket Esas Sözleşmesinin Yorumlanması**, Ankara: 2021.

KARASU Rauf, **Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi**, Ankara: Yetkin, 2009.

KARAYALÇIN Yaşar, **Ticaret Hukuku II: Şirketler Hukuku**, Ankara: Sevinç, 1973.

KARSLIOĞLU Hasan, **Anonim Şirketlerde Genel Kurul**, Ankara: Adalet, 2019.

KENDİGELEN Abuzer / KIRCA İsmail, **Şirketler Hukuku**, C. III, İstanbul: On İki Levha, 2022.

KENDİGELEN Abuzer / ZENGİN İbrahim Çağrı, “Yargıtay’ın Limited Şirket Genel Kurulunda Nisaplara İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi”, **Yürürlüğünün 9. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu - V-, Tebliğler ve Tartışmalar (01 Ekim 2021)**, İstanbul: 2022, s.65-90.

KENDİGELEN Abuzer, “Anonim Şirketlere İlişkin Hükümlerde Benimsenen Bazı Ağırlandırılmış Nisaplar Bilinçli Bir Tercihin Ürünü mü?”, **Makalelerim**, C.II: 2001-2017, İstanbul: On İki Levha, 2018, s.527-559.

KENDİGELEN Abuzer, “Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın İçticaret 1995/1 sayılı Anonim ve Limited Şirketlerin Kuruluş ve Anasözleşme Değişikliği İşlemlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ’inin Hukuki Açıdan Değerlendirilmesi”, **İÜHFM**, C.LV, 1996, s.297-334.

KENDİGELEN Abuzer, **Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz**, İstanbul: Beta, 1999.

KENDİGELEN Abuzer, **Yeni Türk Ticaret Kanunu – Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, İstanbul: On İki Levha, 2016.

KESKİN Harun, “Anonim Şirket Genel Kurulu ile Yönetim Kurulu Arasındaki İlişkinin Tarihsel Süreçte Geçirdiği Değişim ve Organların Yetkilerine Genel Bir Bakış”, **Batider**, C.XXXIV, 2018, S.3, s.241-271.

KIRCA İsmail / ŞEHİRALİ ÇELİK Feyzan Hayal / MANAVGAT Çağlar, **Anonim Şirketler Hukuku**, C.I, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2013.

KOCAYUSUFPAŞAOĞLU Necip / HATEMİ Hüseyin / SEROZAN Rona / ARPACI Abdulkadir, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm: Borçlar Hukukuna Giriş – Hukuki İşlem – Sözleşme**, C.I İstanbul: Filiz, 2014.

KOÇAK Ahmet, **Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkı ile Bu Hakkın Sınırlandırılması, Kaldırılması ve Engellenmesi**, İstanbul: On İki Levha, 2024.

LİVANELİOĞLU M. Sabri, “Genel Kurullarda Karar Nisabı”, **Yargıtay Dergisi**, C.13, Ekim 1987, S.52, s.406-410.

MOROĞLU Erdoğan, “Anonim Ortaklıkların Tabiyeti ve Tanınması”, **Makaleler**, İstanbul: 2010, s.499-506.

MOROĞLU Erdoğan, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu: Değerlendirme ve Öneriler**, İstanbul: On İki Levha, 2016.

MOROĞLU Erdoğan, **Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı**, İstanbul: On İki Levha, 2018.

MOROĞLU Erdoğan, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, İstanbul: On İki Levha, 2012.

MOROĞLU Erdoğan, **Oy Sözleşmeleri**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2007.

NAR Ahmet, “Kat Malikleri Kurulu”, **Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.XXII, 2018, S.1-2, s.155-189.

NOMER Halûk Nami, **Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar**, İstanbul: Beta, 2008.

NOMER N. Füsün, **Anonim Ortaklıkta Oydan Yoksun Paylar**, İstanbul: Beta, 1994.

OĞUZMAN Kemal / BARLAS Nami, **Medenî Hukuk: Giriş - Kaynaklar - Temel Kavramlar**, İstanbul: Vedat, 2019.

OĞUZMAN Kemal / SELİÇİ Özer / OKTAY ÖZDEMİR Saibe, **Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)**, İstanbul: Filiz, 2014.

OĞUZMAN Kemal / ÖZ Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.

OĞUZMAN Kemal / ÖZ Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.2**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.

OKUR Yiğit Tahsin, **L'Action en Annulation des Décisions de l'Assemblée Générale des Actionnaires dans la Société Anonyme**, Neuchâtel, Delachaux et Niestlé, 1965.

OKUTAN NİLSSON Gül, "Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Birikimli Oy Kullanımı", **Bilgi Toplumunda Hukuk: Ünal Tekinalp'e Armağan**, C. 1: Ticaret Hukuku, Ed. Hüseyin Ülgen, Arslan Kaya, Gül Okutan Nilsson, İstanbul: Beta, 2003, s.563-595.

OKUTAN NİLSSON Gül, **Anonim Ortaklıklarda Pay Sahipleri Sözleşmeleri**, İstanbul: Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, 2004.

OKUTAN NİLSSON Gül, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Şirketler Topluluğu Hukuku**, İstanbul: On İki Levha, 2009.

ÖNCEL Mualla / KUMRULU Ahmet / ÇAĞAN Nami / GÖKER Cenker, **Vergi Hukuku**, Ankara: Turhan, 2019.

PASLI Ali, **Anonim Ortaklıklarda Kurumsal Yönetim**, Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, İstanbul: 2004.

POROY Reha / TEKİNALP Ünal / ÇAMOĞLU Ersin, **Ortaklıklar Hukuku, C.I**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014.

POROY Reha / TEKİNALP Ünal / ÇAMOĞLU Ersin, **Ortaklıklar Hukuku, C.II**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.

PULAŞLI Hasan, **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, Ankara: Adalet, 2013.

PULAŞLI Hasan, **Şirketler Hukuku Şerhi**, C.1, Ankara: Adalet, 2014.

PULAŞLI Hasan, **Şirketler Hukuku Şerhi**, C.2, Ankara: Adalet, 2014.

SEROZAN Rona, **Borçlar Hukuku Genel Bölüm**, İstanbul: On İki Levha, 2022.

ŞENER Oruç Hami, **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı**, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017.

ŞENER Oruç Hami, **Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku**, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017. (Şener, Limited Ortaklıklar Hukuku)

ŞENOCAK Kemal, “Anonim Ortaklıkta Iskat Kararının Hukuki Sonuçları”, **GÜHFD**, C.XI, 2007, S.1-2, s.279-296.

TEOMAN Ömer, “Çağrısız Genel Kurulun Gündemine Oy Birliği ile Madde eklenmesi (YTK 416/II)”, **Batider** C.XXVII, 2011, S.3, s.5-13.

TEOMAN Ömer, “Makale 6 Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Genel Kuruldan Çıkarılması”, **Tüm Makalelerim**, C.I-II, İstanbul: On İki Levha, 2012, s.65-78.

TEOMAN Ömer, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1983.

TOKCAN F. Pelin, **Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk**, İstanbul: On İki Levha, 2018.

TOPCAN Utku, **Anonim Şirket Pay Sahiplerinin Vazgeçilemez Nitelikteki Hakları ve Bu Hakların İhlalinin Hukuki Neticeleri**, İstanbul: On İki Levha, 2023

TURHAN Mehmet, “Anayasacılık Açısından Çoğunluk İlkesi”, **AÜSBFD**, C.50, 1995, S.1, s.401-413.

UZUNALLI Sevilay, **Anonim Şirkette İşletme Konusu**, Ankara: Adalet, 2013.

VEZİROĞLU Cem, **Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları**, İstanbul: On İki Levha, 2021.

YILDIRIM Ali Haydar, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi**, Bursa: 2013.

YILDIRIM Ali Haydar, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu**, İzmir: Güncel, 2008.

YILDIZ Şükrü, “6102 Sayılı TTK’a Göre Limited Şirkette Müdürlerin Görev Süresi”, **İstanbul Ticaret Üniversitesi – Sosyal Bilimler Dergisi**, 2014/2, s.47-56.

YILDIZ Şükrü, “Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yetersayısı ve Yargıtay Kararları”, **Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu: Bildiriler - Tartışmalar, XVIII – 22 Haziran 2001**, Ankara: BTHAE, 2001.

YILDIZ Şükrü, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku**, İstanbul: 2007.

ZENGİN İbrahim Çağrı, **Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar**, İstanbul: On İki Levha, 2020. (Zengin, Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Yeter Sayılar)

Çevrimiçi Kaynakça

<https://ito.org.tr/tr/hizmetler/ticaret-sicili-islemleri/tescil-islemleri/limited-sirketler> (Son Erişim Tarihi: 10.05.2025)

<https://kazanci.com.tr/> (Son Erişim Tarihi: 24.06.2025) (Kazancı)

<https://sozluk.gov.tr/> (Son Erişim Tarihi: 24.06.2025)

<https://ticaret.gov.tr/istatistikler/bakanlik-istatistikleri/ic-ticaret-ve-tuketici-istatistikleri/sirket-bilgileri> (Son Erişim Tarihi: 10.04.2025)

<https://www.bj.admin.ch/bj/fr/home/aktuell/mm.msg-id-20670.html> (Son Erişim Tarihi: 10.02.2025)

https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/27/317_321_377/en (Son Erişim Tarihi: 14.05.2025)

https://www.ito.org.tr/documents/Ticaret-Sicil/onemli_bilgiler_ve_duyurular/lt_d_nisap.pdf (Son Erişim Tarihi: 24.06.2025)

<https://www.lexpera.com.tr/> (Son Erişim Tarihi: 24.06.2025) (Lexpera)

<https://www.tsf.org.tr/> (Son Erişim Tarihi: 14.05.2025)

ÖZGEÇMİŞ

TEZ ONAY SAYFASI

Üniversite : T.C. GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ
Enstitü : SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Hazırlayanın Adı Soyadı : Berke DEMİRCİOĞLU
Tez Başlığı : Limited Şirket Genel Kurulunda Yeter Sayılar
Savunma Tarihi : 09/09/2025
Danışman : Dr. Öğr. Üyesi H. Ali DURAL

JÜRİ ÜYELERİ:

Unvan, Ad-Soyad

İmza

Prof. Dr. Tolga AYOĞLU

Doç. Dr. Esra HAMAMCIOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi H. Ali DURAL

Enstitü Müdür Vekili
Doç. Dr. Demirhan Burak Çelik